CASPARI BAUHINI
V. IRI CLARISS.

ΠΡΟΔΡΟΜΟϹ

Theatri Botanici

IN QVO

PLANTÆ SUPRA SEXCENTÆ
ab ipso primum descriptæ
cum plurimis figuris
proponuntur.

Editio altera emendatior.

BASILEÆ

IMPENSIS IOANNIS REGIS,
A. C. cIↄ Iↄc LXXI.

AD MEDICINÆ STVDIOSOS.

IGNA ſane eſt, CANDIDE Lector, Galeni I. de Antidotis 5. ſententia, quæ ab omnibus Medicis perpendatur. Medicus ait omnium STIRPIUM, ſi fieri poſſit, peritiam habeat, conſulo, ſin minus, plurium ſaltem quibus frequenter utimur. Nam qui ſtudio Medico operam dare in animo habet, nil in artis operibus laude digni præſtabit, ſi HERBARUM cognitione deſtituatur; tam enim medico neceſſaria ὡς οὐχ οἷόν τε εἶναι χωρὶς ταύτης ἰατρεύειν ὀρθῶς, ut Oribaſius ſcribit: ſiquidem partem Medicinæ potiſſimam ſemper complexa ſit: Homeri Scholiaſtæ ἡ ἀρχαία ἰατρικὴ ἐν βοτάναις ἦν: ſeu ut Seneca, Medicina quondam paucarum herbarum ſcientia fuit. Et apud Plutarchum Tryphon aſſerit, Chironem & Cadmum Agenoridem, qui duo primi Medicinam exercuiſſe credebantur, ægros ſuos ſolis herbis & radicibus ſanaſſe. Sic cum Eurypylus apud Homerum ab Alexandro ſagitta ſauciatus fuiſſet, vulnus ejus Patroclus ita curavit.

αἷμα κελαινὸν
Νίζ' ὕδατι λιαρῷ, ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν
Χερσὶ διατρίψας ὀδυνήφατον.

Hæc & ſimilia mecum perpendens, nunc ab annis quadraginta quatuor, ſtudium Botanicum, ea qua fieri potuit diligentia excolui, nullis laboribus, nullis ſumptibus parcens, ne quidem moleſtas peregrinationes intermittens, quo & plantarum cognitionem, quantum fieri humanitus licet, ſolidam mihi compararem: eaſdem colligerem & collectas aſſervarem, & cum authorum deſcriptionibus conferrem: unde factum, ut domi meæ in horto meo ſicco ſupra quatuor millia Plantarum demonſtrare poſſim, quod quam plurimi & Doctores & Studioſi diverſarum nationum teſtari poterunt, ut qui eas ſingulas, à me ipſis demonſtratas, uti frequenter ſoleo, viderint. Et ad hujus fidam cognitionem Authores etiam conſulẽdi fuere, quare omnes quotquot hactenus habere potui, qui de herbis ſcripſere, ut & Florilegia, mihi comparavi. Atquia non omnis fert omnia tellus, infinitis literis ad clariſſimos viros datis, ut alibi plenius, ſuppellectilem meam Herbariam auxi, & ex ipſorum literis non pauca ad rem facientia cognovi. Quare ne talentum à Domino mihi concreditum defoderem, ſed Spartam quam nactus ſum exornarem, ante annos viginti quatuor, in juvenum gratiam Phytopinacis partem primam propoſuimus, in quo plantas ſparſim ab authoribus deſcriptas, certa methodo propoſuimus, & quidem ſupra bis mille & circiter quingentas: cujus libri exemplaria cum fuerint vendita & diſtracta, proxime ſi DEUS volet, Pinacem Theatri noſtri Botanici, qui loco Phytopinacis erit, dabimus, una cum ſynonymiis herbarum ſupra quinq; millium, convenienti methodo diſpoſitarũ, quo eo Studioſi in Herbationibus uti poſſint. Sic & Matthiolum emaculatum cum ſynonymiis & multarum novarum Plantarum auctario, ante annos viginti duos dedimus: &

ante

ante annos novendecim in hiſtoriam Lugduni ſuppreſſo nomine editam, animadverſiones ſcripſimus: & ante ſeptennium Tabernæmontanus, plurimis & plantis & medicamentis additis locupletior redditus, excuſus fuit. Nunc vero PRODROMUM THEATRI noſtri BOTANICI damus, in quo ſupra ſexcentæ plantæ à me primum deſcriptæ, exhibentur: & licet earum aliquæ apud C. Cluſium, & nobiliſſ. Fabium Columnam Lyncæum, & perpaucæ in horto Eyſtadienſi reperiantur, noſtris tamen adjecimus, quia eas in ſupra dictis libris, antequam horum ſcripta prodirent, deſcripſimus. Figuras quas ſculpi curavimus, tot quot ad manus fuere jam abſolutæ adjecimus, ſperantes futurum, ut & reliquæ THEATRO addendæ, ſculpantur. Hoc labore noſtro, juvandi ſtudio inſtituto, utere, donec Theatrum noſtrum Botanicum accipias. Nam cum & Johannis Bauhini Illuſt. Ducis Wirtembergici Archiatri, fratris mei pie defuncti, opus præclarum ſub prælo ſit: & etiamnum Romæ, hiſtoria plantarum Mexiocanarum cum figuris excudatur, & ad medium abſoluta ſit, ut ex literis clariſſ. Fabii Columnæ cognovi, hæc opera expectare animus eſt, quo, ſi DEus volet, in Theatro noſtro, & uno volumine omnes omnium plantarum, à quibuſcunque authoribus propoſitarum deſcriptiones, & quidem methodice, omnibuſque ſupervacuis reciſis, tibi, Candide Lector, exhibere valeamus, ſicque perfectum opus accipias.

His interim in rem tuam utere, authori fave, & ſi potes plantarum tranſmiſſione juvato: & ſi quæ minus recte propoſita animadverteris, pro humanitate tua moneto: monitus non ſolum gratias habebo, ſed etiam lubens, quod hominis ingenui, & fatebor & ſententiam mutabo. Nam ut recte Galenus, χαλεπὸν ἄνθρωπον ὄντα, μὴ διαμαρτάνειν, ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίνοντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα. Nunc nomina eorum à quibus plantas accepimus ſubjiciamus, cum ingenuum deceat, per quos profecerit, fateri, quod hactenus fecimus, & porro, ſi DEus volet, facturi ſumus. Vive & vale. Baſileæ Idibus Martij, M DC XX.

NOMI-

NOMINA EORVM QVORVM OPERA
in prodromo adjuti fuimus.

ACLutius Medicus Amstrodamensis.
Arnoldus Gillenius, Ducis Megapolitani Medicus.
Bernhardus Paludanus, Medicus Enchusianus.
Caspar Weckerlinus, p.m. Argentinensis Medicus.
Caspar Bartolinus, Haffniæ Medic. Professor.
David Vasmarus, p.m. Lubecensis Medicus.
Daniel Lotitzius, Paterniacensis Medicus.
Everhardus Vorstius, Profes. Lugd. Batavorum.
Fabius Columna Lyncæus.
Fridericus Meyer, p.m.
Ferrandes Imperatus, Pharmacopæus Neapolitanus.
Georgius Rumbaum, Medicus Vratislaviensis.
Henricus Heyl, Medicus Dantiscanus.
Honorius Belli, Medicus in Creta.
Iacobus Alinus, Medicus Hamburgensis.
Iacobus Antonius Cortusus, p.m. Patricius Patavinus & horti præfectus.
Iacobus Cargillus, Medicus in Scotia.
Iacobus Zvingerus, p.m. Medicus Basileensis.
Iacobus Hagenbachius, Basil. Medic. Studiosus.
Ioachimus Burserus, Medicus Annæbergensis.
Ioannes Bauhinus, p.m. Wirtembergensis Archiater.
Ioannes Fleisserus, Vratislau. D. qui in Virginia objit.
Ioannes Francus, Senior Medicus Camicensis.
Ioannes Henricus Cherlerus, p.m. Medicus Basileensis.
Ioannes Neudorffer, Medicus Norimbergensis.
Ioannes Pona, Pharmacopæus Veronensis.
Ioannes Rudolphus Saltzman, Poliater & Professor Medicinæ Argentinæ.
Ioannes Sigfridus, Medicinæ Professor Helmstadij.
Laurentzius Rosenau, Pharmacopæus Lineburgensis.
Laurentius Scholtzius Senior, p.m. Medicus Vratislau.
Leonhardus Doldius, p.m. Medicus Norimbergensis.
Ludovicus Furer, Senator Northusanus.
Ludovicus Iungermannus, Professor Giessanus.
Matthias de Lobel, p.m. Botanographus Angliæ.
Matthias Listerus, Medicus Londinensis.
Nicolaus Agerius, Physices Professor Argentinæ.
Nicolaus Contarenus, Patritius Venetus.
Olaus Worm, Professor Haffniæ.
Paschalis Gallus, Pictaviensis Medicus.
Philippus Stephanus Sprengerus, p.m. Pharmacopæus Heidelbergensis.
Samuel Sattler, Ducis Brunsvic. Medicus.

THEA-

THEATRI BOTANICI CASPARI BAVHINI BASILIENSIS ARCHIATRI PRODROMVS.

PLANTARVM universalem historiam, in THEATRO, Deo clementer vitam viresque largiente, propositvro, hoc vero in libro, solum Plantarum à me descriptarum, historiam expressuro, eandemque methodum, quam in Theatro, observaturo, à GRAMINIBVS auspicari lubet.

LIBER PRIMVS.

DE GRAMINIBVS.

CAPVT I.

GRAMINIS differentias ducentas in THEATRO nostro, si Deo placuerit, proponemus, in præsens vero eas graminis species, quas à cæteris Botanicis prætermissas censemus, breviter describere est animus; & id perspicue & sine omni verborum lenocinio: tu DEVS cœptis clementer, quod supplex peto, aspira.

I. GRAMEN caninum vineale: radice est alba, tenui, repente, geniculis distincta, ex quibus fibræ capillares in terram defiguntur: culmos habet tenues, læves, geniculatos, in terram reclinatos: ex quorum geniculis singulis, folium, duas, tresve uncias plerumque longum, angustum, atrovirens prodit: culmorum summo panicula brevis, parumq; expansa, ex parvis glumis composita, insidet. Apud nos in vinearum viis, solo aliquantulum duriore, circa æstatis initium reperitur.

II. GRAMEN caninum supinum paniculatum dulce: ex radice oblonga, capillata, & nigra, folia pauca, lævia, viridia, angusta, unciarum trium vel quatuor longa, prodeunt; inter quæ calamus tenuis, internodiis distinctus, foliis paucis oblongis cinctus: parte inferiore supinus, mox palmum longus, erigitur, & paniculam tenuem, albam, glumis exiguis donatam, sustinet: agris Londinensibus udis gaudet, unde D. Lobelius, Graminis dulcis nomine misit.

III. GRA-

Gramen caninum maritimum aſperum.

Gramen caninum maritimum ſpicatum.

III. Gramen caninum maritimum aſperum, radicem habet ex multis fibris oblongis, albis, capillaribus compoſitam, ex qua ramuli plures dodrantales, in terram primum reflexi prodeũt, calamis rotundis rufeſcentibus donati, quos folia quaſi in faſciculo juncta, brevia, dura, veluti in aculeum faſtigiata, in circuitu leviter hirſuta, ſerræ inſtar minutiſſime exaſperata, cingũt: ſpicæ, folliculo primum incluſæ, anguſtæ, ceu ex lappulis elegantiſſimis, exiguis, aſperis & echinatis compoſitæ. In littore Veneto, maritimis quoq; circa Anconam, & Monſpeſſuli reperitur. Lobel. adverſariorum parte altera in catalogo graminum, gramen caninum medicatum marinum ſpica echinata C.Bauhini (ſed ſine deſcriptione) vocat, quia hoc nomine in Phytopinace noſtro ante annos 24. breviſſime deſcripſimus.

IV. Gramen caninum, maritimum ſpicatum, ex radicibus tenuibus, lignoſis, leviſſime capillatis, viticelli plures repentes, rotundi, læves, pedales, cubito etiam longiores, frequenter geniculati, unde ramuli plures, foliolis arundinaceis, brevibus & anguſtis cincti, prodeunt, quorum ſuperioribus ſpica triuncialis, ex cinereo nigricans inſidet. Ad littus maris, non longe Monſpelio, D.Salzmannus legit & communicavit.

V. Gramen murorum radice repente, ex radice nigricante repente & capillacea, culmi plures, pedales, incurvi, tenues, geniculati, folijs paucis, brevibus & anguſtis cincti, prodeunt: quorum ſummitati panicula albicans, ſeſquiuncialis, ex minimis glumis contexta, inſidet. Hoc in muris foſſarum interiorum urbis noſtræ provenit.

VI. Gra-

Gramen nodoſum ſpica parva.

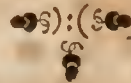

Gramen nodoſum avenacea panicula.

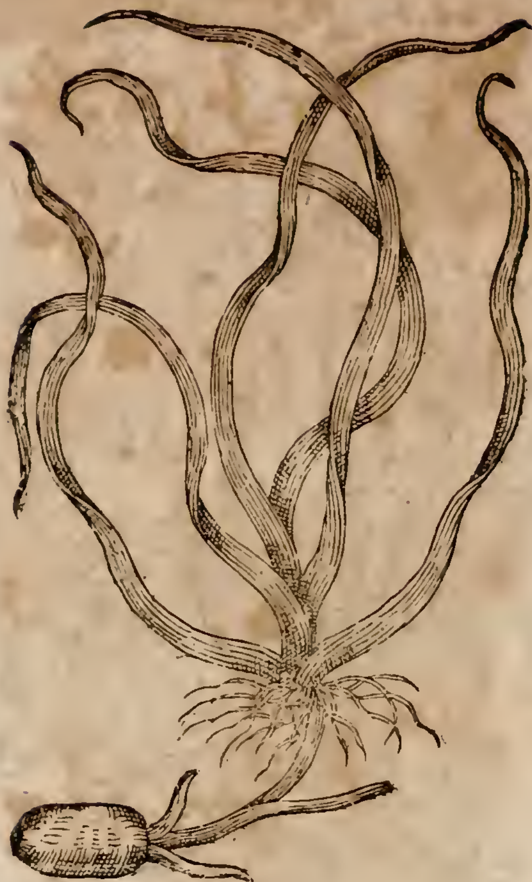

VI. GRAMEN nodoſum ſpica parva: radice eſt parva,nodoſa, albicante,fibris paucis & brevibus donata,cui ceu alter nodulus oblongus inſidet, qui in calamum cubito altiorem,lævem, internodijs aliquot diſtinctum abit, folio ad quemlibet nodum uno,anguſto,uncias quatuor vel ſex longo: in ſummitate ſpica unica vix uncialis,mollis,typhini graminis forma. In dumetis udis circa Befordiam (urbe diei itinere Baſilea diſtante) provenit, ubi D.Ioannes Bauhinus frater meus p.m,collegit & transmiſit.

GRAMINIS nodoſi avenacea panicula deſcriptionem hic præterimus, cum ab aliis propoſita fuerit; ſolùm figuram novam,cum à nullo perfecte fuerit delineata, addere placuit.

Gramen bulbosum aquaticum.

Gramen tremulum minus panicula parva.

VII. GRAMEN bulbosum aquaticum: Bulbum unicum habet, elegantem, cum recens est, maculis luteis striatum, carne alba, nullius odoris nec saporis, in ima parte quasi caudulam habens, ex quo pediculus duarum unciarum exurgit: cujus summo radix manifeste fibrosa ad foliorum exortum conspicitur: folia aliquot habet latiuscula, palmaria, striata: an calamum ac florem proferat ignoramus, cum tale à D. Vasmaro anno 1592. Lubeca acceperimus: scribit se in ripa fluminis Tranæ invenisse fluctibus forte projectum, quod absque dubio sub aquis nascatur, foliorum contemplatione id docente: imbecilliora enim esse, quam ut sine fulciente aqua sese sustinere possit: quod in Phytopin. etiam monuimus.

VIII. GRAMEN bulbosum ex Alepo: Radice est bulbosa, cortice reticulato obvoluta, cui fibræ parvæ capillares subjiciuntur: culmos duos tresve striatos, sesquispithamę altitudinis habet, foliis plurimis, oblongis, gramineis cinctos: spica, hordeo marino similis, culmo insidet, quam foliis, vesicæ instar, parte inferna cingit, eamque superat. Hoc siccum apud Iohan. Bauhinum fratrem vidimus.

IX. GRAMEN tremulum minus panicula parva. Radicibus rufescentibus huc illuc repentibus, nititur, unde culmi palmares duo vel tres, geniculo uno vel altero distincti, foliis gramineis virentibus & glabris, angustis, acuminatis, quorum unum jubam vesicæ in modum obvolvit, & suo acumine vel superat, vel saltem adæquat, quæ multis laminulis squamatis, lenticulę similibus, rotundis, spadicei sæpe coloris, filo tenuissimo adpensis, constat: ex quibus flosculi tenues, ex flavo pallentes, in vere emicant. In pratis nostris montosis & ericetis provenit, & vulgo Hasenbrodt / id est, leporinus panis, dicitur.

Gramen tremulum maximum.

Gramen pratenſe paniculatum molle.

GRAMINIS tremuli maximi, cujus Cæſalpinus ſub Phalaride altera, & Cluſius in Cur. poſt. ſub gramine Amourettes majore meminit, Figuram à nemine propoſitam adponere placuit.

GRAMEN pratenſe paniculatum molle, cùm nomine graminis lanati in hiſtoria Lugdunenſi propoſitum ſit; ſolùm Figuram veram ſpectandam exhibemus.

X. GRAMEN pratenſe paniculatum majus anguſtiore folio: ex radice capillacea, rufeſcente, folia capillacea, quædam brevia, quædam palmum ſuperantia prodeunt: inter quæ culmi tenues, geniculati, cubitum ſuperantes, uno alterove folio brevi cincti, in quorum ſummo panicula leviter expanſa, unciarum quatuor longa, quæ ratione loci, ſtrigoſior vel lætior: In pratis & dumetis ad ripam Wieſæ fluminis apud nos reperitur.

Huic ſimile ad ripam prædictam invenitur, potiſſimum radicum capillarium, ut & caulium numero, paniculis & in iis glumis longioribus varians.

Gramen panicula multiplici.

Gramen arvense panicula crispa.

XI. Gramen panicula multiplici: ex radice multis cirris villosis albicantibus composita, culmi plurimi, palmares, læves, geniculati & recurvi, foliis gramineis, oblongis, angustis vestiti, exurgunt, quibus panicula triuncialis angusta varie divisa, per maturitatem rigida & spadicea, insidet. Monspessuli provenit; majus & minus reperitur, & gramen minus duriusculum vocatur.

Gramen arvense panicula crispa, cujus figura apposita, pro gramine à Matthiolo, gramine Xerampelino à Lobelio, gramine bulboso Dalechampij in historia Lugd. describitur, figura non fœliciter expressa.

XII. Gramen montanum panicula spadicea delicatiore: Radice est alba, brevi capillacea, culmis ternis, quaternis, geniculatis, pedalibus, uno alterove folio cinctis, quæ etiam ad radicem brevia & pauca sunt: in culmorum summo panicula triuncialis, spadicei coloris, ex locustis minimis composita.

Hoc tamen variat magnitudine, cum & caule sesquicubitali & spica semipalmari inveniatur: provenit locis saxosis, majus quidem in monte Crentzacho: minus vero in monte Wasserfall dicto.

Gramen paniculatum odoratum.

XIII. Gramen paniculatum odoratum: Radicibus candidis, geniculatis ſerpit: culmo eſt bicubitali geniculis paucis diſtincto, folijs anguſtis, longiſſimis, paniculam ſuperantibus, in acumen faſtigiatis, ſuavem odorem ſpirantibus: cujus culmo panicula parvā, leviterque ſparſa, à pictore non rite expreſſa, inſidet. Apud Boruſſos provenit, & à Regiomontanis gramen Mariæ dicitur, quod in faſciculos collectum, propter odoris fragrantiam, veſtibus adjiciunt, ut D. Vaſmarus, qui plantam transmiſit, perſcripſit.

XIV. Gramen ſylvaticum paniculatum altiſſimum: ex radice repente fibroſa, calami duorum triumve cubitorum exurgunt, qui paniculas parvas ſuſtinent; foliis eſt latis, cyperi æmulis. Hoc in ſylvis circa montem Belgardum provenit, ex quo ruſtici chlamides paſtorales, & torques equis aratra vehentibus conficiunt.

XV. Gramen paluſtre panicula ſpecioſa. Hoc ad bicubitalem altitudinē exurgit, calamo ſatis craſſo: foliis eſt paucis pedalibus latiuſculis, per marginem aſperiuſculis, quorum aliqua tubuli inſtar, calamum media ex parte ambiunt: panicula eſt jubata ſeſquipalmari, ex elegantiſſimis, parvis & ſubrotundis laminellis compoſita. In humidis circa Patavium legimus: & in Haſſiæ ſtagnis reperiri intelleximus.

XVI. Gramen paluſtre paniculatum minus. Ex radice craſſa fibris albicantibus, durioribus donata, calamus rotundus, ſtriatus, cubitum ſuperans exurgit, quem folia pallide virentia, latiuſcula pedalia, ſubaſpera inveſtiunt: panicula palmaris eſt, rara, ex locuſtis albicantibus, ariſtis oblongis armatis, compoſita. Hoc in dumetis humidis circa montem Crentzaſenſem provenit: at in udis Michelfeldenſibus altius exurgit.

XVII. Gramen maritimum fluitans cornutum. Ex radice exili capillata, culmus tenuiſſimus, geniculatus, cubito longior producitur: ex quolibet geniculo, folia juncea, communiter bina, culmum baſi lata, inſtar veſicæ, ambientia, in latus ſparguntur, indeque cauliculus unus aut alter educitur, & tandem in capitulum membraneum finit, quod in foliola bina, terna, rarius quaterna, anguſtiſſima, in latus reflexa, & cornuta deſinit. Tota planta, ſtagnis Monſpelienſibus mari finitimis, innatat.

Gramen criſtatum.

XVIII. Gramen ſpica criſtata lævi, vel gramen criſtatum. Radicum capillamentis plurimis oblongis albicantibus abundat, quæ in unum veluti ceſpitem coëuntia deorſum repunt: culmis eſt pluribus ſequicubitalibus, geniculis paucis donatis: foliis brevibus anguſtis, & circa caulem paucis, uncias quatuor vel quinque longis: ſpicam habet tenuem oblongam, pallidè virentem, quæ galli criſtas plurimas, vel ſemen capitis gallinacei dictæ plantæ refert, cujus nomine criſtatum in Phytopinace appellare placuit: quod nomen & D. Lobelius in Adver. parte alt. probavit, gramen criſtatum Caſp. Bauhini nominans. Provenit in prato infra patibulum, aliquando ad mœnia Baſilienſia.

Idem, ſed ſpica elegantiore & denſiore, in monte Waſſerfall & Monſpeſſuli obſervavimus: ſimile ei ex Anglia D. Lobelius, multis annis poſt, miſit.

XIX. Gramen ſpica criſtata ſubhirſutum. Hoc à priore differt, radicum capillamentis rufeſcentibus, culmis tenuioribus, parte inferiore levi lanugine aſperſis & humilioribus: foliis longioribus: ſpica candicante, minus compacta, nec ita eleganter criſtam exprimente: quod in dumetis circa Cliben copioſe provenit.

XX. Gramen ſpicatum anguſtifolium montanum. Hoc à gramine caryophyllato pratenſi differt foliis, quæ anguſtiſſima; cauliculis, qui in hoc tenuiſſimi, plures & longiores: & loco, cum hoc ſolum in montoſis, Majo menſe florens, proveniat.

XXI. Gramen ſylvaticum anguſtifolium ſpica alba. Ex radice rufa, transverſa, fibræ capillares deſcendunt, & folia plura, capillacea, palmaria, etiam breviora, rarius longiora exurgunt, una cum culmis tenuiſſimis, ipſis foliis plerumque brevioribus, quibus ſpica ut plurimum ſimplex, candida, exiguis ariſtis donata, unciam vix ſuperans, inſidet: quod in ſylvis humidis Huningenſium reperitur.

Gramen ſpicatũm folio aſpero.

Gramen caryophyllatum montanũ ſpica varia.

GRAMEN ſpicatum folio aſpero, in hiſtoria Lugdunenſi, nomine graminis ſpicati Dalechampij proponitur, cujus figuram perfectam adponere placuit.

XXII. GRAMEN caryophyllatum nemoroſum ſpica multiplici. Radice eſt ex fibris capillaceis rufeſcentibus compoſita, ex qua, tanquam ex ceſpite, folia ſemipalmaria, etiam breviora, Vetonicæ caryophyllatæ ſimilia, prodeunt: inter quæ culmi quam plurimi capillacei, nudi, folia aliquando ſuperantes, ſpicas multas breviſſimas & rufeſcentes ſuſtinentes, exurgunt. Hoc in umbroſis & humidis ad Birſam & Wieſam reperitur. Huic non multum diſſimile, ſed radice magis geniculata, in via Riehana ad ſepes ad ſiniſtram reperitur.

XXIII. GRAMEN caryophyllatum montanum ſpica varia: Radicibus eſt parvis, fibroſis, oblongis, nigricantibus, ex quibus inſtar ceſpitis folia, aliquando palmum longa, anguſta, ut in gramine ſpicato caryophyllatæ foliis prodeunt: inter quæ culmi plures, tenues, foliis nudi, in ſummitate ſpicam modo divulſam, modo compactam ſuſtinentes. In noſtræ urbi vicinis collibus reperitur.

XXIV. GRAMEN ſpicatum foliis & ſpicis hirſutis mollibus. Radice eſt arundinacea tranſverſim repente, paucis fibris capillata, ex qua culmi molles cubitum ſuperantes, foliis oblongis, anguſtis, ſpicas ſuperantibus, & molli lanugine aſperſis, quaſi per tubulos tranſeuntes, exurgunt: quorum ſummo ſpica anguſta, uncias duas longa, mollis, modo ſimplex, modo gemina, rarius triplex, alternatim diſpoſita, inſidet. Hoc in arenoſis ad Birſam reperitur.

Gramen typhoides maximum ſpica longiſſima,

Gramen alopecuroides, ſpica aſpera.

XXV. Gramen typhoides maximum ſpica longiſſima. Ex radice parva, nodoſa, cui fibræ exiguæ & plurimæ adnatæ, culmus exurgit rectus, ſeſquicubitalis, internodiis rarioribus diſtinctus, qui in ſpicam rectam, teretem, palmarem, vireſcentem, in maturitate albicantem, tactu mollem, deſinit, utriculis ariſtas oblongiuſculas & copioſas exhibentibus. Inter fruteta circa Gœppingam Ducatus Wittembergici primum, dein non longe Baſilea, in ſepibus agrorum inter Michelfelden & Huningen, & in ſalicetis Michelfeldæ legimus.

XXVI. Gramen phalaroides minus, ſive Hiſpanicum: hoc foliis eſt oblongis, anguſtis, viridibus, quorum unum vel alterum, culmos cubitales, tenues, tubi inſtar cingit: in culmorum ſummo ſpica Phalaridi ſimilis, ſed anguſtior, uncias tres longa, inſidet: nec radicem, nec ſemen vidimus: & nomine Phalaroidis alterius Hiſpaniæ, D. Gillenius, tranſmiſit.

XXVII. Gramen phalaroides ſpica molli, ſive Germanicum: culmo eſt cubitali, prioris craſſiore, uno alterove geniculo diſtincto: folio uno vel altero, eoque brevi, culmum ambiente, cujus ſummo, ſpica biuncialis, prioris anguſtior, cinericei coloris, ſplendens & mollis inſidet. Hoc Ulmenſes, apud quos provenit, à colore, Onocordon appellare intelleximus.

Gramen alopecuroides, ſpica aſpera, nomine Graminis echinati apud Lugdunenſem deſcribitur, quare ſolum figuram meliorem addere voluimus.

XXXIII. Gramen tomentoſum alpinum & minus. Ex radice parva inutili, calamus raro dodrantem ſuperans, foliis duobus tribusve veſtitus exurgit, cujus ſummitati pappus ſub-

rotun-

rotundus insidet. Provenit in Helvetia, in D. Bernhardi monte minore ad lacum: ex Rhoetia D. Burserus attulit.

XXIX. GRAMEN sparteum Basiliense, sive capillaceo folio majus. Ex radice fibrosa, culmi plures exurgunt, qui statim in folia capilli instar angustissima, in acumen molle fastigiata, palmum, sæpe pedem altiora, absumuntur: nec paniculam, nec spicam observavimus. Tota planta insigniter viret, & ex multis plantis simul junctis cespes constituitur: in paludibus Michelfeldæ provenit: uti mihi anno præterito M. Hagenbachius, una cum aliis Graminibus plurimis, ostendit.

XXX. GRAMEN sparteum Hollandicum, sive capillaceo folio minus. Hoc pro radice fibellas tenuissimas albas habet: folia copiosa, capillacea, pallida, trium quatuorve unciarum, inter quæ culmi tenuissimi, palmo altiores, uno alterove internodio donati & pene nudi: efferuntur, qui paniculam pallidam divulsam sustinent, & communiter plures cespitem constituunt. Nomine Sparti Hollandici ex sylpa Hagana D. Weckerlinus misit.

XXXI. GRAMEN sparteum Monspeliacum capillaceo folio minimum: Radicem habet ex fibris albis, oblongis, capillaceis compositam: folia capillacea, uncialia: culmos tenuissimos, nudos, trium quatuorve unciarum: paniculas parvas ex locustis minimis compositas & per maturitatem rufescentes: quod Monspessuli in agris æstivo tempore reperitur.

XXXII. GRAMEN sparteum setas equinas referens. Hoc album est, & ex radice alba setarum instar folia cubitorum quatuor longa producit, quæ forma, & tenuitate, & robore, caudam equinam, ejusque setas referunt: ex quibus Iavæ insulæ incolæ, tapetia texunt. Cujus forte mentio fit in C. Clusij curis posterioribus, sub Herba, Sparto Hispanico non absimili.

Sic ex Insula Virginea, arboris cujusdam cortex candidissimus, in pili tenuitatem divisus adfertur, è quo incolæ pannos texunt: hunc corticem à D. Gillenio, Gramen vero à D. Saltzmanno accepimus.

XXXIII. GRAMEN sparteum variegatum: hoc foliis est quatuor vel quinque unciarum, rotundis, variegatis, quorum alternatim pars una viret, altera rubet: quod primo vere in Francken-husiis montibus copiose reperiri, D. Iungermannus anno 1602. scripsit, & colorem cultura mutare monuit, spartiq; nomine, solum folia, misit.

XXXIV. GRAMEN foliolis junceis brevibus majus, radice nigra. Ex radice capillata, nigra, folia juncea, rarius duas tresve uncias superantia, prodeunt: inter quæ culmus tenuissimus, pedalis, lævis, cujus summo glumi minimi, quēadmodum in gramine exili duriore, alternatim dispositi sunt: ad mœnia urbis nostræ legimus.

XXXV. GRAMEN palustre junceum racemoso semine: foliis est paucis junceis, culmo cubitali, ex cujus summitate, inter bina foliola, veluti racemus parvus propendet: in aquosis circa Francofurtum ad Oderam D. Fleisserus collegit, & anno 1605. communicavit.

Gramen junceum folio articulato aquaticum.

Gramen junceum folio articulato cum utriculis.

Gramen junceum folio articulato aquaticum: etsi pro aquatico altero à Lobelio, aquatico à Tabernæmontano pingatur; verum cum foliorum articuli non exprimantur, novam pro Theatro nostro sculptam, addere visum fuit: & cum post fœnisecium, caulis palmatis exurgat, cui raro capitula corymbacea insident, sed utriculi unciales paleacei, in capillamenta fissi, modo virides, modo purpurascentes, idcirco figura exprimi curavimus.

XXXVI. Gra-

Gramen montanum junceum capite squamoso.

XXXVI. GRAMEN montanum junceum capite squamoso: Radice est parva, fibrosa, circa quam folia bina, ternave semipalmaria: culmus junceus, lęvis, enodis & nudus, pedem superans: cujus summo capitulum instar Phalaridis squamosum in apicem desinens, ex albo leviter rufescens, insidet, cui utrinque foliolum rigidum subjicitur; quorum longius, unciam superans, deorsum vergit, alterum quod triplo brevius, recta effertur.. In Baldi montis summitatibus legimus.

XXXVII. GRAMEN junceum minimo capitulo squamoso: Radiculæ capillares sunt, folia pauca capillacea, unciarum fere duarum, inter quæ culmi unciarum quatuor vel quinque exurgunt, in quorum fere summo capitulum unicum minutissimum squamosum rufescens, cui culmi apex supereminet.. In aquosis circa Altorffium Noricorum, unde D. Doldius misit: & Francofurti ad Oderam, provenit.

XXXXIII. GRAMEN junceum minimum alterum: à priore differt potissimum capitulis, quæ & summo cauliculo insident, & squamosa non sunt: in fossis Patavinis, aqua defluxa, reperitur.

XXXIX. GRAMEN junceum minimum maritimum. Tota planta dodrantem non superat, cespiti similis, ex cujus singulis radiculis, singuli cauliculi exurgunt, foliolis capillaceis paucis cincti, qui exiguis utriculis donantur: hoc in Zeelandiæ maritimis ad oppidum Gous, D. Gillenius collegit & transmisit.

XL. GRAMEN cyperoides latifolium spica spadiceo viridi majus: Radice est oblonga multiplici, rufa, mire capillata, caulibus triangulis, cubito minoribus: foliis arundinaceis, pedalibus, & quam in vulgari angustioribus: spicis ternis, quaternis, rarius quinis, alternatim succedentibus, angustis, trium quatuorve unciarum longis, coloris spadiceo-viridis, quarum primę semper folium oblongum angustissimum subjicitur. Hoc in humidis ad Sellam novam Monspessuli primum vidimus: dein ex Lusatia, à D. Franco Graminis Spravvaldensis nomine accepimus.

XLI. GRAMEN cyperoides angustifolium spica spadiceo-viridi minus: Radice est breviore, lignosiore, parum fibrosa, & rufa: caule triangulo, pedali: foliis angustis, duris, semipalmaribus, in acutiem desinentibus: spicis aliquot angustissimis, oblongis, spadiceo-viridibus, alternatim dispositis, & pediculis longis capillaceis insidentibus, quod Aprili mense circa Birsam reperitur. Aliquando tamen altius exurgit..

XLII. GRAMEN cyperoides spica pendula longiore & angustiore. Caule est cubitali, anguloso, striato, foliis oblongis, angustis, basi oblonga, caulem instar tubi vestientibus, ex quo veluti tubo, spicæ singulæ, uncias quatuor vel sex longæ, angustæ, prodeunt & propendent; ipsum vero folium cuilibet spicę subjectum, oblongum est. Hoc locis humidis circa Thermas Apponenses Patavinorum crescit..

XLIII. GRAMEN cyperoides spicis minoribus minusq; compactis. Ex radice fibrosa, lignosa tamen, folia prodeunt angusta, graminea palmum longa, inter quæ caulis sesquicubitalis, tri-

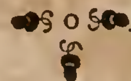
quetrus, ſubaſper, & magna ex parte nudus exurgit: in cujus ſummo, ſpica parva divulſa, & quaſi aculeata conſiſtit, quæ ſemina oblonga, ſubnigra, in aculeatum cuſpidem deſinentia, continet.

Hujus tres differentias notavimus: 1. eſt latioribus & longioribus foliis, ſpicis majoribus, & ad rivulum molendinarium urbis noſtræ trans Rhenum reperitur. 2. à priore rarioribus & minoribus ſpicis differt, & in via Riehana ad ſepes creſcit. 3. foliis eſt anguſtioribus, brevioribus, ſpicis inter duas priores mediis, quod Patavii locis humidis anno 1578. collegimus, & cum D. Guilandino oſtendiſſemus, Iſchæmon Plinii cenſuit, quod non probamus: idem ſed per omnia minus anno 1579. Monſpeſſuli in humidis invenimus, quod gramen cyperoides nominabant.

XLIV. Gramen arundinaceum plumoſum album. Radice & foliis eſt arundinaceis, & in arundinis altitudinem excreſcit: caule anguloſo albo, paniculam arundinaceam, ramoſam, palmarem, albam, mollem, ſplendentem, inſtar ſerici albi ſuſtinet. Non longe Monſpelio, circa Perault & Magolanam reperitur.

XLV. Gramen nemoroſum paniculis albis capillaceo folio: ceſpitis inſtar gramen hoc exiſtit, quod ex radicibus capillaceis, folia copioſa, viridia, pilis tenuiſſimis ſimilia, pedem longa, emittit: inter quæ culmi tenues geniculati, cubitales, aliquando ſeſquicubitales, pene nudi, in paniculam rariorem albicantem, palmo minorem, ex glumis parvis ariſtis donatis compoſitam, abeunt: in Querceto non longe Michelfelda copioſe provenit.

XLVI. Gramen holoſteum alpinum minimum: Tota plantula uncias tres non ſuperat, foliis capillaceis uncialibus, cujus culmis capitula paleacea inſident, copioſe in Helvetia, in S. Bernhardi monte minore, provenit.

Graminis

Gramen hirſutum latifolium minus juncea panicula.

Gramen hirſutum capitulis pſyllii.

GRAMINIS hirſuti differentiæ ſunt plures: eſt latifolium majus ab aliis deſcriptum: eſt minus juncea panicula, magnitudine potiſſimum à priore differens, cujus figura adpoſita: eſt & capitulis pſyllii, quod exile hirſutum cyperoides Lobelio dicitur, cujus hic exactior figura exhibetur: eſt denique hirſutum anguſtifolium majus hic deſcriptum; & minus, quod gramen Leucanthemon in hiſtor. Lugdun. dicitur.

XLVII. GRA-

Gramen hirſutum anguſtifolium majus.

Gramen ſpica ſubrotunda echinata.

XLVII. GRAMEN hirſutum anguſtifolium majus. Ex radice exigua fibroſa, rufeſcente, culmus unicus, cubito altior, ut plurimum lævis, exurgit, in cujus ſummitate panicula alba, mollis, lexiter ſparſa, ex multis laminulis compoſita, in quarum qualibet ſemina minuta, ſubnigra & ſubrotunda: foliis eſt paucis, anguſtis, palmaribus & villoſis (ſculptor in pilis exprimendis lapſus eſt) aliquot culmum cingentibus: ipſi vero paniculæ, utrinque folium tenuiſſimum ſubjicitur, quorum alterum panniculam ſuperat, alterum non adæquat. Provenit in noſtris paludoſis pratis Michelfeldenſibus.

XLVIII. GRAMEN ſpica ſubrotunda echinata, vel gramen echinato capitulo. Radice eſt capillacea, alba, foliis paucis anguſtis, tactu ſubaſperis, duarum triumve unciarum, inter quæ culmi feſtucarum inſtar læves, uno alterove folio cincti, prodeunt: & quidem terni, vel quaterni, ſed altitudine inæquales, alter enim duarum, alter trium quatuorve, alter ſex unciarum: quibus ſingulis capitulum unicum, inſtar tribuli echinatum & ſpinoſum, inſidet: flores & ſemina non obſervavimus.

Hoc locis ſterilibus circa Monſpelium creſcit: idem ſed majus ex Hiſpania D. Albinus attulit, quod videtur clariſſ. Columnam gramen echinatum tribuloides appellaſſe.

XLIX. GRAMEN ſpica plana echinata. Plantula palmaris eſt, radicula ex fibellis albis cõpoſita,

ſita ex qua foliola capillacea, pauca, unciam longa, & feſtuca tenuiſſima, prodeunt: ſpicam habet uncialem, planam, quæ ex utriculis minutiſſimis ariſtas acutas emittit: ex Hiſpania D. Albinus attulit.

L. GRAMEN montanum panicula miliacea ſparſa. Ex radice fibroſa rufeſcente, folia pauca, anguſta, uncias quatuor vel quinque longa, una cum culmo tenuiſſimo cubitali, uno alterove folio veſtito, exurgunt, in cujus ſummo panicula ſparſa, ex locuſtis minutiſſimis compoſita: in monte Crentzacenſi provenit.

LI. GRAMEN arundinaceum panicula miliacea: Ex radicibus fibroſis albis, unus & alter culmus cubitalis exurgit, quem parte inferiore folia arundinacea unciarum trium cingunt. At partem ſupernam duobus nodis diſtinctam, folia duo anguſtiora, longioraque veſtiunt: in cujus ſummo panicula trium unciarum, milii paniculæ ſimilis: in agris Patavinis reperitur, & à gramine miliaceo à Lobelio propoſito, plane diverſum eſt.

LII. GRAMEN arundinaceum Sorghi panicula ſparſa. Hoc culmis eſt cavis, magna ex parte reclinatis, ita ut capillaribus radicibus terræ affigantur, qui per folia (quæ longiora & anguſtiora quam in priore) veluti per tubum transeunt, & in ſummo paniculam fere palmarem, ſparſam, parvis utriculis donatam, ſuſtinent.

Locus natalis memoria excidit.

Gramen latifolium ſpica triticea compacta.

Gramen anguſtifolium ſpica tritici muticæ ſimili.

LIII. Gramen latifolium ſpica triticea compacta: Culmo eſt ſeſquicubitali, uno alterove geniculo diſtincto, foliis frumentaceis, pedalibus, ſpica triticea, palmari, lata, glumis acutis carente: Baſileæ, ad agrorum margines.

LIV. Gramen latifolium ſpica triticea divulſa. Hoc à priore, ſpica potiſſimum differt, quæ in ſpicas diſtinctas & anguſtas divulſa eſt, & ſibi invicem alternatim in culmo ſubſequuntur, quarum utriculi breviſſimis ariſtis armantur: in Italia ad agrorum margines.

LV. Gramen anguſtifolium ſpica triticea compacta: Hoc foliis eſt anguſtioribus, ſeſquipalmaribus rigidis, acuminatis & albicantibus: culmo lævi, rotundo, ſtriato, ſeſquicubitali: ſpicis palmaribus, compactis: utriculis rigidis & acuminatis. Baſileæ, ad ſepes locis aridioribus extra portam Blaſianam.

LVI. Gramen anguſtifolium, ſpica tritici muticæ ſimili. Radicibus oblongis, geniculatis, nodoſis candidis ſerpit: culmis eſt ſeſquicubitalibus, rotundis: foliis junceis, oblongis, duris, in acumen faſtigiatis: ſpica oblonga triticea, ei Tritico, quod aliis ſpica mutica dicitur, ſimili: glumis paucis, oblongis, ariſtis carentibus. Locis arenoſis circa Baſileam, ut ad Cliben provenit. Waitzengras appellare lubet, quod in Phytopinace ſub gramine arundinaceo ſpica triticea poſuimus: & Lobelius in Catalogo Graminum, quem adverſ. p. 2. addidit, gramen frumentarium, ſegetaleve triticeum, ſive triticea ſpica Caſ. Bauhini nominat.

LVII. Gramen ſpica ſecalina: ipſi Secali ſimilimum: calamo eſt tricubitali, lævi geniculato & pallente: foliis paucis longiuſculis: ſpica uncias quatuor longa, oblongis ariſtis armata: quod Baſileæ, in agris frumentaceis frequenter reperitur.

Gramen ſpica brizæ majus.

Gramen maritimum panicula loliacea.

LVIII. Gra-

LVIII. Gramen ſpica brizæ majus. Radicibus & culmis eſt frumentaceis, foliis anguſtis, ſpicis palmaribus, multiplicibus, utriculis ariſtis brevibus armatis, floſculis, ut in tritico, luteolis: Tota planta ad viri altitudinem aſſurgit, & apud nos locis acclivibus ad Rheni ripam, & ad montis Crentzazenſis aſcenſum provenit.

LIX. Gramen ſpica brizæ minus: Tota planta palma minor eſt, radice exili, fibroſa, foliolis ad radicem brevibus, mollibus, caneſcentibus, ſpica unciali, quæ modo ſimplex, modo gemina & terna, utriculis ariſtis armatis: in agris Monſpelienſ. D. Saltzmannus legit.

LX. Gramen loliaceum latifolium ſpica anguſtiore: Ex radice alba, arundinacea, fibroſa, culmi aliquot bicubitales exurgunt, foliis paucis, latiuſculis, oblongis cincti, quorum ſummo ſpica anguſta, uncias quatuor vel quinq; longa, Phœnici vel Hordeo murino ſimilis. Baſileæ circa Cliben, longioribus & brevioribus foliis varians, reperitur.

LXI. Gramen loliaceũ minus, ſpica ſimplici: Ex radice capillacea, cauliculi plures, rotundi, duri duarum unciar. & etiam ſemipalmares, foliis paucis, anguſtis & brevibus cincti, exurgunt, quib. ſpica duarum unciar. anguſta, lolio ſimilis, inſidet: in agris Monſpelienſibus frequens eſt.

LXII. Gramen loliaceum minus ſupinum ſpica multiplici. Hoc majori ex parte repit, & cauliculis eſt multis, unciarum quatuor, foliis paucis, & ſpica multiplici, cujus utriculis ſemen parvum oblongiuſculum includitur; & hoc apud Monſpelienſes provenit.

LXIII. Gramen maritimum panicula loliacea. Ex radicibus capillaceis, cauliculi plures, rotundi, recurvi, altitudine impares, palmo inferiores geniculati, foliis paucis, anguſtis, oblongis cincti, exurgunt, paniculam loliaceam, trium quatuorve unciarum, ſed ramoſam, ſuſtinentes: locis maritimis circa Monſpelium, unde D. Saltzmannus attulit, provenit.

LXIV, Festuca graminea glumis vacuis. Ex radicibus fibroſis ſimul junctis, culmi aliquot geniculati, pedales, ad radicem lanugine pubeſcentes, foliis anguſtis, paucis donati exurgunt, qui glumos plurimos, læves & vacuos, filamentis tenuiſſimis adpendentes, partim virides, partim ſpadiceos, ariſtis oblongis donatos, ſuſtinent: hæc apud nos in tectis & muris creſcit; & cum glumi longis filamentis adpenſi ſint, facile à quovis vento agitati, tremunt, hinc Monſpelienſibus gramen tremulum dicitur.

Hęc aliquando, apud eoſdem, glumis paucioribus & ariſtis longioribus & recurvis in agris reperitur, & feſtuca graminea ariſtis incurvis, nominari poteſt.

LXV. Festuca graminea effuſa juba. Hæc altius exurgit, caule viridi & rotundo, qui in jubã pedalis longitudinis effunditur, cujus glumi anguſtiores & longiores, brevibus ariſtis cincti, pediculis capillaceis, oblongis inſident, qui per maturitatem albicant: inter ſegetes reperitur.

LXVI. Festuca junceo folio. Ex radice parva, fibroſa alba, folia pauca, juncea, ſemicubitum longa, ut & culmus rotundus, cubitalis exurgit, qui in paniculam avenaceam, ſed anguſtiorem, albam, anguſtam, deſinit, quæ ex oblongo folliculo (à folio conſtituto) paniculam longe ſuperante, prodit: cujus glumi rari, ariſtis longiſſimis & argenteis donantur. In Valeſia ad paludem urbis Sedunenſis copioſe provenit, unde D. Burſerus nobis attulit.

LXVII. Festuca junceo folio ſpica gemina. Hæc culmo eſt ſeſquicubitali, rotundo, geniculato & ramoſo, cujus ſummitati ſpicæ vix unciã longę, molles, rufeſcentes, ariſtis oblongis armatæ, Iſchæmo gramini villoſo ſimiles, inſident, & ſemper duæ ſimul, uni oblongo pediculo inſidentes; junguntur: folia habet juncea, longa, inordinate diſpoſita. Locus natalis excidit.

LXVIII. Festuca pratenſis lanuginoſa: ex radice capillacea, rufeſcente, folia multa, anguſta, pedalia, una cum culmis tenuibus, bipedalibus, foliaceis, molli & pauca lanugine (culmi potiſſimum) aſperſis, exurgunt: ſpica eſt oblonga, anguſta, ex glumis oblongis, ariſtis donatis compoſita, & quaſi in paniculam parvam expanſa. Baſileæ paſſim in pratis.

LXIX. Festuca dumetorũ. Ex radice capillacea nigricãte, culmi plures geniculis diſtincti, pauciſſimis pilis aſperſis, duorum triumve cubitorum, foliis oblongis, anguſtis cincti, exurgunt, in quorum ſummo ſpica oblonga, locuſtis raris, oblongis, cauli proximis, & ariſtis armatis conſtans: Iulio menſe, in dumetis circa Birſam, verumetiam in vepribus, locis ſicciorib. provenit.

LXX. Festuca dumetorum anguſtiſſimis & piloſis foliis: Radix eſt albicans, ex durioribus fibris

bris composita: ex qua calami aliquot tenues, uno alterove geniculo distincti & pene nudi, exurgunt: folia sunt brevia, angustissima, lęvi mollique lanugine hirsuta: calamorum summitati veluti panicula, ex spicis pluribus composita, quarum quælibet capillaceo pediculo insidet, multis glumis aristis & candicantibus constans: provenit in dumetis circa Cliben.

Gramen montanum avenaceum locustis rubris.

Gramen avenaceum lanuginosum glumis rarioribus.

LXXI. Gramen montanum avenaceum locustis rubris: Ex radice tenui, repente, alba, fibris capillarib. utrinq; donata, culmus simplex, lævis, pene cubitalis (rarius ex una radice plures exurgunt) circa radicem purpurascens, qui quasi in spicam tenuem desinit, cujus glumi ut plurimum ab una parte siti sunt, & foris ex nigro purpurascunt, intusque albi sunt, in quorum medio utriculus parvus, candidus, pedicello donatus, semen minutum continet: foliis donatur paucis, angustis, acuminatis, circa radicem brevibus, at circa culmum, quem duo triave cingunt, longioribus communiter spicam superantibus. Iulio & Augusto, hinc inde in montosis & umbrosis, ut circa arcem Richenstein, in monte Muteto Basiliensium, & monte Crentzacensi reperitur.

LXXII. Gramen avenaceum lanuginosum glumis rarioribus. Ex radice fibrosa, folia juncea oblonga, & culmi plures, juncei, cubitum superantes, paucis foliis donati, exurgunt, in quorum summo glumi rariores, albi, lanuginosi, utriculum continentes, quib. semen nigrum, splendens, inclusum est: locis asperis circa Monspelium provenit: diversum est à Gramine montano avenæ semine: Clusij.

LXXIII. Gra-

Gramen glumis variis.

Iuncus acutus capitulis Sorghi.

LXXIII. GRAMEN glumis variis: Ex radice crassa, membrana, alba rugosa intecta, caules bini, ternive, pedales, fragiles, læves exurgunt, quorum summo spicæ similis panicula uncialis, ex glumis varii coloris, insidet: folia plura ad radicem angusta, palmaria, saturate virentia: locis montosis circa Montembelgardum provenit, unde à fratre p.m. accepimus.

DE IVNCO.

CAPUT II.

IUNCI differentias viginti quatuor in Theatro propositurі, paucas hic apponemus: præmissa figura Iunci acuti capitulis Sorghi, qui Iuncus maritimus primus, adversariorum auctoribus; & Iuncus rotundus alter, Cæsalpino dicitur: cum hujus figura à nullo fuerit expressa.

Iuncus acutus maritimus caule triangulo.

Iuncus acumine reflexo trifidus.

I. Iuncus acutus maritimus caule triangulo: Radice eſt repente, fibroſa, à qua aliæ radiculæ, prioribus exiccatis, naſcuntur: hinc caules, quos ad radicem brevia folia cingunt, pedales, trianguli exurgunt & in extremitatem pungentem deſinunt, infra quem à latere floccus racemoſus, rufeſcens exit. Hic in litore Veneto, & à Perault via qua Monſpelio ad mare itur, provenit: & ad Danubium Lintzii D. Burſerus legit.

II. Iuncus exiguus montanus mucrone carens. Radice eſt puſilla, nigra, capillacea, cauliculo quatuor vel quinque unciarum, cujus ſummo capitulum parvum, ex fuſco purpuraſcens, quadrifidum, in exiguum rigidiuſculum filamentum abiens, inſidet: foliola ad cauliculi principium tria, juncea, unciam longa; in Taurero Raſtadienſi, D. Burſerus eruit.

III. Iuncellus inutilis, ſive Chamæſchænos: hic radice eſt fibroſa, & pro plantæ magnitudine, cum unciam vix ſuperet, ſatis craſſa, folijs eſt tribus quatuorve junceis. Tiguri prope lacum Felinum, Majo menſe. Ioan. Bauhinus p.m. collegit, & à C. Geſnero, ipſi Chamæſchænos nominatus fuit.

IV. Iuncus acumine reflexo alter: caule eſt ſeſquicubitali, rotundo, lævi, aphyllo, panicula umbellæ ſimili: atroſplendente, pediculo carente, filamentis cæruleis, ut in Aphyllonthe, donata, quam caulis duarum triumve unciarum, acutus, ſed mollis, parumque reflexus ſuperat: in Provincia Galliæ provenit.

V. Iuncus acumine reflexo trifidus: Ex radice nigra, geniculata & fibroſa, junci plures, tenues, palmum ſuperantes exurgunt, qui in ſummo in tres, rarius quatuor ſtylos, tenuiſſimos,

trium quatuorve unciarum, dividuntur, in quorum ſummitatibus, poſt junci diviſionem, paniculæ parvæ locatæ ſunt. In monte Fracto Lucernatum, in Pyræneis & Montibus Moraviæ provenit.

Iuncus alpinus capitulo lanuginoſo.

VI. Iuncellus capitulis equiſeti fluitans: Ex radiculis capillaceis, juncus recurvus tenuiſſimus prodit, qui in plures juncellos duarum triumve unciarum ſubdividitur, quorum aliqui erecti, aliqui reflexi, capitulum minimum ſuſtinent, & juncellis ſingulis foliolum tenue capillaceum adponitur. In aquoſis Angliæ fluitat, unde D. Gillenius attulit.

VII. Iuncus alpinus capitulo lanuginoſo: Radice eſt ſubnigra, tenui, fibroſa, ex qua aliorum juncorum more, loco foliorum, quaſi ſtyli tenues, recti, rotundi, & quidem plurimi, in læve acumen vergentes, longitudine diſpari, quorum longiſſimi, vix palmares ſunt, & ad radicem rufeſcunt: & ſubhirſuti ſunt: inter quas caulis unicus, ſtrictus, ad ſpithamæ, plus minuſve, altitudinem exurgit, cui capitulum unicum, oblongum, molle, lanuginoſum, haud multum leporum caudæ diſſimile, inſidet: cujus nomine χοινολάγουρον in Phytopinace appellavimus: in montoſis Harcyniæ provenit, ad acidulas, inter fontem acidum Ribelsavv & Grieſsbach, ubi Julio menſe Ioh. Bauhinus p.m. collegit, & nomine Iunci alpini cum cauda leporina miſit.

VIII. Iuncus alpinus bombycinus: Ex radice aliorum juncorum ſimili, folia juncea exurgunt, inter quæ culmi plures tenuiſſimi, palmo minores, qui capitulum parvum, lanugine alba ornatum ſuſtinent. In montibus Moraviæ loco dicto Keſſel, D. Fleiſſerus eruit, & communicavit.

IX. Iuncus floridus minor: Radice eſt candida, geniculata, fibris plurimis adhærentibus: caule palmari, foliis ternis, junceis, oblongis, acutis, duobus caulem ſuperantibus, cujus ſummo, ſingulis pediculis, qui quini ſunt alternatim ſibi ſuccedentes, flores (quos non vidimus) inſident, quos fructus gemini rotundi Orobi Cretici magnitudine ſequuntur. In paluſtribus Helvetiæ circa cœnobium Eremitanorum, & in monte Fracto ad lacum Pilati Lucernatum, D. Burſerus obſervavit.

Cyperus rotundus inodorus Germanicus.

DE CYPERO.

CAPUT III.

CYPERUS longus inodorus ſylvaticus: Radices habet oblongas, geniculatas, rufeſcentes, folia plura, palmaria, viridia, anguſta, ſubaſpera, ad principium membrana rufeſcente ſimul veſtita: caulem hactenus nullum obſervavimus, in ſylvoſis, montoſis, humidis, ut in monte noſtro Muteto, provenit.

CYPERUS rotundus inodorus Germanicus, ſub aquatico ſeptentrionalium à Lobelio deſcriptus, cum non recte ſculptus ſit, figuram exhibere debuimus.

DE SPARGANIO.

CAPUT IV.

SPARGANIUM minimum: plantula eſt unciarum quatuor; nam radicula ex fibellis oblongis componitur, unde cauliculus unciarum duarum effertur, & in capitulum exiguum ſubrotundum, cui aliud minus inſidet, herbacei coloris & formæ, quemadmodum in ſparganio majore, deſinit: circa quem folia utrinque quaterna, vel quina, anguſta, cauliculum ſuperantia. Plantulam hanc D. Furerus anno 1617. tranſmiſit, his aſſcriptis: Sparganium minimum & ſemeſtrale; Northuſij in lacunis quibuſdam cœnoſis, quarum partes ſuperiores per æſtatem exſiccantur.

DE EQUISETO.

CAPUT V.

I. EQUISETUM paluſtre linariæ ſcopariæ folio: Ex radice repente geniculata, caulis rotundus, calami in modum inanis, geniculis diſtinctus, cubitoque altior aſſurgit: folijs ad genicula pluribus, linariæ vulgaris foliis latioribus, & linariæ ſcopariæ ſimilibus, viridibus, oblongis, fragilibus, ſubaſperiuſculis: julos in cacumine non obſervavimus, licet quandoque velut in ramos dividatur. Baſileæ, in paludibus Michelfeldenſibus, & etiam in rivulo juxta patibulum, reperitur.

II. EQUISETUM paluſtre minus polyſtachion: Radice eſt repente; geniculis diſtincta, caule tenui, cubito minore, geniculis craſſioribue articulum utrinq; ternis, vel quaternis, junceis, palmaribus, quib. pene ſingulis minura ſpica juli inſtar inſidet: caulis vero julum oblongum, minus cōpactum, floſculis pallidiſſime rubentibus donatum, ſuſtinet: in aquoſis Michelfeldenſibus.

III. EQUISETUM paluſtre tenuiſſimis & longiſſimis ſetis: Culmo eſt inani, bipedali, geniculis pixidatim cohærentibus articulato, cum cæteris conveniens, excepris foliis, ſive ſetis junceis, longis, multoque tenuioribus: in paluſtribus Michelfeldenſium.

IV. EQUISETUM nudum minus variegatum Baſileenſ. Ex radice, parva, nigra, tranſverſa, nō-

nihil

nihil capillata, cauliculi plures, inęquales, rarissime pedales, communiter palmares, semipalmares & multo breviores, striati, pallide virentes, geniculis parte inferna nigris, superne albidis, articulati: folijs carentes, & cavi: in quorum summitatibus capitulum brevissimum juli instar insidet, quod à corona alba, ex octo, novem, etiam duodecim foliolis acutis composita, sustentatur: & quando pedibus calcatur, crepitat. Provenit ad ripam Rheni, juxta locum die Baar dictum. An Gesnerus libello de stirpium collectione, hoc intellexit? dum inquit: Hipparis lacustris quędam foliis mansu arenosis, in fine Iulij floret, uti puto: plura non habet.

Equisetum fœtidum sub aqua repens.

V. Equisetum fœtidum sub aqua repens: Radice est fibrosa, caulibus tenuissimis, rotundis, per obliquum, ut Saccharum penidium, striatis, geniculatis, fragilibus, per terram sparsis, quandoque cubitalibus, in plures cauliculos brachiatis, foliis aliquot brevibus, in breves apices distinctis, ad genicula junctis. Tota planta fragilis, quæ aquis cœnosis dum innatat viridis est, at extracta & exiccata, incana & friabilis, ita ut non solum digitis in pulverem comminui possit, sed sponte in pulverem abeat. Odoris est lutosi & sulphurei. Solum in aquis cœnosis demersum reperitur, quod primum Patavii in fossis Thermarum Aponitarum: dein non longe Lucerna: tum Basileæ cis pontem Birsæ, Michelfeldæ & Huningæ, in fossis observavimus.

DE ARVNDINE SIVE CALAMO.
CAPVT VI.

I. Calamus aromaticus Syriacus: Ex radice inutili, trium quatuorve unciarum longa, summo capite nonnihil extuberante & in paucas fibras desinente, caulis (modo unus, modo plures) fere bicubitalis, rectus, rotundus, lævis, fragilis, multis geniculis distinctus, exurgit, qui intus cavus, spongiosus & membranula (quasi tela alba subtensa) uti harundines præditus, qui assulatim frangitur, & in plures ramos dividitur, hique in tenuissimos subdividuntur, ad modum Ligustri Ægyptiaci Alpini, vel Lentisci Peruanæ sive Molle Clusii: qui flores parvos, foliaceos, plurimos, singulis tenuissimis pedicellis insidentes, sustinent, ex quorum medio apex styli instar prodit. Folia pauca, semper bina ex adverso ad singula genicula sita, caulem amplectuntur, unciam lata, sesquiunciam longa, nervis aliquot per longum excurrentibus. Caulis sapore est aromatico, vel amaro, quo in Theriaca pro calamo utimur. Hujus caulis partem anno 1579. à D. Paludano ex Ægypto reduce, Patavii accepimus. Verum cum totam plantam à D. Doldio habeamus, brevem ejus descriptionem (cum ab aliis non proponatur) adjicere lubuit.

II. Arundo Anglica foliis in summitate dissectis: Hæc foliis est cubitalibus, duarum triumve unciarum latis, nervis aliquot, per folii longitudinem excurrētibus & elevatis: foliis in summo in duos, tres & quatuor apices divisus: hanc D. Cargillus ex Anglia misit.

III. Arundo Indica latifolia flore luteo punctato: Ex radice nigricante, nodosa, & fibris crassioribus donata, aliisque nodis adnascentibus,

caules plures ſeſquicubitales, craſſi, arundinis inſtar nodoſi, prodeunt, circa quos folia pallide virentia expanſa, lata, in acumen deſinentia, nervoſa & tenuia: quæ, cum primo ante caulium exortum naſcuntur, corniculorum chartaceorum modo convoluta exiſtunt. Cauli, flores, gladioli floribus forma ſimiles, coloris lutei, punctis aſperſis variegati, capitello hirſuto inhærēt, quod flore delapſo augetur, ſubaſperum fit, & ſemen nigrum, ſubrotundum continet. Hæc ut omnibus ſui partibus, ita & ſemine minor eſt, quam ea quæ florem minii coloris habet. Hanc in horto habemus, in olla colimus, hyberno tempore in cellam reponimus, quæ primo vere plures caules, antiquis reſectis profert, & Iulio menſe floret.

DE SECALE.
CAPVT VII.

SECALE latifolia: Culmis exurgit candicantibus, rotundis, ſtriatis, quibus ſpica palmum longa, craſſa, ariſtis longiſſimis, & ut in vulgari tenuiſſimis denticulis exaſperatis armata, inſidet: folia habet cubitum longa, unciam lata & per marginem leviter exaſperata: grana non vidimus: ſpicam & folia ex horto Nobiliſſ. Contareni, Senatoris Veneti, habemus.

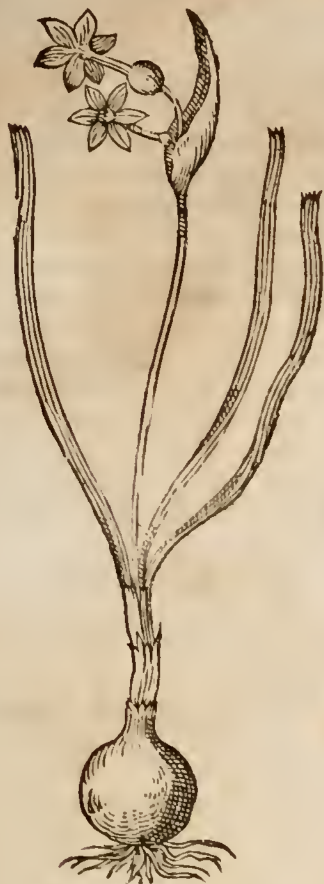
LIBER SECVNDVS.
DE GLADIOLO.
CAPVT I.

GLADIOLUS anguſto gramineo folio: pro radice bulbum geminum habet, unum alteri inſidentem, caulem lævem, teretem, pedalem: folia bina ternave, graminea, anguſtiſſima, ſtriata, mucronata, palmaria: flores ternos, quaternos, pallide rubentes, ſupra ſe invicem ad caulis ſummum utrinque ex ſex foliis oblongis commiſſi: quibus ut in cæteris, folliculi ſemen paleaceum continentes, ſed minores, ſuccedunt. Ex Hiſpania D. Albinus, in Muræna collectum attulit.

DE HYACINTHO.
CAPVT II.

HYACINTHUS minimus maritimus. Tota planta unciar. ſex eſt: ex bulbulo parvo oblongo, cortice villoſo tecto, cauliculi duo vel tres nudi, inter folia anguſtiſſima exurgunt, quibus capitula minuta, rotunda, ſurſum porrecta inſident, floſculis minutis cæruleis, quibus veluti ſiliquæ oblongiuſculæ, ſemen minutum continentes, ſuccedunt: Monſpeſſuli in littore maris anno 1595. D. Gallus collegit: eundem & loco eodem, ſed uncias tres non ſuperantem, D. Weckerlinus anno 1615. eruit, & communicavit.

Narcissus angustifolius albus minor.

DE NARCISSO.

CAPVT III.

I. NARCISSUS angustifolius albus minor: Ex radice bulbosa, tunica subnigra tecta & paucis fibris capillata, folia bina vel terna oblonga, angusta, porracea exurgunt: inter quæ cauliculus palmaris, cujus summo bini flores, parvi, albi, calice oblongo, angusto donati, insident: non longe Monspelio in saxosis & montosis reperitur.

II. PSEUDONARCISSUS gramineo folio, sive Leuconarcissus æstivus: Ex radice, oblongum, angustum bulbum imitante, exiguis capillaceis fibris prædita, membrana fusca tecta, folia bina, croceis æmula, oblonga, exurgunt, quæ sæpe cauliculum superant; qui nudus, tenuis, trium, quatuor, quandoque quinque unciarum, foliolis ternis, quaternis, brevissimis cinctus, florem unum stellatum, intrinsecus albicantem, extrinsecus venis purpurascentibus, variegatum, ex foliolis sex compositum, sustinet: in cujus medio cauliculus brevissimus, in stylum abiens, quem staminula apicibus candidis donata, cingunt, cui capitulum triquetrum, semen continens succedit. In alpibus Helvetiorũ & Rhætorum, ut monte Spligel & ad Thermas Fabarias, Iulio mense floret: sed & Augusti fine, in Taurero Austriæ monte, D. Burserus eruit.

DE ALLIO.

CAPVT IV.

I. ALLIUM junci folium bicorne luteum: ex bulbo oblongo, capillaceo, tunica alba vestito, caulis rotund⁹, palmo altior, foliis junceis duobus tribusve vestitus, exurgit, umbellam parvam luteam sustinens; cujus flores singuli, filamentis oblongis insident, ex sex foliolis luteis compositi, in quorum medio staminula totidem, & in medio stylus, quibus capitula trigona, semen continentia, succedunt: ipsi vero umbellæ, foliola duo angustissima, quorum alterum communiter longius, in latus expansa, subjiciuntur. Monspelio D. Saltzmannus attulit, & D. Burserus in Austria prope Stain & Baden, eruit.

II. ALLIUM montanum minus: ex radice parva, aliquantum nodosa & fibrosa, cauliculus unus & alter tenuissimus, nudus, tres, quatuor, etiam sex uncias altus, inter folia oblonga, angusta, exurgit, qui capitulum minimum (quod apertum non vidimus) sustinet: in petra circa Oenipontem reperitur.

III. ALLIUM montanum radice oblonga: priori simile, sed caule altiore & foliis longioribus, capite rotundo pallide purpurascente, floribus ex foliolis sex, totidemq; staminibus composito, non longe Monspelio loco montoso, qui Hortus Dei dicitur, observavimus: quod forte Allium montanum sive Petroscorodon Gesneri in libro de Hortis.

Moly moſchatum capillaceo folio.

DE MOLY.

CAPUT V.

I. MOLY Affricanum umbella purpuraſcente: ex radice bulboſa, caulis (modo unus, modo plures) cubito altior, nudus & cavus, una cum foliis aliquot latiuſculis, in acutum deſinentibus, palmaribus & etiam ſeſquipalmaribus, per marginem, inſtar graminis hirſuti, piloſis: umbella, caulis ſummo inſidet, cujus flores communiter ex quinque foliolis, dilute purpuraſcentibus, pediculis oblongis & firmis inſident: quibus veſicula, duo triave ſemina nigra rotunda includens, ſuccedit. Odore eſt Allii graviore. Hoc Argentina à D. Meyero acceptum, in horto ab aliquot annis alimus.

II. MOLY moſchatum capillaceo folio: bulbo eſt parvo oblongiuſculo, rufeſcente & veluti reticulato cortice tecto, ex quo cauliculus tenuis, palmaris, rariſſimè pedalis emergit; circa quem folia juncea vel potius capillacea, ſed ſine ordine, quæ modo unciam, modo tres quatuorve uncias longa (quæ nimis lata in figura exprimuntur) cauliculi ſummo pedicelli quini, ſeni, ſepteni, veluti in umbella diſpoſiti, à duobus exiguis foliolis ſuſtentati, inſident: quorum ſinguli floſculum ex ſex foliolis acutis compoſitũ, obſcure albentem lineis fuſcis per medium diſcurrentibus diſſectum & ſtaminulis aliquot donatum ſuſtinent: his capitula rotunda ſemina tria vel quatuor, nigra, oblonga, triquetra, continentia, ſuccedunt: flos Moſchi vel Zibethi odorem ſpirat, & in collibus Monſpelio vicinis provenit; unde D. Saltzmannus anno 1598. attulit, & poſtmodum aliquot annis in hortulo coluimus.

DE ORCHIDE.

CAPUT VI.

I. CYNOSORCHIS anguſtifolia hiante cucullo: huic radices ſubſunt duæ globoſæ, altera major & vegetior, altera flaccidior, quibus ſuperne fibræ aliquot adhærent: caulis cavus, ſtriatus, cubito minor, foliis aliquot pallide virentibus, lęvibus, ſtriatis, uncias ſex longis, ſemunciam latis inferne, & uno alterove ſuperne, amplexantibus: ſpicam habet oblongam, ex oblongiuſculis pediculis dependentibus, hiantem cucullum referentibus: hanc in pratis Patavinis legimus.

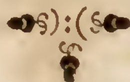
II. CYNOSORCHIS militaris montana ſpica rubente conglomerata: ex radicibus prædictæ ſimilibus, caulis cubitalis, rotundus, cavus, paucis folijs anguſtis, ſtriatis, uncias ſex longis cinctus, exurgit, cujus ſummo ſpica, ex floribus parvis, eleganter rubentibus conglomerata, inſidet: quorum labrum in quatuor parvas barbulas dividitur, calcare tenuiſſimo à tergo. Naſcitur in herboſis montis Mutetæ, Majo florens: quam prius Patavium obſervavimus.

III. CYNOSORCHIS militaris pratenſis elatior floribus variegatis: hæc priore eſt teſticulis minoribus, caule breviore, foliis latioribus, uncias duas longis, etiam caulis ſummum, tubi inſtar cin-

cingentibus: ſpica breviore, ex floribus priore longo minoribus, iiſq; ex albo & rubro eleganter variegatis. In pratis humidis Michelfeldenſibus, & trans Rhenum reperitur.

IV. CAMÆORCHIS alpina folio gramineo: planta palmaris eſt, ex cujus radice gemina, globoſa, oblonga, folia anguſtiſſima, utrinque quaterna, cauliculum nudum, triuncialem, qui inter ea fertur, ſuperantia exurgunt: ſpica unciali, cui utrinque foliolum breviſſimum ſubjicitur: floſculi virides galericulati ſunt. In monte Helvetiorum Gothardo, copioſe & acervatim, Iunio florens, reperitur.

V. ORCHIS montana Italica flore ferrugineo lingua oblonga: Teſticulos duos habet parvos, rugoſos, quorum alter, ut in reliquis Orchidibus vegetior, hinc communiter ſolum unus teſticulus reperitur: quorum ſummo, fibræ oblongæ, varie & oblique ſparſæ, adpoſitæ. Caulis cavus nonnunquam pede altior, quem folia anguſta paucaque uncias tres vel quatuor longa baſi ſua veſtiunt, at cuilibet flori folium breve quidem, ſed latius & in apicem deſinens, ſubjicitur. Flores quini, ſeni, alternatim in caulis ſummo diſpoſiti coloris ferruginei, obliqui tubuli forma, quorum lingua propendens oblonga eſt, & ex baſi latiore in apicem abit, cui legumentum pallidioris coloris, veſicæ inſtar impoſitum, etiam in apicem & communiter bifidum finit: floribus utriculi, ſemine pulverulento repleti, ſuccedunt. Hanc in Italiæ montibus Baſſanenſibus legimus: & Matthiolum ſub Teſticuli tertij ſpecie prima, in figuris majoribus exprimere voluiſſe, cenſemus, cujus tamen figura mala, & ſine omni deſcriptione, & ut in hiſtoria Lugdunenſi ſub Teſticulo 3. Matth. At fateor pejorem eſſe eam figuram, quam Matthiolo meo emaculato addidi, deſumptam ex Tabernæmontani figuris: tunc enim quid ſibi vellet Matthiolus, non conſtabat, imo etiamnum dubius ſum: quare aliam figuram delineari curavimus. Hujus haud dubie ſpecies, quam doctiſſimus Columna in ſua Ecphraſi minus cognitarum ſtirpium, Orchidis macrophyllæ nomine & eleganter deſcripſit, & icone expreſſit.

Orchis palmata pratensis angustifolia.

Orchis palmata angustifolia minor flore odoratissimo.

VI. Orchis palmata pratensis angustifolia major: radices habet parvas, veluti palmas geminas, in binos digitos distributas, fibris paucis annexis: folia liliacea, angusta, lævia & palmaria, per quæ veluti tubum, caulis cubitalis cavus effertur, cui spica fere palmaris angusta, ex floribus dilute purpureis, brevi calcare donatis composita, quibus singulis foliola oblonga acuminata subjiciuntur, & capitulum oblongum, semen aliarum instar continens, succedit. Hæc in pratis udis Michelfeldæ, ipsa æstate reperitur.

VII. Orchis palmata angustifolia minor flore odoratissimo. Radice est gemina, oblonga, angusta, palmę simili, in tres quatuorve fibras crassissimas divisa, supra quas ex imo caule fibræ aliquot ortæ expanduntur: ex radice folia quina aut sena, oblonga, graminea prodeunt, inter quæ caulis unicus palmaris, paucissimis & exiguis foliolis donatus, qui velut in spicam biuncialem abit: cui flores dilute purpurei odoratissimi insident, qui galea tecti, labro prominulo, in quatuor barbulas divisi sunt, & parvo calcari, à tergo prominente, donati. In pratis humidis Michelfeldæ provenit & autumno floret (quamvis etiam Monspessuli reperiatur) & sub Satyrio octavo in Phytopinace descripsimus.

VIII. Orchis palmata flore viridi: ex radice gemina, palmata & parva, caulis palma altior, folijs paucis, nervosis, uncias tres longis, unam latis, vestitus exurgit, spicam habens triuncialem, flosculos paucos, subvirides, galea tectos, & labro prominulo in duas barbulas diviso, quib. singulis foliolum oblongum, angustum subjicitur. In montibus Bohemiæ, Silesiæ finitimis, in Saxo Mommelgrund, copiosam Iunio florentem, D. Fleisserus observavit, & attulit.

Orchis palmata montana maxima.

IX. Orchis palmata montana maxima: Radices habet geminas inſtar palmarum duarum ſibi invicem junctarum, & velut in plures digitos diviſarum, quarum altera alba, vegetior ac ſolida, ſupra quas fibræ paucæ conſpiciuntur. Caulis eſt bicubitalis, ſtriatus, vacuus, quem folia pedalia primum, mox palmaria, ſeſquiunciam lata, nervis diſtincta, complectũtur: in cujus ſummo flores in ſpica palmari digeſti, coloris dilute purpurei, qui parvi ſunt galeola tecti, labro exiguo propendente, in anguſtiſſimas barbulas diviſo, & à tergo oblongo, capillaceo calcari donati; ad quorum exortum foliola ſingula, quaſi in filamentum abeuntia, obſervantur: his capitulum oblongum, ſtriatum, ſemen exiguum ſcobis inſtar continens, ſuccedit. Hæc in montibus vicinis, potiſſimum Muteto, copioſe Majo florens, provenit.

DE OPHRI.

CAPVT VII.

Ophris minima: è radice ſubflaveſcente fibroſa & Orchides redoléte, cauliculus ſimplex, trium quatuorve unciar. ſub foliolis prodit, cui foliola duo Ophrios vulgaris modo apponũtur, quę parva ſunt, glabra, ſplendentia, coloris unifolii & nonnihil in cordatam effigié, è rotundiuſcula figura diſcedentia, quib. cauliculi altera pars, ſimiliter trium, quatuorve unciarum ſupereminet, cujus ſummo floſculi parvi herbacei inſident, in Ophris vulgaris florib. exilitate ſola recedétes, quib. vaſcula exigua ſuccedunt. Florentiis in locis ubi ſponte provenit, Iulio potiſſ. menſe floret: at in hortos, cum gleba ſoli natalitii translata, citius. Naſcitur plurimũ, ut D. Furerus monuit, à quo eam (ſed prius à D. Sigfrid.) accepimus, Ophridii ſeu Bifolii Broccenbergici minoris nomine, in opacis muſcoſiſq; ſylv. Broccio & Offmannino vertici dicto.

DE OROBANCHE.

CAPVT VIII.

I. Orobanche flore majore ex cæruleo purpuraſcente: Radice eſt craſſa, longa, fibroſa: caule ſemipalmari, foliolis paucis, breviſſimis, craſſis & acutis cincto, qui in quinq; ſex, etiã plures pediculos triũciales, nudos, abſumitur, quamvis etiã ex folior. alis pediculi prodeãt, quorum ſummo calyx, uncialis ſinuat⁹ inſidet, & ex quolibet flos unicus, cęruleo purpuraſcens, lõgo pediculo donatus, exit, qui magnus, uncias duas longus, forma galericulatus, & veluti roſtrat⁹, ut in Alectorolopho, ex quo filamentum oblongum, reflexũ prodit: quid flori ſuccedat, non conſtat. Hanc, in Pyrenęis montib. D. Burſ. legit & cõmunicavit.

II. Monere lubet de vulgari Orobanche, eam recte à Theophraſto Limodoron, quaſi famem adferens, vocari; eo quod plantæ cui adnaſcitur, alimentum ſubtrahat. Hanc enim ſemper alterius plantæ radici adnatam obſervavimus, ut Geniſtæ vulgari & Hiſpanicæ, Hieracio Sabaudo, Trifolio, Aſtragalo ſylvatico & aliis.

III. Orobanche quæ Hypopitys dici poteſt: hæc Orobanche vulgari ſimilis, ſed humilior & nigricans, caule unciarum quatuor, quaſi ſquamis contecto: flores in ſummo, veluti in parvam ſpicam congeſti, Nido avis ſimiles, albidiores tamen, rariores ac duriores. Sub piceis, abietibus & pinaſtris (hinc hipopitys) provenit. Sapore eſt ali quantum aſtringente.

LI-

LIBER TERTIVS.

DE RAPVNCVLO SIVE CAMPANVLA GLABRA.

CAPVT I.

Rapunculus ſpicatus cæruleus.

Rapunculus alpinus ſive Pyramidalis minor.

RAPVN-

RAPUNCULUS spicatus datur spica alba, vel cinericea, vel coloris violacei saturi; hic solum figura Rapunculi spicati cærulei adposita, cum jam descriptus sit.

I. RAPUNCULUS alpinus sive Pyramidalis minor: Radix Rapunculi forma: caulis unus, sesquipalmaris, foliis pallide virentib. per ambitum crenatis, acuminatis, unciam latis, tres longis, alternatim cingitur: in summo flores pauci, cærulei, campanulæ forma, pedicellis annexi & filamento oblongo ex eorum medio prodeunte, donati propendent: quibus singulis capitulum oblongum, pertusum ut in campanula persici folia succedit, cui semen minutum includitur: in Italia provenit, sed locus excidit.

Rapunculus alpinus corniculatus.

II. RAPUNCULUS alpinus corniculatus, quem nomine rapunculi alpini spicato simili, ante annos viginti duos in Phytopinace, dein in Matthiolo emaculato, descripsimus; nunc vero diligentius, cum eam ex Baldi rupium fissuris, absq; radice eruerimus, ut figura nostra in Matthiolo exprimit, postmodum à D. Neudorffero cum radice, & perfectiorem à D. Pona ante annos decem acceperimus.

Radice est tuberosa inæquali, quasi ex pluribus grumis compacta, alba, digiti crassitie aliquando lignosa, pallida, rugosa & palmari: ex qua cauliculus (modo unus, modo plures) tenuis ac striatus, unciarum quatuor exurgit: folia, quę saturate virentia, tenuia, ad radicem aliquando ex rotunditate oblongata: Bellidis cæruleæ forma communiter subrotunda, crenata, Alliariæ forma, sed minora, pediculis uncias quinque vel sex longis prædita, ex radice una cum cauliculis exurgunt: quæ vero cauliculis & quidem pediculis brevioribus adhærent, longiora sunt & angustiora, profundius, sed rarius, incisa, quorum quina vel sena, stellæ in modum umbellæ subjiciuntur, quę cauliculi summo insidet, & ex floribus viginti, etiam pluribus, arcte junctis & ex cæruleo purpurascentibus constat, qui, ex calicibus pediculis latis brevibus & striatis donatis prodeunt: ex singulo calice flos unus, ad exortum tumidus, oblongus, sensimque angustatus, & in extremitate crenatus, formam cucurbitæ vitreæ referens, in medio tumore, incisuræ superficiariæ quinque conspiciuntur: apertus, ex foliolis quinque compositus, filamenta aliquot exhibet, inter quæ unum longe producitur, in summo bipartitum, aliquando instar capreoli vitium contortum: semen non fuit observatum. In Baldi montis jugis, inter præcipitia propendet, ubi Augusto mense florentem anno 1578. collectum, quod cum Patavii D. Guilandino ostenderemus, Rapunculum montanum, at D. Cortusus, Cantabiscam alteram Anguillaræ nominabat. Io. Pona in suo Baldo ante annos quindecim excuso, Trachelii petræi minoris nomine proposuit.

III. CAMPANULA alpina latifolia flore pullo: hæc cauliculo est tenuissimo palmo minore, qui ad partem usq; mediam, foliis uncialibus, subrotundis, alternatim dispositis, leviter crenatis, pallideq; virentibus, cingitur: at pars superior

nuda eſt, cui fere ſemper unicus flos, mediæ magnitudinis, pulli coloris inſidet. In alpibus Auſtriacis, ut Sneeberg & aliis D. Burſerus reperit, & Rapunculi alpini latifolii nomine, miſit.

IV. CAMPANULA alpina linifolia cærulea. Ex radice tenui, alba, cauliculi quaterni, quini, plures paucioresque, palmares, & ſeſquipalmares, graciles, rotundi, ſimplices, emergunt: foliis oblongis anguſtiſſimis, confuſo ordine ſepti: flores ſummitate cærulei, ut in Rapunculo vulgari, quibus capitula, exiguum ſemen continentia, ſuccedunt. Hæc rupes & ſumma juga montis Waſſerfall, Iulio menſe florens, exornat.

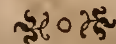
Campanula alpina rotundifolia minor.

CAMPANULA alpina rotundifolia minor, à Cluſio ſub Campanula alpina minore deſcribitur: verum figura quam addit eſt Campanulæ rotundifoliæ vulgaris minoris, quare veram figuram adpoſuimus.

V. CAMPANULA rotundifolia minima: plantula eſt unciarum trium, ex cujus radicula alba, capillari, oblonga, exurgunt cauliculi (ſæpe unus, plerumque terni, quaterni) tenuiſſimi; ſubrubentes & ad radicem ſubhirſuti, majori ex parte nudi, ſinguli unicum floſculum ſubcæruleum deorſum nutantem, calathi forma, ex unico folio ſexangulo compoſitum, ſuſtinent, quibus capitula foraminibus pertuſa, ut in reliquis campanulis, ſuccedunt: foliola habet potiſſimum ad radicem, exigua, ſubrotunda, ſerrata, rigidiuſcula, quandoq; rubentia. Hanc in Rhætorum alpibus, cum Italiam peteremus, anno 1577. Septembri menſe adhuc florentem inter ſaxa copioſiſſime obſervavimus, nec altiorem invenire licuit: quam cum D. Cortuſo oſtendiſſemus Cantabricam Plinii nominavit. Plinius l.25. cap.8. ſuæ Cantabricæ, quæ per Divi Auguſti tempora à Cantabris reperta fuit, caulem junceum, pedalem tribuit, in quo ſint floſculi oblongi veluti calathi: in quibus ſemen perquam minutum, & quæ ubique naſcatur.

VI. CAMPANULA Cymbalariæ foliis: ex radice exigua capillacea & albicante, cauliculi tenuiſſimi, virides, nonnunquam palmum ſuperantes, & mox in alios brachiati, prodeunt: quibus folia rara, ſubrotunda, hederacea, vel potius Cymbalariæ foliis ſimilia, anguloſa, viridia, tenuia, longis pediculis donata, ſine ordine adhærent: flores cærulei, oblongi campanulæ forma, aliquando ſummis cauliculis, aliquando pedicellis biuncialibus, ex eorundem lateribus exurgentibus, inſident. Hæc non longe Toloſa in Ericetis provenit, & quia vix ſola ſuſtinetur, Ericetis incumbens exurgit: eandem etiam circa Lutetiam D. Cherlerus legit.

VII. CAM-

Campanula ſerpillifolia.

Campanula foliis ſubrotundis.

VII. Campanula ſerpillifolia: Tota planta, floribus exceptis, ſerpillum refert: nam radice eſt tenui, obliqua, tenuiſſimis fibris capillata, & hinc inde repente: cauliculis plurimis rubentibus in terram reflexis, cui novis fibellis adhærent, qui in ramulos plures tenuiores dividuntur: quos foliola Serpilli, vel potius Nummulariæ, quæ flore eſt purpuraſcente, forma ſubrotunda, duo ſemper oppoſita, quædam majora, quædam Serpillo minora, crenata, ſubtus pallide virentia, pediculis breviſſimis, & leviſſime pubeſcentibus, ambiunt: cauliculi aliquando in pediculos nudos, flores ſuſtinentes deſinunt: aliquando ex cauliculorum lateribus pediculi triunciales in ſummo nudi floribus ornati exurgunt: flores bini vel terni campanulæ forma, ex cæruleo rubentes, deorſum nutantes, ſinguli ſingulis pedicellis donantur. Hujus ramulum à D. Bauhino fratre primum habuimus, dein in Baldo cum floribus legimus: tum à D. Paſchali Gallo, qui eam in Rhætia ex rupibus dependentem collegit.

Similem, ſed foliis inferne albidioribus & ſuperne pallide virentibus, in Inſula Toupinambault Braſilianorum natam, D. Burſerus communicavit.

DE TRACHELIO SIVE CAMPANVLA HIRSVTA.

Capvt II.

I. Campanula foliis ſubrotundis: ex radice tenui repente, caulis ſeſquipalmaris levi lanugine pubeſcens exurgit, quem folia pauca, ſubrotunda, uncias duas pene longa, lataque, pediculo oblongo donata, tenuia, ſubaſpera, per ambitum crenata, cingunt: in caulis ſummo flores pauci, dilute cærulei, Campanulæ forma, deorſum pendentes, ex quorum medio ſty-

lus exurgens, extra florem fertur. Hanc cervicariæ minoris rotundifoliæ nomine D. Sigfridus, Helmstadio misit.

Hæc à campanula hortensi Rapunculi radice differre videtur altitudine, foliorum longitudine, florum magnitudine & numero, quæ pro radicibus multas, tenues, transversas & oblique repentes fibras, habet, ita ut ex hortorum areolis vix extirpari possit, à quibus radices oblongæ, candidæ, Rapunculi radicibus similes, demittuntur.

II. Campanula Drabæ minoris foliis: ex radice Rapunculi minoris forma, caules sesquipalmares, lanugine levissima aspersi prodeunt, quos folia, Drabæ minoris foliis similia, subrotunda, viridia, unciam longa, semunciam lata, per ambitum crenata, & in acumen fastigiata, subaspera, pediculis carentia, alternatim vestiunt: flores pauci, subcærulei, sexanguli, calathi forma, mediocris magnitudinis & pediculis oblongis donati, summo cauli insident. In pratis circa Valesianorum Thermas copiose provenit, unde D. Burserus attulit.

Campanula foliis Echii floribus villosis.

Campanula foliis Echii.

III. Cam-

III. CAMPANULA folijs Echij floribus villosis: ex radice oblongiuscula, folia angusta quatuor & quinque uncias longa, subaspera, prodeunt; inter quæ caulis palmaris, rarius pedalis, rotundus, subasper, paucis brevibus & angustis foliis vestitus, exurgit, ex cujus summitate flores unciales, lati, Campanulæ forma, quini, seni, cærulei, alternatim dispositi, brevibus pediculis dependent: quorum extremitates, quemadmodum & calices, pili oblongi, pappi instar, ambiunt. Hæc in Baldo reperitur & Helvetiorum alpibus Gotthardo & monte Fracto: diversa plane à Trachelio montano historiæ Lugdunensis.

Hujus & minor species, quæ minus hirsuta, semipalmaris, foliis brevibus, cauliculo gemino, ex quorum quolibet reflexo, flos unicus, illo tamen minor, dependet: quam ex Helvetiorum alpibus D. Burserus attulit.

Campanula adhuc alia datur foliis Echii, quam cum Clusius nomine Trachelii Θυρσοειδȣ descripserit, nullam vero figuram adposuerit, eam præcedenti jungere voluimus.

DE RAPISTRO.

CAPUT III.

I. RAPISTRUM floribus Leucoji marini: plantula semipalmaris est, radice oblongiuscula, alba, fibellis donata, cauliculis trium quatuorve unciarum: foliis vulgari Rapistro luteo similibus, parvis, uncialibus, crenatis, & subasperis: flosculis parvis subcæruleis, Leucoji marini similibus, quibus siliquæ parvæ, angustæ, semen minutum continentes, succedunt. Circa Massiliam in rupibus D. Burserus legit.

II. RAPISTRUM monospermon: ex radice longiuscula albicante, parum fibrosa, caules pedales, quandoq; altiores, rotundi, tenues, ramosi, eleganter virentes, leviterq; hirsuti exurgunt: folia humi sparsa, crassa sunt, Rapi foliis similia, ad principium laciniata, dein subrotunda, leviter sinuata & subhirsuta: flores secundum cauliculos palmares & tenues, velut in spica dispositi, quadrifolii eleganter lutei aureive, quibus siliquæ succedunt rotundæ (eleganter propter strias, per eas quemadmodum in semine Coriandri discurrentes) in filamentum oblongum abeuntes: quæ quasi geminæ sibi insident, parte tamen superiore majore, cum in ea semen parvum oblongiusculum, sed unicum (unde ei nomen) contineatur. Hujus semen, nomine Lampsanæ monospermi, D. Doldius misit, & hic Basileæ in horto D. Zvingeri, Majo mense floruit.

Rapistrum monospermon.

Hoc ipsum postmodum, sed multo strigosius (illud enim cultura elegantius) in agris qua Augustam Rauracorum itur, ad rubram domum observavimus: idem sed humilius & valde ramosum, foliis parvis, eleganter viribus, in agris circa Huningen ad sylvam, invenimus: & simile Monspelio, ubi quoque sponte crevit, habemus.

DE NAPO.
CAPUT IV.

NAPUS sylvestris Cretica: foliis est ad palmi longitudinem accedentibus, instar foliorum Rapistri albi, vel Irionis vulgaris, in lacinias octo vel decem divisis, per margines crenatis, asperis: caule albido, rotundo, ramoso, subaspero, summitate, cui flores non insident, aculeata, floribus (quos non vidimus, ut nec radicem) siliquæ angustissimę biunciales succedunt, quæ semen exiguum nigricans continent. Buniadis agrestis nomine, ex Creta ab Honorio Belli accepimus: & à Cretensibus σκιλοβρυβὲς vocatur.

DE RAPHANO.
CAPUT V.

RAPHANUS Creticus: ex semine Cretico ab Honorio Belli, Ramolo nomine misso, Raphanus in hortis nostris crevit, cujus planta tota, toto habitu à vulgari non dissidebat; radice oblonga, alba & gustus acerrimi; caule non adeo alto: foliis minus hirsutis & asperis, flore modo purpureo, modo albo: siliquis & seminibus minoribus.

Raphani aquatici duas figuras, tanquam optimas, adposuimus, sed sine descriptione: cum is, qui foliis est in profundas lacinias divisis sub Radicula sylvestri, à Dodonæo: sub Raphano syl. aquatico, à Lobelio in editione Belgica: Raphano aquatico à Tabernæmontano, sive sylvestri & palustri in historia Lugdun. describatur: alter vero, nomine Rapistri aquatici à Tabernæmontano exhibetur.

Raphanus aquaticus alter.

Raphanus aquaticus foliis in profundas lacinias divisis.

DE

DE DRACVNCVLO.

CAPVT VI.

DRACUNCULUS alpinus folio scabiosæ: radicibus est fibrosis, cauliculis rotundis, pedalibus, in summo in alas brachiatis: foliis instar scabiosæ laciniatis, alte incisis & crenatis, alternatim dispositis & pallide virentibus: flosculis, in summis virgulis, quoad discum medium subluteis, quem foliola alba, ut in Chamæmelo vulgari, ambiunt. In Helvetiorum pratis alpinis prope Fabarias & in Gotthardo provenit, Iulioque floret.

Eruca latifolia.

DE ERVCA ET SINAPI.

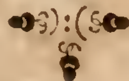
CAPVT VII.

I. ERUCA latifolia: hæc caule est cubitum excedente, albo, crasso, striato, ramoso: foliis glabris pallide virentibus, ad radicem pedalibus, profundis incisuris laciniatis, per quorum medium nervus latus excurrit, quem utrinque foliorum laciniæ biunciales, alarum instar, triangulares, corrosæ, figuræ diversæ, inferne & superne continuæ cingunt: quæ vero in caule breviora sunt, & horum quædam Erucæ vulgaris foliis similia, suprema vero angusta & parum sinuata: in caulis summo flores satis magni, aurei, quadrifolii, staminibus plurimis donati, quibus siliquæ oblongæ strictissimæ succedunt. Erucæ nomine in horto sata: an forte Eruca tertia Anglica, in horto Camerarii?

II. ERUCA sylvestris minor Bursæ pastoris folio: ex radice crassiuscula, cauliculus palmo altior, subasper, brevibus alis brachiatus exurgit: folia ad radicem sparsa, sesquiunciam longa, Bursæ pastoris mediæ modo laciniata, subaspera, in caule nulla, nisi quæ alis, & quidem vix laciniata, subjiciuntur: flores subaurei, satis magni, longis pediculis insidentes, quibus siliquæ breves succedunt. Monspessuli collecta.

III. ERUCA sylvestris minor incana: ex radice cauliculi læves, virentes, quatuor, sex & octo unciarum, in plures alas unciales divisi prodeunt: folia ad radicem plura, biuncialia, tenuissime laciniata, quæ etiam cauliculos alternatim cingunt, omnia incana sunt: flosculi plurimi, pallide lutei, quibus strictissimæ & breves siliquæ succedunt: Monspelio D. Rumbaum attulit.

IV. ERUCA lutea sive Barbarea flore pleno: hæc à vulgari magnitudine differt: caule est crassiore & striato, sed breviore: foliis uncialibus: floribus nonnihil quam in vulgari majoribus, aureis & plenis. Inter segetes Paterniacenses, & juxta Arburg arcem Bernatum, Iunio floret.

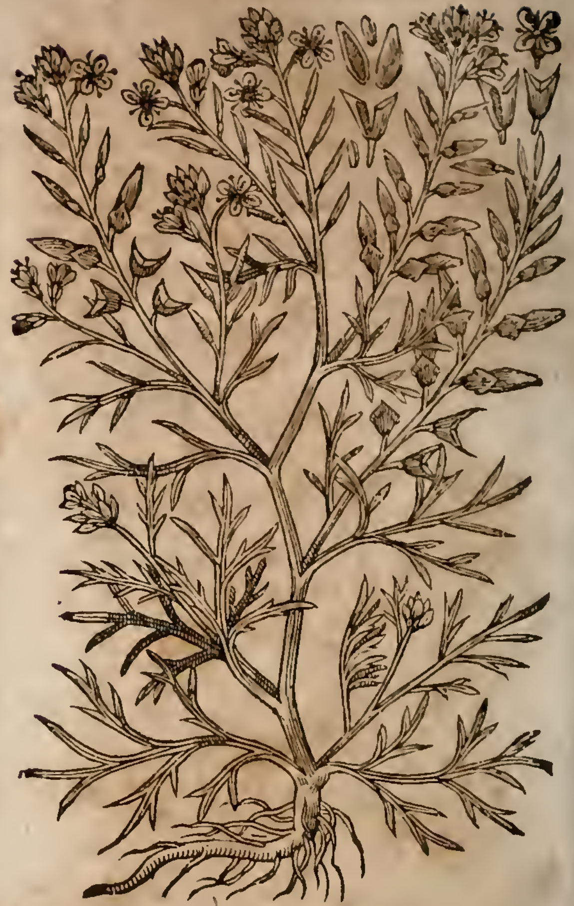

V. Eru-

Eruca cærulea in arenoſis creſcens.

Eruca maritima Italica.

V. Eruca cærulea in arenoſis creſcens: Ex radice rufeſcente,oblonga,tenui,leviter fibroſa, caules plures palmares, rarius ſeſquipalmares ſtriatos,hirſutos, ramulis aliquot brachiatos, emittit: folia ad radicem per terram ſparguntur, erucæ vulgaris inſtar ſinuata, & quaſi circumroſa, hirſuta, aſpera, ſeſquiuncialia, ſed etiam breviora & anguſtiora,quę in caule rariora ſunt, minus ſinuata & aliquando integra:floſculi eleganter cærulei, vel purpuro-cærulei, quadrifolii,filamentis brevibus donati, ramulorum extremis inſident,quibus ſiliquæ oblongæ, tenues & læves, ſemen minutum ſubrufum & acre includentes,ſuccedunt. Provenit apud nos locis arenoſis, ut iis quæ Birſa alluit: ſic quibuſdam in locis in muris reperitur: imo etiam altiſſimis jugis & petris circa Delſpergam &Lauffen Rauracorum: in Phytopinace, & Matthiolo, addita figura,quoque deſcripſimus.

VI. Eruca maritima Cretica ſiliqua articulata: tota planta albicat, folia habens ad radicem brevia,anguſta, in minores lacinias diviſa & ſubaſpera: cauliculis eſt palmaribus, reflexis, ſtriatis (flores non conſpecti) ſiliquis plurimis, incurvis,articulatis,trium quatuorve unciarum, aſperis, ſemen minutum ſubrufum continentibus,quam ex Creta Honorius Belli miſit.

Erucæ maritimæ Italicæ ſiliqua haſtæ cuſpidi ſimili,figuram perfectam adpoſuimus, cujus tres diverſæ una cum deſcriptione (inter quas una ex Lobelio deſumpta, qui nomine Cakile Serapionis Erucæ folio, napi flore exhibuit) in Lugdunenſi hiſtoria proponuntur.

Eruca Monſpeliaca ſiliqua quadrangula echinata.

VII. Eruca Monſpeliaca ſiliqua quadrangula echinata. Hanc Monſpeſſuli anni 1579. ubi collegiſſemus, ſic deſcripſimus, quemadmodum in Phytopinace videre eſt: ex radice ſemipalmari, craſſiuſcula, leviter fibrata, albicante, caules ad exortum purpuraſcentes, terni, quaternive, pedales, aliquando cubitales, rotundi, ſtriati, ſubaſperi, in ramos brachiati exurgunt: folia ad radicem humi ſparſa, pauca, oblonga, anguſta, ſinuata, hirſutie aſpera, bina ternave ſimul juncta, in caulibus, præſertim ſiliquis onuſtis, pene nulla, oblonga, leniter ſinuata: floſculis eſt luteis quinquefoliis, quibus ſiliquæ ſuccedunt quadrangulæ, in apicem acutum rigidumque deſinentes, lęves, oblongo pediculo inſidentes, per maturitatem duriſſimæ: quarum quælibet latera quatuor obtinet, quæ ad formam alarum perceæ piſcis elevata, in medio ſinum oſtendunt: his per longum diſſectis, utrinque duæ capſulæ diſtinctæ conſpiciuntur, in quarum qualibet, ſemen unicum rufum, cochleæ inſtar convolutum acuminatum & acre continetur. Iunio menſe florentem & ſiliquas ferentem, legimus. Hanc videtur Herbarii Lugdunenſis auctor, ſub Sinapi echinato voluiſſe proponere, verum figura vitioſa & deſcriptio non ſufficiens.

Sinapi parvum ſiliqua aſpera: radice eſt oblonga craſſiuſcula & capillata, ad quam folia plura, Erucę ſylveſtris minoris forma, ſed minoris forma, ſed minora, in lacinius tenuiſſimas diviſa, & acria: cauliculi plures, recurvi, lęves, duarum triumve unciarum (rariſſime cauliculus palmaris erigitur) in alas unciales brachiati: flores parvi, pallide lutei, quibus ſiliquę multæ ſtrictæ, unciales & aſperæ, in latera divaricatæ, ſemen minutiſſimum continentes, ſuccedunt: circa Monſpelium provenit.

Reſedæ affinis Phyteuma.

Eryſimo ſimilis hirſuta alba.

DE RESEDA.

CAPVT VIII.

RESEDA linariæ foliis: et radice candida, longiuſcula; caulis cubitalis rotũdus, in ramos palmares diviſus, foliis linariæ ſtrictiſſimis, oblongis, viridibus veſtitus exurgit: rami ſinguli, in florum oblongam veluti ſpicam abeunt, quam floſculi parvi, muſcoſi, tenuibus capillamentis ornati, ut in Reſedæ minore alba (quam Seſamoidem parvam Salamanticenſem Cluſius nominat) pallide flaveſcentes conſtituunt: quibus capitula vel vaſcula anguloſa, bifida, exili ſemine pallido plena, ſuccedunt. Hæc in ſolo arenoſo convallium montium Pyrenæorum, à D. Burſero collecta.

RESEDÆ affinem facimus eam quam Phyteuma Monſpelienſium, Lobelius & Lugdunenſes vocant, deſcribunt & depingunt: verum cum foliis nunc oblongis, nunc in aliquot lacinias diviſis reperiatur, una figura exprimere voluimus.

DE ERYSIMO.

CAPVT IX.

ERYSIMO ſimilis hirſuta: ex radice oblonga, alba, lignoſa & fibroſa, caulis modo unus, modo plures cubitales, aliquando ſubrubẽtes, ſtriati, hirſuti, aliquando in ramulos brachiati, exurgunt: folia plura, ad radicem humi ſtrata, aliquando pediculis carentia, ſeſquiunciam longa, aſpera, hiſpida, ſubalbicantia, per ambitum crenata, rarius laciniata, & quæ in caule minora ſunt, eumque baſi latiore cingunt: ſecundum ramulorum longitudinem, veluti in ſpica floſculi albi, quadrifolii, pedicellis, inſident, qui in ſiliquas oblongas, ſtrictas, ſemen minutum

nutum continentes, abeunt. Provenit locis ſaxoſis, ruderibus, muris, ut hic Baſileæ ad mœnia, ad arcem Mönchenſtein, primoque vere floret: Monſpeſſuli quoque in ruderibus umbroſis, ſed per omnia minor: rarius in arenoſis, ut apud nos ad Wieſam fluvium, Patavii ſimiliter collegimus, & hanc D. Guilandinus Dryophanon Plinij lib. 27. cap. 9. Drabam alteram & Thlaſpi ſpeciem: at D. Cortuſus, Eryſimum tertium nobis nominabat: poſt modum Barbaream muralem Ioan. Bauhinus frater appellavit. Hujus deſcriptionem & iconem, in Matthiolo emaculato, exhibuimus.

DE PERSICARIA.

CAPVT X.

PERSICARIA anguſtifolia; ex radice nigricante, fibris oblongis capillata, caules plures cubito altiores, rubentes, læves, geniculis diſtincti exurgunt: quos folia, Perſicariæ vulgaris foliis triplo, quadruplove anguſtiora, duas, rarius tres, uncias longa, ambiunt, & in ſummo in ramulos brachiantur, quibus ſpicæ oblongæ, floribus pallide purpuraſcentibus ornatæ, ut in vulgari inſident. In humidis circa Michelfeldam, æſtate florens, reperitur.

Naſturtium hortenſe latifolium.

Naſturtium hortenſe criſpum anguſtifolium,

Nasturtium hort. crispum latifolium.

DE NASTVRTIO.

CAPVT XI.

NASTURTIUM hortense duplex est, plano & crispo folio: illud latifolium, cujus solum figura adposita, & angustifolium vulgatius: hoc, quod crispum similiter duplex est.

I. NASTURTIUM hortense crispum: hoc, foliis exceptis, cum vulgari convenit: hujus enim folia crispa sunt: estque duplex, latifolium & angustifolium, quemadmodum binis figuris in Matthiolo exhibuimus (cum sæpius in hortulo nostro creverit) & hic repetere placuit.

II. NASTURTIUM pratense parvo flore: ex radice tenui, fibrosa, caulis cubitalis, viridis, varie incurvatus exurgit, foliis atrovirentibus, oblongis, Erucæ sylvestris minoris, aut Sij forma, utrinque longis petiolis in lobos subrotundos, aliquando oblongos divisis, & per ora dentatis, cincti: in caulis summo, flosculi parvi, albi, velut in umbella dispositi, quibus siliquæ parvæ semine minutissimo refertæ succedunt. Circa Montembelgardum locis humidioribus provenit. Suspicamur Matthiolum, quem Tabernæmontanus secutus est, sua figura Sisymbrii aquatici alterius, duas plantas miscuisse: ita ut florum umbella, huic jam descriptæ, folia vero, Nasturtio pratensi vulgato magno flore, conveniant.

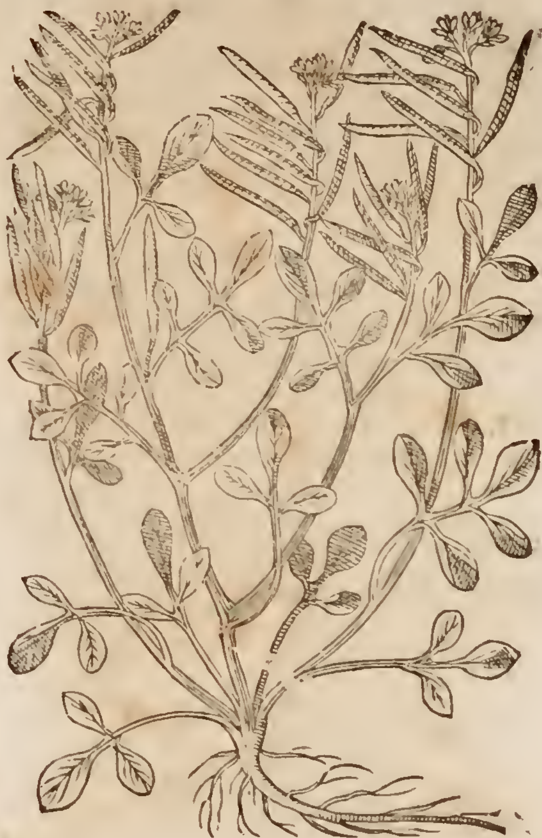

NASTUR

Nasturtium aquaticum majus & amarum.

Nasturtium alpinum minus Resedæ foliis.

Nasturtium aquaticum majus & amarum, quod Thalius nomine Sisymbrii alterius specie secunda descripsit, & sæpe inter Nasturtium aquaticum supinum reperitur, à quo sapore amaro potissimum distinguitur, hic describere noluimus: at figuram adponere, cum nullus eam exhibuerit, voluimus.

III. Nasturtium sylvestre minus: ex radice tenui capillacea, cauliculi plures (& quantum ex sicca colligere licet reclinati) trium quatuorve unciarum emergunt: foliis Nasturtij vulgaris forma, sed minoribus, per terram sparsis & etiam cauliculos cingentibus: in quorum summo flosculi parvi albicantes, valvulæ exiguæ, ut in Iberide, vel Bursa pastoris minima. Hoc primo vere, ad alveos aquarum salsugine imbutarum Franckenhusij Thuringiorū, copiosissime erumpit, unde D. Furerus cum aliis elegantissimis, Iberidis pusillæ, seu Nasturtii sylvestris Franckenhusani nomine, misit.

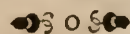
IV. Nasturtium alpinum minus Resedæ foliis: ex radice alba tenui & oblonga, cauliculi leves, tenues, recurvi, communiter indivisi, palmoque minores prodeunt: foliis longis pediculis, instar Resedæ vulgaris, preditis, in lobos tres, vel quatuor subrotundos, divisis: flores in cauliculorum summis albi, mediocris magnitudinis, quibus siliquæ strictissimæ, sesquiunciales succedunt. In Rhætorum alpibus Iulio florens, reperitur. Verum ex Helvetiorum alpibus & Pyrenæis, longe minus habemus, ita ut tota planta absque radice uncias tres non superet.

V. Nasturtiolum alpinum capsula Nasturtij hortensis: radice est lignosa, parum fibrosa, cauliculis uncias duas non excedentibus: foliolis parvis, angustis, crassis, ungue brevioribus: flos-

culis parvis albis, capsulis satis magnis, Nasturtio hortensi similibus. In Rhætiæ monte Nombre prope Balneum Worms, æstate florens, Ioh. Bauhin. frater collegit.

VI. NASTURTIUM alpinum Bellidis folio majus: Ex radice caulis cubitalis rotundus, lævis, ad exortum statim divisus, prodit: folia habet tenuissima, bellidis forma, uncias quatuor longa: quæ vero in caule sunt, pediculis carent, & instar Thlaspi vulgaris lato semine, leviter sinuata, eum ambiunt: flores albi, in caulis summo, quasi in spica uncias sex longa, quibus siliquæ triunciales, angustæ, semine rufescente, rotundo, plano, refertæ, succedunt. Circa Fabarias Thermas, ad aquæ defluxum, D. Burserus legit.

VII. NASTURTIUM alpinum foliis Barbareæ: Radice est parva, capillacea, albicante; cauliculis pluribus tenuissimis, fragilibus, reflexis, nonnihil villosis, nonnunquam in alas divisis, semipalmaribus, palmaribus & nonnullis cubitalibus: foliis ad radicem pluribus, parvis, tenuissimis, viridibus, foliorum Barbareę modo, sed minus frequenter sinuatis, quæ in cauliculis rariora sunt, & quædam minime sinuata: flosculis est minimis albis: siliquis oblongiusculis & strictissimis. Hoc Cardamine aut Erucæ peculiaris nomine, D. Burserus ex Austria, sed in finibus Bohemiæ collectum, transmisit.

DE

Thlaſpi villoſum capſulis hirſutis.

DE THLASPI.

CAPVT XII.

I. THLASPI vaccariæ folio, Burſæ paſtoris ſiliquis: caule eſt cubitali, rotundo ſtriato, lævi, viridi, ramoſo, quem folia vaccariæ ſimilia, atrovirentia, glabra, pediculis carentia, cingunt: flores parvi, albi: ſiliquæ Burſæ paſtoris forma, ſed majores: Non longe Monſpelio, in horto Dei dicto, D. Burſerus collegit.

II. THLASPI vaccariæ incano folio minus: Tota planta villoſa, & incana eſt: ex radice craſſiuſcula, rufeſcente, cauliculi ſemipalmares, etiam minores, recurvi & quaſi repentes, villoſi & incani prodeunt, foliis parvis incanis, vaccariæ ſimilibus, pediculis carentibus & alternatim diſpoſitis, veſtiti: in quorum ſummitate floſculi plures, albi, quaſi in ſubrotunda ſpica uniti, quibus thecæ parvæ ſuccedunt. Hoc in agris Monſpelienſibus repens, & in Provincia prope Maſſiliam, paulo majus & erectius reperitur.

III. THLASPI villoſum capſulis hirſutis: ex radice tenui, oblonga, albicante, caulis pedalis unicus rotundus, villoſus exit: ad cujus exortum folia aliquot humiſtrata, longis pediculis donata, orbiculato cuſpide, hirſuta: quæ vero in caule, longe breviora, pediculis carentia, latiore baſi ipſum amplectuntur, quorum quædam leviter crenata ſunt: flores albi quadrifolii: ſiliquæ magnæ, hirſutæ, compreſſæ, longo pediculo donatæ, ſuperiore parte fiſſæ, utriculis duobus præditæ, in quibus ſemen rufeſcens, acri ſapore præditum, continetur. Hoc anno 1577. in horto Patavino (poſtmodum Monſpeſſuli ſponte natum) collegimus: cujus ſemine, in Italia pro vero Thlaſpios ſemine, olim uſos fuiſſe, ex D. Cortuſo cognovimus: hoc in Phytopinace primum ſub 19. Thlaſpi, dein in Matthiolo, figura addita, exhibuimus.

IV. THLAS-

Thlaſpi Creticum flore albo.

Thlaſpi alpinum minus capitulo rotundo.

IV. Thlaspi Creticum flore albo: radice eſt oblonga, paucis fibris donata, cauliculis palmum ſuperantibus, rotundis: foliis paucis, oblongis, anguſtis, lævibus, alternatim caulem veſtientibus: in cauliculorum ſummo, flores candidi magni, quibus thecæ magnæ, apice medio donatæ ſuccedunt. Hoc Thlaſpi, Cappadocici fruticantis flore albo perennis nomine, D. Doldius Norinbergâ miſit.

V. Thlaspi ſaxatile rotundifolium: Ex radice alba, longa, fibris carente, ſublignoſa, cauliculi plures, tenues, pedales, reflexi, & fibris capillaceis, deorſum miſſis, terræ affixi, prodeunt, foliis eſt parvis, ſubrotundis, tenuibus, inter quæ cauliculi palmares, nudi exurgunt, flores paucos pallidos ſuſtinentes, quibus ſiliquæ parvæ, tenuiſſimo filamento donatæ, ſemen minutum concludentes, ſuccedunt. In locis petroſis circa oppidum Lauffen M. Hagenbachius reperit.

VI. Thlaspi alpinum folio parvo crenato: vel Thlaſpi alpinum minus capitulo rotundo: à radice craſſa, è rupium fiſſuris prodeunte, caules exurgunt tenues, palmares & ſeſquipalmares in ramulos brachiati: folia habet ad radicem plura, brevia, acuta, leviter crenata, longis pedicellis donata, in caule pauca & anguſtiores floſculi in ſummo albicantes, quibus folliculi copioſi, oblongis pedicellis inſidentes, tenues, ſubrotundi, ſepto membranoſo diſtincti, ſemen minutum flavum & acre continentes, ſuccedunt. Provenit in monte Waſſerfall, & in Helvetiorum ac Rhætorum alpibus. Hujus in noſtro Matthiolo & figuram & deſcriptionem, ſub Thlaſpi ſaxatili minori folio exhibuimus: & Thlaſpi alpini majoris iconem addidimus: utramque & hic exhibemus.

Thlaſpi alpinum majus capitulis rotundis.

Thlaſpi montanum incanum luteum.

VII. Thlaspi alpinum repens: ex radice oblonga, cauliculi plures, per terram repandi, trium quatuor vel quinque unciarum, foliis parvis ſubrotundis, inordinate diſpoſitis, veſtiti prodeunt, floribus copioſis magnis & albis ornati, quibus ſiliquæ, Thlaſpi bellidis folio ſimiles, ſuccedunt: ſapore eſt Erucæ. D. Burſer. ad Thermas Fabarias Helvetiorum, dein in Auſtria collectum, transmiſit.

Variat ratione loci: illud enim foliis eſt leviter hirſutis, floribus communiter purpuraſcentibus, rarius albis: hoc vero foliis eſt glabris, floribus albis.

Et ſic Thlaſpi montani incani lutei ſerpillifolij majoris figura erat adponenda, cum minus recte ſculptor, apud Lobelium nomine Thlaſpi ſupini lutei, expreſſerit.

VIII. Thlaspi biſcutatum villoſum flore calcari donato: caule eſt cubitali hirſutie aſpero, ſummitate in alas brachiato: quem folia craſſa, villoſa, aſpera, per marginem profundis inciſuris crenata, quædam ſinuata, uncias duas longa, ſemiunciam lata, uſque ad ſummum, baſi lata veſtiunt: flores habet luteos, magnos, calcari ut in linaria donatos, quibus peltæ duæ rotundæ unitæ, ſemen continentes, & in apicem oblongum deſinentes, ſuccedunt. In ſaxoſis Gallo provinciæ Bormij non longe ab Inſulis Stechadibus provenit, unde D. Burſerus attulit.

IX. Thlaspi fruticoſum leucoij folio latifoliũ: caulib. eſt pedalib. rotundis, lignoſis, quos folia pallide virentia, Leucoji forma, ſed breviora & anguſtiora, veſtiunt: flores in ſummitate pallidi, magni, & vaſcula biſulcata. Circa Maſſiliam D. Burſerus legit.

 Idem,

F. Idem, ſed minus & foliis anguſtioribus, ex Italia, Thlaſpi perpetui nomine, habemus.

X. Thlaspi Alexandrinum: planta eſt elegantiſſima, dodrantalis, ex cujus radice ſingulari, caules plures in ramulos brachiati, prodeunt, & ad diviſiones ſingulas, folia ſubrotunda perfoliatæ inſtar, ramulos ambiunt: à ramulorum extremitatibus, ex pediculis dependent ſiliquæ plurimæ, fere circinatæ, ut in Thlaſpi tenuifolio Fuchſii, eoque ordine, ſed majores, Naſturtii vulgaris fere magnitudine, in angulum oblongum cum cuſpide deſinentes, quæ in partes duas finduntur, & membranulam tenuem relinquunt. Hoc apud Iohan. Bauhinum fratrem vidimus, quod à Cortuſo accepit, ut in Phytopinace monuimus.

Burſa paſtoris major loculo oblongo.

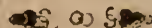

DE BVRSA PASTORIS.

Caput XIII.

I. Bursa paſtoris major folio non ſinuato: radice eſt longiuſcula tenui, aliquando capillata: caule palmum ſuperante, communiter uno (rarius pluribus) ramoſo: foliis atrovirentibus, ad radicem longis pediculis donatis, quæ circa caulem alas duas habent & baſi complectuntur: floribus & thecis cum vulgari convenit. Baſileæ in arenoſis: Italiæ ſylveſtribus, circa Monſpelium (ubi tamen longe minor eſt) quoque notavimus.

II. Bursa paſtoris major loculo oblongo: radix tenuis, fibroſa, inutilis & alba, cauliculum palmarem, hirſutie aſperum ramoſum, aliquando vix ſemipalmarem, ſed alis carentem, emittit; ad cujus exortum, folia aliquot inter ſe viridia, humi ſtrata, unguis magnitudine, ovali figura, ſerrata, hirſutie aſpera: quæ vero caulem ambiunt, pauca ſunt & pediculis carent, floſculi in ſummo multi, parvi, congeſti, albi, quibus oculi parvi oblongi, è petiolis oblique tendentibus ſuccedunt: quibus ſemina duo, parva, fulva, acris ſaporis, includuntur, quæ loculo maturo aperto, & tantum altera parte foliacea relicta, decidunt. Apud nos locis ſiccioribus & campeſtribus, Martio florens & loculis onuſta reperitur, ut in Phytopinace monuimus. Monſpeſſuli, Thlaſpi Veronicæ folio nominatur, & hanc videtur Doctiſſ. Columna, ſub Draba minore murali diſcoide deſcripſiſſe.

III. Bur-

Burſa paſtoris alpina hirſuta.

Myagrum monoſpermon latifolium.

III. Bursa paſtoris alpina hirſuta: radicē eſt unciali, foliolis copioſis pallide virentibus, in orbem humi ſtratis, mollibus, incanis, lenticulę magnitudine, leviter crenatis, aliquando integris: cauliculis aliquot tenuiſſimis, leviter hirſutis, pene nudis, tres quatuorve uncias longis: floſculis parvis, albis: oculis flaveſcentibus oblongis, multo quam in vulgari majoribus, ſemen minutum ruſum continentibus: in alpibus Helvetiorum, ut monte Fracto & Spligel, reperitur.

DE MYAGRO.

CAPVT XIV.

I. Myagrum fœtidum: ex radice caules cubitales, aliquando ſeſquicubitales, virides, craſſi, rotundi & aſperi exurgunt, quos folia pallide virentia, ſubaſpera, leviſſime ſinuata, quatuor vel quinque uncias longa, ſeſquiunciam lata, alternatim cingunt, qui in ſumme in alas breves dividuntur; quibus flores pallide lutei, longis petiolis donati, veluti umbellæ inſident, hiſque utriculi orbiculati, minutum ſemen continentes, ſuccedunt. Hoc apud nos in arenoſis ad pontem fluminis Wieſen repertum, quod ad differentiam vulgaris, ab odore, fœtidum appellare placuit.

II. Myagrum monospermon latifolium: caule est cubitali, aliquando altiore, rotundo, tortuoso, varie & inæqualiter brachiato: foliis vulgari viridioribus, latioribus, linea alba divisis, obtusis, latiore basi caulem amplexantibus, iis quæ ad radicem sunt, Cichorii sativi modo laciniatis, reliquis aliquando sinuatis: floribus luteolis, parvis, quibus utriculi oblongi peræ similes, superne in duas extuberantias desinentes, quorum medio apex insidet, per maturitatem, uti & totus fructus, durus: in cujus utriculi medio, cavitas unica, semen unicum (unde nomen) rufum, oblongum continens. Sapore Myagro non respondet. Hoc in horto D. Felicis Plateri primum, dein in horto Illustris. Ducis Wirtembergici, quod Montembelgardi frater coluit, (cui semen Bricourrues nomine missum fuit) legimus: ex Euganeis quoque accepimus, & Pseudoisatidem ab Alpino vocari intelleximus. In Phytopinace primum sub 5. dein in Matthiolo figura addita, descripsimus.

III. Myagrum monospermon minus: ex radice parva, tenui, capillata, albicante, caulis unus vel alter tenuis, pedalis prodit, foliis paucis tenuissimis, pallide virentibus vestitus: quorum ea, quæ ad radicem per terram sparguntur, parum sinuata sunt, pediculis oblongis donantur, & unciam lata sunt: at quæ in summo caulis, basi sua in alas abeunte, caulem amplexantur: in summo flosculi albi, conglobati: quibus utriculus parvus, semen continens, succedit. Monspessuli, non longe à monte Calcaris, D. Burserus collegit.

IV. Myagro similis siliqua rotunda: radix caulem cubitalem, hirsutum, fragilem, in ramos varios brachiatum, emittit: cui folia ad radicem hirsuta, aspera & succulenta, quę masticata, cum visciditate levem acrimoniam exhibent, sex uncias longa, sesquiunciam lata: quæ vero caulem ambiunt minora, pediculis carentia & alata: flores pallidi, minuti, quasi in spica semipalmari dispositi, quibus semen parvum, rotundum rugosum, in apicem desinens, quodlibet pedicello oblongo insidens, primum viride, per maturitatem nigrum, medulla flava, oleaginosa plenum, succedit. Annua est planta, ex semine deciduo renascens, Iulio & Augusto florens. Ioan. Bauhino in horto Montembelgardiaco nomine alicujus Myagri crevit. Monspelio prope Lunellam natum, Lepidij & à D. Doldio, Thlaspi nomine Norinberga, accepimus.

Myagro similis siliqua rotunda.

❧ ○ ❧

DE DRABA.

CAPVT XV.

I. DRABA tenuifolia velut ſpicata: radice eſt oblonga, tenui, albicante, caulibus pedalibus, aliquando cubitum ſuperantibus, fragilibus brevibus brachiatis: foliis paucis, tenuibus, pallide virentibus, nonnihil in ambitu dentatis, triuncialibus, unciam latis, baſi lata caulem cingentibus, alatis, guſtu fervente & acri proditis: floribus albis, parvis, in cauliculis palmaribus, quaſi in ſpica natis, quibus ſingulis ſemen rotundum parvum, longo pedicello inſidens, ſuccedit. Hanc Bononiæ D. Agerius legit, & Drabam ferventem vernam nominari affirmavit.

II. DRABA flore cæruleo galeato: ex radice fibroſa albicante, Aſclepiadi ſimili, guſtus fervidioris aromatici, caulis unus (aliquando dico) cubitalis, lævis, ſtriatus, in ramos brachiatus, exurgit: quem folia pauca veſtiunt, quorum inferiora ſubrotunda, lævia, per marginem crenata, uncias duas longa, uncia minus lata: ſuperiora verò anguſta, acuminata & dentata, floribus eſt cæruleis galeatis, ut in Orchide, unciam longis, alternatim in caule diſpoſitis. Lutetia D. Cherlerus, ex Gallia Narbonenſi, D. Burſerus, attulere.

DE COCHLEARIA.

CAPVT XVI.

I. COCHLEARIA minor erecta: Ex radicula capillacea, cauliculus tenuis, lævis, palmo minor, prodit: foliola habet ad radicem pauca, exigua, oblongis capillaceis pedicellis donata, & quæ cauliculum alternatim ambiunt, lente minora ſunt, exiguis pedicellis donata & inſtar Cochleariæ Britannicæ ſinuata: in cauliculo ſummo, floſculi albi, quibus ſiliquę parvæ, oblongæ, ſemen minutiſſimum nigrum continentes, ſuccedunt. Hæc in Daniæ Inſula Amagria, in autumno à D. Olao Worm collecta, & Haffnia, Cochleariæ nomine transmiſſa fuit. Similem ſed palmarem, cauliculo craſſiore in duos ramulos diviſo, ex eodem loco, D. Caſpar. Bartolinus miſit.

II. COCHLEARIA Danica repens: hæc unciarum trium eſt, radicula & foliolis priori ſimilibus, ſed numeroſioribus, inter quæ cauliculi ſemiunciales, minutulis floſculis albis ornati: Hæc eodem quo prior loco provenit, humi inſtar herbæ cancri ſerpit, omnino folijs, floribus, ſeminum loculis & guſtu priori reſpondens, quemadmodum D. Olaus Worm perſcripſit, & D. Bartolinus, Cochleariæ marinæ parvulæ repentis nomine miſit.

Brassica spinosa.

DE BRASSICA.

CAPVT XVII.

I. NAPOBRASSICA. Radicem habet Napo, aut Carotæ pene similem, admodum fibrosam & villosam, ut barbata aut pilosa, propter multiplices & minutas fibras, dici possit: & licet frequenter fibram pollice crassiorem habeat, attamen semper prima radix tuberosior & longior, quæ Napum imitatur, conspicitur; ex hac caulis sesquicubitalis, lævis, rotundus, in ramos brachiatus exurgit: folia ad radicem, una cum pediculis oblongis, palmaria, Brassicæ sylvestris modo & subrotunda, & in profundas lacinias divisa; quæ vero in caule, oblonga sunt; angusta, sinuata, pediculis carentia: flores lutei, intensioris coloris, quam in vulgari, magni, qui in cauli palmum excedente, inordinate longis pediculis insident, quibus siliquæ angustæ, unciales succedunt. In locis frigidioribus agri Norici, montanis potissimum & versus Bohemiam colitur, & ab incolis Dersen vel Dorschen appellatur. Radix esui apta est, quare aliqui eam ut Brassicam floridam condiunt: pauperes minutim ut Rapas concidunt: sic per hyemem in cella in arena, vel ad cibum, vel ad semen sequentis anni, asservatur. Aliquando radix propter nimiam æstatis siccitatem & loci angustiam, lignosior evadit: quare post sationem, in area spatiosa plantanda est.

II. BRASSICA spinosa. Hujus solum binos ramulos habemus, quorum descriptionem subjungamus: caulis lignosus, crassus, in ramulos duos, alterum palmo majorem, alterum minorem, rotundum, lævem, striatum dividitur: circa quos folia biuncialia, & semiunciam lata, per ambitum leviter sinuata, quibus & minora interjiciuntur: ramuli in spinas acutas, unciales & minores abeunt. Ramulum unum Patavii in horto Bembiano natum, à D. Camerario; alterum ex horto D. Alpini privato accepimus, cujus figuram etiam Matthiolo nostro addidimus.

III. BRASSICA sylvestris alpina: ex radice exigua, alba, caulis palmo altior, rotundus, lævis exurgit: foliis est tenuibus pallide virentibus, leviter sinuatis, circa radicem oblongis, plerisque uncialibus, in caule paucis, pediculo carentibus: in summo flores albi quasi in umbella dispositi, longiusculis pedicellis donati: siliquas non vidimus. Hanc in Austriæ montibus natam, Turritis alpini nomine, D. Burserus, misit.

DE ACETOSA.

CAPVT XVIII.

I. ACETOSA America foliis longissimis pediculis donatis: ex radice caules plures, rotundi, striati, læves, cubitales, in terram reclinati, prodeunt, qui mox in plures ramos oblongos brachiantur: folia habet pallida & veluti nitroso pulvere obsita, angulosa, non tamen ut in vulgari bifurcata, aut alata, sed potius Atriplicis forma biuncialia, & pediculis triuncialibus donata, mollia, carnosa, sapore acido, ex quorum finibus alæ surgunt, foliis minoribus, sed eadem forma: in quorum, ut & caulis summo, flores exigui, muscosi, veluti in spica dispositi, emicant: quibus fructus foliacei (ex tenuibus rufescentibus membranis, elegantissimis venulis, veluti in Fritilla-

tillaria, per eas discurrentibus, compositi) ut in aliis, sed quadruplo, quàm in vulgari majores, ex parvis pedicellis dependẽtes, succedunt: quibus semina triangularia oblonga, rufescentia & splendentia inclusa continentur. Hanc aliquot annis in horto aluimus.

II. ACETOSA rotundifolia alpina: planta palma minor, ex cujus radicula, folia quina, sena, violæ luteæ alpinæ modo rotunda, unguem lata, pediculis tres, etiam quatuor, uncias longis & tenuibus donata, prodeunt, & inter hæc, cauliculus lævis & nudus sexuncialis, exurgit: in cujus summo flosculi muscosi parvi, veluti in spica unciali, cui foliolum simili forma subjicitur. Hęc in muris Nosodochii, quod in monte majore Bernhardi Helvetiorum est, provenit, unde D. Fleisserus attulit.

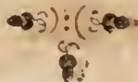
III. ACETOSA scutata repens: radiculis est rufescentibus, cauliculis nodosis, tenellis, per terram repentibus, uncias quatuor longis: foliis unguem latis, sed longis pediculis cauliculos æquantibus, donatis, formam scuti, vel potius Aronis folium referẽtibus, in medio tamen utrinque sinum obtinentibus & in apicem desinentibus. In horto Patavino nata.

IV. ACETOSA Cretica semine aculeato: radice est parva, rufescente, fibrosa, in summa tellure hærente: cauliculis quandoque pluribus palmam superantibus, humi reclinatis, quandoque uno, sed in ramulos brachiato: foliis parvis, oblongis, pediculo donatis, auriculis carentibus: flosculis multis, exiguis, muscosis, circa ramulos semipalmares in modum spicæ alternatim dispositis; quibus semen succedit, tenuibus membranis aculeatis inclusum, cui pediculus oblongus, incurvus, tenuis, ut in Caltha additur. Iunio floruit & semen maturuit, anno 1594. in Illustr. Ducis Wirtebergici horto, qui Montembelgardi colebatur, semine Florentia à Casabona misso: Hanc in Phytopinace & Matthiolo, figura addita, Acetosæ Creticę nomine, proposuimus.

V. ACETOSA lanceolata angustifolia repens: hæc cauliculis est pedalibus, rotundis, striatis, per terram sparsis, foliis ternis, quaternisve, alternatim in caule dispositis, unciis quatuor à se invicem dissitis, angustissimis, crispatis, uncias quatuor longis, lanceam referentibus, cum ex pediculo in alas duas utrinque bifurcatas abeant, sensimque angustiora reddantur: floribus est minurulis, rubentibus, spicæ oblongæ adhærentibus. Hæc in arenosis circa Norinbergam reperitur, unde D. Doldius anno 1604. misit.

Acetosa Cretica semine aculeato.

DE

Làpathum maritimum fœtidum.

Centaurium alpinùm luteum.

DE LAPATHO.

CAPVT XIX.

LAPATHUM maritimum fœtidum: radice eſt & caule atrorubente,pedali,incurvo, quem folia atrorubentia,ſubrotunda, longis pediculis donata,& uncialia interdum ſinuata, communiter alata,ambiunt: ex quorum ſinu ramuli exurgunt, ſimilibus foliis cincti, quorum ſuperiora leviter per ambitum dentata ſunt: in caulis ſummo floſculi quadrifolii,muſcoſi,quaſi in ſpica diſpoſiti: quibus utriculi foliacei, ſubrotundi, ſatis magni,ſemen continentes,ſuccedunt. Hæc dum viret, gravis odoris eſt,& in maritimis non longe Monſpelio provenit.

DE CENTAVRIO MAIORE.

CAPVT XX.

CENTAURIUM alpinum luteum: radicem habet rectam, profunde deſcendentem, craſſam, parumque fibroſam, ſubaſtringentem & Centaurii majoris ſapore fere præditam. Caulis eſt ſeſquicubitalis, etiam bicubitalis, rotundus,ſtriatus,in alas brachiatus: foliis ludit, quæ enim ad radicem palmaria, & ſeſquipalmaria, uncias quatuor lata,inæqualiter laciniata & crenata,glabra, pallide virentia, nervo albo folium percurrente: at quæ in caule ſunt, planta floreſcente, quædam cubitum ſuperant, quædam palmaria ſunt, & in partes decem, duodecim, pauciores, pluresve, uncias quatuor longas, ſemunciam latas, per marginem leviter dentatas, ita ſecantur,ut folia peculiaria eſſe videantur. Flores

res lutei, Centaurio majori ſimiles, ramulis inſident: ex calice enim ſquamoſo, florum ſtamina plura prodeunt: ex capitulo ante meridiem liquor pellucidus, & Mannæ inſtar dulcis, in guttis ſeu ſtillis ſponte exudat, & capitulum compreſſum & ſuctum, altero tamen die hunc humorem emittit. Floribus ſemina Centaurij ſimilia, aliquanto tamen minora, ſuccedunt. In monte Baldo provenit: plantam & ſemina, D. Doldius Norinberga quoque miſit.

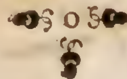
Beta Cretica ſemine aculeato.

DE BETA.

CAPVT XXI.

BETA Cretica ſemine aculeato: ex radice tereti, brevi, parum fibroſa, caules plures cubitales, per terram ſparſi, rotundi, ſtriati, ad radicem levi hirſutie caneſcentes, in ramulos effuſi, exurgunt: folia habet pauca, Betæ nigræ ſimilia, ſed minora, longis pediculis donata: flores parvi, ex flavo vireſcentes: fructus ſtatim ad radicem multi conſpiciuntur, & hinc inde per caulem, ad quodlibet fere folium aſperi, extuberantiis donati, in aculeos tres, in latera reflexos abeunt: in cujus cavitate, granum unum continetur, forma ſeminis Adonidis ſubrotundum, in apicem abiens, duplici membrana rufa tectum, interiore, proxime medullam albam farinaceam cingente. Hanc primum in horto D. Zvingeri, Iulii menſis principio florentem & Auguſti fine ſemine prægnantem, eamq; aridam legimus, & nunc à multis annis in hortulo noſtro, colimus: cujus deſcriptionem in Phytopinace primum, dein in Matthiolo, figura addita, exhibuimus.

Atriplex ſylveſtris lappulas habens.

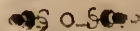

Caput XXII.

I. Atriplex ſylveſtris fructu compreſſo roſeo vel ſtellato: à radice caulis exurgit pedalis, rotundus, incurvus, lævis & albus, qui ſtatim in aliquot ramos inæquales, & hic in alios minores, dividitur; folia habet alba, quaſi polline aſperſa, unguem lata, ſinuata vel angulosa, ut in Atriplice ſylveſtri, quæ Pes anſerinus dicitur, pediculis carentia: his fere ſingulis, fructus foliaceus, pallidus, compreſſus apponitur, cujus formam elegantem vix exprimere licet: is enim in medio leviter extuberat, quatuor aliis extuberantiis, in circumferentia ad poſitis; quas tamen ſinus leves intercedunt, ea plane forma, qua roſæ depreſſæ, in quorundam nobilium inſigniis pingi conſuevere: in ſingulis quatuor extuberantiis, ſemen compreſſum, mediocris magnitudinis continetur. Si fructus hi mori rudimentum exprimerent, ad Atriplicem ſylveſtrem bacciferum Cluſij referri poſſet: Hanc Monſpeſſuli circa mœnia collegimus.

II. Atriplex ſylveſtris lappulas habens: ex radice parva fibroſa, cauliculi palmares, ſtriati, emittuntur, quos folia atrovirentia, parva anguloſa, alternatim diſpoſita, brevibus pediculis donata, cingunt: ad quorum exortum lappulæ duæ, Coriandri ſeminis magnitudine, adhæreut, ſemen nigrum, parvum, compreſſum continentes. Hanc Atriplicis ſyl. inſipidæ parvæ erectæ nomine, D. Doldius miſit; at in monte Ventoſo Galliæ Narborenſis, altius excreſcit. Hanc in Phytopinace ſub octava deſcripſimus, etiam in Matthiolo, ubi figura à ſculptore non ſatis recte expreſſa addita, quare aliam in noſtro Theatro, ſi Deus volet, & etiamnum, proponimus.

III. Atriplex maritima anguſtifolia: caule eſt ſubcano, lignoſo, cubitali, ramoſo, in ſpicas alias breviores, alias longiores, pallide flaveſcentes, & maculis nigris punctatas abeuntes: foliis inferioribus uncias duas, abſque pediculo longis, anguſtis, crenatis, nigricantibus, ſuperioribus, anguſtioribus, & pleriſque crenis carentibus: plura non licet, cum ſolum ramum ſiccum Ruppellæ collectum, D. Rumbaum attulerit.

DE HALIMO.
CAPUT XXIII.

HALIMUS minor: ex radice tenui, capillata, caulis cinericeus, palmum ſuperans, varie incurvatus exurgit, qui paulo ſupra radicem, in ramulos plures tenues, uncias tres longos, abit: foliis paucis cinericeis, & oblongo rotundis: ſed in ramulis anguſtioribus nonnullis inſtar Atriplicis, utrinque una lacinia diviſis: floſculi plures, parvi, herbacei, muſcoſi, intus luteoli, longis pedicellis, per ramulorum ſummitates ſparguntur: quibus vaſcula quadruplicia, ſemen parvum, griſeum, reniforme, continentia, ſuccedunt. Hic infra Northuſam in der gülden Aw provenit, ut ex literis D. Fureri colligere eſt, qui plantam nomine Halimi aurei arvi anno 1617. transmiſit.

Cynocrambe Dioſcoridis.

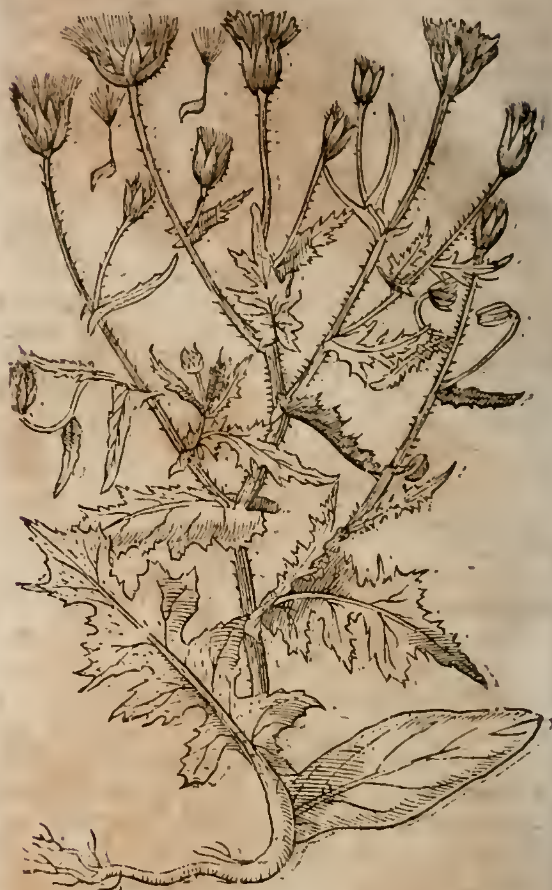
DE CYNOCRAMBE.
CAPUT XXIV.

CYNOCRAMBE Dioſcoridis: ex radice oblonga, tenui, fibroſa, viticuli plures, palmares, quandoque longiores, rotundi, ſtriati, læves & ſucculenti, virides, aliquando parum rubeſcentes, reclinati, geniculis plurimis diſtincti, prodeunt: ex quorum ſingulis emergunt primum foliola duo, Alſines forma ſubrotunda, mox alternatim ex una parte eodemq; loco folium ſextuplo majus, oblongo pediculo donatum, oxalidis rotundæ folio oblongius, quadam veluti aſpergine obſitum, ſuccedit: tandem ad idem geniculum, alia decuplo minora, bina, terna, etiam ſena notantur: juxta quæ ab ima radice, ad viticulorum ſumma internodia, floſculi, bini, terni, quaterni, muſcoſi, ex herbaceo albidi, plurimis filamentis donati: quibus ſuccedunt fructus totidem, geniculis inter folia hærentes, Mercurialis forma, ſed minoris, rotundi, duriuſculi, primum virides, poſtea ex nigro cinerei, medulla alba referti. Herba guſtu eſt inſipido & aquoſo. Monſpeſſuli locis umbroſis legimus: mox cynocrambe nomine & plantam & ſemen, à D. Cortuſo accepimus, quæ copioſe nobis provenit. Hanc videtur doctiſſ. Columna in ſuo Phytobaſano, Alſines nomine expreſſiſſe, quam in Matthiolo deſcripſimus, & figuram adpoſuimus.

Lactuca folio oblongo acuto.

Sonchus asper laciniatus Creticus.

DE LACTUCA.

CAPUT XXV.

I. LACTUCA folio oblongo acuto: hæc radice, caule, floribus, aliis lactucis similis est; & solum foliis differt, quæ leviter sinuata sunt, palmum longa, uncias duas lata, in acumen fastigiata, & nervo per folium excurrente elevato. Huic, Lactuca Gallica, apud Durantem, valde similis est, quam à Ioan. Bauhino fratre accepimus, & in horto Montembelgardiaco postmodum legimus.

II. LACTUCA Italica laciniata: hujus folium tenuissimum est, pallide virens, in plures partes semipalmares & laciniatas divisum: per reliqua vulgari Lactucæ similis, quæ esu tenerrima: ex semine Italico in horto copiose crevit.

DE SONCHO.

CAPUT XXVI.

I. SONCHUS asper laciniatus Creticus: ex radice, caulis cubitalis, inæqualis, striatus, asper, cavus & ramosus exurgit: foliis ad radice palmarib⁹ & sesquipalmaribus, primis quidem vix laciniatis, aliis vero in plures & magnas lacinias divisis, & in circumferentia nonnihil asperis: floribus est luteis, magnis, quorum singuli singulis oblongis pediculis insident, qui aliorum more in pappum in quo semen latitat, abeunt. Hic ex semine ex Creta accepto in horto crevit.

II. SONCHUS asper, subrotundo folio: ex radice exili, longiuscula, cauliculus rotund⁹, palmaris, aliquādo sesquipalmaris, parte inferiore brevissimis aculeis exasperatus, exurgit: circa quē folia pauca,

pauca, ſubrotunda, ſeſquiuncialia, quorum quędam ſinuata, omnia tamen per marginem, ut & nervus per folii medium excurrens, lęviſſimis aculeis exaſperantur: in cauliculi ſummo duo treſve pediculi, quorum ſinguli unum florem Hieracio ſimilem, parvũ, luteum, qui in pappum abit, ſuſtinent. Monſpelii ſponte naſcitur, & Sonchus aſpera vulgi flore Hieracii, nominatur.

Eſt hujus & minor ſpecies, capillari radicula à qua pedicelli bini, quatuor vel ſex uncias longi, aliquot vero vix unciales, unicum florem parvum luteolum ſuſtinentes, exurgunt: flori, ſemen minutum nigrum, pappo adhærens, ſuccedit: circa radicem folia ſena, ſeptena, parva, obtuſa, per latera dentata. Ibidem reperitur.

III. SONCHUS lævis in plurimas tenuiſſimas lacinias diviſus: caule eſt viridi, lævi, ſtriato & pedali, in ſummo in alas brachiato: foliis in plures anguſtas lacinias diviſis, ad caulis diviſionem majoribus: floribus luteis mediocribus & in pappum abeuntibus. Monſpeſſuli ad muros, ut & Florentiæ, apud quos in acetaria venit, provenit.

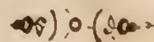
IV. SONCHUS anguſtifolius maritimus: radice eſt palmari: tenui, fibris carente, foliis ad radicem pluribus, atrovirentibus, uncias quatuor, quandoque ſex longis, rarius unciam latis, per margines ſpinulis exaſperatis, & reliquorum Sonchorum inſtar lac fundentibus, inter quæ caulis unicus, palmaris & ſeſquipalmaris, tenuis, lævis, duobus tribuſve foliolis ſua baſi eum cingentibus; cujus ſummo flos unus, (rarius duo), ſatis magnus & luteus inſidet; & tandem in pappum abit. In litore Veneto ad Lio primum, dein circa Monſpelium, æſtatis initio collegimus.

V. SONCHUS montanus lævis laciniatus minor: ex radice craſſiuſcula caulis in principio craſſus & lignoſus, rotundus, lęvis, ſtatim in alas brachiatus, ad cubitalem altitudinem accedens, exurgit: foliis eſt ſeſquiuncialibus in paucas lacinias, late diſtantes & acuminatas diviſis: flores in caulis ſummo; veluti in ſpica alternatim diſpoſiti, parvi, & palliduli. In montibus Euganeis frequens eſt.

VI. SONCHUS villoſus luteus minor: ex radice rufa longiuſcula, fibris carente, cauliculi bini, terni, rotundi, nonnihil villoſi, palmum ſuperantes, & in ſummo in ramulos binos, ternoſve diviſi, prodeunt: folia pauca ad radicem; uncias quatuor longa, ſed anguſtiſſima, laciniis late à ſe diſtantibus & lævibus diviſa, quæ circa caulem ſtrictiſſima & uncialia: flores in ſummis ramulis intenſe aurei, ex parvis capitulis, ſuavi tomento villoſis prodeuntes, in pappum abeunt. Tota planta leviter tomentoſa eſt, & à quibuſdam Hieracium tomentoſum dicitur. Monſpeſſuli in luco Gramuntio provenit.

Sonchus montanus lævis laciniatus minor.

Cichorium ſpinoſum Creticum.

DE CICHORIO.

CAPVT XXVII.

CICHORIUM ſpinoſum Creticum: ex radice oblonga, mediocriter craſſa, fibris paucis donata, denſo cortice albicante tecta, caulis durus, lignoſus, mox in ramos multos palmares, virides, ſtriatos, late diffuſos brachiatur, qui omnes in oblongas, communiter bifurcatas, aliquando trifurcatas quaſi ſpinas, ſeu cornua finiunt: folia circa radicem plura per terram ſparguntur, quæ oblonga, anguſta, acuminata & Cichorii vulgaris modo in ambitu circumroſa, vel in plures lacinias ſuperficiarias & ſubrotundas diviſa, quæ in cauliculis anguſtiora, nec circumroſa: amara ſunt, non lacteſcunt & cito pereunt, etiam reliquis plantæ partibus eleganter virentibus. Flores, in ramorum maxime alis, ex calicibus imbricatis prodeunt, forma vulgaris ſimilibus, ſed longe minoribus, cærulei coloris, ex quinis foliis ſumma parte leviter inciſis, compoſiti, in quorum medio ſtamina aliquot flava continentur: his ſemen vulgari ſimile, pariq; thecæ incluſum, ſuccedit. Iulio & Auguſto floret. Hoc primum Chondrillæ ſpinoſæ, dein Cichorii ſpinoſi nomine & plantam & ſemen D.Dold: miſit: ex quo in horto D.Zvingeri crevit: poſtmodum ex Creta ab Honor. Belli Cichorii ſpinoſi appellationes, qui monuit, vulgo σταμναγκάθι, hoc eſt, hydriam ſpinam dici, quo Cretenſes in Cichorij defectu utantur. Hujus primum in Phytopinace anno 1596. meminimus, dein in Matthiolo iconem cum deſcriptione anno 1598. exhibuimus: poſtmodum Chondrillæ peregrinæ nomine Cluſius, & apud eundem ſub Cichorio ſpinoſo Cretico Belli, Pona ann. 1601. propoſuere.

DE DENTE LEONIS.

CAPVT XXVIII.

I. DENS Leonis latifolius cauleſcens: caule eſt cubitali, hirſuto, rotundo, ſtriato, & cavo; quem folia baſi alata, in lacinias aliquot diviſa, ſubrotunda, uncias ſex longa, ſeſquiunciam lata, marginibus nonnihil piloſis, cingunt, quæque in caulis ſummo tantum leviter ſinuata, proxime caulem veſtiunt: flos magnitudine fere & colore, ſed pallidiore, ut in Dente Leonis vulgari. Plantam hanc abſque radice ex horto nobiliſſ. Nicolai à D.Loretio accepimus.

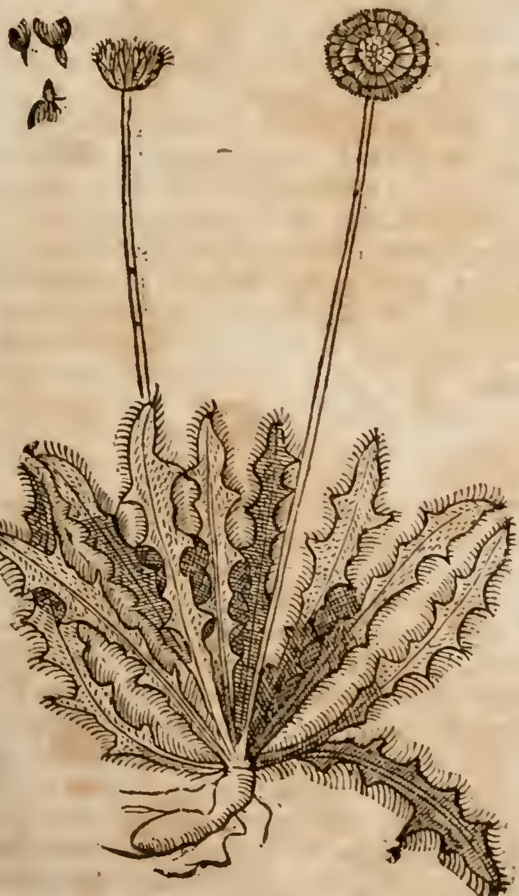
II. DENS Leonis tenuiſſimo folio: ex radice craſſa, rufa & fibroſa, folia aliquot tenuiſſima, virore ſplendentia, palmaria, uncias duas lata; primum profunde laciniata, dein quælibet lacinia, ut plurimum utrinque duplici, vel triplici levi lacinia (vel potius apice) ſubdiviſa prodeunt, ut & pediculi tenuiſſimi, nudi, duabus unciis foliis longiores, florem parvum ſuſtinentes. In Auſtria prope montem Drawenſtein D.Burſerus reperit.

III. DENS Leonis minor foliis radiatis: ad radicem parvam nigricantem, folia plura per terram ſparſa, uncias tres longa, ſemunciam lata, in plures lacinias profundas diviſa, quibus hoc peculiare, quod quodlibet folium in ſummo in tres profundas lacinias dividatur, & harum quælibet

ber apices plures, quasi radios obtineat: foliorũ pediculi levissimis pilis pubescunt, cauliculi plures, læves & nudi, quorum unus palmo minor erigitur, reliqui breviores reclinati, singuli florem unicum, parvum, luteum, in pappum abeuntem, sustinent. D. Neudorfferus communicavit.

IV. Dens Leonis minor aspero folio: ad radicem parvam albicantem, folia plura subrotunda, duas tresve uncias longa, unam lata, laciniata & per ambitum levissimis spinulis, ut in Soncho, exasperata: cauliculus duarum unciarum, florem satis magnum, pallide luteum sustinet. Monspessuli provenit.

Hieracium dentis leonis folio hirsutie asperum minus.

DE HIERACIO.

Caput XXIX.

Hieracium dentis leonis folio hirsutie asperum minus: radice est parva, oblonga, ad cauliculorum & foliorum exortum rufescente, folia ad radicem pilosa, aspera, angusta, uncias duas longa, in lacinias divisa, inter quæ cauliculi nudi, asperi, modo unus, modo bini, ternive, palmam non excedentes exurgunt, florem unicum, aureum in pappum abeuntem, sustinentes. Monspessuli provenit.

Idem, sed longe asperius, foliisque latioribus, ex Hispania D. Albinus attulit.

II. Hieracium minus glabrum: ex radice albicante, oblonga, tenui, cauliculi palmares, rarius pedales, tenues, lęves, virentes, in alas divisi, exurgunt; folia habet pauca, ex virore splendentia, oblonga, angusta, raris laciniis prædita: quorum quædam basi latiore & alata, cauliculum amplexantur: floribus est minoribus, quam in ulla specie, aureis, quorum singuli singulis pedicellis, unciam superantibus, insident, & aliorum more in pappos abeunt. Apud nos circa autumnum florens, in agris reperitur.

III. Hieracium dentis leonis folio obtuso minus: ad radicem parvam folia sena, septenave terræ incumbunt, quæ crassa & aspera, uncias duas longa, unciam semis lata, obtusa, nec profunde laciniata: inter quæ caulis lævis, nudus & cavus exurgit, qui florem unum pallide luteum & magnum sustinet. Provenit in pratis extra minorem Basileam.

IV. Hieracium dentis leonis folio floribus parvis: ex radice parva, lignosa, fibrosa, capillacea & albicante, caulis pedalis, rotundus, aliquantum hirsutus exurgit, quem ad radicem folia pauca, subaspera, corrosa, acuminata, uncias tres longa, semunciam lata, cingunt: in caule ad ejus medietatem pauca, solum dentata, eumque basi sua complectentia: cujus summo flosculi plures, lutei, pedicellis brevissimis insident. Hoc in Gallia Narbonensi circa Massiliam reperitur.

V. Hieracium dentis leonis folio bulbosum:

bosum: radix ex aliquot oblongis quasi Asphodeli bulbis composita, de se mittit caulem cubito altiorem, nudum, levè, striatum, circa medium in ramos pedales (unum vel alterum) divisum, quorum quilibet florem parvum, subflavum, sustinet: folia ad radicẽ per terram sparsa denti leonis similiter sinuata & corrosa, inferne molli lanugine pubescentia, superne subaspera, unciam lata, tres longa, Monspelio D. Saltzmannus attulit.

VI. Hieracium tomentosum Hispanicũ: tota planta mollis est, incava, tomẽtosa; radicem habens cortice rufescente tectum, caulem palmarẽ, rotundum, incanum: folia ad radicem oblongis pediculis donata; uncias tres quatuorve longa, semunciam lata, mollia, crassiuscula, ad formam foliorum dentis leonis vulgaris sinuata, quæ in caule angustiora, minusq; profunde sinuata: cauliculi summo, flores bini, terni, lutei, brevissimis pedicellis insident, quorũ singuli ex eleganti calice hirsuto in plures apices diviso, emicant. In aridis & saxosis Aragoniæ, D. Albinus observavit.

VII. Hieracium maximum asperum Chondrillæ folio: caule est sesquicubitali, crasso, rotundo, inæquali, striato & aspero: in summo in ramos semipalmares brachiato: quorum singuli singulos flores luteos sustinent: folia habet pauca, alternatim caule ambientia, Chondrillæ modo in lacinias divisa, uncias tres longa & hirsutie aspera. Monspessuli in asperis, quæ loca cariges vocant, provenit.

VIII. Hieracium alpinum angustissimo oblongoque folio: ad radicem duriusculam rufescentem, folia plura graminea, palmo longiora, glabra, atrovirentia, observantur: inter quæ caulis cubitalis, lævis, rotundus, striatus, paucis foliis cinctus & circa medium in plures ramulos divisus, exurgit: ramulis singulis flos unicus, parvus, luteus insidet, cui semen parvum succedit, quod cum suo pappo à vento excutitur. In monte Baldo reperitur.

IX. Hieracium alpinũ pumilum Chondrillę folio: tota planta palmaris est, ex cujus radice alba, cortice nigricante tecta, folia aliquot prodeunt lęvia, pallide virentia, uncias quatuor longa, pediculis longis donata, vix laciniata: inter quæ cauliculus exurgit rotundus, foliis Chondrillæ modo divisis cinctus, qui in summo in duos, tresve ramulos unciales dividitur, quorum singuli florẽ unum luteum satis magnum sustinent. Crescit in Sneeberg Austriæ, ubi D. Burserus legit, & anno 1616. Hieracii aphacoidis nomine, transmisit.

X. Hieracium intubaceum flore luteo. Hoc foliis est Intubi, caulem proxime ambientib. aliquibus integris, aliis in sinus profundos laciniatis, longitudine uncias quatuor, latitudine sesquiunciam superantibus, atrovirentibus & lævibus: caulem habet tenuem, pedalem, ramosum, reclinatum & lævem: cauliculo pene palmari nudo, flos unicus, luteus, mediæ magnitudinis insidet, cui semen parvum pappo inclusum succedit. Hoc (ut & subsequens) Hieracii Aphacoidis nomine à D. Doldio, dein ex Italia, Sonchi Hieracitidis nomine accepimus.

XI. Hieracium Intubaceum flore magno albido: hoc foliis est priore longioribus, latioribus: magisque laciniatis: flore etiam majore, albido, medio luteo, foris subrubente.

XII. Hieracium proliferum falcatum: radicem habet albicantem, oblongã, tenuem, capillatam: folia atrovirentia, dentata, aspera, uncias duas longa, semunciam: cauliculos læves, rotundos, parum foliatos, palmares: capitulum parvum, ex plurimis stylis gracilibus, per maturitatem recurvis, & asperis, compositum, inter quæ flos luteus, medio fuscus: at sub floris capitulo, communiter utrinque ramulus unus, rarius duo, lævis, nudus, uncias quatuor, quandoque superans, exurgit, quibus utrinque foliolum angustissimum subjicitur, & horum summo similiter flos insidet, & sæpe sub hoc quoquè flore, pedicellus flosculum sustinens, emergit.

Hoc minus etiam reperitur, ita ut tota planta, palmum non excedat. Monspessuli in luco Gramuntio reperitur, & quod minus est, Hieracium medio luteum vocant.

XIII. Hieracium minimum falcatum: plantula est uncias sex non excedens, radicula longiuscula, tenuissima, rufescente, ex qua cauliculi aliquot capilli crassitie, in ramulos divisi, inter folia laciniatą, lævia, uncias duas longa, at angusta, exurgunt: flores singuli exigui, luteoli, pedicellis singulis insident, qui instar prioris in stylos minutissimos recurvos & pungentes, absumuntur. In arenoso litore maris non longe Monspelio invenimus.

XIV. Hie-

XIV. Hieracium montanum rapifolium: ex radice rufeſcente, oblonga, parum capillata, folia pauca, ad Rapæ vulgaris modum, in lacinias ſubrotundas, per margines ſinuatas, & ad tactum aſperas, diviſa, pediculis oblongis rubentibus & aſperis donata, prodeunt: inter quæ caulis cubito altior, cavus, ſtriatus, rufeſcens, uno altero ve brevi folio cinctus, exurgit, qui ſuperne in ramulos plures dividitur, quorum ſingulis, flos communiter unus, rarius duo, pediculis tamen diſtinctis inſidet, luteus, mediæ magnitudinis, qui tandem in pappum abit. In monte Waſſerfall provenit.

XV. Hieracium montanum foliis dentatis flore magno: hoc foliis eſt atrovirentibus, lanugine carentibus, ad radicem maxime diſpoſitis, uncias quinque longis, unam latis, per circumferentiam & dentatis, & leviſſima lanugine pubeſcentibus: inter quæ caulis pene nudus, pedalis, cavus, hirſutie aſper, exurgit, qui florem unum eumque magnum, ſaturate luteum, eleganti quaſi calici incluſum, ſuſtinet. Hoc in Helvetiorum montibus, Gotthardo, & circa Thermas Fabarias, creſcit.

XVI. Hieracium ramoſum magno flore: hoc caule eſt bicubitali, rotundo, ſubaſpero, in ramos diviſo, quibus ſingulis, flos magnus, aureus, dentis leonis forma inſidet: folia habet pallide virentia, nonnihil aſpera, ſinuata, & per margines exiguis pilis donata, longitudine palmum ſuperantia, tres uncias lata, per quorum longitudinem, coſta inſignis excurrit, à qua per tranſverſum venæ feruntur. In montibus Bellunenſibus reperitur.

XVII. Hieracium alpinum non laciniatum flore fuſco: caule eſt ſeſquipalmari, hirſuto, parte ſuperiore aphyllo: foliis ad radicem hirſutis, obſcure virentibus, acuminatis, duas treſve uncias longis, unciam latis: floribus aliquot parvis, fuſcis, in pappum (cui ſemen parvum oblongum & nigrum includitur) abeuntibus, & caulis ſummo inſidentibus: quod in Rhæticis montibus provenit.

XVIII. Hieracium hortenſe non laciniatum floribus atropurpuraſcentibus: caule eſt bicubitali, hirſutie aſpero, & pene aphyllo: foliis ad radicem paucis, palmaribus, uncias tres latis, obſcure virentibus, leviter hirſutis, & per marginem levi lanugine pubeſcentibus, floribus atropurpuraſcentibus, in medio ſubflavis & mellei odoris: quod à quibuſdam Piloſellæ majoris nomine (ſiquidem cum Auricula muris majore Tragi, multum affinitatis habeat) in hortis colitur: & à priore cultura ſolum differre videtur.

Hieracium pumilum ſaxatile aſperum, radice præmorſa.

XIX. Hieracium pumilum ſaxatile aſperum radice præmorſa: ad radicem craſſiuſculam nigricantem, in fibras oblongas, præmorſas abeuntem, folia plura, villoſa, acuta, longis pediculis donata, uncias tres, quatuorve longa, ſemiunciam lata, in circuitu rarioribus dentibus donata: inter quæ cauliculus palmo minor, hiſpidus, tenuis & rotundus, uno alterove foliolo veſtitus exurgit, florem ſubluteum ſuſtinens, cui ſemen parvum, nigricans, pappo immerſum, ſuccedit. In alpibus provenit.

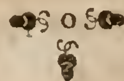
Variat: nam & altera eſt ſpecies, foliis ſubrotundis, duas treſve uncias, abſque pediculis biuncialibus, longis, ſeſquiunciam latis, per marginem crenatis: cauliculo longiore, tres quatuorve flores ſuſtinente, & hoc Hieracium ſaxatile aſperum radice præmorſa, folio ſubrotundo dici poteſt.

Eſt & tertia ſpecies, radice craſſa, caulibus in plures ramulos diviſis: quod in ſaxoſis prope Cluſam Solodurenſium naſcitur.

Priori plane ſimile Hieracii parvuli quarti nomine doctiſſ. Columna p. 2. propoſuit, ſolum in eo differens, quod noſtrum hirſutum ſit, ſuum vero glabrum aſſerit.

XX. Hieracium montanum lanuginoſum laciniatum parvo flore: ex radice oblonga, atrorubente, folia plura, pediculis uncias tres longis, donata, craſſa, profunde laciniata, acuminata, molli lanugine pubeſcentia, ſuperne atrovirentia, & quaſi maculata, alia ſeſquiunciam lata, alia ſeſquiunciam lata, alia anguſtiora, inter quæ cauliculus palmaris, tenuis, mollis exurgit, cujus ſummo, flores aliquot lutei, parvi, & quidem ſinguli ſingulis pedicellis inſident. Apud Monſpelienſes, in horto Dei creſcit.

XXI. Hieracium capillaceo folio: radice eſt Scorzoneræ ſimili craſſa, oblonga, tunica fuſca & rugoſa veſtita, ex qua cauliculi bini, palmares, læves, ſinguli florem unicum, pallide luteum, mediæ magnitudinis, ſuſtinentes exurgunt: folia ad radicem plurima, pili inſtar tenuia, duas, rarius tres, uncias longa, rigidiuſcula, atrovirentia, rarius cauliculorum partem cingentia. Monſpelio D. Saltzmannus attulit. An forte Scorzoneræ ſpecies?

XXII. Hie-

Hieracium murorum angustifolium non sinuatum.

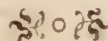
XXII. Hieracium murorum angustifolium non sinuatum: ex radice crassa, rufescente, caulis sesquicubitalis, pene nudus, rotundus & asper exurgit, in cujus summo quasi in umbella, flores plures, parvi, lutei, resident, folia ad radicem subnigra, mollia, uncias sex longa, vix semunciam lata, in caulis parte inferiore pauciora, breviora, angustiora, longe à se invicem distantia & inordinate disposita: in muris nostris reperitur quod circa Patavium, longe minus observavimus.

XXIII. Hieracium profunde sinuatum pubescens: radice est nigricante, lignosa, fibrosa, caule bicubitali, rotundo, fistuloso, levi lanugine, ut & tota planta, pubescente, in ramos brachiatos: foliis ad radicem oblongis, acutis, profunde sinuatis, etiam laciniatis, oblongis pediculis donatis, per caulem paucis, similiter acute laciniatis: flores singulis pediculis, aurei, in pappum abeuntes, insident: In pratis Michelfeldensibus siccioribus, ad dumeta etiam in dumetis, provenit.

XXIV. Hieracium fruticosum latifolium glabrum: ex radice fibrosa, nigricante, caules bicubitales, rotundi (levissimis pilis hinc inde aspersis) exurgunt, qui in summo in ramulos breves brachiantur, quibus flores pallide lutei, ut in Hieracio Sabaudo sive fruticoso insident: hos folia ambiunt alternatim disposita, tenuia, atrovirentia, acuminata, uncias quatuor vel quinque longa, sesquiunciam lata, per marginem oblongis & raris apicibus donata: hoc in montosis circa acidulas Petrinas Iulio floret.

XXV. Hieracium fruticosum folio subrotundo: caule est cubitali, rotundo, striato, subaspero, qui in summo in ramulos, trium quatuorve unciarum brachiatur, qui singuli, singulos flores, pallide luteos, in pappum abeuntes, sustinent. quem folia subviridia, subrotunda, acuminata & dentata, uncias duas longa, sesquiunciam lata & leviter hirsuta, basi sua cingunt: quod Hieracii foliati nomine D. Iungermann. misit.

XXVI. Hieracium fruticosum minus: hujus varietas triplex occurrit; nam licet ex radice fibrosa, & quasi præmorsa, caulis pedalis simplex exurgat, attamen foliis brevibus & lævissimis, circa Patavium: at circa Norinbergam, paucis, brevibus, subrotundis, in circumferentia crenatis & asperiusculis provenit.

Chondrilla viſcoſa humilis.

Chondrilla purpuraſcens fœtida.

DE CHONDRILLA.

CAPVT XXX.

I. CHONDRILLA viminea viſcoſa Monſpeliaca: ex radice oblonga, pallide lutea, caulis bicubitalis, albus, rotundus, ſtriatus, in plures ramos brachiatus, exurgit: folia, caulis partem inferiorem cingentia (prima enim humi ſparſa cum cito marceſcant ut in vulgari, non notata) ſaliginis ſimilia, uncias ſex vel octo longa, ſemunciam lata & lævia, rarius una, alterave lacinia donata: at ſuperiora ramos cingentia, inſtar Chondrillæ in tenuiſſimas & acutiſſimas lacinias dividuntur: flores parvi, lutei, ut in vulgari diſpoſiti, in pappum, cum ſemen maturuit, evolantes. In aridis aggeribus viarum, æſtate circa Monſpelium & in monte Lupi, reperitur.

II. CHONDRILLA viſcoſa humilis: ex radice longa, tenui, alba, cauliculi plures, tenues, reflexi, pedales, prodeunt, quos utrinque ad palmæ longitudinem, flores lutei, oblongi, in pappos abeuntes alternatim cingunt: folia habet ad radicem oblonga, anguſta, quædam ſinuata, quædam integra, & in caule pauciſſima: in agris Baſileenſibus autumno florens, invenitur.

III. CHONDRILLA purpuraſcens fœtida: ex radice oblonga, tenui, fibroſa, caules plures, ad cubiti altitudinem accedentes, ad exortum parum piloſi; ex rubore obſcuro, cum foliorum pediculis ſplendentes, alias virides & ſtriati, in ſummitate aphylli, exurgunt: folia ad radicem plura, palmum excedentia, inſtar foliorum Chondrillæ Seſamoidis dictæ, plus minuſve ſinuata, & acuminata mollia, aliquando pilis exiguis cincta, nervo folium percurrente, inferne (ut & foliorum

Iacobæa maritima latifolia.

Iacobæa alpina foliis rotundis ferratis.

liorum pediculi) hiſpido: ſingulis caulibus, qui raro brachiantur; flos unicus peramœnus, magnitudine & forma Ptarmicæ Auſtriacæ inſidet, cujus diſcum medium, foliola ſedecim & plura oblonga, diluto rubore purpuraſcentia, in apicibus diviſa, orbiculatim cingunt: qui, ubi ſemen maturuit, in pappum oblongum abit. Hanc Iulio menſe florentem, primum in horto D. Zvingeri legimus, & in noſtro coluimus: fœtidam vocamus, quia flos, antequam aperiatur, gravem odorem ſpirat, qui & in foliis aliquantum advertitur.

DE IACOBÆA.

I. IACOBÆA maritima ſive Cineraria latifolia: hæc ex radice caules cubitales, rotundos, cãdido, mollique tomento obductos, in alas brachiatos, emittit: folia inferiora ſubrotunda, cum pediculis pedem longa, uncias quatuor lata ad modum Braſſicæ vulgaris laciniata, & per marginem ſinuoſa, ſuperne ex viridi nigricantia, inferne incana, quaſi cinerib. aſperſa & mollia: at ſuperiora minora & acutiora: flores, qui in hac quam vulgari majores, oblongis pediculis incanis & nudis inſident, quorum diſcum aureum folia latiuſcula, pallidiora, orbiculatim cingunt, qui tandem in poppos cum ſemine abeunt. Hanc à D. Doldio accepimus.

II. IACOBÆA rotundifolia incana: radice eſt craſſiuſcula transverſa, rufeſcente, in fibras oblongas abeunte: caule pedali, incano: foliis ſubrotundis, craſſis, ſuperne virentibus, inferne incanis, uncias duas abſque pediculis, longis, ſeſquiunciam latis, in ambitu dentatis, at in caule paucis & anguſtiſſimis: flos, qui Scorzoneræ flori ſimilis, ſummo cauli inſidet, ſatis magnus & luteus:

luteus: toti plantæ lanugo quidem aspera est. In provincia Galliæ D. Burserus legit.

Iacobæam alpinam foliis rotundis serratis, sub conyza alpina sive montana, Gesnerus posuit: at Clusius, Iacobæam 4. vel latifoliam 2. nominavit & descripsit: hujus figuram à nemine, quod sciam, propositam, addere placuit.

LIBER QVARTVS.

DE TANACETO.

CAPVT I.

TANACETUM alpinum: herbula est unciarum quatuor, vel sex, odore aromatico prædita, tota incana, & pilis mollibus vestita: radice longa, crassiuscula, foliis uncialibus, tenuissime, ut in Millefolio alpino, à quo, odore potissimum discernitur, divisis: in caulicorum summo, flores in umbella dispositi, albi & parvi. Hoc in altissimis montibus Helvetiorum & Rhætorum crescit: & hoc forsan Gesnerus in catalogo hortorum Germaniæ, Ivam Moschatam Rhætorum appellat.

DE CHRYSANTHEMO.

CAPVT II.

CHRYSANTHEMON latifolium Brasilianum: caule est aspero, striato, cubitali, quem folia rara, lata complectuntur, quæ circa basin uncias duas lata, quatuor, etiam quinque, longa, sensimque angustiora reddita aspera sunt & per margines levissimis dentibus exasperata, ex quorum sinu pediculi oblongi prodeunt, florem luteum sustinentes, cujus discum ex pluribus oblongis luteis apicibus, compositum, folia septem latiuscula, in binas vel ternas crenas fissa cingunt, totusque flos à quinque foliis viridibus inæqualibus veluti umbone sustentatur. Hæc in ramo exiccato, quem Chrysanthemi Brasiliani nomine, ex horto nobiliss. Contareni habemus, notare potuimus.

DE CHAMÆMELO.

CAPVT III.

I. CHAMÆMELUM leucanthemum Hispanicum magno flore: caules habet cubitales, striatos, in summo brachiatos, quos folia pediculis carentia, satis à se invicem dissita, cingunt, quæ uncialia, angusta, in lacinias tenues, obtusas, sed bifidas, divisa: florem habet quadruplo vulgari majorem, disco pallide luteo, quem folia circiter vicena, alta, lutea, sinuata ambiunt, cui semina, ut in vulgari succedunt: annuum est & odoratum, à D. Gillenio, una cum sequenti & utriusque semine, missum.

II. CHAMÆMELUM luteum Hispanicum odoratum: hoc caule & foliis cum vulgari leucanthemo convenit, sed floribus luteis & odoratis, priori quidem minoribus, sed vulgari duplo triplove majoribus, disco luteo, quem folia quatuordecim, luteo colore splendentia, cingunt: in horto meo crevit.

III. CHAMÆMELUM leucanthemum incanum Hispanicum minus: plantula est palma minor, radice parva, fibrosa, rufescente, ex qua cauliculus tenuis, uncias quatuor altus, nudus, exurgit, florem unicum, satis magnum, disco pallide luteo, foliis pluribus albis cincto, sustinens: foliola ad radium parva, incana, tenuissime instar Absinthii Galatici, vel Abrotani, divisa, quæ insipida & inodora sunt. In regno Granadæ, ad agrorum margines, D. Albinus collegit.

DE ABROTANO.

CAPUT IV.

ABROTANUM campestre incanum, Carlinæ odore: huic radix est oblonga, fibrosa, rufescens, caulis pedalis, folia, eo modo quo Abrotani maris inferiora, divisa, incana, & si teranrur Carlinæ odore, ut & sapore: in reliquis, cum Abrotano campestri convenit. In Austria, ad Lintzium urbem circa vias provenit, unde D. Burserus misit.

DE ABSINTHIO.

CAPUT V.

I. ABSINTHIUM ponticum Creticum grati odoris: caule est cubitum superante, rotundo, incano, in ramos plurimos, quincunciales diviso, foliis tenuibus, multum divisis, mollibus & incanis: floribus vulgari forma & colore similibus, paulo tamen majoribus. Hoc, quemadmodum Honor. Belli ex Creta anno 1596. (addita planta) perscripsit, in Creta frequétissime provenit, perpetuo viret, odorem gratum spirat, nihilque amarum est, aut si quam secum amaritudinem habet, ea valde obscura est, in viridi enim, nulla percipitur: ab asinis & pecoribus, omnibusq; brutis valde expetitur. Vocatur, ἀσπιὰ, & non ἀϐσινθιὰ, quemadmodum Anguillarus in Græcia vocari perperam scribit: ego legitimum Ponticum esse judico: hactenus Belli. Hac de re dicturi sumus plenius, si DEUS volet, in Theatro nostro.

II. ABSINTHIUM alpinum incanum: ex radice rufescente, capillacea, cauliculi plures palmares, reclinati, rotundi & albicantes, foliis quam paucissimis vestiti prodeunt: folia, divisura & colore, Absinthio Pontico tenuifolio incano, similia sunt: ex cauliculorum parte media sursum versus, pedicelli tenuissimi, unciales, cum subjecto foliolo, tenuissime diviso, recti, alternatim exurgunt, qui capitulum squamatum, flores pallidos continens, sustinent: quibus semen minutum, nigrum, Tanaceti odore succedit: tota planta odore & sapore est Absinthii, & in Valesianorum alpibus, ut in petris supra Gemme, D. Fleisserus 1606. & D. Burserus 1614. collegit.

III. ABSINTHIUM alpinum candidum humile: radice est crassiuscula, oblonga, rufescente, in fibras abeunte, ex qua folia candida, oblongis pediculis donata, tenuissime divisa, cum cauliculis (aliquando unico) trium, quatuorve unciarum longis, rotundis, albo tomento vestitis & ad exortum reclinatis, prodeunt: quorum summo capitula squamata, plura simul, ut in stœchade lutea, sed minora, disposita, luteos flores continentia, insident. Tota planta candida est, quatuor vel sex uncias vix superans, & valde amara: ex Gletzerberg, Helvetiorum monte, non longe ab Augusta valle, D. Burserus attulit.

IV. ABSINTHIUM alpinum umbelliferum: hoc non tanquam novum proponimus, cum à Clusio, Lobelio, Tabernæmontano, Gerardo, & in historia Lugdunensi descriptum & pictum fuerit, sed quia in hoc varietatem observavimus, & de hoc litem esse scimus, quare de hoc pauca aspergere lubet. Nam Nicol. Clavena Bellunensis Pharmacopæus, Absinthii umbelliferi historiam (addita figura) & usum insignem proponens, novum esse Absinthium, & à se primo in montibus Bellunensibus inventum, libello Venetiis 1610. cuso asserit: contra quem Pompejus Sprechis, Pharmacopæus Venetus, tractatu peculiari, sequente anno Venetiis edito, disputans, novum non esse, sed à C. Clusio, pridem nomine Absinthii alpini umbelliferi, propositum fuisse affirmat. Sane occurrit varietas, sed tantum in magnitudine: nam id quod in monte servæ Belluni natum, foliis est latioribus & longioribus, quam sint ejus quod in Helvetiorum alpibus, & Baldo monte provenit: quo adhuc minus est, quod in Austriæ monte Trawenstein reperitur: quemadmodum ex horto Patavino habemus, umbella ex minoribus floribus composita, instar Millefolii vulgaris, florib. præsertim antequam aperiantur, magis conglomeratis: quare tantum ratione loci differre censemus, & quidem ex plantæ inspectione & examine diligentiore, ut qui in Baldo & Helvetiorum alpibus collegerimus: Belluni natam. Clus. Angelus Busti Medicus Venetus: Austriacam vero, D. Burserus transmiserit.

DE MILLEFOLIO.

CAPUT VI.

I. MILLEFOLIUM maximum umbella alba: caulibus est sesquicubitalibus crassis, rotundis, striatis: foliis circa radicem palmum longis, uncias quatuor latis, tenuissime incisis & velut è multis minutissimis alatis foliolis constantibus, sed minoribus & tenuissime incisis, quæ circa caulem sunt, qui in ramos plures brachiantur, quibus singulis umbella, uti in Millefolio vulgari, sed major, flosculis albis referta, insidet. In horto Patavino crevit.

II. MILLEFOLIUM purpureum majus: ex radice crassa satis, caules plures ad cubitum & sesquicubitum excrescunt: fol:is ut in vulgatissimo Millefolio dispositis, umbella magna, flores elegantissimimos rubri coloris & quinquefolios continens, in quorum medio apices pallide flavescentes, qui gratiam addunt, emicant: flores contriti, medicatum odorem spirant, Hoc Gôppingæ primum in Pharmacopæi horto legimus, & nunc in horto colimus: quod Clusius nomine Millefolii rubro flore proponere videtur: an hoc forte Matthiolo Millefolium majus?

III. MILLEFOLIUM incanum Creticum, sive Millefolium Dioscoridis: caulibus est lignosis, rotundis, incanis, sesquipalmaribus, foliis Chamæcyparissi forma oblongis, denticulatis, incanis, vel ut Dioscorides, avicularum pennas imitantibus, caules in summitate in ramulos abeunt, qui umbellam satis compactam ex floribus ex albo flavescentibus compositam, sustinent. Hoc ex horto magni Ducis Hetruriæ, primum à D. Paschali (ut in Phytopinace monuimus) dein ex Creta à D. Honorio Belli accepimus: quod legitimum Dioscoridis Millefolium esse censemus, cujus in Epistola 2. Belli ad Clusium, sub Stratiote Millefolio mentio fit, qui in Creta μιριόφυλο vocari scribit.

Millefolium aquaticum pennatum ſpicatum.

Millefolium aquaticum cornutum.

IV. Millefolium aquaticum pennatum ſpicatum: ex radicibus fibroſis, tenuibus, rami prodeunt plures, cubitales, cavi, ſtriati, in alas brachiati, aquæ innatantes: ex quorum geniculo quolibet, folia terna, vel quaterna quaſi ſtellatim circumjecta, tenuiter inciſa, pennam & forma & tenuitate referentia, colore fuſco prodeūt: at cauliculorum ſummitates palmares, ex aqua recti attolluntur, ſpicam purpuraſcentem, Iunio & Iulio menſibus, ſuſtinentes, quæ in floſculos copioſos, pallide luteos, ſimul junctos, Anethi ſemen forma referentes, expanditur: his ſuccedūt capitula nigra ac prædura, plerumq; quaterna, quina, etiam plura, cauliculorum faſtigia, quæ ſuper aquam eminent, rotatim ambientia, quibus ſingulis cavitas exigua, ſemen continens ineſt. Hoc in piſcinis provenit, quod primum in foſſa arcis Weckenthal in Alſatia, obſervavimus: & Tragus, Algæ tertiæ, vel Algæ Vergilii nomine, exprimere voluiſſe videtur. Hujus ut & ſequentis deſcriptionem in Phytopinace, Matthiolo, & Tabernæmontano emaculato, una cum figura exhibuimus.

V. Millefolium aquaticum cornutum: hoc prioris modo aquis innatat, caulibus cubitalibus, tenuibus, ramoſis, fragilibus, denſe geniculatis, quos folia ambiunt tenuia, capillata, quorum inferiora, cornua cervina æmulantur & exiccata rigeſcunt: ſuperiora vero, tenuiora, tenuiuſq; diviſa ſunt: ex ipſis geniculis, pediculi, modo trium, quatuorve unciarum prodeunt, ſinguli, ſingulos flores, parvos, albicantes, quadrifolios ſuſtinentes: quibus capitulum parvum Ranunculi forma, ex quinis ſeniſve granulis virentibus compoſitum, ſuccedit. In rivulis circa Hiltelingam, non longe Baſilea primum, dein in foſſis horti Montembelgardiaci obſervavimus.

Consolida regalis latifolia parvo flore.

Chelidonium majus foliis quernis.

DE CONSOLIDA REGALI.

CAPUT VII.

CONSOLIDA regalis latifolia parvo flore: ex radice fibrosa, oblonga, rufescēte, caulis cubitalis, rotundus, striatus, levissima hirsutie albicans, in ramos brachiatus, exurgit: quem folia tripartita primum, dein ad formam foliorum Ranunculi arvensis echinati, divisa cingunt; quę in summo caule pauciora, quædam tripartita, quædam integra: flores sunt subcęrulei, corniculo donati, Consolidę regalis segetum similes, aut minores: quibus siliquæ oblongæ, parvæ, semen parvum continentes, succedunt. Hanc Delphinij Dioscoridis nomine, à D. Ferrando Imperato, Pharmacop. Neapol. insigni, accepimus: dein virentē in horto D. Zvingeri p. m. legimus, in Phytopinace descripsimus, in Matthiol. quoq; & Tabernæm. figura sub Consolida regali peregrina parvo flore, posita, in qua tamen sculptor prima folia omisit.

DE CHELIDONIO.

CAPUT VIII.

CHELIDONIUM majus foliis quernis, flore laciniato: hoc à Chelidonio majore vulgato, foliis & flore tantum differt: folia enim, quercus tenera folia æmulantur, cum argutius incisa sint & teneriora, superne ex virore nigricantia, inferne pallida, levissime, ut & caulis, hirsuta: flos luteus, communiter quadrifolius, foliis ejus per ora dissectis & velut fimbriatis. Ex horto Philippi Stephani Sprengeri Pharmacopæi Heidelbergensis, primum habuimus: dein in horto Montembelgardensi, ubi tota æstate floruit, legimus: quod si in parietinis seratur, formam retinet, lætiore vero in solo, aliquando degenerat. Hujus in Phytopinace meminimus: in Matthiolo & Tabernæm. figura addita, descripsimus: postmodum & Clusius, nomine Chelidonii majoris laciniato folio in sua historia proposuit.

DE

DE AQVILEGIA.

CAPVT IX.

I. AQUILEGIA montana magno flore: hæc in Aquilegiæ vulgaris altitudinem excrescit quidem, sed foliis primum differt, cum in lacinias tenuiores, easque non obtusas, ut in aliis, sed acutas dividantur, & folia pene subrotunda sint: sic & floribus est cæruleis, vulgari similibus, sed multo majoribus. In monte prope Thermas Fabarias copiose provenit, unde D. Burserus attulit.

II. AQUILEGIA montana parvo flore thalictri folio: ex radice parva, folia thalictri forma, sed exigua, pallide virentia, prodeunt: inter quæ cauliculus tenuis, palmo minor, duobus tribusve foliolis brevibus, oblongis, minime divisis, exurgit, florem unicum cæruleum sustinens, forma quidem vulgari similem, sed quintuplo minorem. In Helvetiorum alpib. reperitur: in Moravia, prope urbem Trebis, sub arce Smilo, in pratis vernali tempore copiosissime reperiri, mihi relatum.

III. AQUILEGIA hortensis multiplex flore parvo: hæc ab hortensi, quæ multiplici flore est, solo flore differt, qui in hac triplo minor, & colore, qui pullus est, in horto meo provenit.

DE NIGELLA.

CAPVT X.

I. NIGELLA latifolia flore majore simplici cęruleo: ex radice tenui, oblonga, flavescẽte, caulis cubitalis, rotundus, viridis & lævis, in summo ramosus, exurgit: foliis ad radicem tenuissime laciniatis, in caule vero aliquãdo inferiorum instar tenuissime divisis: flores autem quam in cæteris ampliores sunt, quinquefolii, folio quolibet unguem æquante, superne eleganter cærulei, inversa parte pallidi, venis elatis percurrentibus: floribus succedunt capita pentagona, hexagonave dura, in totidem cornicula in latera reflexa superne divisa, quæ membranis interne intercurrentibus, semine subnigro, inodoro, plena sunt. Hæc æstivis mensibus in hortulo nunc ab annis aliquot floret, ex semine deciduo, cum annua planta sit, sese propagans: cujus semen, Nigellæ Hispanicæ nomine, missum fuit.

Nigella Cretica.

II. NIGELLA Cretica: radice est oblongiuscula, tenui, parum fibrosa & flavescente: caule cubito minore procumbente, striato, viridi, glabro, & paulo supra radicem in alas tenues & teretes brachiato: folia prima per terram sparsa, instar foliorum Consolidæ regalis vulgaris in lacinias dividuntur, quæ vero in caulis summo oblonga, & ut in Nasturtio, divisa, ex viridi nigricant: flos unicus, unguis magnitudine, quinquefolius, cuilibet cauliculo insidet, colore ab initio ex viridi nigricante, mox vero sub cæruleo, mucronibus suam viriditatem reservantibus, forma Nigellæ arvensi, qua multo minor est, respondens: in cujus medio stamina plura, viridia, apicibus cæruleis donata: capitula pentagona,

tagona, hexagonave ſuccedunt, quæ in totidem cornicula longa, inſtar cornuum hirci intorta, finiunt, quæ ſemen nigricans minutum continent. Hujus ſemen ex Creta primo allatum, & à D. Doldio, cum planta, transmiſſum, ut in Phytopinace monuimus, & figuram cum deſcriptione Matthiolo addidimus, at in Tabernæmontano emaculato, figura male ſub titulo nigellæ flore pleno poſita. Hanc Cluſius in poſt. hiſtor. Melanthium ſimplici flore Creticum nominare videtur.

Ab hac diverſa eſt, quæ in horto nobiliſſ. Contareni colitur, foliis fœniculi, floribus ex albo flaveſcentibus, ſemine nigro, anguloſo & acri, quam cum integram non habeamus, plura de ea in præſens non licet.

DE HIPPOMARATHRO,

CAPUT XI.

HIPPOMARATHRI Cretici nomine, ex horto Clariſſ. Nicolai Contareni, Senatoris Veneti, habemus ramos cubitales, rotundos, læves, ſtriatos, pallide virentes, in alios brachiatos: folia ſunt fœniculi modo, in tenuiſſima, ſed longe breviſſima ſegmenta diviſa: caulium ſummitatibus umbellæ parvæ inſident: guſtantibus plantæ ſiccæ folia & caulem, de ſapore nihil certe pronunciare licuit: quare ut totam acquiramus plantam, ſtudebimus.

DE ANETHO.

CAPUT XII.

ANETHUM ſylveſte minus: radice eſt albicante, uncias tres longa, tenui, quemadmodum & caulis, qui pedalis, albus, rotundus: foliis eſt uncias quatuor longis, tenuiſſime, ut in vulgari, diviſis: umbella parva, ex feſtucis octo vel novem uncialibus compoſita, floſculis luteis, ſemine parvo oblongo. In hortulo meo crevit, ex ſemine à doctiſſ. Columna, nomine Anethi ſylveſtris ex Sicilia, miſſo: quod minus appellare lubuit, cum Cæſalpinus, Anethi ſylveſtris in Sicilia, quod ſativo grandius ſit, meminerit.

Daucus montanus apii folio minor.

Daucus Alſaticus.

DE DAUCO.

CAPUT XIII.

I. DAucus montanus apii folio flore luteo: caule eſt cubitali, anguloſo, glabro, in breves alas brachiato: foliis apii forma, ſed brevioribus, per ambitum minime ſerratis, quorum pediculus ſtriatus eſt: umbellas parvas habet, flores elaphoboſco ſimiles, luteos. In Callenberg & prope oppidum Baden Auſtriæ D. Burſerus legit.

Huic ſimilem ſed per omnia majorem, caule craſſo canaliculato, ramoſo, foliis latioribus, minimeque crenatis, umbellis majoribus ex floribus pallidis, in horto Patavino anno 1578. collegimus, quem Daucum tertium Dioſcoridis Guilandinus, at ipſius ſucceſſor Cortuſus, Pſeudopyrethrum nominavit.

II. DAucus pratenſis apii folio: radice eſt oblonga, pallide rufeſcente cortice tecta, ſapore & odore paſtinacæ, ſive Dauci officinarum, superne hirſuta & villoſa, ex qua alæ prodeunt, foliis pluribus uni coſtæ inhærentibus, per ambitum inciſis & ſerratis, forma montani majoris, ſed longe minoribus, pallide virentibus: inter quæ caulis pedalis, rarius cubitalis, tenuis, ſtriatus, paucis geniculis diſtinctus, in ramulos aliquot diviſus, exurgit: ramorum extremis, umbellæ candidæ, floſculorum exiguorum inſident, quibus ſemen oblongiuſculum, nigricans, aromaticum ſuccedit. Hic in pratis humidis Michelfeldæ provenit.

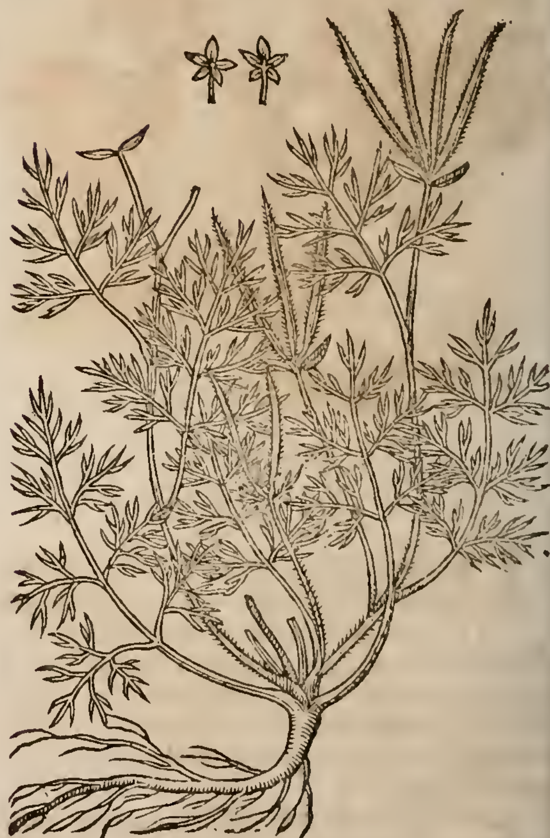
III. DAucus Alſaticus: radice craſſa, oblonga, in fibras craſſiores diviſa, nititur, cujus ſummo, multa villoſa capita, ut in pleriſq; ferulaceis adpoſita: unde magnæ foliorum alæ exeunt, foliis multis in plures partes diſſectis, uni coſtæ inhæ-

rentibus, ex adverſo naſcentibus, conſtantes: inter quæ caulis (modo unus, modo plures) ad viri altitudinem exurgens, ſubruber, ſtriatus, geniculis aliquot articulatus, in ramos plures, hiq; in alios diviſus, ad quorum genicula minores foliorum alæ: extremos ramulos umbellæ ſatis magnæ floſculorum flaveſcentium, exornant: quibus ſemina plana ſuccedunt. Iunio & Iulio floret in dumetis Alſatiæ ſuperioris: eundem copioſiſſime in Alſatiæ inferioris pratis humidioribus, ut inter Seleſtadium & Argentinam frequenter obſervavimus. Multum ſimilitudinis habet cum Thyſſelino Plinii Lobelii ſive Apio paluſtri Dodonæi: verum Thyſſelinum, non ita alte exurgit, & tota ſtirps lacteo ſucco abundat. Hic Daucus, ſapore eſt & odore paſtinacæ.

Scandix Cretica major.

Scandix ſemine roſtrato Italica.

DE

DE SCANDICE.

CAPVT XIV.

I. SCANDIX Cretica major: ex radice oblongiuſcula, nonnihil fibroſa, caulis cubitalis, ſtriatus, in plures ramos diviſus, & potiſſimum ad alarum exortum, leviſſime piloſus, exurgit: foliis ad radicem, pediculis oblongis, Pimpinellæ ſaxifragiæ minoris æmulis, latiuſculis, ſubrotundis, ex oppoſito correſpondentibus, per ora oblique diſſectis, pallide virentibus, una cum pediculis leviter piloſis: at caulem ambientibus & ſuperioribus, inſtar foliorum Scandicis vulgaris, tenuiſſime diviſis: umbellæ parvæ ſunt, ſparſæ, flores albos, & quam in vulgari majores, ſuſtinentes: quibus ſuccedit ſemen roſtratum, decem, duodecim & pluribus roſtris, ſubaſperis, ſimul junctis, quorum cuilibet apices duo quaſi aculei rigidi, præfiguntur, Hæc Patavio primum Scandicis Creticæ nomine miſſa, dein ex ſemine in horto nata, cujus deſcriptionem in Phytopinace ſub 4. dein & Matthiolo addita figura, exhibuimus.

II. SCANDIX Cretica minor: ex radice gracili, oblonga, recurva, alba, cauliculi perbreves, aliquando palmares, tenues, tenui lanugine pubeſcentes, in ramulos, paucos breves & graciles diviſi prodeunt: quibus umbellæ exiguæ, floribus albis, puſillis, paucis, quinquefoliis (licet aliquando flores corymborum modo denſi conſpiciantur) veluti ſtylorum cacuminibus inſident: his ſuccedunt roſtra ut in priori, ſed breviora & pauciora (communiter quaterna, quinave in horto obſervavimus) in apice ſimiliter bipartita, quæ ſemina ſunt. Folia ſi terantur, non injucundi odoris ſunt & ſaporis aliquo modo Chærefolii vulgaris. Hanc primum ex horto magni Ducis Hetruriæ à Caſabona, Anthriſci Plinii nomine; dein ex Creta ab Honorio Belli, accepimus: quam etiamnum in horto colimus, Majo florentem, & Iulio ſemine prægnantem. Hujus in Phytopinace meminimus, & Matthiolo (ubi icon craſſior eſt) addita figura, ſub ſcandice Italica deſcripſimus, & poſtmodum Cluſius in ſua hiſtoria, Anthriſci Plinii, & doctiſſ. Columna, Aniſo Marathri Apuli (à ſuavi odore & ſapore, medio inter Aniſum & Fœniculum) nomine propoſuere.

Hujus varietas à me obſervata apud Monſpelienſes: nam quæ in ſaxoſis provenit, odore eſt fœniculi: altera vero, quæ in agris, inodora eſt.

Caucalis ſemine aſpero floſculis ſubrubentibus.

DE CAUCALIDE.

Caput XV.

I. Caucalis nodoſa echinato ſemine, radix oblonga, tenuis, alba, caules emittit binos ternoſve rotundos, ſtriatos, aſperos, qui in alios brachiantur: quorum alii ſemipalmares, incurvi, alii bipalmares erecti prodeunt, quos folia paſtinacæ ſylveſtris æmula, at breviora & pauciora, multoq; tenuius diviſa, aſpera, ex virore nigricantia, ad ſingula pene internodia, oblongis pediculis donata, cingunt: floſculi exigui, ex quinque foliolis compoſiti, ſubrubentes, vel pallidi, aliquando albi, breviſſimis pediculis inſident: his capitula parva echinata & conglobata ſuccedunt, in horum qualibet ſemen unicum continetur. Hanc Iunio menſe anno 1578. in horto Patavino collegimus, & in Phytopinace, Caucalidem ſemine ad caulium nodos echinato, nominavimus; verum & nomine Lappulæ caninæ Cortuſi (Lutetia quoq; & ex Anglia) miſſa fuit: cujus figuram Matthiolo adpoſuimus. De qua doctiſſ. Fabius Columna: Scandici nulla melius noſtro judicio quadrare videtur, ex nobis obſervatis hucuſque plantis, niſi illa quam doctiſſ. Caſpar Bauhinus, pro Caucalide altera nodoſo echinato ſemine addidit, ſuo Synonymiis ornato Matthiolo, &c.

Caucalidis ſemine aſpero floſculis ſubrubentibus, figuram addere viſum fuit, cum à Cordo quidem & Thalio, ſub Daucidide minore deſcribatur, ſed hujus icon à nemine proponatur.

II. Caucalis tenuifolia montana: radice eſt craſſa, ex qua caulis exurgit pedalis, qui ſtatim ad radicem, in cauliculos palmares, rotundos, leves, dividitur, hique in minores ſubdividuntur; quorum etiam minutiſſimis alis ad radicem in tenuiſſima ſegmenta, & quæ in caule, in capillacea, dividuntur. Semen parvum eſt, oblongum, ſtriatum: Iulio Menſe florens, in Sabaudia inter Tarenteſiam & Monaſterium collecta.

Apium hortenſe maximum.

Apium peregrinum foliis ſubrotundis.

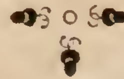

DE APIO.

CAPVT XVI.

APIUM hortenſe maximum: ex radice oblonga albida, & pro plantæ magnitudine tenui, folia prodeunt, pediculis palmaribus, & ſeſquipalmaribus, ſtriatis, pallide virentibus, tripartito primum diviſa, quorum quodlibet rurſus tripartitur, ipſæque particulæ triplo quadruplove, quam in Petroſelino vulgo dicto majores, per ambitum inciſæ, pallide virentes: inter hæc caulis cubitalis & ſeſquicubitalis, tenuis, ſtriatus exurgit, in cujus ſummitate folia oblonga, anguſta, minime inciſa, à pictore prætermiſſa. Umbellam habet parvam, albam, exiguis floſculis refertam, quibus ſemina Petroſelini forma, ſed duplo triplove majora, guſtu nonnihil aromatico donata, ſuccedunt. Nomine Apii Anglicani, primum apud nos ſatum. An forte hoc Selino Anguillara opinione 7. intelligendus, quod in univerſa Græcia, potiſſimum in Chio & Creta pro Selino habetur. Hoc in Phytopinace deſcripſimus, & in Matthiolo figuram exhibemus.

APIUM peregrinum foliis ſubrotundis, Cluſius ſub Selino peregrino primo deſcripſit: at quia figuram non adpoſuit, eam hic proponimus.

DE SMYRNIO.

CAPUT XVI.

SMYRNIUM peregrinum folio oblongo: hujus inferiora folia ex radice prodeuntia, Apii foliis similia sunt, in complures particulas oblongas divisa, oblongis pediculis donata, per ambitum profundius laciniata, pallide virentia: quæ vero in caule sunt cubitali, striato, non subrotunda, nec duplicia, ut in communi Smyrnio peregrino, sed eorum primum quidem, uncias sex longum, tres latum, per ambitum profundius incisum: superiora vero per quæ caulis ad exortum transit, & simplicia sunt, uncias tres longa, duas circiter lata, & superna quæ leviter crenata sunt, sensim minora fiunt: caulis in summo brachiatus, & cuilibet alæ, ramuli quaterni, rarius quini, biunciales insident, festucis aliquot, umbellam exiguam flosculorum luteolorum sustinentes: quibus semen nigrum, subrotundum, succedit: radicem non vidimus. Hoc in horto D. Camerarii crevit, & D. Doldius transmisit.

DE ANGELICA.

CAPUT XVIII.

ANGELICA sylvestris hirsuta inodora: radicem habet crassam & fibrosam, foris pullo cortice tectam, intus albam, redivivam & odore medicato: caulem cubitalem, in breves alas brachiatum, parte inferna, paucissimis pilis cinctum, nigrum: folia Angelicæ sylvest. sive Podagrariæ æmula, in alas, modo binas, modo ternas, easque aliquando uncias quatuor longas, tres latas, aliquando vix unciales, divisa, in ambitu profunde incisa atrovirentia, hirsuta, quarum pediculi hirsutie asperi sunt: umbellam habet parvis floribus albis refertam, quibus semen oblongum nigricans succedit. Hanc ex Lusatia, nomine herbæ Podagrariæ cognatæ, D. Francus misit, cujus in horto Lusatiæ meminit.

Sphondylium alpinum glabrum.

DE SPHONDYLIO.

CAPVT XIX.

I. SPHONDYLIUM hirſutũ foliis anguſtioribus: hoc à vulgari foliis ſolum differt: nam cum vulgare foliis ſit amplis, plerumq; ex quinque partibus latis ſubrotundis compoſitis: hoc folium habet, in lacinias oblongas, anguſtas, acuminatas, haſque in alias, inordinate tamen diviſas, & per marginem crenatas. Hoc in pratis alpinis Rhæticis obſervavimus: dein ex Luſatia à D. Franco accepimus.

II. SPHONDYLIUM alpinum parvum: ex radice caulis exurgit pedalis, qui in ſummo in alterum ramulum triuncialem, dividitur: quem folia cingunt pallide virentia, longis pediculis donata, quæ in partes tres, vel etiam quinque alias ſubrotundas, alias acutas, per marginem crenatas & hirſutas, dividuntur umbella floſculis candidis, latis tamen, ſummo cauli inſidet, quibus ſemen plenum, latum ac tenue, ſuccedit. Tota planta leviſſimis pilis pubeſcit. Ex Auſtriæ alpibus, D. Burſerus miſit.

III. SPHONDYLIUM alpinum glabrum: radice eſt craſſa, eaque alba, caule bicubitali, geniculato: foliis ficulneis, glabris, quæ abſque pediculo, palmum longa, duas lata ſunt, communiter tripartitis, ſed non uſque ad pediculum diviſis, per marginem crenatis: quorum inferiora pediculis palmaribus, hiſpidis & ſubaſperis donantur: caulis ſummo, umbella floſculorum candidorum, ſed quam in reliquis ſpeciebus minorum, inſidet: ſemen ſuccedit ſubrotundum, planum, cujus ſummitati apex infigitur. Hoc ſolum in monte Waſſerfall & quidem ab anno 1595. uſq; ad præſentem annum 1618. Iulio menſe & florentem & ſemine prægnantem, obſervavimus.

DE LIBANOTIDE.

CAPVT XX.

I. LIBANOTIS latifolia, aquilegiæ folio: radice eſt craſſa, fibroſa, cortice inæquali, quaſi rugis tranſverſis aſperata, fuſciq; coloris, tecta, medulla candida, amara, modicum quid Aroma & Ariſtolochiam ſapore redolens: ad cujus caput, pili tanquam veterum foliorum defluxorum fibræ ſolidiores & nigrę: etenim folia, quæ numeroſa ex radicis capite longis pediculis emergunt, una parte quaſi vaginato exortu (nimirum ea quæ craſſiora & latiora ſunt, ut & ea, quæ ex caule prodeunt) eundem, tanquam mẽbranacea ſiliqua circumdant, articulo craſſiore, lineaque transverſa: quæ craſſa ſunt, rigida, glabra, viridia & ſplendentia, ſubtus candicantia, fibris majoribus ſubpurpureis tranſcurrentibus, quæ licet inſtar foliorum Aquilegiæ dividantur, non tamen omnia in pares lacinias (Aquilegiæ laciniis latiores) fiſſa ſunt: inferiora namque in vegetiore planta, plerumque quinq; folia habent, ex triplici rami diviſura, alias tria, tribus pediculis inſidentia. Caulis unicus eſt, cubitos tres quatuorve ſuperans, rotundus, ſtriatus, nodis diſtinctus, ſubalbicans, puniceo colore aliquando admixto, in tria, quatuor, vel quinque

brachia diſtributus, quæ umbellam magnam, ex longiſſimis feſtucis & floribus albis parvis compoſitam, ſuſtinent: ſemen ſuccedit longum, latum, ſtriatum, geminum, puniceum, guſtu ſubamarum, Cumini ſaporem imitans, aromaticum, modice excalefaciens, & ſalivam ciens. Hoc D. Doldius Norinberga ex D. Camerarii horto, nomine Seſeli Æthiopici folio Aquilegiæ miſit, cujus Camerari⁹, (ſed ſine deſcriptione) in ſui horti Catalogo, ſub Seſeli Æthiopico altero meminit, & ſemen odore & ſapore aliquantulum Cinamomum repræſentare ſcribit.

II. Libanotis latifolia minor ſemine criſpo: hæc à vulgata potiſſimum foliorum magnitudine & numero, ſeminiſque forma differt: cum in vulgata ſingulæ foliorum alæ, magna ex parte quina folia habeant, uno extremam alam occupante: at hæc in primis duabus alis, tria tantum, & in media ala, quinque obtinent, per ambitum communiter ſerrata, quædam tamen unam alteramve profundam inciſuram obtinent: ſuperne atrovirentia, inferne vero ſubcinericei quodammodo coloris, magnitudine unciam, vel ſeſquiunciam vix excedentia. Caule cubitali, glabro umbella parva floſculorum alborum inſidet, quibus ſuccedit ſemen breve, ſubrotundum, eleganter criſpatum. Hanc ex Italia D. Neudorffferus, nomine Coſti amari ſemine criſpo, attulit.

DE CARVI.

Caput XXI.

Carvi alpinum: planta palmaris eſt & glabra, ex radice oblongiuſcula nigricante, aromatica, folia emittens oblongis pediculis donata, foliorum Carvi modo, in paulo tamen majora ſegmenta, diviſa, pallide virentia: caulis modo unus, modo duo, tenuis, ad uncias ſex exurgens, ſupra medium nudus, in quinas ſenaſve feſtucas inſtar umbellæ abiens, quarum ſingulæ floſculos aliquot, quaſi in capitulum junctos, ex flavo rubeſcentes, ſuſtinent. In Pyraneis montibus D. Burſerus legit.

DE PIMPINELLA.

Caput XXII.

I. Pimpinella ſaxifragia tenuifolia: ex radice oblonga, caulis pedalis viridis, lævis, ſtriatus, geniculatus, ſtatim ad radicem in ramos, & hi in tenues alas diviſus, exurgit: folia habet in tenues primum, dein pene capillaceas partes diviſa: floſculi exigui, pauci, albicantes, in parva umbella; ſemen non vidimus, copioſe ad lacum Genevenſem provenit.

II. Pimpinella ſanguiſorba inodora: hæc à ſanguiſorba minore vulgata, differt foliis & odore: nam in hac folia longiora ſunt, quæ in illa magis rotunda, ſunt in hac inodora, in illa odora. Hanc Pimpinellæ minoris Hiſpanicæ nomine, D. Gillenius miſit.

DE

Seseli paluſtre lacteſcens.

DE SESELI.

CAPVT XXIII.

I. SESELI montanum Cicutæ folio ſubhirſutum: ex radice craſſa, folia lata, Cicutariæ, vel Myrrhidis Fuchſii inſtar, in multas alas diviſa, nigricantia, leviſſimis pilis, præſertim ipſi pediculis aſperſis, ſubaſpera: caule ſeſquicubitali & altiore, craſſo, ſtriato, cavo, nodoſo, pilis pauciſſimis donato, in alas brachiato, foliis paucis, prioribus ſimilibus, ſed minoribus cincto: in ſummitate, umbella magna alba: floribus ſuccedunt ſemina oblonga, gemella, tenuiſſimo apice donata, Carvi ſapore. Hoc in altiſſimo monte Waſſerfall, æſtate florens, inter ſaxa reperimus.

II. SESELI pratenſe tenuifolium, ſive Daucus pratenſis tenuifolius: caule eſt cubitos duos ſuperante, rotundo, ſtriato, nodoſo, ſuperne in ramos brachiato: foliis inſtar Paſtinacæ tenuifoliæ ſylveſtris diviſis: umbellam habet ex parvis albis floribus compoſitam, quib. ſuccedit ſemen parvum aromaticum, & tota planta paſtinacæ odorem refert: in pratis udis Michelfeldæ provenit.

SESELI paluſtre lacteſcens: cum Camerarius in ſuo horto ſub Seſeli paluſtri deſcripſerit, ejus figuram prætermiſſam, addere placuit.

DE LIGVSTICO.

CAPVT XXIV.

LIGUSTICUM ſive Siler montanum anguſtifolium: caule eſt tenui, cubitali, in alas brachiato, quę umbellam albam parvam ſuſtinent, foliis paucis, in ſegmenta anguſta, oblonga, peucedani inſtar (ſed longe breviora) diviſis, quæ in alis, fere capillacea: prope oppidum Stain Auſtriæ, D. Burſerus legit.

DE FILIPENDVLA.

CAPVT XXV.

FILIPENDULA minor: radicem habet rufeſcentem, in filamenta extenuatam, ſed per extrema glanduloſam: folia duas treſve uncias longa, ſemunciam lata, ex ſegmentis pluribus, tenuiſſime diviſis ambitu ſerratis compoſita, veluti Potentillæ, duriora tamen & ſaturatius virentia, inter quę cauliculus palmo minor in medio foliolo cinctus, exurgit; aliquando ſimplex, aliquando in ſummo bifidus, ovi coma floſculorum albidorum, ſtaminulis præditorum, aliquando quaſi in capitulum compactorum, inſidet: ſuccedit ſemen, inſtar racemi parvi coactum. In aſperis circa Monſpelium legimus.

DE CRISTA GALLI.

CAPUT XXVI.

I. CRISTA Galli umbellata: radice eſt tenui, parva, caule palmo parum altiore, tenui & erecto: foliis paucis, unciam longis, anguſtis, per ambitum crenatis: caulis ſummo flores plures, lutei, quaſi in umbella diſpoſiti, triplo majores & latiores, quam in vulgari, quibus

valvulæ latæ membraneæ, ſemen continentes, ſuccedunt. In Caſtiliæ agris, D. Albinus legit.

II. Crista galli anguſtifolia montana: hæc caule eſt cubitali, anguloſo, foliis oblongis, anguſtis, acuminatis, margine crenatis, binis ſibi ex oppoſito correſpondentibus, ex quorum alis foliola minora prodeunt, & plerumque cauliculus, unam alteramve unciam longus, minutiſſimis foliolis cinctus: ipſe vero caulis, in ramos ſemipalmares, etiam longiores, dividitur: quibus flores pallidi, eo, quo in vulgari, ordine, ſed longe minores inſident, quibus valvula, ſemen latiuſculum includentes, ſuccedunt. Hæc in montibus urbi vicinis provenit.

Valeriana alpina prima.

DE VALERIANA.

Caput XXVII.

I. Valeriana paluſtris major profunde laciniata: hæc è radicibus albis, oblongis, villoſis, intricatis & odoratis, plures quam quinquaginta emiſit caules, latos, foliis Valerianæ ex uno latere caulis dependentibus, ſed multo majoribus, & inciſuris profnndioribus in aliquibus duplici ſerie luxuriantibus & propendentibus, veſtitos; quæ, ut & radices, odorem Valerianæ vulgaris habent: flores non vidimus. Hæc prope urbem Pudiſſinam in loco paluſtri, à D. Franco ſeniore inventa & eruta.

II. Valeriana paluſtris inodora parum laciniata: ex radice fibroſa, leviter Valerianam redolente, folia ſubrotunda, minime laciniata, pallide virentia, longis pediculis donata, prodeunt: inter quæ caulis cubitum ſuperans, exurgit: quem rara folia, primis, forma & longis pediculis ſimilia, bina ex adverſo reſpondentia, cingunt, quæ aliquando ad modum Valerianæ hortenſis, ad exortum in lacinias diviſa, inodora ſunt: caulis ſummo, flores quaſi in umbella ſparſa, pallide rubentes, inſident. In paluſtribus noſtris Michelfeldenſibus frequens, licet raro cum flore reperiatur, cum in fœniſecio abſcindi conſueverit.

III. Valeriana alpina prima: ex radice oblonga, odorata, caulis unus (rarius plures) cubitalis, ſtriatus, prodit: folia ad radicem plura, longis pediculis donata, ex rotunditate acuminata, ſinuata, aliquando laciniata & in crenas profundiores diviſa, pallide virentia: quæ vero caulem ambiunt, pauca ſunt, bina ternave juncta, oblonga, inciſa, binis alis pleraque donata: flores in ſummo caule pallide purpuraſcentes, veluti umbellæ inſident, quibus ſemen exiguum ſuccedit. Iulio menſe florentem in monte Waſſerfall collegimus, ut in Phytopinace monuimus, quam etiam ex montibus Genevenſ. accepimus.

IV. Vale-

Valeriana alpina ſcrophulariæ folio.

Valeriana peregrina purpurea.

IV. Valeriana alpina ſcrophulariæ folio: radice eſt nigricante, aliquantum toroſa nodoſave: caule cubitali & ſeſquicubitali, cavo, ſtriato, viridi (aliquando pluribus) folii ſenis, ſeptenis, longis pediculis donatis inſident, quorum quædam ſubrotunda, quædam oblonga, quædam leviter ſinuata: at quæ caulem cingunt, pauca ſunt, ſcrophulariæ foliis æmula, uncias tres longa, ſeſquiunciam, vel unciam lata, acuminata, leviter crenata, bina ſemper juncta: caulis, in ſummo, in longas tenues alas brachiatur, quibus flores pallide rubentes, Valerianæ ſylveſtri ſimiles inſident: eodem loco ubi & prior provenit: utraque ſub Valeriana montana prima & altera in Phytopinace propoſita fuit. Videtur Cluſius utramq; una deſcriptione & figura expreſſiſſe, Valerianæ ſylveſt. alpinæ primæ latifoliæ nomine.

V. Valeriana alpina minor planta palma minor, foliis ad radicem, primis quidem parvis, ſubrotundis, ſubſequentibus ſeſquiuncialibus, ſcabioſæ parvæ inſtar in lacinias acutas diviſis: inter quæ cauliculus unciarum ſex exurgit, binis terniſve foliis, in ternas, vel quaternas lacinias anguſtas diviſis, cinctus: in ſummo, umbella, floſculos purpuraſcentes ſuſtinens: ex montibus Pyrenæis, D. Burſerus attulit.

VI. Valeriana peregrina purpurea albave: ex radice parva, fibroſa, albicante, caulis exurgit pedalis, rarius cubitalis, tenellus (ut ſæpe in terrá reclinet) viridis, cavus, ſtriatus, nodoſus, & utplurimum ad ſingulos nodos in binos ramos diviſus, horumque aliqui, in alios breves ramu-

ramulos ſubdividuntur. Folia habet pallide virentia, pauca, duas treſve uncias longa, unam, rarius duas, lata, Nardi montanæ ſimilia, ex adverſo bina ſita, mollia, craſſiuſcula, quorum ſuperiora interdum ſinuoſa, & ad exortum in crenas diviſa, & fere inſipida: ramulorum ſummis flores inodori, elegantiſſime purpurei, vel albi, plures in caput congeſti, longiuſculi, extrema parte aperti, & in quinque lacinias diviſi, quorum duæ ſuperiores breviores & latiores, inferiores tanquam labra pendulæ, & media reliquis longior; quibus ſuccedunt vaſcula oblonga, latiuſcula, calices referentia incurva & fibroſa, in quibus ſemen, altero tamen vaſculo incluſum, quod craſſiuſculum, fungoſum, nigricans. Annua eſt planta, ſingulis annis ſerenda, quę pro tempore ſationis, citius tardiuſve in hyemem uſque floret. Sponte quidem in Latio provenire audio, in loco quodam Siculo dicto (unde Valeriana Sicula) & in Sabinis ubi flore albo D. Vorſtius obſervavit: utramque & purpureo & albo flore in horto meo habui. Hanc ante annos viginti tres D. Paſchalis Gallus, Valerianæ Indicæ Imperati nomine, Patavio miſit: dein Nardi Creticæ nomine, ſemine à Caſabona miſſo, in horto Montembelgardiaco crevit. Verum nobiliſſ. Cortuſus, Tripolium eſſe voluit, cujus opinioni favet icon Tripolii in manuſcripto Codice Dioſcoridæo, quem Illuſt. Pinellus Patavius in ſua Bibliotheca habebat. In Phytopinace & Matthiolo deſcripſimus, & utrobiq; figuram adpoſuimus: nunc à Cluſio Valerianæ Indicæ appellatione proponitur.

VII. Valeriana rubra anguſtifolia: hæc à Valeriana rubra dicta, potiſſimum foliorum anguſtia differt, quæ linifoliis anguſtiora, breviora, in acumen deſinentia, rigidiuſcula & pallida, caulem rotundum, nodoſum inordinate cingunt: verum tota planta, altera minor eſt, & in monte Baldo collecta.

NARDO CELTICÆ SIMILIS INODORA.

Caput XXVIII.

Nardo celticæ ſimilis inodora: radicula eſt oblonga, rufeſcente, capillata, ex qua folia aliquot oblonga, in latitudinem paulatim ſeſe laxantia, longis pedicellis donata, viridia primum, dein flaveſcentia exurgunt, inter quæ cauliculus tenuiſſimus, palmaris, rarius altior, effertur, circa cujus medium foliola duo oblonga, anguſtiſſima: cauliculus in pedicellos abit, qui floſculos oblongos, pallidos, ut in Celtica ſuſtinent, qui in ſemina exigua abeunt. Inodora eſt: hanc in Baldo & Alpibus Sumano conterminis, legimus, & in monte Drawenſtein Auſtriæ D. Burſerus collegit, & Valerianæ alpinæ parvæ latifoliæ nomine, miſit.

LIBER

LIBER QVINTVS.

DE SOLANO.

CAPVT I.

Solanum tuberosum esculentum.

I. SOLANUM tuberosum esculentum: caulem habet ad duorum triumve cubitorum, rarius in viri altitudinem exurgentem, crassum, angulosum, striatum, leviter hirsutum, in multos ramos infirmos, in terram, nisi adminiculo sustineantur, procumbentes, brachiatum, ex quorum alis pediculi crassi, angulosi, flores sustinentes, prodeunt. Folia quæ primo nascuntur, Barbareæ similia sunt (quemadmodum figura nostra & Matthiolo & huic libro addita eleganter, cum omnibus plantæ partibus, exprimit) ex atro purpurascentia, subhirsuta, cæteris pallide virentibus, absque pediculo, palmum longis, in sex, octo, plures & pauciores partes, ex una costa dependentes, divisis, ex rotunditate oblongis, integris, quibus singulis, duo sextuplo minora interjiciuntur, & semper pars una, quæ septima vel nona, cæteris major, alæ summo additur. Flores elegantes, exterius ex purpura candicantes, interius purpurascentes, vel ex cæruleo purpurascentes (flore pleno in Austria haberi ajunt) deni, duodeni aut plures,

alii clausi, pauciores aperti, qui magni malorum insanorum forma, singulari folio constantes, quinquanguli, lineis vel radiis quinis subflavis, vel herbaceis per longum discurrentibus, ex quorum medio staminula rufescentia, vel etiam flava communiter quinque, stylo subviridi prominente, prodeunt: & flores, odorem Tiliæ florum quodammodo referunt. Hos fructus rotundi excipiunt, plures simul quasi ex racemo dependentes, longis pediculis, ut in Solano vulgari, donatis, quorum aliqui parvæ nucis, alii avellanæ magnitudine, alii minores immaturi atrovirentes: maturi atrorubentes, rarius albi & striati, humida & albicāte pulpa pleni, quæ seminibus multis, parvis, planis, subrotundis, Solani somnifici secundi forma, fuscis, conferta est. Radix tuberosa est, aliquando pugni magnitudine, aliquando oblonga, aliquando minima, rarius singularis membri virilis forma, inæqualis, quibusdam vestigiis donata, unde germina anno sequenti emersura sunt, cute fusca aut atrorubente tecta, medulla sive carne firma & alba: & quandoque tuber ex quo planta nascitur, cum eruitur, inane & flaccidum reperitur. Ad caulis exortum, radices plures, fibrosæ, oblongæ, albicantes per terram sparsæ, quandoque in profundum descendentes, cui aliæ tuberosę radices adnascuntur, ita ut plantam hyemem versus erutam, ultra quadraginta (alii quinquaginta notarunt) tubera diversæ magnitudinis notaverimus, quas plerique eruunt, ne per hyemem putrescant, & sicco loco, calidiore tamen, alii in vase terra sicca pleno, reponunt, vernalique tempore terræ rursus committunt: ex ramis etiam reclinatis, terraque tectis, Burgundi propagare solent, quo plura tubera acquirant. Florent apud nos in Iunio, & sæpe ad Autumnum usque, & à primis pruinis offenditur. Hæc ex Insula Virginea primum in Angliam, inde in Galliam, aliasq; regiones delata est.

Hujus radices in Virginea Openanck dici, ejus historiæ autor monet. Petrus Cieca in sua Chronica (& Gomara in sua Indiarum historia generali) Papas locis Quito vicinis vocari scribit: Benzoni, Pape, & Iosepho Acostæ in hist. Indiæ, Papas: hinc Papas Indorum vel Hispanorum dicitur, Italis Tartuffoli, quo nomine & tubera nominare solent, Germanis Grüblingbaum/ id est, tuberum arbor dicitur. ¶ Plantæ hujus cum anno 1590. iconem suis coloribus delineatam, à D. Scholtzio, Pappas Hispanorum nomine accepissem, & à nemine descriptam invenirem, in Phytopinace sub Solano tuberoso, & in Matthiolo, sub Solano tuberoso esculento, figura addita, descripsimus, ejusque iconem D. Clusio transmisimus. Solanum appellavimus, propter formam aliquam foliorum cum malis aureis: florum, cum malis insanis: fructuum, cum baccis Solani vulgaris: seminum, cum Solanis pene omnibus: denique, propter totius plantæ odorem, quem cum Solanis communem habet.

An veteribus cognita? Pycnocomon Dioscoridis, nobiliss. Cortusus censuit, motus exemplari Dioscoridis manuscripto, cui similis figura adpicta. Et sane notæ florum ac radicum Pycnocomi Dioscoridis, huic Solano conveniunt: floris & seminis non item: Clusius denique in sua historia Arachidnam Theoph. suspicatur, & Papas Peruvianorum vocat.

Indi radicibus panis loco utuntur: quem Chunno vocant: radicem evulsam, solique expositam siccant, siccatam in partes diffringunt, ex quibus edulium Chunno nuncupatam, admodum diu durans conficiunt. Papas adhuc vero viridis, interdum quoque vel cocta, vel assata manducatur: hæc Acosta: qui addit, & aliud Papas genus in calidioribus fundis plantari, ex quo fercula, Locro appellata, parant. Sic in Insula Virginea, apud quos in humidis & paludosis locis nascitur, radicibus in aqua, aut aliter coctis, utuntur. Sic nostrates, aliquando Tuberum modo sub cineribus assant, & cuticula ablata, cum pipere comedunt: alii assatas, & mundatas, in taleolas dissecant, & jus pingue cum pipere affundunt & comedunt, ad Venerem excitandam, semen augendum: alii & tabidis utiles volunt, cum bonum alimentum præbeant: non minus quam castaneæ & pastinacæ alunt, & flatulentæ sunt. Relatum mihi, nunc apud Burgundos harum radicum usum interdictum, persuasi earum esum Lepram causare, & Artiscokos Indicos vocari.

II. Solanum racemosum cerasorum forma: vel Cerasa amoris racemosa rubra: ex radice fibrosa, caules exurgunt bicubitales, angulosi, aliquātulum hirsuti, in multos ramos late se spargentes divisi, qui infirmi sunt, & nisi ridica sustineantur, in terram procumbunt, succi pleni: ex caulis

lis latere, pediculi tres, quatuorve uncias longi, hiſpidi, flores ſuſtinentes, prodeunt. Folia habet, in multas lacinias acutas, impari ſemper numero, Agrimoniæ foliorum inſtar diviſa & per marginem inciſa, aliis foliis minoribus interjectis, pallide virentia, aſpera & gravem odorem ſpirantia. Flores plures, quorum ſinguli ſingulis pedicellis inſident, luteoli, ex quinque foliis acutis compoſiti, à calice viridi quinquefolio ſuſtentati, in quorum medio capitulum parvum rufeſcens, apicibus donatum: quibus fructus ſuccedunt, quaſi in racemo diſpoſiti, Ceraſorum forma & magnitudine, virides primum, dein per maturitatẽ rubentes, in quibus, non ſecus quam in Pomo Amoris, copioſa humida medulla, & ſemen minutum albicans & planum, continetur. Planta annua eſt, & ſingulis annis ſerenda, quamvis in horto meo ex deciduo ſemine renata ſit.

III. SOLANUM tryphyllon Braſilianum: ex radice tenui, oblonga, oblique ſerpente, cauliculus exurgit ſingularis, glaber, palmum ſuperans, circa quem folia terna, ex uno centro prodeuntia, & in latus ſparſa, Solano tetraphyllo ſimilia, latiora tamen, uncias quatuor lata, quinque longa, ex rotunditate acuminata, tenuia, lævia, venoſa: ſupra quæ cauliculus unciarum quatuor aſſurgit, cui tria alia folia, uncias tres longa, longeque anguſtiora inſident, calicis inſtar ſuſtinentia florem magnum, album, venoſum, ex tribus foliis, uncias duas longis, & fere unciam latis, compoſitam. Hoc in ſylvoſis Braſiliæ apud Toupinambaultios copioſe reperitur, referente Pharmacopœo Gallo, qui una cum aliis D. Burſero communicavit. Ignorans, quid eſſet, formamque conſiderans, Solani nomen, propter formam, quam cum Solano tetraphyllo habet, impoſuimus.

IV. SOLANUM Mexiocanum Iaſminum Indicum dictum flore minore. Hoc à Iaſmino rubro, vel Mexiocano majore, quod communiter in hortis colitur, potiſſimum magnitudine differt, omnibus plantæ partibus minoribus & foliis rotundioribus, exiſtentibus: nam licet majoris flores, ex uno folio, convolvuli florum inſtar, componantur, attamen radiis diſcurrentibus, quaſi in partes quinque dividuntur: minoris flores, ſimiliter quidem formati ſunt, ſed totus flos unam partem majoris non adæquat: ita ut hujus quini flores, majoris unum in circumferentia non æquent: præterea ſtaminula quaterna minutiſſimis apicibus donata, cum ſtylo paulo longiore, è medio flore emergunt, quæ longius quam in majore, extra florem producuntur: ſemen ſimiliter quadruplo minus eſt.

Hyoscyamus Creticus luteus major. Papaver spinosum.

DE HYOSCYAMO.

CAPUT II.

HYOSCYAMUS Creticus luteus major caulibus est cubitalibus, robustis, ramosis, rotundis, molli lanugine obsitis: foliis latis, subrotundis, sinuatis, & circumrosis, hirsutis, lõgiore pediculo donatis: ex quorum alis pediculi lanuginosi exurgunt flores sustinentes, ex calice hirsuto in quinque apices secto, prodeuntes, oblongos, Lamii melyssophylli forma, quinquefariam divisos, quorum tria folia superiora, majora & flava, inferiora duo pallidiora, ex quorum medio stamina quina, purpurascentia, apicibus flavescentibus, una cum stylo oblongo ejusdem coloris efferuntur. floribus delapsis, calices indurantur, qui semen minutum subrufum continent. Ex horto Montembelgardiaco, à fratre Ioh. Bauhino primum accepimus, semine à Casabona misso, quemadmodum in Phytopinace monuimus, & in Matthiolo figura addita descripsimus: hanc postmodum Clusius, Hyoscyami Cretici alterius nomine, absque figura proposuisse videtur.

DE PAPAVERE.

CAPUT III.

I. PAPAVER erraticum Pyrenaicum luteo flore: caule est tenui, pilis exiguis, hinc inde aspersis: foliis tenerrimis, glabris, pallide virentibus instar Caucalidis, vel Apii filiorum in lacinias divisis per marginẽ incisis & serratis,

quo-

quorum costæ mediæ pili paucissimi adpositi: ex folij ala, pediculus nudus, sex etiam octo uncias longus, prodit, florem simplicem, magnum, quadrifolium, & colore luteũ, sustinens: plura non licet, cum hoc siccum, in Pyrenæis, locis tamen udis, natum, D. Burserus attulerit.

II. Papaver spinosum; ex radice tenui, oblonga, fibrosa, caulis sesquipalmaris, aliquando altior, ramosus, rotundus, striatus, minimis aculeis donatus, alba medulla plenus, exurgit: folia omnium prima ex semine prodeuntia, oblonga, angusta sunt: subsequentia vero, quemadmodum & ea quæ in caule sunt, papaveris corniculati instar laciniata: non hirsuta, sed mollia & nitida; medium caulem amplectentia, quæ tres, quatuorve uncias longa, duas lata; per margines aculeis flavescentibus & acutissimis armata; parte quidem superna viridia, at nervis, quasi tenui pulvere asperso, albicantibus: parte inferna canescentia & nervis ex minimis aculeis exasperatis. Flos luteus, ex quinq; vel sex, aliquando quatuor foliis compositus, odorem Chelidonii majoris quodammodo referens, ramulorum summis insidet: huic succedit capitulum oblongum, pentagonum, hexagonum, & tetragonum, multis staminibus flavis id ambientibus, quod tenellum summa parte rubescit, maturum vero nigricat; spinis frequentibus & firmis horridum: hoc semine nigro, sextuplo aliorum majore, rotundo, in apicem desinent & elegantissime striato, plenum est. Iulio & Augusto floret, & autumno seri debet, cum planta annua sit.

Semen ex Anglia primum, nomine Figo del inferno, id est, Ficus infernalis, à D. Camerario juniore Norinberga allatum, unde D. Doldius primum anno 1593. & mox nobiliss. Cortusus, Patavio, & plantam & semen transmisere, primusque Papaveris spinosi nomine donavi, uti videre est in Phytopinace, & in Matthiolo, ubi & figura & descriptio proposita est, aliquot annis antequam Clusius, hoc, Papaveris spinosi nomine, in sua historia exhiberet. Tota planta succo flavescente, instar Chelidonii majoris abundat, quam ob causam Glaucium ne sit Dioscoridis, dubitamus: eos enim qui Chelidoniam majorem, & eos qui Poma amoris volunt, & eos qui Papaver corniculatum phœniceum, substituunt: non probamus. Dioscorides etenim suo Glaucio, folii Papaveris corniculati tribuit; addens λιπαρώτερα φύλλα, nitidiora interpretor, qualia sunt Papaveris spinosi, non hirsuta, ut corniculati: addit totum croceo succo madere: quem sane, vel levissimo vulnere copiosum hoc Papaver fundit. Sed de his, in Theatro, Deo volente plenius.

DE ARGEMONE.
CAPVT IV.

ARGEMONE alpina lutea: huic folia sunt, ad radicem parvam, multa, in multifidas tenuesq; alas instar foliorum Scandicis incisa, viridia & lævia, inter quæ cauliculi bini, terni, palmares, nudi, levissimis pilis vestiti, recta assurgunt, qui florem unicum mediæ magnitudinis, luteum, quadrifolium sustinent: ex floris umbilico, plurimi apices flavescentes exurgunt: flori capitulum parvum, subrotundum, asperiusculum, semen continens succedit. Hanc in monte Sneeberg Austriæ, qua parte ex pago ejusdem nominis perpendiculariter ascenditur, inter saxa D. Burserus reperit.

DE ANEMONE.
CAPVT V.

I. ANEMONE tenuifolia Cretica albo magno flore: foliis est Ranunculi pratensis, vel hortensis repentis, specie trifolia, rarius quinquefolia divisis, per marginem crenatis: caule pedali, rotundo, flores duos vel tres albos, ex sex, vel septem foliis compositos, Papaveris erratici florem magnitudine superantes, sustinente: quibus capitulum, seminibus aliorum Ranunculorum more confarctum, succedit. Hanc delineatam, Patavij natam, Laurentius Rosenavv Germanus Pharmacopæus, una cum aliis anno 1595. transmisit: cujus iconem etiam Phytopinaci addidimus.

II. ANEMONE sylvestris alba minor: ex radice subnigricante, fibrosa, folia subrotunda, unguem vix superantia, longis pediculis villosis donata, terna, quaterna, Ranunculi pratensis modo, tribus usque ad umbilicum incisuris, dein singulis, aliis tribus minoribus laciniata: pallide virentia, mollia & hirsuta exurgunt, inter quæ cauliculus candida lanugine pubescens, unciarum septem altus, in medio duobus foliolis parvis laciniatis cinctus, cujus summo flos unicus, parvus, triplo quam in vulgari minor, quinquefolius, candidus, in cujus medio capitulum exiguum, multis

multis breviſſimis ſubluteis ſtaminibus cinctum inſidet. In ſumma, ab Anemone ſylv. alba majore, quam tertiam Matthiolus facit, ſola magnitudine differre videtur. Hæc prope Herbipolim ſponte naſcitur.

III. ANEMONE alpina alba major: ex radice nigricante, folia exurgunt acuta, Cicutariæ modo, multis diviſuris ſecta, atrovirentia, & parte prona, ſecundum venarum ductum, villoſa, inter quæ cauliculus tenuis, leviter hirſutus, uncias ſex altus, cujus ſummo flos albus, major quam in ulla Anemone ſylveſtri, vel etiam Pulſatilla vulgari, ex ſeptem foliis compoſitus, ex rotunditate in acumen deſinentibus, & pluribus in medio ſtaminulis luteis donatus, inſidet: an vero tandem hujus, ut & ſequentis flos, in plumoſi ſeminis congeriem tranſeat, non conſtat.

IV. ANEMONE alpina alba minor: tota planta uncias quatuor non excedit, radiculam habens parvam, nigram, folia longe minora, quam prioris, magiſque villoſa: cauliculo eſt biunciali villoſo, quem circa medium folia ſimilia amplectuntur, cujus ſummo flos albus, ſex foliis donatus, priore quadruplo minor, multis ſtaminulis luteis præditus, inſidet: hæcque ad Anemonem ſylveſtrem 2. Cluſii accedit. Utraque in Auſtria provenit: illa in Blanckenſtein: hæc, in Taurero Raſtadienſi, ubi D. Burſerus collegit.

DE PULSATILLA.

CAPUT VI.

I. PULSATILLA paluſtris: hæc foliis eſt ad radicem in tenuiſſima & anguſta ſegmenta diviſis eorum pediculis hirſutis, inter quæ caulis pedalis, rotundus, ruſeſcens, levi lanugine aſperſus, cujus medium folia capillacea acuta cingunt, ipſiuſque ſummo flos unus, villoſo capitulo ex capillaceis foliis compoſito ſuſtentatus, inſidet; qui vulgari longe minor, ex foliis ſex acutis, violæ nigræ colore compoſitus, ſtaminibus in medio luteis: capitulum villoſa cæſarie comoſum, & incaneſcens, cum ſemen ſuccedit. Hæc apud nos in pratis udis & paludoſis Michelfeldæ provenit: & in hortum translata, cum vulgari, vegerior quidem fit, ſed formam & colorem reſervat.

II. PULSATILLA apii folio vernalis flore majore: ex radice nigra, lōgiuſcula, folia plura, pediculis oblongis, piloſis donata, craſſa, dura, rigida, Apij foliorum inſtar in quinas lacinias, & hæ in alias diviſa, margine piloſo, prodeunt: inter quæ cauliculus unciarum quatuor, nudus, at hirſutie incanus exurgit, qui florem magnum, trium unciarum longum latumque, ex ſex foliis compoſitum, multiſque apicibus luteis, ut & duæ ſequentes, donatum, ſuſtinet; qui colore variat, aliquando ex albo & ſubpurpureo mixtus, aliquando intrinſecus albus, extrinſecus ſubpurpuraſcens, vernali tempore florens: in ſylvis circa Francofurtum ad Oderam, D. Fleiſſerus, ut & ſequentem, collegit.

III. PULSATILLA apii folio vernalis flore minore: & hæc ex radice craſſa, nigra, oblonga, folia craſſa, pauca, oblongis pediculis donata, Apii inſtar, ſed in tres tantum lacinias ad umbilicum diviſa, quarum quælibet in alias binas, ternaſve lacinias, per marginem inciſas, ſecantur, & pilis vix conſpicuis donantur: cauliculo villoſiſſimo, uncias duas alto, flos priore media parte minor, & dilute purpuraſcens inſidet: Aprili, foliis plerumque carens, floret.

IV. PULSATILLA apii folio autumnalis: radice eſt longa, foris nigra, intus candida, foliis ad radicem plurimis, Apii modo in tres tantum lacinias, & has in alias diviſis, glabris, inter quę cauliculus triuncialis, albis pilis villoſus, florem pręcedenti minorem obſoleti coloris, inſtar vulgaris, ſuſtinens, qui, & priorum flores, in capitulum hirſutum, quod ſemen continet, abit. Septembri menſe florens, in Luſatia, unde D. Francus miſit, reperitur.

V. PULSATILLA, folia Anemones ſecundæ, vel ſubrotundo: radix craſſa, nigra, aliquot propagines quandoque fundit: ex quibus prodeunt folia, pediculis oblongis hirſutis donata, inſtar Anemones bulbocaſtani radice ſubrotunda, inferne & per marginem levi lanugine candicantia, ſemper in lacinias tres latas, & hæ in alias bifidas, vel trifidas, minus profundas ſecta: inter quæ caulis emergit pedalis, ſubhirſutus, infra medium anguſtis oblongis foliis (qualia & flori ſubjiciuntur) cinctus, florem ſubcæruleum, ſeptem foliis donatum, & reliquorum more in pappum abeuntem, ſuſtinens: ex Luſatia à D. Franco, Pulſatillæ latifoliæ nomine, accepimus.

DE RANUNCULO.

Caput VII.

I. Ranunculus nemorosus Anemones flore minor: tota planta uncias sex non superat: radicula est tenui, obliqua, cauliculo tenuissimo, triunciali, quem folia, ut in Ranunculo nemoroso albo, in tres lacinias, & hæ in alias, divisa, sed vix unguem lata, cingunt; ita ut tota planta cum flore, unam vulgaris Ranunculi nemorosi albi laciniam, latitudine non superet: hæc, cauliculus uncialis superat, florem parvum album sex foliorum sustinens. A vulgato nemoroso non distinguerem, nisi hic parvus, copiosissime in editissimo monte ad Curiam Rhętorum, & circa Monspelium fuisset observatus.

II. Ranunculus rotundifolius repens echinatus: ad radicem nigricantem, capillaceam, folia sunt rotunda, crenata, uncialia, pediculis longissimis donata, quæ vero in caule, majora, pleraq; rotunda, etiam in lacinias, sed non usque ad umbilicum, divisa: caulem habet pedalem, in terram reclinatum & quasi repentem, ac in alios divisum, circa quem folia pediculis palmaribus donata: flores pallide lutei, paucis ad umbilicum staminibus: flore deciduo, capitulum ex pluribus seminibus rufescentibus subasperis echinatis, simulque congestis compositum, succedit. Tota planta ob pilos aspersos mollis est, atrovirens, & circa Bononiam in agris provenit.

III. Ranunculus palustris echinatus: è radice in multas fibras longas capillatas divisa, prodeunt folia glabra, atrovirentia, longis pediculis donata, communiter unguem pollicis lata, pampini fere divisura & in ambitu incisa, in caule tamen latiora & profundius laciniata: ramis est recurvis, aliquando pedalibus, & in alios breviores, hique adhuc in minores, divisis: aliquando tamen tota planta uncias quatuor non excedit, & tunc ramuli plures à radice, duas, tresve uncias non superantes exurgunt, quorum extremitatibus flores pallide lutei, quinquefolii insident: singulis succedit capitulum ex seminibus compressis, echinatis tuberculis obsitis, in apicem recurvum acutum desinentibus, pluribus, paucioribus, aliquando duodecim simul junctis, compositum.

Locis humidis & aquosis Monspessuli gaudet. Hujus licet adversaria sub Ranunculo palustri rotundiore folio semine echinato obiter meminerint, attamen quia cum Ranunculo palustri rotundifolio lævi confundunt, ut in Phytopinace monuimus, integram veramque descriptionem proponere voluimus: hunc videtur Clusius in postrema sua historia, nomine Ranunculi Apuleii, figura minus fideliter expressum, exhibere.

IV. Ranunculus grumosa radice folio ranunculi bulbosi: ex radice alba, grumosa, veluti ex parvis bulbis, sed firmiter compactis, composita, fibris oblongis intermixtis folia: Ranunculi vulgaris radice verticelli foliis similia, subrotunda, sed profundius dissecta, oblongis pediculis donata, levissime pilosa, prodeunt: inter quæ caulis pedalis, hirsutus, rarius in ramos divisus effertur, quem folia in angustos lobos secta bis cingunt, cujus summo flos luteus, aliorum forma insidet: cui capitulum, brevissimis aculeis armatum succedit. Hic Ranunculus agris Bononiens. familiaris est, & à D. Agerio collect⁹. Hujus etiam meminimus in Phytopinace, sub Ranunculo racemosa radice Ioh. Bauhini, qui in montibus Bononiensibus reperit. An hunc intelligit Anguillara opin. 11. dum meminit Ranunculi circa Sebenicum Dalmatiæ oppidum, radicibus Chelidoniæ minoris, qui polyanthos sit: de quo & Camerarius in suo horto, sub Ranunculo pleno flore luteo repente majore?

V. Ranunculus geranii tuberosi folio: radice est fibrosa, caulibus multis cubitalibus, viridib. levibus, striatis & ramosis: foliis à radice absque pediculis palmaribus, uncias sex longis latisque superne atrovirentibus, foliorum Geranii tuberosi instar in multas lacinias, sed longiores & latiores ad pediculum divisis, & rursum in alias scissis: at in caulis summitate, in segmenta graminea partitis: flores in ramulorum summis plures, parvi, lutei, multis in medio staminibus, quibus capitulum parvum rotundum cum seminio succedit. Non longe Patavio in Arqua, ubi Petrarchæ sepultura, anno 1578. legimus, quem nobiliss. Cortusus Batrachium verum nominavit.

Ranunculus montanus subhirsutus latifolius.

VI. RANUNCULUS montanus subhirsutus latifolius: ex radice oblonga, fibrosa, folia prima Geranio columbino similia, subnigricantia, mollia, in tres primum lacinias ad pediculum divisa, & hæ in alias tres, hæque in alias secta, pediculis palmaribus, subhirsutis donata prodeunt, quorum tamen superiora latiora & acutiora: inter quæ caulis sesquicubitalis, cavus, striatus, pene glaber, in ramos brachiatus, effertur: quibus flores parvi, pallide lutei, quinquefolii insident; his semina, in capitulum congesta, succedunt. Hic in humidis montis Mutetæ provenit.

VII. RANUNCULUS montanus lanuginosus foliis ranunculi pratensis repentis: radicem habet fibrosam, rufescentem, à qua, cum caule tenui, cubitali, lanuginoso, superne in alas diviso, prodeunt folia pallide virentia, tactu mollia, pediculis palmaribus, lanuginosis, donata, instar Ranunculi pratensis repentis, in tres primum lacinias, oblongis pedicellis donatas, & hæ in alias acutas, per marginem crenatas, divisa, flos aureus, quinquefolius, priore major est. In altissimis montibus, ut in Belken Marchionatus, reperitur.

VIII. RANUNCULUS saxatilis magno flore: radix ex oblongis fibris capillaribus composita est: folia habet ad radicem plura, oblongis pedicellis nonnihil lanuginosis donata, unguem vix lata, in tres parvas lacinias, & hæ in binas, vel ternas acutas divisa: inter quæ cauliculus palmo minor; tenuis, lanuginosus, cujus summo flos magnus, aureus, splendens, quinquefolius, multis in medio staminibus rufescentibus, insidet. Circa Monspelium in saxosis crevit.

IX. RANUNCULUS saxatilis foliis subrotundis: radix in fibras oblongas, capillaceas abit: folia per terram sparsa, subhirsuta, crassa, pedicellis uncialibus donata, vix unguem lata, in petiola parva, subrotunda, & hæc in alia dividuntur: cauliculus tenuis, lanuginosus, sex unciarum, ad exortum statim dividitur: flos luteus, quinquefolius, multis staminulis donatus. Eodem quo prior loco reperitur.

X. RANUNCULUS minimus saxatilis hirsutus: radice est pusilla, capillari, circa quam foliola plurima, in tres lacinias subrotūdas, & per marginem incisas, divisa, longis pedicellis hirsutis donata: inter quæ cauliculus, duarum triumve unciarum hirsutus exurgit, florem luteum, aliorum Ranunculorum similem, multis in medio croceis staminibus, sustinet: cui capitulum parvum, ut in aliis succedit. Non longe Monspelio, ad Lattes, provenit.

XI. RANUNCULUS villosissimus Monspeliacus: radice est fibrosa, rufescente, foliis ex ea prodeuntibus crassis, villosis, parvis, in lacinias primum ternas, alias subrotundas, alias acutas, & hæ in alias incisis & per marginem crenatis: quę vero in caule sunt, in oblongas & acutas, & quasi aculeo armatas lacinias, sed longitudine impares, dividuntur: inter quæ caulis palmaris, in breves alas brachiatus, quibus singulis, folium in plures lacinias divisum, subjicitur: flos aliorum Ranunculorum forma, mediæ magnitudinis, lutei coloris est. Tota planta ob pilos rufescentes, molles, villosa & rufescens est, & Monspessuli in saxosis reperitur.

DE

DE DORONICO.

CAPVT VIII.

I. DORONICVM Helveticum incanum: ex radice geniculata,&quasi squamata,caulis emergit pedalis, rotundus, incanus, cui flos magnus luteus, folijs aureis longiusculis non crenatis discum cingentibus,qui tandem in pappum abit cum semine aliorum simili: folijs est crassis, ad radicem aliquibus subrotundis, alijs ex rotunditate oblongatis,in ambitu dentatis & serratis,parte inferiore una cum pediculis ob incanam lanuginem mollibus,superne vero pallide virentibus & nervo albicante: quæ vero caulem ambiunt, longa sunt, angusta & acuminata, acris & amari saporis: ex Helveticis alpibus D. Burserus attulit.

II. DORONICVM Helveticum humile crassis folijs: planta palmaris est,folijs crassis & densis, superne atrovirentibus,inferne pallidis,nonnihil hirsutis, primis quidem ex rotunditate oblongis,per ambitum crenatis, pediculi basi caulem ambientibus, subsequentibus vero, uncias sex longis,sesquiunciam latis,quorum superiora pediculis carent:caule est brevi,hirsuto,in ramulos biunciales diviso,quorum singuli florem luteum, mediæ magnitudinis,sustinent. Julio mense in Valesianorum jugis (auff der Gemme vocant) floret, ubi D.Fleisserus eruit.

DE ELLEBORO.

CAPVT IX.

ELLEBORVS niger Saniculæ folio minor: radices nigræ subsunt, & ab vno exiguo capitulo fibræ quam plures tenues descendunt: folia,quæ oblongis pediculis donata,subrotunda sunt, vnguem pollicis lata, in septem lacinias breves & angustas, ad umbilicum usque divisa, per margines crenata, in caule vero, brevissimis pedicellis tenuissime fissa: inter quæ cauliculi bini,terni,tenuissimi, palmares, & glabri exurgunt, uno alteróve folio vestiti: aliquando in summo,pedicelli ad latera prodeunt, qui flosculos complures simul farctos, candidos, quasi in muscario junctos,sustinent. In summa,veratrum nigrum Dodonæi,sive Astrantiam nigram Lobelij,per omnia refert, solaq; magnitudine differt.

Hic in Alpibus solum reperitur, ut in monte Fracto, Spligel Rhætorum & in Pyrenæis.

DE GENTIANELLA.

CAPVT X.

I. GENTIANELLA alpina latifolia magno flore: ad radicem nigricantem,fibrosam, folia humi sparsa, quaterna, quinave subrotunda,crassa, plantaginis,vel Calthæ alpinæ forma, unciam lata, duas longa: inter quæ cauliculus uncias quatuor altus uno alterove folio donatus, cui utriculus insidet, unicum florem oblongum, cæruleum,calatho similem sustinens: cujus calici utrinq; folium oblongum adponitur: ex Helvetiæ alpinis habemus.

II. GENTIANELLA omnium minima: ex radicula oblonga, tenui,albicante, foliola oblonga,angusta,viridia, plurima simul instar cespitis conjuncta,prodeunt; inter quæ pedicelli brevissimi (tota enim planta, radice excepta, unciam non excedit) quibus singulis flosculus, pro plantulæ ratione magnus, pallide cæruleis, staminulis donatus,caliculo inclusus,insidet; hæc nisi summe amara esset, Muscus aliquis floridus censeri posset: in summis Alpium Helveticarum jugis reperitur.

DE PLANTAGINE.

CAPVT XI.

I. PLANTAGO maxima tota glabra: ex radice nigricante, fibrosa, folia sex, septem, octo, glabra,carnosa,& nervosa,uncias sex longa,quatuor lata, pediculis pene palmaribus, initio rubentibus donata prodeunt: inter quæ pediculi nudi tres, quatuor, quinque bicubitales, atrorubentes,rotundi,striati,spicam pedalem sustinentes,exurgunt: circa Monspelium reperitur.

Reperitur quoque folijs laciniatis, tenuibus, glabris, pedalibus, uncias sex latis, caule etiam superante,& ad spicæ exortum,folia habente.

II. PLANTAGO quinquenervia caulium summitate foliosa: hæc à vulgari in eo differt,quod cauliculi spicam florum sustinentes, in caulem palmarem excrescunt,in cujus summitate,folia plura,eo modo quo ad radicem disposita: spicis,

non oblongis, ſed rotundis, breviſsimis pediculis lanuginoſis inſidentibus.

Reperitur etiam quinquenervia vulgaris, ſpicis bifidis: vel loco ſpicarum, ſunt capita mire variantia, à pediculis nudis ſuſtentata, quorum quædam ex infima ſpicæ parte, utrinq; unum capitulum obtinent, alia pluribus capitulis, utrinque ſpicæ circumjectis, donantur.

III. Plantago trinervia anguſtiſsimo folio: radice eſt tenui, fibroſa, albicante; folijs aliquando palmaribus, aliquando uncias quinq; longis, ſtrictiſsimis, atrovirentibus, tribus nervis diſtinctis, per marginem potiſsimum, pediculis piloſis: inter quæ cauliculi plures exurgunt, alij cubitales, alij pedales, alij palmares, aliquando triunciales, ad exortum aliquando villoſi, glabri nonnunquam, quibus ſpicæ breves, oblongæ & ſubrotundæ inſident. Hanc ſæpius ad vias, maxime ad rudera, notavimus.

IV. Plantago anguſtifolia paniculis lagopi: ex radice oblonga, fibris oblongis capillata & rufeſcente, cauliculi plurimi, aliquando ſupra viginti, nudi, leviter hirſuti, rotundi, recurvi, altitudine impares, alij palmam excedentes, ſemipalmares, alij duas treſve uncias non ſuperantes, prodeunt, qui capitulum lagopi forma, modo longum, modo breve, molle, rufeſcens ſuſtinent: ad latera floſculi parvi, rufeſcentes, tenuiſsimis pedicellis inſidentes conſpiciuntur, quibus ſemen minutiſsimum ſuccedit: folia habet plura, nervoſa, uncias quatuor longa, uncia anguſtiora, hiſpida, & in exquiſitiſsimum apicem deſinentia. Hæc copioſe in agris Nemauſenſibus provenit.

Hæc aliquando ita parva, ut uncias tres non ſuperet, magis villoſa, & capitulis minimis rotundis donata.

DE HOLOSTIO SIVE LEONTOPODIO CRETICO.

CAPVT XII.

HOLOSTIVM ſive Leontopodium Creticum: ex radice rufeſcente & quaſi ſquamata, paulatim gracileſcente, & in fibras diviſa, folia viginti, etiam plura, palmaria, anguſta, nervis tribus per longitudinem diſcurrentibus diſtincta, & hirſutie ſubaſpera, prodeunt: inter quæ pedicelli plures, molli rufeſcente lanugine pubeſcentes, duarum triumve unciarum conſpiciuntur, quibus ſingulis capitulum craſsiuſculum, rufeſcens inſidet: floſculi albicantes, umbilico nigricante præditi, quandam foraminum ſpeciem præbent: at in ſeneſcente, & areſcente planta, pediculi craſsiores & rigidi facti, una cum capitulo terram verſus, ad radicis caput adeo curvantur, ut pedem leoninum quodam modo referant. Hoc in Creta provenit, & Patavio à Laurentio Roſenavv Pharmacopæo, Leontopodij Cretici & Catanances Cortuſi nomine: dein pro Holoſtio minore, ab Imperato Neapoli accepi, & ante viginti & aliquot annos deſcriptionem figura addita, in Phytopinace propoſuimus: poſtmodum & Cluſius Leontopodij Cretici nomine, exhibuit.

DE CORONOPO.

CAPVT XIII.

CORONOPVS maritimus minimus: radicula eſt longa, capillari, foliolis multis per terram ſparſis, in lacinias tenues inſtar foliorum Scabioſæ minoris ſive Stœbes diviſis: inter quæ plures pedicelli recurvi, unciales, thyrſulos parvos ſpicatos & hirſutos ſuſtinentes, floſculis minutiſsimis donatos: tota planta hirſuta eſt: hanc D. Gillenius miſit.

Psyllium minus.

DE PSYLLIO.

CAPVT XIV.

I. PSYLLIVM Indicum folijs crenatis: radice est oblonga, tenui, fibris capillata: caule circa radicem lignoso & rufescente, rotundo, subaspero, pedali, in frequentes ac foliosos ramulos diviso, qui capitula plura, singula singulis pedicellis insidentia, sæpius dena, duodena, squamata sustinent, è quibus flosculi pusilli, pallide lutei, lanuginosi relucent: semen nigricans, parvum, splendens, succedit: folia habet oblonga angusta, acuta, crenata, instar foliorum Coronopi, nonnihil laciniata, hirsuta: ex semine Psyllij Indici nomine sato, in horto aliquoties Julio florens, enatum. Et hoc Dioscoridis Psyllium censemus.

II. PSYLLIVM minus: huic radix est tenuis, oblonga, subalbida, fibris paucis capillata: ramuli semipalmares, rotundi, tenues, rufescentes, in terram reclinati, in summo in minores divisi: folijs brevibus angustis, binis sibi ex opposito respondentibus, quæ alis subjiciuntur, aliquando ternis, nonnunquam quinis simul junctis: ramulorum fastigijs, capitula squamata insident, quibus utrinq; foliolum unum (aliquando plura & impari longitudine) parvum recurvum & per maturitatem rigidum subjicitur: flosculos habet pusillos, albos, pedicellis inhærentes, quibus semen longe vulgari minus, subnigrum relucens, succedit. Augusto florens in horto collegimus, semine Patavio ex nobiliss. Bembi horto, Gottne rubri & albi nomine misso: sic & Alpinus, Gottne rubrum nominavit, differentiam inter Gottne rubrum & Gottne album (hoc enim Holostij species est) faciens. Idem & Botrio rubro nomine, à Sprengero Heidelberga accepimus.

DE LIMONIO.

CAPVT XV.

I. LIMONIVM maritimum minus foliolis cordatis: ad radicem crassam, lignosam, rufescentem parumq; fibrosam, folia plurima, densa, carnosa, lævia, subrotunda, per terram instar cespidis sparguntur, in quibusdam plantis obtusa, nulloq; mucrone prædita: in alijs, in summo sinum habentia & cordis formam referentia: inter quæ cauliculi plures, inæquales, trium, quatuor, etiam sex unciarum teretes nudi, prodeunt, in plurimos breves & recurvos ramulos divisi, flosculis frequentibus parvis, pallide rubentibus onusti. Hoc in littore maritimo, ut, circa Massiliam & Louornum, reperitur.

II. LIMONIVM maritimum minimum: tota plantula uncias quatuor vix excedit: nam ad radiculam oblongam, rufescentem, in summo divisam, foliola minima, subrotunda, crassa, instar Sedi compacta, inter quę cauliculi unciales, paucos flosculos pallide rubentes, vel subcæruleos sustinentes, exurgunt. Hoc in Insula quadam non longe Massilia, provenit. De alijs Limonij differentijs, in Theatro agetur.

DE BISTORTA.

CAPUT XVI.

BISTORTA alpina maxima: ex radice quadruplo quam in vulgari majore, contorta, geniculata, fibris capillata, foris nigricante, intus alba, caules bicubitales, nodosi, striati, majori ex parte nudi exurgunt, quorum quælibet spicam florum subpurpureorum, unciarum quatuor sustinet: folia habet oblonga, in acumen desinentia, venosa, superne virentia, inferne cæsia, vel etiam incana: quorum quædam ad cubiti altitudinem accedunt, sed angusta, uncias tres lata. In altissimis Silesiorum montibus reperitur, ut in Sudetorum jugis, velut ad Gigantæum, Albis fontes Schneegruben.

Pyrola alsines flore major.

DE PYROLA.

CAPUT XVII.

PYROLA Alsines flore duplex est. Europæa & Americana, utraque major & minor est: nullius hactenus figura posita fuit: Europęam tamen, primus Val. Cordus in obser. sylv. sub herba trientali proposuit; dein Iohannes Thalius, in sua Harcynia Saxothuringica, sub Alsmanthemo descripsit: & Johan. Francus in horto Lusatiæ, nomine herbæ pusillæ trientalis, & tandem Casp. Schvvenckfeldus, in suo Catalogo plantarum Silesiæ, Alsinem alpinam nominavit: nulla differentia ostensa, Alsinanthemi majoris & minoris nomine, à D. Sigfrido Helmastadio: Pyrolæ Bohemicæ majoris & minoris, à D. Doldio: minorem vero, nomine Anonymi Betulæ folio, in betuletis Scotiæ natam, D. Cargillus, ex Scotia misit. Hujus descriptionem, à prædictis propositam, præterite, & Brasilianam majorem describere, in præsens lubet.

PYROLA Alsines flore Brasiliana: ex radicula alba, tenui, capillata, cauliculus effertur singularis, tenuis, lævis, sex, septemve vnciarum, inferiore parte nudus, circa medium duobus foliolis parvis sibi oppositis donatus, superius vero folijs sex vel septem per abitum cinctus: quæ magnitudine imparia sunt, aliquibus uncias duas, alijs unam longis, unciam vel semunciam latis, Plantaginis quinquenerviæ forma (cum & per hujus folia quinque nervi discurrant) sed glabra, tenera & viridia, in acumen fastigiata, ex quorum medio pedicellus tenuis, uncialis exurgit, florem singularem, pallide luteum, ungui pollicis æqualem, quadrifolium, striatum, cujus folia (stellæ modo disposita) lateralia, alijs duobus latiora sunt: ad floris umbilicum, staminula plura exigua, rufescentia occurrunt.

Hæc in Brasilia apud Tououpinambaultios reper-

reperta est, & ab Europæa, potissimum folijs quinquenervijs differt, cum per Europææ, tam majoris quam minoris folium medium, unicus nervus feratur, à quo fibræ per latera sparguntur: dein flore quintuplo majore: At minor Brasiliana, ab Europæa minore, solum foliorum magnitudine, quæ in Brasiliana longiora, angustioraq; sunt, differt.

DE POTAMOGETO. CAPVT XVIII.

I. POTAMOGETON racemosum angustifolium: radice est capillacea, rufescente, cauliculis tenuisimis, palmaribus, in aqua fluitantibus, folijs angustis, longis, binis ex opposito respondentibus: aliquibus in ambitu leviter sinuatis, aliquibus minime sinuosis: petiolo tenui, brevique, flosculi pusilli, uvæ in morem congesti insident, quibus granula aculeata, simul juncta succedunt. Hoc prope Monspelium, ad molendinum in aqua fluitans reperitur: idem tribuli aquatici minoris nomine, D. Francus ex Lusatia misit.

II. POTAMOGETON gramineum ramosum: ex cauliculo pedali, etiam cubitali, tenuissimo, rotundo, albicante, in plures alas brachiato, folia graminea, oblonga, atrovirentia, non alternatim, sed multum ad invicem dissita, prodeunt, quæ in alia folio, fere capillacea, abeunt, nihilominus tamen ex primi folij ala, cauliculus in similia folia abiens, exurgit: in extremo caulis, pediculus triuncialis, flosculos minutos, & granula sub sequentia minuta & subaspera, non racemi modo, sed magis, & velut in spica, dispersa, sustinet. Hoc in paludibus Austriæ fluitans, Fontilapathi graminei nomine, D. Burserus misit.

III. POTAMOGETON minimum capillaceo folio: hoc parvum est capillaceo & caule & foliolis oblongis, inordinate dispositis, pallide virentibus: in summo pedicello parvo, modo uno, modo duobus, capitulum minimum & acuminatum, prioris tamen forma, quod minutissimo flosculo pallidulo succesit, sustinens, quorum aliud expansum, aliud quasi vesiculæ foliaceæ in in acumen desinentis, inclusum est. Hoc cum sequenti, Monspelio D. Burserus attulit.

IV. POTAMOGETON capillaceum, capitulis ad alas trifidis: hoc cauliculo est palmari, pilo non crassiore, ramoso, articulato, ad quemlibet articulum, folia bina, oblonga, quovis pilo tenuiora, ex adverso respondentia: quorum alis, minutissimi flosculi pallidululi insident, qui juncti, nodulum quasi referunt, quo maturato, nodulus sive capitulum, ex tribus portiunculis semicircularibus in apicem abeuntibus & rufescentibus compositum, conspicitur: nihilominus tamen, ex priorum foliorum alis, pedicellus exurgit, qui in tria, etiam plura foliola absumitur, similisq; in medio nodulus adponitur; in summitate namq; capitulum nullum est.

DE SERPENTARIA. CAPVT XIX.

SERPENTARIA triphylla Brasiliana: hanc integram describere non licet, siquidem solum caulis portio cum folio & flore ad manus sit: quare ex caule rufescente, striato, exurgit, folij pediculus palmaris, & lævis, in cujus summo folium tenue, albide virens, fibrosum, subrotundum, trifidum, in exquisitum apicem desinens, duabus partibus inferioribus, & quidem inferne sinum obtinens, quorum quodlibet uncias binas cum dimidia latum, longitudine vero uncias quatuor superat: flos serpentariæ majoris forma, similiter pediculo triunciali donatus, longitudine unciarum quinq;, latitudine sesquiuncialis, atrorubens, striatus, venis albicantibus per medium, maxime extrinsecus, excurrentibus: pistillo nigricante, oblongo, in summo bifido. Ex Tououpinambault Brasiliæ anno 1614. allata.

DE TVSSILAGINE. CAPVT XX.

TVSSILAGO alpina folio oblongo: ex radice nigricante, minimi digiti crassitie, plurimis fibris donata, caulis exurgit cubitalis, hirsutus, rufescens, striatus & asper: folijs ad radicem quinis, senis, longis pediculis donatis, oblongis, nigricantibus, duris, hirsutie asperis, per marginem crenatis, & imparis longitudinis: at in caule binis, ternisve angustioribus: cujus summo, aliquando in ramos diviso, flos muscosus, luteus, satis magnus insidet, qui tandem in pappum evanescit. In Helvetiorum alpibus & Baldo (sed angustioribus folijs) provenit.

DE CACALIA ET LAPPA.

CAPUT XXI.

CACALIA tomentoſa: folia habet Tuſsilaginis folijs majora, figura inſtar Perſonatæ oblonga, in ambitu ſerrata, nonnunquam ſinuata, ſuperne ex virore nigricantia, venis tamen, in cana lanugine albicantibus, percurrentibus: inferne, propter denſam & mollisſimam lanuginem qua pubeſcunt, candidiſsimis: quorum pedicelli oblongi, ſtriati, non ſecus ac folia, lanuginoſi: de floribus nil conſtat, cum ſolum folia aliquot D. Paſchalis ad nos miſerit, in Sumano monte prope Vincentiam collecta: eandem circa Thermas Fabarias, ſed floribus, cauleq; carentem, poſtea obſervavimus.

LAPPA roſea: hæc à vulgata differt capite: nam circa floris capitulum, folia plura, veluti in Plantagine roſea, denſe ſtipata, junguntur, quæ ſingula in mollem aculeum deſinunt: hæc apud Lipſenſes frequenter reperitur: unde à D. Jungermanno accepimus.

LIBER SEXTVS.

DE LEUCOIO.

CAPUT I.

I. LEUCOIUM luteum magno flore: hoc à vulgari Leucoio luteo Keiri dicto, differt magnitudine & colore, quia parvum fruticem, valde ramoſum & totum virentem refert: folijs eſt majoribus, viridibus, ſplendentibus: floribus quadrifolijs magnis, ita ut hujus folium, vulgaris totum florem pene adæquet, odoratiſsimis, intenſiorisq; lutei coloris: ſiliquis copioſis, ſemen minutum, planum rufum continentibus. Hoc Majo menſe & majore æſtatis parte floret, perte-nuis eſt, & frigoris patiens, cujus ſemen Leucoij lutei Hiſpanici nomine miſſum eſt.

II. LEUCOIUM luteum ſerrato folio: hoc à præcedente folijs potiſsimum diſcrepat, quę duplo pene longiora, anguſta, per latera crenis aſperis ſerrata, & in aculeum finientia, quæ ſimiliter craſſa, ſed pallide virentia, mollia, quia parte inferna quaſi lanugo aſperſa eſt: flores lutei ſunt & magni. Hoc D. Doldius Norinberga miſit.

III. LEUCOIUM luteum ſylveſtre hieracifolium: hoc circa radicem craſsiuſculam, albicantem, in oblongas fibras capillaras abeuntem, folia plura habet per terram ſparſa, eaque oblonga, anguſta, ſubaſpera, ſinuoſa & per æſtatem in planta luxuriante Hieracij inſtar ſinuata, quæ circa caulem pedalem, ſtriatum nonnihil incanum alternatim diſpoſita, oblonga, latiuſcula, ut in Keiri vulgari pallide virentia, ob raras crenas inæqualia tactuq; ob leviſſimam hirſutiem aſpera: caulis major pars floridus eſt, flores lutei ſunt, quadrifolij, Keiri floribus minores oblongis pediculis donati, quibus ſiliquæ triunciales ſtrictiſsimæ, in ſummo utrinq; parum reflexæ, ſuccedunt: hoc in ſylvis prope Neuſtadium Harcyniæ reperitur, unde D. Furerus miſit.

IV. LEUCOIUM album odoratiſsimum folio viridi: radice eſt multifida, caule viridi, ramoſo, aliquando minimi digiti craſsitie: folijs viridibus ſplendentibus, craſsis, Keiri folijs forma reſpondentibus: floribus albis, quadrifolijs, ſuaviter admodum & quidem veſperi Heſperidum modo, olentibus, cujus nomine noſtrates, Biſem Nägelein/ id eſt, moſcum redolentes garyophyllos vocant: quibus ſiliquæ longæ, craſsiuſculæ, virides, duplicem planorum ſeminum ordinem, membrana intercurrente, continentes, quod Leucoij albi Cretici nomine primo accepimus. Hoc per aliquot annos durat, ſi hyeme in cella aſſervetur.

V. LEUCOIUM minimum Creticum: cauliculo eſt palma minore, viridi, ſtriato, leviſsimis tamen pilis aſperſis: foliolis ſubrotundis, pallide virentibus, longis pediculis donatis, aliquando binis ex oppoſito, alijs alternatim ſitis: cauliculi ſummum in duos pedicellos abit, qui floſculum oblongum, cæruleum, quadrifolium, modo unum,

unum, modo duos, ſuſtinent. Hoc ex horto nobiliſſ. Contareni, D. Leritzius attulit.

V. LEVCOIVM maritimum minimum: radiculam habet tenuiſsimam, oblongam, albam, ad quam foliola minima quina, ſena ve, ſubrotunda & pallida: cauliculis ſeſquiuncialis, ruſeſcens, quinis, ſenis, foliolis oblongis, obtuſis, hirſutie ſub canis, alternatim diſpoſitis, cingitur: floſculum unum vel alterum ſubcæruleum, cauliculus & pedicellus hirſutus ſuſtinet. Hoc in littore maris prope Terracinum reperitur.

DE HESPERIDE.

CAPVT II.

I. HESPERIS ſylveſtris flore parvo: caule eſt cubitali, viridi, ſtriato, nodoſo, multis alis fere palmaribus, donato & concavo: folijs quam in vulgari acutioribus, in ambitu profundius ſerratis, viridibus, ſubhirſutis & minus vulgari aſperis: floribus plurimis, ſubcæruleis, quadrifolijs parvis, ita ut hujus flos integer vix vulgaris foliolum adęquet, quib. ſiliquæ ſtrictiſſimę ſuccedunt. Hæc, circa Monſpelium in horto Dei, ad aggeres aquarum, à D. Burſero collecta fuit.

II. HESPERIS ſylveſtris Hieracij folijs hirſuta: tota planta hirſuta eſt, caulem habens pedalem, anguloſum, hirſutum, pallide virentem, in ſummo in ramos aliquot alternatim diſpoſitos diviſum: folia Hieracinis inſtar laciniata & ſinuata, oblonga, anguſta, acuminata, craſſa, hirſutie aſpera, quorum ſuperiora pediculis carent: flores in calicibus hirſutis rubri, magnitudine Heſperidis vulgaris flores æquantes: quibus ſimiles ſiliquæ, ſemen continentes ſuccedunt. In ſaxoſis humidis Provinciæ, D. Burſerus legit.

DE SAPONARIA.

CAPVT III.

SAPONARIA concava Anglica: planta eſt elegans, radicibus fuſcis, craſsis, longis, lentis, repentibus fibellis paucisſimis adhærentibus: unde caules exurgunt cubitales, rotundi, ſtriati, glabri & albi, geniculis diſtincti, in terram reclinati, & concavi: circa quos folia viridia, glabra, ſubrotunda, nervoſa, uncias duas lata, paulo longiora, rarius ex ſingulis geniculis bina, ſed ex quolibet geniculo unum tantum, nullo certo ordine vel numero enaſcitur, quod antequam expandatur, fiſtulæ inſtar caulem complectitur: flores in ſummo caulicorum, ex ſuperiorum foliorum ſinu, teneriſſimis pedicellis ſubnixi, ex caliculis oblongis nonnihil hiſpidis prodeunt, Saponarię vulgaris forma, ex quinq; folijs per oras crenatis, commiſsi, qui colore albi ſunt, levi carneo colore aſperſo, in quorum medio ſtaminula quædam exigua: ſemen non vidimus.

Hæc æſtate media floret in Anglia, quæ in Comitatu Northampton, in nemore quodam Spianie dicto, à D. Gerardo Chirurgo Londinenſi reperta, Gentiana concava nominata, & Londino à D. Liſtero, una cum figura ſuis coloribus illuſtrata, miſſa fuit.

DE LYCHNIDE.

CAPVT IV.

I. LYCHNIS auriculæ urſi facie: hanc in Phytopinace ſub Lychnide viſcoſa Cretica exhibuimus, cujus hæc perfecta deſcriptio eſt: radice eſt alba, longa, & fibroſa, folijs ad radicem pluribus, etiam viginti numero, per terram ſparſis, incanis, lanuginoſis, Auriculæ urſi folijs forma & craſsitie ſimilibus, uncias tres, etiam quatuor longis: quæ ex longiſsimo & latiuſculo pediculo ſenſim rotundam figuram acquirunt & rarius unguem latitudine ſuperant: caulem habet ſeſquicubitalem, ramoſum, rotundum, hirſutum, firmum, in ſummo lento ſucco glutinoſum: flores ex viridi flaveſcentes, plures, quaſi in umbella congeſti, quinquefolij & bifidi: quibus caliculi parvi, ſemen minutum nigricans continentes, ſuccedunt. Hanc à Joh. Bauhino, Viſcaginis auriculæ urſi facie Candiæ, quo nomine ſemen à Caſabona Florentia acceperat, primum habui: dein Lychnides auriculæ urſi facie: & hanc poſtmodum Cluſius, Lychnidis ſylv. latifoliæ nomine, exhibuit.

II. LYCHNIS ſyl. minima exiguo flore: ex radicula oblonga, tenui, cauliculus rotundus, ruſeſcens geniculatus, trium quatuorve unciarum, in alas minimas brachiatus exurgit, foliolis binis exiguis, acutis, ad quemlibet geniculum & alam & ex qualibet ala, pedicelli oblongi, anguſtiſſimi, rigidi, quib. floſculus purpuraſcens, ex quinque foliolis, ſingulis cordis formam referentibus, compoſitus inſidet. Hæc circa Monſpelium, in pede montis qui eſt prope Boutonet copioſe reperitur, quam Centaurium minimum appellabant. Verum ante quadriennium eandem, ſed palmum ſuperantem, & Florentiæ ad agrorum margines natam, Tunicæ peculiaris nomine, à D. Burſ. accepimus.

DE CARYOPHYLLO.

CAPUT V.

I. CARYOPHYLLVS arborefcens Creticus: ex radice craffa, alba, dura, & lignofa, caules cubitum fuperantes exurgunt, albi, rotundi, læves, geniculati, lignofi, in alas brachiati: folia habet ad radicem plura, longa, angufta, in acutum mucronem definentia, pallide virentia, in caule paucifsima: flores, è calicibus viridibus, tenuifsimis & acutifsimis foliolis cinctis quinquefolij, eleganter, fed non profunde, fimbriati, ex diluta purpura rubentes, prodeunt: ex quorum medio ftaminula plura breviaque prominent: femen vero paleaceum in cauliculis continetur. Ex femine Cretico, in horto Montembelgardiaco velut in arbufculam excrevit.

II. CARYOPHYLLVS fylveftris repens multiflorus: ex radice craffa, lignofa, fubfufca, cauliculi plurimi, etiam quandoq; fupra triginta, trium quaturove unciarum, tenues, partim in terram reflexi, partim erecti, paucis foliolis cincti, quæ circa radicem plura, brevifsima, anguftifsima, dura, mucronata, viridia: quibus fingulis flos, modo unus, fæpe duo fimul caliculis ad exortum junctis, quinquefolij aliorum forma, pallide rubentes infident. In faxofis circa Monfpelium provenit.

III. CARYOPHYLLVS fylveftris biflorus: ex radice parva, folia pauca anguftifsima, ut prioris, fed multo longiora, exurgunt, & inter hæc cauliculus tenuis, plus minus palmum altus, in fummitate in duos pediculos femper diftinctus, quorum finguli florem magnum, Caryophylleo fyl. vulgatifsimo multo majorem, quinquefolium, leviter laciniatum colore pallide rubentem fuftinet. Circa Genevam D. Cherlerus collegit.

IV. CARYOPHYLLVS pumilus latifolius: à radice cauliculus, ftatim in duos ramulos fex uncias altos, tenues, rotundos divifus prodit, cui ad radicem folia brevia, latiufcula, in ramulis longiora, mollia & pallida, binis fibi invicem ad geniculos refpondentibus: cuilibet ramulo, flos unus, priore multo minor, pallide purpurafcens, magifq; albens ex brevi calice prodiens, infidet: ex Auftria D. Burferus mifit.

V. CARYOPHYLLVS holoftius alpinus latifolius: ad radicem tenuem, albicantem, fibrofam & repentem, cauliculi aliquot in terram reclinati, hirfuti, trium, quatuorve unciarum, folijs parvis, fubrotundis, latis binis, fibi invicem refpondentibus, hirfutis, & crafsis cincti: ex alarum finu, pediculorum inftar ramuli exurgunt, finguli florem unum, calici viridi primo inclufum, dein quinquefolium magnum & album fuftinent. cui capitulum oblongum, femen continens fuccedit. Hic in Valefianorum alpibus, loco Gemme dicto, & circa Fabarias reperitur.

VI. CARYOPHYLLVS holoftius alpinus anguftifolius purpurafcens: & hic radicula eft repente, cauliculo tenui, triunciali, leviter hirfuto, circa quem foliola parva, oblonga, acuminata, bina fibi oppofita: flores in fummo bini, terni, prioribus minores, purpurafcentes, ftellæ in modum difpofiti, calicis foliolis viridibus alternatim velut intercedentibus: ex Pyrenæis Hifpanicis, D. Burferus attulit.

VII. CARYOPHYLLVS holoftius alpinus gramineus, radiculam habet exiguam, caulem palmarem, exilem, rotundum, geniculatum, pilis levifsimis donatum, circa medium in ramulos & hi in alios brachiatum: folia ad radicem pauca, ad geniculum bina ex oppofito refpondentia, atrovirentia, anguftifsima, unciam longa; flofculi albi quinquefolij, ex calice prodeuntes, finguli, fingulis pedicellis infident: quibus exiguum capitulum, minuto femine refertum, fuccedit. In alpibus provenit: in Auftriæ monte Taurero, D. Burferus legit.

VIII. CARYOPHYLLVS holoftius montanus anguftifolius albus: & hic cauliculo eft tenui, geniculato, rufefcente, glabro, trium quatuorve unciarum: folijs oblongis, anguftis, glabris cincto, floribus albis quinquefolijs, & prædicto quinto multo minoribus. In horto Dei, D. Burferus legit.

IX. CARYOPHYLLVS holoftius tomentofus latifolius: ex radice tenui & repente, caulis tenuis, rotundus, geniculatus, in terram reclinatus prodit, qui ftatim in ramulos plures palmares, femipalmares, etiam minores fubdividitur; quos folia oblonga, latiufcula, quædam fubrotunda, ob lanuginem afperfam mollia & alba, bina & oppofito refpondentia, cingunt: flos non eft confpectus: Hunc ex horto Pifano & quidem fecundo, primum opera D. Wolfhardi Ocymoides tomentofi nomine, accepimus.

X. CARYOPHYLLVS holoftius tomentofus anguftifo-

gustifolius: hic cauliculis est palmo minoribus, erectis, tenuibus, rotundis & parte inferna geniculatis, superiore parte nudis & pene glabris, qui statim in ramulos brevissimos, ex alarum sinu, ex adverso sitos, dividuntur: folia habet oblongiuscula, angustissima, reflexa, ob tomentum mollia & ex viridi albicantia: cauliculus in tres pedicellos, binis foliolis sustentatos, eosque oblongos, sed longitudine impares, abit, qui singuli calicem viridem sustinent, cui flos unus, isque albus & quinquefolius insidet: hunc in Granada, ad radicem montis copiose D. Albinus observavit.

Caryophyllus arvensis glaber minimus.

XI. Caryophyllus arvensis glaber minimus: ex radice capillacea rufescente, cauliculus unus vel alter, tenuissimus, geniculatus, pedalis prodit, in summo valde ramosus, ramulis capillo tenuioribus, quorum singuli, singulos flosculos albos, minutissimos, in duos apices abeuntes sustinent: folia habet pauca, longa, angusta. Variat magnitudine, nam & semipalmaris est, paucissimis, capillaceis, brevioribusque foliolis. Illum ex Euganeis collibus habemus: hunc vero Monspelio: & hoc adhuc minus ex sylvis prope thermas Wisbadenses infra Moguntiam.

XII. Caryophyllus saxatilis ericæfolius umbellatis corymbis: ex radice tenui, contorta, lignosa & reclinata, cauliculi plures, geniculati, rufescentes, semipalmares, attolluntur: ad quorum exortum foliola brevia, angusta, ericæ similia & ad genicula bina brevissima & rigidiuscula: cauliculorum summitatibus, veluti umbellæ ex corymbis compositæ insident, unde flores candidi, ex quatuor, aliquando quinque foliolis constantes, prodeunt. Hic in Galliæ provincia locis saxosis, in monte edito prope Vigan reperitur.

XIII. Caryophyllus saxatilis ericæfolius ramosus repens: hic instar musci elevati per terram repens, ex radice caulem lignosum emittit, in ramos plures, & hos in alios subdivisum, quos folia exigua ericæ foliis similia cingunt: quorum summitatibus flores copiosi, nivei, magni, elegantissimo spectaculo insident: ex Pyrenæis D. Burserus attulit.

Hunc floribus rubris, sed majoribus, foliisque ad cauliculos longioribus & latioribus, ex Hispania habemus. Uterq; à Caryophyllo muscoso, sive musco florido, diversus est.

XIV. Caryophyllus saxatilis siliquosus: è saxorū fissuris in Harcyniæ promontoriis, planta perennis erumpit, foliolis ad radicem plurib. bellidis forma, sed multo minoribus, oblongis pediculis donatis, tenuibus, pallide virentibus, inter quæ cauliculi tenues, læves, palmares, in oblongos ramulos divisi, foliis paucis, longis, angustis cincti, prodeunt: ramulorum summis flores candidi, quadrifolii insident, quibus siliquæ strictissimæ, minutissimum semen rufescens continentes, succedunt. Gypsophyti siliquosi nomine, D. Furerus communicavit.

O DE

DE ANTIRRHINO.

CAPUT VI.

ANTIRRHINUM ſaxatile folio ſerpilli: radice eſt parva, ramis multis, reflexis, tenuibus, leviter hirſutis: foliis Serpilli vulgaris forma, ſed minoribus: floribus rubris, aliquando pallide cæruleis, pedicellis oblongiuſculis inſidentibus, forma & magnitudine una cum capitulo ſuccedente, Antirrhino arvenſi minori ſimilibus. Maſſiliæ in ſaxoſis provenit.

DE LINARIA.

CAPUT VII.

Linaria bellidis folio.

I. LINARIA latifolia Dalmatica magno flore: caulibus eſt lignoſis, rotundis, firmis, cubitum ſuperantibus, in ramos brachiatis, quos folia, præſertim inferiora, unciam lata, duas longa, pediculis carentia, in apicem acutiſſimum deſinentia, nullo ordine ſervato, ambiunt: flores habet Linariæ vulgaris florib. forma ſimiles, ſed triplo imò quadruplo majores, ex luteo rufeſcentes, aureoſve, quibus vaſcula ut in aliis ſuccedunt. Hanc anno 1594. in horto Montembelgardiaco collegimus, enatam ex ſemine à Caſabona Florentia miſſo, nomine Linariæ maximæ Dalmaticæ lauri foliis: eandem quoque nomine Linariæ perennis fruticantis Creticæ accepimus.

II. LINARIA Americana parvo flore: ex radice, caules plures ſeſquicubitales, rotundi, læves; rufeſcentes, in ramos plures diviſi, exurgunt, quos folia triplo quam in priori anguſtiora, in exquiſitum apicem deſinentia, atrovirentia, alternatim nulloque ordine diſpoſita, cingunt: floribus eſt aureis, iiſque longe quam in vulgata minoribus. Hæc an. 1601. Argentinæ, in horto D. Saltzmanni crevit.

III. LINARIA latifolia triphylla: caulibus eſt viridibus, rotundis, ſtriatis, glabris, ſeſquipalmaribus, in ſummo brachiatis: foliis ut in Linaria Valentina Cluſii, terno, & adverſis inter ſe petiolis ordine adhærentibus, diſpoſitis, quolibet folio uncia latiore & duabus longiore, tenui, ex glauco vireſcente, venis ternis, ut in plantagine per longitudinem diſcurrentibus: at in caulis ſummo, modo terna, modo bina, modo ſine ordine ſita ſunt: extremo ramo veluti ſpica oblonga florum Linariæ vulgari ſimilimorum rictu flavo, calcari vero pallide cæruleo. Hanc Linariæ latifoliæ Valentinę Cluſij nomine D. Doldius miſit, cujus in Phytopinace ſub Linaria 5. meminimus. An hæc Linaria Cretica latifolia Cluſii, in ſua hiſtoria?

IV. LINARIA capillaceo folio erecta flore odoro: hæc caulibus eſt cubitalibus, rotundis, ramoſis: foliis plurimis, capillaceis, nulloq; ordine diſpoſitis: floribus parvis ex cæruleo, alboque mixtis, cujus rictum linea flaveſcens diſtinguit, ſuavem & ſubtilem odorem ſpirantibus: quibus capitula Lino fere ſimilia, minutum ſemen in pericarpiis continentia, ſuccedunt. Planta perennis eſt, Monſpeſſuli ſponte proveniens: nonnunquam ibidem in muris reperitur: flore vario, coloribus ex albo, cæruleo & luteo mixtis.

In hortis, cultura omnibus ſui partibus major eſt, duos cubitos ſuperans, & quæ duplex, alteri flo-

ri flos odoratior, alteri inodorus: quæ ex radice repente & perenni mire ſe propagar.

V. LINARIA arvenſis cærulea erecta: hæc radice eſt exili, capillacea, cauliculis palmaribus, foliis capillaceis, ſed rarioribus & brevioribus. quam in priore: floribus parvis, violaceis, lini capitulis exiguo ſemine refertis. Hæc in agris Luſatiæ flore eſt cæruleo: at Monſpeſſuli in arvis ad montem Cetum violaceis reperitur.

VI. LINARIÆ aureæ affinis: caule eſt cubitali, rotundo, lignoſo, in ramulos brachiato, quorum ſummitatibus flores lutei, Senetionis majoris forma, & ſimiliter in pappum abeuntes, inſident: folia oblonga, anguſta, Kali majoris cochleato ſemine, foliis & forma & modo diſpoſitis (ſed denſiora) habet. In Aragoniæ locis deſertis, D. Albinus collegit.

LINARIAM bellidis folio, à C. Cluſio, Lobelio & aliis ſub Linaria odorata, deſcriptam, ſed non recte icone expreſſam, cum calcaribus careat, figuram veram adponere viſum fuit.

DE LINO.

CAPVT VIII.

I. LINUM fruteſcens ſubflavum: fruticoſum eſt, caulibus cubitalibus, tenuibus, levibus & ramoſis: foliis anguſtis, brevibus, ſine ordine diſpoſitis: floribus in ſummis cauliculis multis & magnis, ſubflavis, quinquefoliis, totidem in medio ſtaminibus. Hoc in Granada D. Albinus legit.

II. LINUM ſylveſtre cæruleum folio acuto: caule eſt pedali, rotundo, lignoſo, ſtatim ad exortum in ramos palmares diviſo, quos folia atrovirentia, baſi latiore alternatim cingunt, & in exquiſitiſſimum, & veluti aculeatum mucronem deſinunt: ramorum ſummitatibus, cauliculi multi quaſi in umbella diſpoſiti, caules aliquot apicibus donatos ſuſtinent, è quibus flores magni, cærulei, quinquefolii, in medio ſtaminibus donati, prodeunt, quibus vaſcula ſubrotunda ſuccedunt. Hoc in ſaxoſis Provinciæ, non longe Maſſilia provenit.

III. LINUM minimum ſtellatum: tota plantula duarum, rarius trium unciarum eſt, radicula capilli inſtar tenui, albicante, cauliculo uno vel altero tenuiſſimo, foliolis brevibus, in exquiſitiſſimum parvumque apicem deſinentibus: inter quæ floſculi parvi, pallide virentes, ſtellati, ex quinque radiolis, exiguum circulum veluti umbonem cingentibus, compoſiti. Hoc Monſpeſſuli in Gramuntio & Boutoneto provenit, & ab aliis lingua avis minor, ab aliis Paſſerina minor ſaxatilis, dicebatur.

DE HYSSOPO, HYSSOPI FOLIA, SIVE Gratiola minore, & Thymo.

CAPVT XI.

HYSSOPUS latifolius: caulibus eſt lignoſis, rufeſcentibus, ſtriatis: foliis triplo quam in vulgari latioribus, ſtriatis: foliis triplo quam in vulgari latioribus, obtuſis, in reliquis cum vulgato conveniens. Londino D. Cargillus miſit.

2. Addidit & alium, à vulgato ſolum foliorum colore diverſum, qui in hoc atrovirens, in illo vero pallide luteus.

3. Sic & tertium hirſutum, cujus caules & folia, molli lanugine pubeſcunt.

Hyſſopifolia ſive Gratiola minor.

Hyssopifolia ſive Gratiola minor: ex radice modo craſſiore, modo tenuiore, ac fibroſa albida, caulis exurgit cubitalis, in plures ramulos diviſus, ſubrufus, rotundus, ſtriatus, quem folia Polygoni maſculæ æmula cingunt, pallide virentia, alternatim diſpoſita, & pediculis carentia: ex quorum alis flores ſinguli, oblongis cauliculis incluſi, eleganter cærulei quadrifolii: hos ſequuntur vaſcula oblonga, ſemina minuta ſubfuſca continentia. Hæc omnis odoris expers eſt, & pene inſipida, licet aliqui nitroſum, alii ſubdulcem ſaporem in ea notarint.

Variat foliis: altera eſt latioribus, quæ altius exurgit: altera anguſtioribus & oblongis, quæ vix palmaris, Iunio menſe florent. Florib. item; nam ex Hiſpania habemus, quæ flores habet oblongos, forma Gratiolæ vulgari ſimiles, qui ſaturatioris coloris cærulei ſunt. Locis humidis & uliginoſis naſcitur, quamprimum in paludibus Patavinis & ad portam S. Iuſtinæ & quidem latioribus foliis, legimus: dein circa Monſpelium in rivulis, ubi Anagallidem aquaticam vocabant: tum in Alſatia non longe Mülhuſio, item locis udis: quæ vero foliis anguſtioribus eſt, Mõſpeſſuli, ad lucum Gramuntium provenit. Hanc videtur notaſſe Cordus in obſerv. Graſe Poley/ & Geſn. libel. de coll. ſtirp. Gratiolæ minoris nomine. Camerarius, qui in Franconia obſervavit: Hyſſopoidem nominavit, & in Haſſia, Halimum aquaticum vocari monet: in Phytopinace ſub Hyſſopifolia Ioh. Bauhini, & in Matthiolo emaculato ſub Gratiola minore, figura addita (quam hactenus nullus exhibuit) propoſuimus.

Thymum inodorum: ſuffrutex eſt, ob lævem lanuginem, qua pubeſcit, incanus, caule lignoſo, cortice incano, rugoſo, veſtito, qui in plures ramos palmo minores, recurvos, hique in alios & velut in orbem diſpoſitos, dividitur: quos per intervalla folia breviſſima, anguſtiſſima, plura ſimul juncta, inodora & pene inſipida, ſed aſtringendi vi prædita, cingunt: cauliculorum ſummis flores purpurei, forma & diſpoſitione Thymi vulgaris floribus ſimiles, inſident. Hoc in regno Valentiæ, locis arenoſis in litore ad Alicanta, copioſe provenit, D. Albino referente.

DE SERPILLO ET POLIO.

Caput X.

Serpillum latifolium hirſutum: tota planta ob mollem lanuginem, qua pubeſcit, præſertim caulibus, incana eſt: cauliculis donatur frequentibus, tenuibus, longis, recurvis: qui foliis ſubrotundis, pediculis oblongis, binis ex adverſo naſcentibus, cinguntur: cauliculorum ſummis capitula floſculorum purpuraſcentium, ut in vulgari, inſident. Hoc ſæpius locis aridioribus apud nos reperitur.

Polium latifolium incanum Creticum: & hæc planta tota, tomento albo, molli, recta eſt, habens caules pedales, rotũdos, in ramos palmares, hoſq; in breviores ſubdiviſos, quos folia ſubrotunda crenata, inſtar Alſines hederulę folio, vel Chamedryos, craſſa, rugoſa, bina ex adverſo naſcentia, inferne candida, ſuperne ex viridi flaveſcentia, quæ maſticata pene inſipida (in ſicca planta) & non ſecus ac ſi tomentum dentibus contereretur ſenſum præbent: flores non vidimus. Hoc ex Creta ab Honorio Belli, nomine Polii plati-phylli Cydonienſis, accepimus.

Ocimum latifolium maculatum.

DE PVLEGIO ET ORIGANO:

CAPVT XI.

PULEGIUM foliis nummulariæ: ex horto Patavino D. Heyl ante undecim annos attulit, hujus ramum tenuem, palmarem, quasi geniculatum, quem folia & singulis geniculis bina, tenuia, instar Nummulariæ rotunda, sed sextuplo minora, pedicellis donata, & ex adverso sibi respondentia, cingunt, & floribus ex albo cæruleis, caulem verticillatim ambientibus, subjiciuntur. Hoc odore vulgari multo est gratiore.

ORIGANUM sylvestre humile: ex radice lignosa, rufescente, fibrosa, cauliculus communiter unus, rotundus, rufus & asper, unciarum sex vel septem, exurgit: qui in summo in ramulos plures dividuntur, hique flores, umbellæ forma ex cæruleo purpureoque mixtos, sustinent: folia habet parva, oblonga, subhirsuta, compacta & inordinate disposita, potissimum cauliculi partem summam ambientia, vulgaris Origani odore. Hoc circa Aureliam Gallorum copiose reperitur.

OCIMUM latifolium maculatum, sub latifolio à Cæsalpino, Basilici Indici vel potius Hispanici nomine, à Camerario exhibitum: cum ejus figuram hactenus apud Herbarios non viderim, non abs re fore judicavi, si his adderetur.

DE MENTHA ET CALAMENTHA.

CAPVT XII.

I. MENTHA rotundifolia minor, seu flore globoso: caule est pedali, anguloso, rufescente, hirsuto, aliquando incana lanugine cincto: quem folia ex rotunditate oblongata, mollia, hirsuta, per marginem crenata, subtus incana, superne atrovirentia, bina semper sibi mutuo opposita, ambiunt: ex foliorum alis, nonnunquam ramuli prodeunt, quibus flores, veluti in capitulum globosum collecti, purpurascentes insident: tota planta gravis odoris est. In scrobibus humentibus & riguis, secus fossas aquarum reperitur.

II. MENTHA radice geniculata: ex radice modice crassa, geniculata, fibris distincta, caulis exurgit cubitalis, quadratus, tactu aliquantum, asper, quem folia oblonga, Menthæ spicatæ similia, parique modo disposita, mollia, nigricantia, nonnihil rugosa, in ambitu serrata, ambiunt: flores habet in spica oblonga, galericulatos, ut in Mentha Cattaria, dilute purpurascentes: quibus vascula succedunt, semen rotundum, quod tritum aromatici odoris est, ut & tota planta continens. Hanc & Menthæ tuberosæ & Nepetæ angustifoliæ odoratæ nomine, accepimus.

Mentha Cattaria minor.

III. Mentha Cattaria minor: caulem habet cubitalem, quadrangulum, geniculatũ, in multos ramos, & hos in alios, divisum: quos folia oblonga acuminata, in profundas crenas veluti lacinias divisa, odore quam in vulgari vehemẽtiore quidem, sed suaviore, ramulorum extremis flores pallidi, vulgaris forma insident, quibus calices exigui, semen nigrum subrotundum cõtinentes, succedunt: quod Iunio & Iulio, in horto floruit, semine Patavio ex horto Bembiano, Nepetellæ nomine misso. Hanc à Cattaria tenuifolia Clusii, quæ folia habet angusta, leviterque crenata, totaq; incana est, diversam facimus, utriusque figuram in Theatro exhibituri.

IV. Mentha Cattaria minor alpina: hæc caule est pedali, anguloso, rufescente & ramoso: foliis priore quadruplo minoribus, Nepetę vulgari forma respondentibus, quasi triangulis, sub canis, serratis, floribus pallidis, galericulatis, veluti in spica dispositis & prioribus similibus. Hæc in montosis circa Neapolim Italiæ provenit, unde semen Nepetæ alpinæ nomine, ab Imperato accepimus.

Calamenta vulgaris flore exiguo: caules habet pedales, angulosos, lanugine aspersos, & veluti geniculatos, unde folia bina, subrotunda, atrovirentia, hirsuta, sibi mutuo opposita prodeunt, ex quorum alis, majore caulis parte, pedicelli gemini, hirsuti efferuntur, flosculos minutos, vulgari forma similes & colore nonnihil purpurascentes, sustinentes: quibus semen exiguum nigricans succedit. Hæc in Sabaudia inter monasterium & Ayme, locis acclivibus, Iulio florens, collecta.

DE MARRUBIO.

Caput XIII.

I. Marrubium palustre hirsutum tenuius laciniatum: caulem habet cubitalem, quadrangulum, leviter hirsutum, quem folia dura, hirsuta incana & aspera, Scabiosæ montanę calidarum regionum modo, ad costam mediam, in plures oblongas, angustas, acuminatas, & crenatas lacinias divisa, ambiunt: flores parvi, albicantes, ex calicibus asperiusculis prodeuntes, caulem verticillatim, ut in Marrubio palustri vulgari glabro, cingunt. Hoc locis humidioribus in Austria reperitur, unde Sideritis 2. Matthioli nomine, accepimus.

II. Marrubium album villosum: cauliculos edit pedales, lignosos, rotundos, albos, villosos, in ramulos divisos: folia sunt subrotunda, parva, crassa, per ambitum crenata, ob tomentum album inferius adpositum, Gnaphalii instar mollia superius rugosa & nigricantia: flosculi, ut in vulgari, caulem verticillatim ambiunt. Hoc in agris Lutetianis collegimus.

III. Marrubium album crispum: & hoc cauliculis est lignosis, rotundis, albis, sed foliis minoribus, crispis, crenatis, utraque parte cinereis, nec ita tomentosis: flosculi subcandidi in pungentibus conceptaculis caulem per intervalla verticillatim ambiunt. Hoc à D. Neudorffero accepimus.

DE LAMIO.

Caput XIV.

Lamium peregrinum Scutellaria dictũ: radice est urticę simili, flavescente, obliqua & fibrosa,

brosa, à qua primo vere exurgit caulis singularis, rectus, quadratus, geniculat⁹, hirsutus, & cubitalis, quem folia ambiunt, per genicula bina, oblonga, hirsutie levi incana & mollia, profunde incisa, obscure virentia, petiolis oblongis, hirsutis, & mollib. donata: ad quorum exortū, circa caulis medium, utrinq; ramuli palmares prodeunt: in quorum, ut & caulis summo, folia angusta, parva, acuminata, non serrata, florib. subjiciuntur: flores in oblonga spica, ut in Horminio luteo dispositi, purpurei sunt, rarius albi, oblongi, Lamii modo galericulati, erecti, lōga cervice donati, aliquando bini, aliquando etiam simplices, ex uno pericarpio, galeam militarem imitante, producuntur: florib. delapsis, semina quatuor rotunda, dura, verrucosa, observantur. Hoc in Calabria, potiss. montosis copiose provenire D. Vorstius significavit: in Campoclarensium collib. & Æquicolorum montib. sylvosis, locis humentib. & saxosis D. Columna notavit. Ex horto Patavino Scutellariæ nomine primo habuimus, & in Phytopin. sub Teucrio simili Scutellaria (quia tunc summitas tantum fuerat conspecta) descripsimus: & quia vulgo in Calabria, Scutellariam dici, D. Vorstius monuerat, qui tn. ad Horminum aliquod sylv. referendum putabat. At postmodū doctiss. Columna, qui medium inter Horminum & Lamium censuit, à singulari & privata fruct⁹ sive pericarpii forma, militaris galeę iconem exprimente, Cassidam appellavit: quia hujus fructus rotundi sunt & compressi, hirsutie crassa, asperginosa, viscosa & odora, manus inficiente, dum virent, obsiti: quorum pars anterior in acutum producitur, fissuram habens oris specie, & desuper veluti in fronte limbū elevatum sui prōportione magnū, elatū veluti diadema, aut crista obliqua, qua ornari videtur, ut in militum galeis.

DE SIDERITIDE.

CAPVT XV.

I. SIDERITIS foliis oblongis glabris caules habet quadrangulos, cubitales, velut geniculatos, in quorum summitate rarissimi pili conspiciuntur: folia tenuia, pallide virentia, penitus glabra, bina semper ex adverso nascentia, quorum inferiora, tres uncias longa, unam lata, minimeq; serrata sunt: flores, forma quidem Sideritidi vulgatissimæ florib. respondent, sed longiores & majores, galeati & albi, è calicib. asperiusculis prodeuntes, ad foliorum exortum, ab imo fere ad summum caulem verticillatim ambiunt: quibus semen parvum, nigrum, inæquale, in vasculis plantaginis, succedit. Hanc Heidelberga Sprengerus senior, ex horto suo misit.

II. SIDERITIS alsine trixaginis folio: hæc radicem habet parvam, fibris capillatam: caulem pedalem, quadrangulum, subhirsutum, qui mox ad exortum in ramos dispergitur, hiq; in alios, in terram reclinatos, quemadmodum in Alsine trixaginis folio, qua tn. multo major est: folia habet rara, dictæ Alsines forma, per ambitum serrata, sed majora: ad foliorum exortum, flores subcærulei, oblongi, è calicibus asperiusculis prodeunt, quibus semen parvum subrotundum succedit. Hæc circa Argentinam reperitur.

DE EVPHRASIA.

CAPVT XVI.

I. EUPHRASIA lutea radice squamata: radice est velut bulbosa, alba, ex quatuor crassiusculis squamis coagmentata, caule pedali, aliquando palmari, lævi, cavo, ramoso; ramulis ex alarum cavis prodeuntibus: quem folia bina, petiolis carentia, basi sua situ adverso cingunt, Alsine trixaginis foliis forma similia, sed acutiora: flores lutei, Euphrasię florib. respondentes: quibus succedit semen nigrum, rotundū, in apicē exiguum desinens, quod geminum parvo petiolo insidet. Hæc montosis asperis & humidis gaudet: hancq; primum an. 1606. ex Bienensium Helvetior. alpib. habuimus: dein, non longe ab Einsidlen: tum ex Pyrenæis: tandem D. Burserus ex superiore Austria, ex Blanckenstein prope oppidum Hallstadt natam, transmisit.

II. EUPHRASIA purpurea minor: radicem habet lignosam, parvam, nigricantem, in tenues fibras divisam: caulem palmarem (altiorem non vidimus, sed minorem duarum triumve unciarum) quadratum, rubentem, leviter hirsutum, aliquando simplicem, aliquando statim ad exortum in duos, rarius plures, parvos ramulos divisum, quē folia pauca, crassa, hirsuta, rotunda fere & bina, in crenas profundas, inferiora quidem quam minora, in ternas, superiora v. in quinas senasve divisa, sua basi cingunt: flores è folior. sinu, aliquando à medio caule, aliquando tanquā ex spica comave, ex utriculis, velut oblongo calice, prodeunt bini, galericulati, purpurascentes (cādidos aliqui notarunt) quib. semen oblongū, angulosum, candicans, in utriculis succedit. Hæc

in pratis collium Italiæ frequens eſt, ita ut quibuſdam locis, tapetem purpureum humum ornare videatur: hæc in via Romana, etiam Romæ in monte Teſtaceo provenit: paſſim etiam in Caſtilia, maxime circa Eſcurial, reperitur. Amara eſt, & monente doctiſſimo Columna à pharmacopæis pro Euphraſia altera Matthioli uſurpatur. Hanc cum primum collegiſſemus, Brunellam Italicam nominavimus, hocq; nomine ante viginti quatuor annos in Phytopinace deſcripſimus: Ulyſſes Aldroand. Euphraſiæ ſpeciem, oſtendenti nominavit: & Columna, Euſragium tertiam ſive mediam vocat.

DE MELAMPYRO.

CAPUT XVII.

Scrophularia flore luteo.

MELAMPYRUM luteum linariæ folio: radice eſt candida, fibroſa, caule pedali, rotundo, atrorubente, in ramos plures palmo minores, matremque ſuperantes, non tamen æquali & contrario ſitu poſitos, diviſo: folia ſunt oblonga, linariæ foliis anguſtiora, ex quorũ ſinu folia alia breviora & anguſtiora prodeunt: in caulis ſummo, ſpica oblonga, ex pinnatis criſtatisve & ob crenas exaſperatis ac ſubrotundis foliis compoſita, unde flores pallide lutei, oblongi, concavi, hiantes, antrorſum exporrecti, prodeunt: ſemen in ſiliquis foliaceis oblongum, nigricans continetur. In ſylvis noſtris montoſis, & in Muteto monte, Majo Iunioq; florens reperitur. Linopyron forte dici poſſet.

DE SCROPHULARIA.

CAPUT XVIII.

I. SCROPHULARIA flore luteo: ex radice craſſa, nigra, fibroſa ſcrophylis carẽte, caules plures exurgunt cubitales & ſeſquicubitales, quadranguli, ſubrubentes, leviter hirſuti, mollive lanugine pubeſcentes & cani: folia habet ad radicem per terram ſparſa, uncias quinque vel ſex longa, ſimiliterque lata, ſubrotunda, ob pilos breviſſimos aſperſos, mollia, longiſſimis pediculis donata, & profunde crenata: at quæ caulem cingunt minora ſunt, binis ſemper ex oppoſito reſpondentibus: ex foliorum ſinibus, ab imo fere ad ſummum, utrinque prodit pediculus unus, uncias tres longus, lævis & nudus, qui in alios breviores ſubdividitur, uno alterove brevi folio diviſioni ſubjecto: his, quaſi corymbi plures inſident, ex quibus ſingulis flos orbiculatus, luteus, in breves lacinias diviſus, una cum ſtaminibus aliquot oblongis prodit: capitula ſubrotunda, Scrophulariæ vulgaris majora acuminata ſuccedunt, quorum acumini filamentum capreoli inſtar inſidet, & hic ſemina minuta nigra includuntur, Majo & Iunio floruit, ſemen Autumno maturuit. Hanc à D. Doldio primum accepimus, & velut indictã cenſentes, breviter in Phytopinace, & Matthiolo, figura addita, deſcripſimus: nunc vero plenius, cum eam annis aliquot in horto coluerimus: quam poſtmodum doctiſſim. Columna Scrophulariæ montanæ maximæ nomine deſcripſit & in valle Campoclarenſium atque etiam ſupra Mateſium umbroſis Septentrionalibus nivoſis invenit, & à C. Cluſio in Pannonicis, pro Lamio Pannonico deſcriptum cenſet: ſane, notæ aliquot à Cluſio Lamio ſuo Pannonico 2. exotico tributæ, noſtræ conveniunt: non deſunt tamen, quæ in noſtra obſervare non eſt (ut nec figura cum noſtra convenit) niſi

nisi forte cultura, varietatem hanc causarit, quamvis & ipse solum in horto observarit.

II. SCROPHULARIA foliis laciniatis: hæc caule est crasso, striato, subrubente, & lævi: foliis atrovirentibus, lævibus, tenuibus, longis pediculis donatis, inferiorib. palmaribus, instar foliorum Raphani, in lacinias quinq; oblongas crenatas divisis, ex quorum sinibus folia minora, etiam laciniata prodeunt: at folia in caulis summitate non vidimus: flore est magno, elegantissimo, croceo inferiore parte galeræ, intrinsecus rubro: plura non licet, quia solum ramum, nomine Scrophulariæ Hispanicæ non scriptæ, à D. Gillenio Cassellis accepimus: An forte Scrophularia Indica, cujus capitula quadruplo majore esse, quam in vulgari, in Phytopinace monuimus.

DE PSEUDOSTAHYDE.

CAPUT XIX.

I. PSEUDOSTACHYS Cretica: è radice lignosa, caules quadrati, cubitales, tomento albo vestiti exeunt: folia cinericea, molliter hirsuta, oblonga, quæ ad radicem una cum pediculo oblongo palmum superant, latitudine unciam non æquantia, pene inodora, vel saltem odore aliis suaviore: at quæ floribus subjiciuntur & caulem ambiunt, brevia sunt & angusta, pediculis carentia, è singulis articulis bina sibi mutuo opposita, duriuscula: flores purpurei, ex verticillis aculeatis caulem cingentibus, prodeunt: semen rotundum est & nigricans. Hæc pro Marrubio Cretico sata fuit.

II. PSEUDOSTAHYS alpina: à radice dura, rufescente, in fibras crassas & longas divisa, folia plura, hirsuta prodeunt, Hormino similia, sed tenuiora, uncias tres lata, quatuor longa, longis pediculis, molli lanugine albicantibus, donata, per ambitum crenata, nonnihil odorem gravem spirantia, inter quæ caules sesquicubitales, quadráguli, cannulati, geniculis distincti & hirsuti, efferuntur, qui foliis rugosis, asperis, prioribus longioribus circumdantur: ad quorum exortum, sæpe utrinque ramulus unus semipalmaris, etiam palmaris egreditur: flores circa summa genicula verticillati, galericulati, ex albo rubentes, ex utriculis asperiusculis, in quibus semen rotundum nigrum continetur, prodeunt. Hanc Iulio mense florentem in altissimo monte Wasserfall dicto, aliquoties observavimus.

Eandem, cubitos duos superantem, foliis multo majorib. minime gravi odore molestam (quæ culturæ adscribimus) Marrubii nomine, ex horto Friderici Meyeri Argentina accepimus.

DE SALVIA.

CAPUT XX.

I. SALVIA folio serrato: hæc à vulgari foliis potissimum differt, quæ in hac latiora, rotundiora, tenuiora, manifestis per marginem serris donata, & suaviori odore prædita: quædam etiam uncias quatuor longa, tres vero lata: in reliquis cum vulgari convenit: hanc D. Cargillus ex Anglia misit.

II. SALVIA folio subrotundo: hæc caule est etiam quadrato, villoso, foliis rotundis, ad Violariæ, vel Aristolochiæ rotundæ folia accedentibus, at in acumen finientibus, scabris, vulgari magis candicantib. & tenuibus: quam Schmalcaldio à pharmacopæo accepimus.

III. SALVIA lanuginosa angustifolia: caule est rotundo, crasso, lignoso, ob candidam lanuginem, molli, cubitali, ramoso: foliis candidis, angustis, brevibus, semunciam latis, duas longis, densis & scabris, odore Tanaceti: floribus in caulis summo quasi in spica, Lamii floribus similibus, purpurascentibus, è quorum medio stamina oblonga efferuntur: hanc D. Neudorfferus communicavit.

DE SCORODOTI.

CAPUT XXI.

SCORODOTIS Cretica: radicem habet magnã perennem, caulẽ quadrangulum, striatum, villosum: folia per terram in orbem sparsa, alba sunt, tomentosa, subrotunda, rugosa, crassa, Mentastro similia, per ambitum serrata, flores verticillati, pallidi, Stachydis forma, quibus vascula, semen nigrum, rotundum, includentia, succedunt. Hanc ab Honorio Belli ex Creta, unà cum seminibus Scorodoniæ Creticæ nomine accepimus, & sub Stachyde Cretica in Phytopinace descripsimus: sed cum in horto ex semine enatam diligentius perpendissemus, & in virente, ut in Scordio, Allii odorem notassemus,

ad Scordotim Plinii accedere censuimus: cujus nomine in Creta, apud quos ubiq; inter saxa, secus vias, & ad agrorum margines provenit, Seplasiarij pro Scordio promiscue utuntur, monente Bello, & Pona in suo Baldo referente.

DE HORMINO.
CAPUT XXII.

Horminum Syriacum.

I. HORMINUM Syriacum: planta est Sclareæ forma, caulibus cubitum superantibus, quadrangulis, levissime hirsutis, in alas divisis: foliis inferioribus palmum longis, latis, subasperis, sinuosis, superioribus angustis, oblongis, lævioribus; flores albi sunt, galericulati, florum Sclareæ forma: semen vasculis inclusum, parvum est & compressum, rubris costis donatum, cinereũ, nigris lineis sine ordine conspersum, quod sub lingua ut Ocymi semen lentescit, & inodorum est. At planta, quæ facile ex semine nascitur, cum flores producit, odore quam Colis Iovis gratiore est, & Ocymum nonnihil æmulatur. Hujus semen Bisarmar nomine D. Bernhardus Paludanus, cum Patavium ex Syria anno 1578. rediisset, communicavit. Bisennas Camerarius in suo horto nominavit: at sunt qui Aman quoque vocitent.

II. HORMINUM angustifolium laciniatum: caule est quadrato, pedali, hirsuto, rarius ramoso: foliis paucis, nonnihil hirsutis, pollicem latis, uncias tres longis, aliquando sinuosis, aliquando, potissimum inferioribus, in profundas lacinias divisis: floribus albis, parvis, verticillatim caulem ambientibus, spicam oblongam & inflexam efformantibus quibus decidentib. semen nigrum succedit. Hoc Monspessuli, foliis Scolopendriæ modo divisis, legimus: at Helmstadio, Hormini Cretici albi nomine, D. Sigfridus misit.

III. HORMINUM minus album Betonicæ facie: ex radice lignosa, fibrosa, nigricante, cauliculus unus, aliquando geminus, palmo minor, rotundus, villosus oritur: foliis est paucis, ad radicem rotundis, crassis, lanuginosis, crenatis & longis pediculis donatis: in caulis medio bina, Betonicæ foliis æmula, sed crassiora & breviora, basi caulem ambientia, & capitulo duo minima subijciuntur: flores sunt albi, Betonicę forma velut in spica congesti: In montibus Pyrænæis Hispaniam versus, D. Burserus legit.

DE VERBASCO.
CAPUT XXIII.

VERBASCUM foliis rotundis flore blattariæ: caulibus est cubitalibus, viridibus, rotundis, striatis, leviter villosis, nec ramosis: foliis inferioribus oblongis, reliquis omnibus subrotundis, parvis, caulem basi sua alternatim amplexantibus, inferne incanis, superne nigricantibus, ad quorum fere singulorum exortum, duo minora adjiciuntur, ex quorum sinu pediculi, unus, duo, tres, rarius quatuor, prodeunt, quibus singulis, flos unicus, luteus, parvus, ex quinque foliis compositus insidet, cujus medio, stamina aliquot purpurea, quasi ex caliculo, ut in Blattaria, emergentia insident: huic vasculum, semen minutum, rotundum continens succedit. Hoc in horto Ioh. Haintzmanni Pharmacopæi nostri defuncti crevit.

DE

DE ÆTHIOPIDE.

CAPVT XXIV.

ÆTHIOPIS laciniato folio: hæc foliis eſt pedem longis, uncias quinq; vel ſex latis, in acumen deſinentibus, mollibus, alba lanugine pubeſcentibus, in multas lacinias profundas, acutas, eaſq; crenatas diviſis, per terram ſparſis: caule quadrangulo, lanuginoſo, in ramulos diſtributo: quem folia parva baſi ſua complectuntur: flores candidi, per intervalla ordine digeſti, Lamij floribus forma & magnitudine ſimiles: ſemen rotundum, nigrum, geminum, in pericarpio continetur: ante plures annos in horto coluimus.

DE SANICVLA MONTANA.

CAPVT XXV.

I. SANICULA montana minor: radice eſt craſſiuſcula, multis fibris capillaribus donata, & à lateribus propagines agente, foliis per terram ſparſis ex rotunditate oblongis per ambitum inciſis, aliquantulum hirſutis: inter quæ cauliculi (ſæpius unus) ſemipalmares, etiam minores, rarius altiores, nullis, vel certe paucis pilis cincti, in ſummitate in exiguos ramulos diviſi: ſingulis ramis floſculi albi, quinquefolii, punctati, ſtaminibus in medio inſident: quibus capitulum, exiguo nigroque ſemine plenum, ſuccedit. Variat: nam vel folia magna, ſubrotunda, vel parva & oblonga exiſtunt: in Helvetiorum alpibus provenit, An apud Cluſium, Saniculæ montanæ alterius ſpeciei ſecunda.

II. SANICULA alpina minima piloſa: plantula eſt duarum circiter unciarum, radiculam habens exiguam, ramulos unciales per terram ſparſos, foliola brevia, anguſta, incana, nonnihil piloſa, plura, ſtellæ in modum diſpoſita: floſculi ſunt oblongi, lutei, pro ratione plantæ magni, qui ſinguli ſingulis pedicellis, minutiſſimis, è fimbriato obtuſiore calice prodeuntes inſident. Hæc in ſummitate Ventoſi montis & Pyrenæis reperitur.

DE DIGITALI.

CAPVT XXVI.

DIGITALIS anguſtifolia luteo parvo flore: huic folia ſunt anguſta, unciam lata, binas ternaſve longa, utraque parte virore ſplendentia: caulem habet ſimplicem, cubitalem, rectum, rotundum, lævem, à medio ſurſum verſus floribus compluribus ornatum, qui ab una caulis parte ſupra ſe invicem diſpoſiti, deorſum pendent, lutei, oblongi, concavi, forma Campanulam, vel Dactyliothecam, referentes, ore diviſo, per margines hirſuto, ſtaminibus intus luteis: quos vaſcula rotunda, in pilum deſinentia, ſemen exiguum continentia, ſuccedunt: hæc in monte Baldo provenit, & an ad Ephemerum Dioſcoridis referri poſſit, conſiderandum.

LIBER SEPTIMVS.

DE LYSIMACHIA.

CAPVT I.

I. LYSIMACHIA hirſuta ſiliquoſa parvo flore: hæc duplex eſt, major & minor. Major caule eſt bicubitali, rotundo, hirſuto, concavo, in ramos brachiato: foliis oblongis, anguſtis, leviter crenatis, hirſutis, lanugine incanis & mollibus: in ſummis virgis, ſiliquæ ſtrictiſſimæ & longæ, quarum extremitatibus flores purpurei, parvi & quadrifolij inſident: at in ipſis ſiliquis, ſemina exigua, ſubrufa, candida lanugine implicita, continentur. Apud nos in arenoſis ad Wieſam, æſtate floret.

II. Minor, ex radice tenui, fibroſa, caulem unum vel alterum, pedalem, lanuginoſum protrudit, ſolaq; caulis, foliorum & ſiliquarum brevitate, à priore differt: quam & in Italia legimus.

III. LYSIMACHIA Chamænerion dicta alpina: ex radice fibroſa, cauliculi rotundi, ſuperne albicãtes, palmares, nonnunquam pedales exurgunt, foliis duplicibus cincti: aliis Roriſmarini forma, ſed brevioribus & anguſtioribus, nullo ordine diſpoſitis: aliis breviſſimis, iisq; vel prædictis interjectis, vel ex eorum ſinu prodeuntibus: cauliculorum ſummis, flores, longis pedicellis ſubcæruleis, vel candicantibus inſident, elegantes, purpuro cærulei, vel albo cærulei, quadrifolii, ſatis magni, quibus foliola quatuor brevia & viridia, ſubjiciuntur, & ex eorum medio ſtamina aliquot exurgunt: ſiliquæ longæ, anguſtæ, ſemen minutum cum lanugine continentes, ſuccedunt. In alpibus Helveticorum provenit.

DE VERONICA.

CAPVT II.

I. VERONICA alpina bellidis folio hirſuta: radice eſt per terram transverſim repente, fibris oblongis nigricantibus donata: cauliculo ſemipalmari, vel paulo altiore, tenui, hirſuto, duro, flexili, reclinato: cujus folia ad radicem plura, Bellidis cæruleæ foliis forma reſpondent, parva, ſubrotunda, atrovirentia, hirſuta & craſſa, in cauliculo pauca, binis ex oppoſito ſitis: cauliculorum ſummitatibus floſculi cærulei, quaſi in umbella, ex parvis hirſutis caliculis prodeuntes, quaternis, quiniſve foliolis & ſtaminulis binis cum ſtylo compoſiti, inſident: ſemen vero in vaſculis brevibus compreſſis, ex medio veluti umbone ſtylo prodeunte, continetur: Hanc in Helvetiorum alpibus reperimus.

Eandem, ſed minorem, ſine nomine, F. Greg. de Regio Capuccinus, ex montibus Tyrolenſibus, ut & D. Burſerus majorem, ex Pyrenæis, miſit.

DE TEVCRIO.

CAPVT III.

TEUCRIUM alpinum inodorum magno flore: radice alba, oblonga & capillacea, per terræ ſuperficiem repit: cauliculos aliquot habet, lignoſos, rufeſcentes, hirſutos, nonnunquam in alas diviſos, ſemipalmares & in terram reclinatos, foliis ſubrotundis, parvis, quorum maximum, ne minimi digiti unguem adæquat, hirſutis, rugoſis, & crenatis; foliis ſalviæ ſylveſtris ſuperioribus forma reſpondentibus, cinctos: in cauliculorum ſummitatibus, flores quaſi in ſpicam congeſti, qui magni, purpuro cærulei, galericulati: ſemen non vidimus. Ex monte majore S. Bernhardi, & Auguſta vale. Helvetiorum, D. Burſerus attulit.

Chamædrys ſpinoſa.

DE CHAMÆDRY.

CAPVT IV.

I. CHAMÆDRYS ſpinoſa: planta eſt palmaris & ſeſqui palmaris, rariſſime cubitalis, molli lanugine incana & hirſuta: cauliculis quadratis, geniculatis, virgultis hinc inde ſparſis: foliis oblongis, ſubrotundis, aliquibus laciniatis, at pleriſq; leviter ſerratis, ſummis tamen integris: flores ex caliculis lanuginoſis, Chamædryos forma, ex flavo rufeſcentes, ex foliorum alis prodeunt, unde & aculei bini, aliquando plures, modo breviors, modo longiores, exurgunt: aliquando ex geniculis unum virgultum prodit, cujus ſummitati ſpina ſuptiliſſima inſidet: ſemen rotundum, ſubnigrum, caliculis incluſum, floribus ſuccedit. Patavio ex horto Bembiano accepimus, in Phytopinace & Matthiolo deſcripſimus.

II. CHAMÆDRYS Auſtriaca foliis tenuiſſime laciniatis: caule eſt lignoſo, rotundo, hiſpito, pedali, in ramos brachiato, foliis nonnihil piloſis & rigidiuſculis, in anguſtas lacinias diviſis: floribus ſubcæruleis, in ſpica oblonga diſpoſitis, quos capitula ſubrotunda, bifida, ſeminum minutiſſimorum conceptacula ſequuntur. Ex Auſtria D. Agerius attulit.

III. CHAMÆDRYS Hiſpanica, foliis tenuiſſime diviſis: hæc caule eſt priore multo teneriore, rotundo, leviter piloſo, geniculis pluribus diſtincto: foliis brevioribus anguſtiuſque diviſis, & ad ſingula caulis genicula, junctis; at cauliculus in tenuiſſimorum & parvorum foliorum quaſi ceſpitem abſumitur, & ad ſummum geniculum, in duos pedicellos triunciales, foliis nudos, dividitur: quibus floſculi parvi, ſtylo oblongo donati, inſident: plura non licet: ex Hiſpania D. Albinus attulit.

IV. CHAMÆDRYS alpina minima hirſuta: ex radicula capillacea, ramulus tenuiſſimus (modo bini ternive) duarum triumve ad ſummum unciarum, prodit: foliola ad radicem exigua, ſubrotunda, hirſuta, crenata & craſſiuſcula, in ramulis nulla, qui in pedicellos abſumuntur, hiq; ſinguli floſculum cæruleum ſuſtinent: ex cujus medio ſtylus muſcæ proboſcidi fere ſimilis, prominet: vaſcula exigua plana & compreſſa, ut in Chamædry ſylveſtri, floribus ſuccedunt. In jugis alpium Helveticarum & Tyrolenſium, ut & Baldi ſummitatibus reperitur.

V. CHAMÆDRYS ſpuria minor anguſtifolia: hæc radice eſt nigricante, lignoſa & fibroſa: ramulis plurimis in terram reflexis, palmaribus, rotundis, rufeſcentibus, nonnihil piloſis, rigidis, duris, & in ramulos plures ſubdiviſis: foliis ad radicem nonnunquam oblongis, latiuſculis, obtuſis, minime crenatis: reliquis vero ad cauliculos brevibus, anguſtis, crenatis & in apicem deſinentibus: flores habet copioſos, in ſpica oblonga diſpoſitos modo pallide cæruleos, quadrifolios, ſtaminulis & ſtylo donatos: quibus ut ſylveſtri, ſemen minutum in parvis thecis ſuccedit.

Æſtate floret in agris noſtris ſiccioribus & incultis, copioſe circa Balneum Bruglingen occurrit.

DE ALSINE.

CAPUT V.

I. ALSINE palustris minor serpillifolia: radiculam habet parvam, capillarem, cauliculum nodosum reflexum: à quo fibræ exiguæ ut in Serpillo prodeuntes, terræ figuntur: hic in cauliculos plures, oblongos, repentes, divisus, foliis serpilli forma, sed multo minoribus, & quidem binis contrario situ vestiuntur: foliorum aliis parvi flosculi insident, quibus vasculum utrinque unum eo quo in Glauce modo, semen minutum continens, succedit. Hæc locis palustribus provenit.

II. ALSINE palustris minor folio oblongo: & hæc radice est tenui, oblonga, capillaceis fibris prædita, cauliculis frequentibus, tenuibus, humi fusis, & subinde ad internodia fibris sese firmantibus: foliis oblongis, angustis, pallidis, binis ex adverso nascentibus: flosculis parvis, racemi modo junctis & tenuissimis pedicellis insidentibus, quibus semen minutum succedit. Hanc Portulacæ aquaticæ nomine, D. Sigfridus Helmstadio misit.

III. ALSINE alpina glabra: ex radice albida, oblonga, fibris capillata, cauliculi plures, iiq; palmares, tenues, læves, rotundi & geniculati, in ramulos aliquot, hique in alios divisi, prodeunt: qui foliis pallide virentibus, Lini forma, sed brevioribus & acutis, binis ex adverso sitis, cinguntur: flores plures albi, staminibus aliquot donati, pedicellis insidentes, ex caliculis prodeunt, capitulis minuto semine refertis, succedentibus. Hæc locis saxosis humidis gaudet, quod copiose circa balneum Sultzbergense in Marchionatu superiore observavimus: verum ex Rhetorum alpibus monte Spliegel, radice lignosiore, totaq; planta omnibus partibus minore & semipalmari, habemus.

IV. ALSINE alpina junceo folio: planta est ad palmi altitudinē accedens, cujus cauliculus statim à radice in duos, hiq; in alios ramulos breviores dividuntur, inter quos unus vel alter semipalmaris, exurgit, in summitate florum unū sustinens vel is uno alterove pediculo donatur, & cuilibet unus, isq; albus, quinq; folius, satis magnus, ex calice prodiens, insidet: foliis est capillaceis, viridib. rigidis & inordinate dispositis. Hæc Iulio florens in Helveticis & Genevensium montibus reperitur.

V. ALSINE minor Androsaces alterius Matthioli facie: radiculam habet oblongam, tenuem, rufescentem, circa quam foliola multa per terram sparsa, parva, oblonga, oris crenatis, inter quæ cauliculi plures, nudi, nonnihil pilosi, inæquales, duas, tres, etiã quatuor uncias alti, summo fastigio quasi umbella, ex octo, decem, duodecim pedicellis composita, insidet: quorum singuli flosculum parvum album ex pericarpio prodeuntem, sustinẽt. In arenosis provenit; prope pagum Marckersen quarto ab urbe Herbipoli miliari, D. Burserus, collegit.

VI. ALSINE verna Androsaces capitulis: plantula est subhirsuta unciarum trium, ad cujus radiculam simplicem & brevem, foliola Bursæ pastoris minimæ loculo oblongo, dictæ, simillima, orbiculatim per terram sparsa sunt: ramulos habet tenuissimos, biunciales, nudos, reflexos, circa quorum medium quasi corolla quinq; minutissimorum foliolorum, unde pedicelli quaterni, aut plures emergunt, & singuli caliculum exiguum, quinq; apicib. donatum, è cujus meditullio flosculus parvus albus emergit: hæc planitiei Northusanæ alumna, D. Furero monente.

VII. ALSINE alpina minima glabra: plantula est flosculis elegantissimis placens, ex cujus radice rufescente, in fibras oblongas abeunte cauliculi plures in terram reclinati, foliolis multis prioribus similibus, sed glabris vestiti, prodeunt, ex quibus pedicelli unciales, rarius triunciales, nudi efferuntur, qui in summo in duos, tres, & plures petiolos dividuntur, & singuli flosculum elegantem, stellarum, quadrifolium, punctulis insignitum, album vel etiam purpurascentem, ex caliculo emergentem, sustinent. In Helvetiorum montibus, ut monte Fracto & ad Thermas Fabarias, æstate florens, reperitur.

VIII. ALSINE nodosa Germanica: ad radicem fibrosam, albam, folia plura, oblongiuscula, pilo tenuiora & viridia, aliquando velut cespitem constituentia: cauliculi tenuissimi sunt, glabri, modo erecti, modo reclinati: aliquando palmares, nonnunquam vix duarum, triumve unciarum, geniculati, vel nodosi: ad quemlibet nodū, foliola exigua, unde & ramuli prodeunt, in quorum summitatibus flosculi plures, albi, quinque-

quefolii,ab aliis quinq; foliolis viridibus ſuſtentati, ſinguli ſingulis pedicellis inſident. Hæc cum in arenoſis proveniat, ab aliquibus Arenaria vocatur,quo nomine etiam ex Scotia,D.Cargillus:ex Luſatia,ſine nomine,D.Francus miſit.

IX. ALSINE Spergulæ facie,ſive Spergula minor ſubcæruleo floſculo:radice nititur oblonga, ſimplici,parum capillata & albicante:cauliculis eſt multis, uncias tres quatuorve longis,in terram reflexis,geniculatis:geniculis ſingulis,bina foliola brevia,incana,lata baſi undiq; cingentia, adponuntur:ex quorum ſinu folia alia oblonga, anguſta,viridia,incerto numero prodeunt ,ut & pedicelli, quibus ſingulis,ſinguli flores ſubcærulei,vel purpurocærulei,aliquando ſtriati,inſident:quibus,ut in Spergula,vaſcula orbiculata minutum ſemen continentia,ſuccedunt. Apud nos ad ſemitas reperitur, maxime inter novam domum & arcem Otlingen.

DE ANAGALLIDE.

CAPVT VI.

ANAGALLIS aquatica auguſtifolia ſcutellata: radicem habet rufam,per terram repētem & fibroſam:caules cubitales, ſtriatos, læves, geniculatos : folia ad ſingula genicula ſemper bina,pediculis carentia,ſitu adverſo ſita, anguſtiſſima, acuminata, duas treſve uncias lata:ex foliorum pene omnium ſinu,pediculi prodeunt palmares,etiam breviores, ſurſum ſpectātes & capreolorum modo ſe intorquentes,quibus utrinq; pedicelli,alii abſq; ordine adpoſiti, qui floſculos parvos Alſine forma trifolios ex albo purpuraſcentes ſuſtinent : his thecæ ſive ſcutellæ geminæ, ex quarum medio filamentum prodit,ſemen continentes, ſuccedunt. In locis paludoſis & foſſulis Helvetiæ,Luſatiæ : ſic circa Francofurtum ad Oderam, Viennam quoque reperitur.

DE ECHIO.

CAPVT VII.

I. ECHIUM Hiſpanicum flore calcari donato : radicem habet lignoſam,fibroſam,cortice ad rufum vergente tectam,à qua cauliculi plures,alii palmares, alii breviores,rotūdi, nonnihil villoſi humum verſus reclinati prodeunt, qui foliis rarioribus, brevibus Veronicæ alpinæ ſimilib. craſſiuſculis & aſperiuſculis cinguntur: flores in cauliculorum ſummis cærulei, oblongi,cavi,calcare ut Linaria donati,ex hirſuto breviq; calice prodeuntes,ex uno folio compoſiti, at in ſummitate in lacinias quaternas diviſi,quibus delapſis in conceptaculis ſemen oblongiuſculum,durum, rugoſum, ut in Echio vulgari, ſuccedit. Hoc in Granadæ montibus,D.Albinus collegit.

II. ECHIUM Scorpioides minus floſculis luteis : hoc cauliculis eſt tenuibus,reflexis,hirſutis & ſemipalmaribus,foliis paucis & quidem inferioribus oblongis longoque pediculo donatis, piloſis : cauliculorum faſtigia,una cum florum rudimentis,caudæ ſcorpionum inſtar recurvantur,hiſque ſenſim ſeſe explicantibus,floſculi exigui,lutei,aureive, quinque folii,ſeſe offerunt. Monſpelii in muris humidis horti Dei,D.Burſerus legit.

DE CYNOGLOSSO.

CAPVT VIII.

CYNOGLOSSUM ſempervirens : caulem habet inæqualem, ſtriatum, levi hirſutie aſperum,cavum,cubitoq; altiorem : folia,quæ non incana,ſed ſemper atrovirentia, acuminata,palmum longa,unciam vel ſeſquiunciam lata,parte ſuperna lævia, inferiore aſpera, nervo ſatis craſſo,per longitudinem æqualiter delato, baſi caulem ambiunt:& ex eorum alis,rami palmares, & longiores exurgunt, quorum ſummum faſtigium,Heliotropii majoris inſtar reflectitur & ſuſtinet flores, forma vulgaris ſimiles, ſed minores & rubentes, ſtaminulis donatos: quibus lappulæ vulgaris ſimiles, ſemen, ex quo deciduo ſe propagat, continentes, ſuccedunt. Tota planta canitie ſive albedine & odore gravi (quæ in vulgari) deſtituitur: Aprili & Majo floret:in montibus umbroſis Alſatiæ Lotharingiam verſus, ut circa Rapperſvvilam & circa Maſmunſter frater p m. Ioh. Bauhinus reperit,in hortum Montembelgardiacum ante annos 26. transtulit.

Conſolida media alpina.

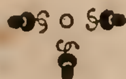
Bellis alpina major rigido folio.

DE CONSOLIDA MEDIA.

Caput X.

CONSOLIDA media alpina: radice eſt fibroſa, caule pedali, quadrato, ſtriato, leviter hirſuto, inani, foliis paucis, oblongis, longoq; pediculo donatis, anguſtis, craſſis, aſperis, per ambitum crenatis, binis caulem ambientibus, & ex adverſo reſpondentibus: flores cærulei veluti in ſpica, caulis ſummo inſident: in Baldo monte Italiæ reperitur.

DE BELLIDE.

Caput XI.

I. BELLIS alpina major rigido folio: ex radice nigra, repēte, ab una parte fibras ſpargēte, & lignoſa, caulis rotundus, ſtriatus, cubito altior exurgit, circa quē folia pediculis carentia, quinq; vel ſex uncias longa, vix unciam lata, rigida, partim obtuſa, partim ex rotunditate acuminata, per circumferentiam profunde crenata, nulloq; ordine diſpoſita: in caulis ſummo flos unicus, Bellidis vulgaris majoris flore major, medio luteus, foliis albis diſcum cingentibus, cui ſemen oblongum, ut in vulgari, ſuccedit: in monte Baldo provenit.

II. BELLIS alpina minor: ex radice cauliculus unus, vel alter lęvis, ſemipalmaris incurv⁹ prodit, quę cingunt folia rigidiuſcula, anguſta, brevia, per

Bellis montana major folio acuto.

per ambitum profundis & asperiusculis crenis donata: cauliculo summo, flos unicus, magnus, disco luteo, aliquando purpurascēte, foliis albis multis cincto, insidet. In alpibus Helvetiorum provenit, ut in Valesia supra Gemme, & supra Thermas Fabarias: aliquando tota plantula, vix uncias duas, superat.

III. Bellis montana major folio acuto: hæc cauliculo est Bellide prima breviore, foliis brevioribus, duplo triplove angustioribus, levius crenatis, nec rigidis, in acumen exquisitum desinentibus, flore primæ simili, sed minore: in montibus Euganeis collecta.

IV. Bellis montana folio obtuso crenato, radicem habet lignosam, fibrosam, caulem unum, tenuem lęvem & pedalem, folia angusta, longissimis pediculis donata, per marginem crenata, obtusa, in tres apices desinentia: in caulis summo flos unicus, parvus, disco luteo & foliolis albis eum cingentibus. Monspessuli versus Vigan.

V. Bellis maritima foliis Agerati: plantula est palmo minor, ad cujus radicem parvam, albam, cauliculus pilis levissimis aspersus, in binos ternosve tenuissimos ramulos dividitur, quorum unus sex, alii tres uncias non excedunt; ad quorum partem inferiorem pauca & parva foliola, Agerati foliorum instar, per margines crenata, superiore & majore caulicorum parte foliis carente; singulis unicum florem, qui parvus, disco viridi, foliolis albis ultra viginti cincto, sustinentibus. Hæc copiose in insulis Stechadibus in arenosis provenit, unde D. Burserus attulit.

Bellis spinosa duplex est: alia folio Agerati, quam Lobelius in parte secunda adversariorum descripsit: alia forma Bellidis cæruleæ, cujus descriptionem subjiciemus.

VI. Bellis spinosa flore globoso: hæc tota fere facie Bellidem cæruleam, Globulariam dictam refert, cujus ad radicem folia plura sunt, parva, rigida, crenata, & cuilibet crenæ aculeus insidet: cauliculo est palmari atrovirente, quem folia oblonga, angusta, non crenata, sed in aculeum abeuntia, inordinate basi sua vestiunt, cujus summitati capitulum rotundum, cæruleum, Globulariæ capitulo majus, multis flosculis ut in succisa hirsutum: hanc copiose, pluribus simul cespicem constituentibus, in Granadæ montibus, D. Albinus observavit.

VII. Bellis hortensis pediculo folioso: hæc à communi hortensi in eo tantum differt, quod pediculus, qui leviter hirsutus, foliolis oblongis, subrotundis, duobus, aut tribus longe distantibus, cingatur, & flori folia quina subjiciantur: in hortis reperitur.

Gnaphalium roſeum.

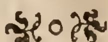
Gnaphalium roſeum hortenſe.

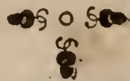
DE GNAPHALIO.

CAPUT XII.

I. GNAPHALIUM roſeum: plantula eſt exigua, tomentoſa, incana, vix unciam ſuperans: radicula ſimplici, capillacea, rufeſcente, cauliculo ſemunciali, parvis tomentoſis & conglobatis foliis donato, floſculo roſeo, diſco flaveſcente. Monſpeſſuli ad pedem montis Cetis & Maſſiliæ in ſaxoſis reperitur.

II. GNAPHALIUM roſeum hortenſe: ex ſemine minuto, in horto provenit planta tota incana, tomento molli, radice tenui, capillacea, quatuor unciarum, ex qua aliquando plures, quandoque pauciores ramuli triunciales, reclinati, foliis ſubrotundis cincti, quorum ſummitatibus flos roſæ modo expanſus, diſco luteo, etiam aureo, foliolis ut in ramulis undique ſuſtentatus, eleganti ſpectaculo inſidet.

DE

Helichryson Orienrale.

Helichryso syl. similis.

DE HELICHRYSO.
CAPVT XIII.

HELICHRYSON Orientale: caule est rotundo, lanuginoso, pedali, foliis oblongis, angustis, lanuginosis & ob tomentum crassis & incanis, iisque ad radicem oblongam, nigricante cortice tectam, pluribus: caulis in summo in plures pediculos unciales, incanos divitur: quibus singulis flos rotundus, rarius oblongus, quasi ex plurimis squamis compositus, quintuplo quam in vulgari, quæ Stæches citrina dicitur, major, flavus & splendens. An hæc Chrysocome Dioscoridis l.4.c.55.& Plin.lib.21.c.5. Chrysites, nostro enim corymbi auri fulgore splendent: quod Comæ aureæ primum, dein ex Creta ab Honorio Belli, Elichrysi Orientalis nomine, accepimus. Simile, sed caule cubitali, foliisque latioribus, minusq; lanuginosis, umbella multo latioribus, floribusque minoribus & pallidioribus, Helichrysi Cretici appellatione, ex horto nobiliss. Contareni habemus.

HELICHRYSO sylvestri flore oblongo similis: caule est sesquipalmari, rotundo, lanugine candidissima vestito, in ramulos aliquot inæquales, palmo breviores brachiato: foliis Stæchadi citrinæ alterius inodoræ similibus, latioribus tamen, aliquibus leviter sinuatis, sesquiuncialibus, inferne incanis & tomentosis, superne virentibus: ramuli in pediculos tenues, nudos, uncias quatuor longos, abeunt; quorum summitatibus capitulum unicum, squamosum, cum flore insidet, qui in pappum brevem, ut in Elichryso sylvestri angustifolio, abit. In montibus Italiæ prope Terraimum, provenit.

DE CONYZA.

CAPUT XIV.

I. CONYZA cærulea alpina major: hæc ex radice lignoſa, rufeſcente, caulem craſſum, pilis aſperum, palmarem, mox in ternos ramulos, & horum aliqui in pediculos diviſum, protrudit: circa quem folia pauca, hirſuta & aſpera, craſſa, uncias tres, quatuorve longa, uncia anguſtiora, nervis aliquot diſtincta: ſingulis pediculis flos unicus, cæruleus, Conyzæ cæruleæ vulgari ſimilis, & ſimiliter in pappum evaneſcens: hæc in monte S. Bernhardi provenit.

II. CONYZA cærulea alpina minor: plantula eſt ſemipalmaris, aliquando minor, lævis, rarus, nonnihil piloſa, radice nigricante, fibroſa, cauliculo rotundo, tenui, unicum florem cæruleum, illius quidem flori forma ſimilem, ſed triplo minorem, multis apicibus donatum, & in pappum abeuntem, ſuſtinente: foliola habet ad radicem plura, anguſta, triuncialia, pediculis donata, pallide virentia; at quæ caulem baſi ſua cingunt, breviora ſunt: hæc in monte Gotthardo reperitur.

III. CONYZA aquatica Aſteris flore aureo: caule eſt cubitali, rotundo, hirſuto, geniculato, in plures ramos brachiato, qui foliis tres, quatuorve uncias longis, ſemunciam latis, villoſis, per marginem & hiſpidis, & crenis rigidioribus exaſperatis, cingitur: flores magni Aſteris forma, aurei, ſinguli ſingulis pediculis inſident, diſcum enim aureum folia plurime, & anguſtiſſima aurei coloris cingunt, at aliorum more in pappum avolant. Hanc in Valeſia prope Sedunum ad aquas, D. Burſerus legit: non tamen Conyza paluſtris ſerratifolia, quam alii conſolidam paluſtrem vocant, cenſenda eſt.

DE ASTERE.

CAPUT XV.

ASTER hirſutus Auſtriacus cæruleus magno flore: caule eſt rotundo, hirſutie aſpero, pedali, in unum alterumve ramum brachiato, foliis latis, ſubrotundis, per marginem nonnihil exaſperatis & in apicem rigidiorem deſinentibus, rigidis, craſſis, hirſutie levi exaſperatis & ſcabris, cincto: cujus ſummo flos magnus inſidet, ejuſq; orbem pallidum, folia multa, tenuia, oblonga, pallide cærulea, ambiunt, qui maturus ſimiliter in pappum abit. Hic licet in Auſtria circa Cremſam reperiatur, attamen cum Aſtere montano cæruleo magno flore, qui etiam in Auſtriacarum alpium jugis (imo & Helvetiarum, ut in Iura) oritur, confundi non debet.

DE

Verbena nodiflora.

DE VERBENA.

CAPVT XVI.

VERBENA nodiflora: ex radice tenui, fibris capillata, caulis tenuis, quadratus, geniculatus, glaber, in terram reflexus & sesquipalmaris, prodit; quem folia, ad geniculum bina, adverso situ, ungue non multum longiora, per extremum crenata & acuminata, cingunt: ex quolibet pene geniculo, & ramulus foliis aliquot cinctus, & pedicellus nudus, duas tresve uncias longus, exurgit: hicque capitulum subrotundum squamatum sustinet, unde flosculi Verbenæ vulgari similes exeunt, semenque parvum, ut in vulgari, succedit. Hanc Neapoli una cum semine, ab Imperato accepimus.

DE SCABIOSA.

CAPVT XVII.

I. SCABIOSA peregrina rubra: ex radice annua, caulis bicubitalis, ramosus, parte inferiore leviter hirsutus exurgit: folia tenuia, ad radicem Rapæ forma laciniata, subrotunda, longis pediculis subhirsutis donata, & per ambitum serrata, ad ramulos superiores, oblonga, angusta & integra: pediculis pedalibus & palmaribus lævibus & majore parte nudis, & quidem singulis flos unicus atrorubens, Scabiosæ globulariæ majoris forma, oblongis filamentis puncto albo notatis, donatus, suavis odoris, insidet: huic capitulum oblongum, rufum, oblongis filamentis, ut in Caryophyllata vulgari exasperatum, & semen stellatum succedit. Hæc ex semine Scabiosæ Hispanicæ rubræ nomine misso (ut in Phytopinace monuimus) æstate in horto floruit: & à Clusio Scabiosa Indica nominatur.

Hanc, sed foliis in tenuiores lacinias dissectis, floreque minore & nigro, ex horto Patavino, D. Peckius, nomine Scabiosæ nigræ odore Zibethi, attulit.

II. SCABIOSA folio Sinapi sylvestris: caule est cubitali, striato, in ramos palmo longiores brachiato, qui ex foliorum alis, ubi pili paucissimi, prodeunt: foliis glabris, forma Sinapi sylvestris modo, ad nervum usque laciniatis, & sparsim crenatis, inferiorib. subrotundis: flores rubentes, mediæ magnitudinis, & singuli cauliculorum summis insident. Neapoli ex horto Imperati habemus.

Scabiosa prolifera.

III. Scabiosa prolifera foliis Gingidij: Scabiosa prolifera duplex est: altera foliis in latiores lacinias divisis à Lobelio & Clusio proposita, cujus figura addita, de qua sermo non est. Altera foliis est tenuius incisis, ad modum foliorum Gingidii, quod Visnaga dicitur: quæ caule est cubitali, viridi, striato, geniculato, folia utrinq; ad geniculum triuncialia, ex quorum alis ramuli aliquot trium quatuorve unciarum, exurgunt: at major caulis pars, nudus & nonnihil asper est, cujus summo, flos purpurocæruleus insidet, & ad hujus latera plures cauliculi modo unciales, modo palmares & glabri, minores quidem in orbem funduntur, at majores florem superantes eriguntur, singulis flosculum ejusdem coloris, ex filamentis compositum, sustinentibus; quibus folia fœniculacea subjiciuntur: semina aliorum modo succedunt. Utramque D. Doldius Norinberga misit: illa tamẽ, Patavij inter dumeta, circa Thermas D. Virginis, etiam observata.

IV. Scabiosa montana dentis leonis folio: caule est sesquipedali, viridi, rotundo, striato, levi & cavo, superiore parte nudo: foliis latiore basi caulem amplexantib. paucis, lævibus, crassis, inferioribus obtusis, & parum crenatis: superioribus ad modum foliorum dentis leonis, in binas ternasve lacinias divisis & acuminatis, per oras crenatis, uncias sex longis, & duas circa folii medium latis, per quod nervus excurrit: caulis summum, quem duo folia, fere ut in Dipsaco complectuntur, flores aliquot subcærulei, pedicellis hirsutis, inæqualibus insidentes, exornant. Hæc Monspessuli, in monte Calcaris reperitur.

V. Scabiosa stellata minima: plantula est, trium quatuorve unciarum, levi hirsutie canescens, radicula simplici, cauliculo ut & foliis biuncialibus, angustis, in parvas & profundas lacinias divisis: cauliculi summo, capitulum rotundum, ex cauliculis paleaceis compositum, insidet, flores subcæruleos, parvos continens, quibus exiccatis in cauliculorum medio stella parva conspicitur, à qua filamenta capillacea, oblonga, rufa, quinque numero extra cauliculum producuntur. Hanc in Provincia locis incultis observavimus, & à Scabiosa minore Hispanica Clusij, quam in litore Veneto notavimus, diversam facimus.

VI. Sca-

Scabioſa argentea anguſtifolia.

VI. SCABIOSA argentea anguſtifolia: ex radice lignoſa, caules bini, terni, ſeſquipalmares, rotundi, incani, parum reflexi, exurgunt: circa radicem folia quatuor aut quinque unciarum longa, anguſta, graminea, albicantia, & argenti colorem referentia, inordinate diſpoſita, in ſuperna caulis parte nulla: caulis unicum diſcum orbiculatum planum, molli lanugine incanum ſuſtinet, qui plures flores cæruleos, vel pallidos, aliarum forma continet: quibus cauliculi membranacei, etiam ſtellati cum ſtaminib. ſed quam in priore brevioribus, ſemen continentes, ſuccedunt. In monte Sumano prope Vicentiam provenit.

DE IACEA.
CAPVT XVIII.

I. IACEA nigra anguſtifolia, vel Lithoſpermi arvenſis, foliis: radice eſt nigricante, in fibras aliquot diviſa, caule pedali, rarius cubitali, rotundo, aſpero, in alas inæquales diviſo: quem folia incana, anguſta, brevia, rigidiuſcula & aſpera, Anchuſæ ſive Lithoſpermi arvenſis ſimilia, alternatim ſua baſi cingunt: cauliculorum ſummis capitulum ſquamatum, & nonnihil aſperum, aliarum Iacearum forma, ſed minus, inſidet, ex quo flos multis exiguis, oblongis foliolis, pallide rubentibus, vel ex purpura candicantibus, prodit, cui ſemen exiguum, nigrum ſuccedit. Hanc paſſim Monſpeſſuli & Patavii obſervavimus.

2. Huic & altera ſimilis, ſed caule molli tomento veſtito, & foliis incanis, mollibus & longioribus.

II. IACEA integrifolia humilis: hæc cauliculis eſt pedalibus, rotundis, alba lanugine hiſpidis & terram verſus reflexis: foliis unciam latis, duas longis, nec laciniatis, nec crenatis, ſed integris, lanugine, præſertim per marginem, pubeſcentibus & ſubaſperis, baſi ſua cauliculum ambientibus; in cujus ſummo, capitulum ex multis ſquamis imbricatim diſpoſitis, conſtans: ex quo flos Iaceæ vulgari ſimilis, ſubpurpuraſcens, ex foliolis oblongis, in filamenta aliquot diviſis, compoſitus, prodit. In Auſtria ad S. Hippolytum provenit, unde Iaceæ Auſtriacæ repentis nomine, D. Burſerus miſit.

III. IACEA capite longis aculeis ſpinoſo: tota planta ſubincana, brevibus & rigidulis pilis hirſuta: radicem habet fibris craſſioribus implexam, fragilem, candidam, ſed membrana ſubfuſca tectam: caulem cubito altiorem, rotundum, incanum, aſperum, in ramulos inæquales diviſum: folia prima & tenella, pilis denſioribus albidioribus, mollioribuſq; ſtipantur, reliqua vero oblonga, uncias duas lata, craſſa, rigida, per ambitum profundius crenata, nonnunquam ad pediculum laciniata, per quæ fibræ craſſiores albæt ranſcurrunt: caulis ſummitati, capitulum ſquamoſum ex pluribus ſquamis, etiam triginta numero compoſitum, & in conum pini æmulum compactum, inſidet, quarum apices in ſpinas oblongas, rectas, ſubflavas & rigidas deſinunt, & ſquamarum ora, firmis pilis albentibus, tanquā ſetis undiq; circumdata ſunt: inter quas flos multis foliis oblongis, laciniatis & candicantibus emergit, cui ſemen Cnico ſimile, ſed vulga-

vulgari majus, succedit. Hæc à Iacea montana echinato capite Clusii diversa est, & à D. Doldio missa fuit.

IV. IACEA laciniato Sonchi folio, sive Iacea latifolia purpurea capitulo spinoso: radice est recta, fragili, fibrosa, membrana subfusca tecta, & si plures caules prorrudat, brachiata, sapore subausteriusculo, ex insipido ad amariusculum tendente: caulis ut plurimum rectus, hirsutus, brevibus, densisque villis seu lanugine, potissimum parte inferiore, refertus, qui ob capitulorum gravitatem, humum versus reflectitur, & in summo in aliquot ramulos dividitur. Folia primum prodeuntia variant, sunt enim rotunda, oblongo pediculo donata, dein magis magisque sinuata, tandem vero in lacinias (quæ ad exortum inferiorum minora sunt) inæquales dividuntur: sunt etiam rigida & dura, adeo ut complicata cum quodam pene crepitu frangantur, brevissima & duriuscula lanugine, potissimum superiora & ad exortum, tecta. Cauliculorum summis capitula spinosa, ex squamis compacta, initio viridia, mox ad apicem purpurascentia, insident: ex squamis spinæ septem pulchro ordine, stellam dimidiatam referentes, exeunt, quarum media cæteris latior & longior, in minuto capitulo rubens, paulo post vero pallens. Flos ex capitulo tarde prorumpit, qui elegantis purpuræ & inodorus, cujus filiola fistulæ sunt oblongæ, superius amplo & laciniato rictu præditæ, inferius angustæ, quæ ad exortum coloris albi, sed paulatim versus fastigium in rubrum sese mutante: omnes autem stamina clavata sustinent, clava ex purpureo seu violaceo prorsus nigricante, in summo alba puncta habente, & staminum pediculis, ubi ex fistula prorumpunt albis existentibus. Semen, Cyani semen refert, oblongum, angustum, & cinereum est. Hanc Centaurii marini nomine, D. Doldius misit.

Eandem sed palmo minorem, foliis parvis, rigidis, parum laciniatis, & per marginem crenis rigidis exasperatis, Cyani marini nomine, à D. Neudorffero ex Italia habemus.

V. IACEA montana incana aspera capitulis hispidis: radice est lignosa, in longas fibras divisa & rufescente: cauliculo palmari, rotundo, lanuginoso: foliis asperis, ad radicem pluribus, incanis hispidis, parum laciniatis, angustis, uncias quatuor longis, reliquis vero, in profundas

Iacea montana candidissima.

& rigidas crenas divisis, basique sua caulem amplexantibus; qui aliquando in ramulos dividitur, quorum singuli capitulum parvum, ex squamis hispidis compositum, sustinent, earum enim cuspides exterius reflexæ, in tenuissima filamenta desinunt: flores vulgari similes, sed multo minores. Monspessuli in monte Calcaris provenit.

VI. IACEA montana incana laciniata capitulo hispido: ex radice caulis palmo major, rotundus, molli lanugine canescens, exurgit, circa quem folia pediculis oblongis incanis donata, laciniata & subrotunda, tactuque mollia: capitulum parvum & priori simile, eodemque in loco proveniens.

VII. IACEA montana cādidissima Stæbe foliis: hæc ex radice crassa lignosa, caulem profert palmarem, nonnunquā cubitalē, angulosum, striatū, molli & incana lanugine vestitū: folia habet ad radicem multa per terram sparsa, palmaria lata,

lata, Stæbes instar laciniata, molli lanugine incana & superiora molli tomento, quasi farina aspersa, mollia & alba sunt: cauliculis summis flores singuli Iaceæ vulgari similes insident, qui ex capitulis squarrosis prodeunt: in montibus prope Capuam provenit.

VIII. Iacea tomentosa capitulo spinoso: tota planta, quasi farina aspersa floret, albescit, & à radice, caulis pede minor, statim in alas plures divisus, exurgit: folia habet brevia, angusta, in petiola tria, quina, septena, subrotunda divisa: cauliculis, capitula parva, ex squamis multis in aculeos acutos & rufescentes abeuntibus, composita: flos non fuit conspectus: in Murena Hispaniæ, D. Albinus legit.

IX. Iacea Babylonica: ex horto clariss. Contareni, hoc nomine folium accepimus, quod primo intuitu Acanthium aliquod referre videtur: hoc longitudine cubitum æquat: in medio, latitudine palmum superat, nonnihil incanum, tactu asperum, cujus tota circumferentia veluti minimis aculeis exasperatur: ad exortum lacinias acutas trium quatuorve unciarum longas, obtinet: hinc ex rotunditate sensim angustatur & in apicem abit, cujus summo brevissimus aculeus insidet: per ipsius medium, costa elevata, nonnihil hispida fertur, à qua plures nervi in latera excurrunt. Plura non licet.

TRAGOPOGON.

CAPVT XIX.

I. Tragopogon folio sinuato: radice est oblonga, lacteo succo manante, caule gracili, striato, pedalis altitudinis, raris foliis alternatim septo, quæ oblonga: non multum palmo breviora, at angusta, finibus brevioribus, & quasi serratis exasperata, pallideque virentia: caulis summo flos insidet pallide luteus, magnus, Tragopogo vulgari similis, ex calice magno apicibus acutis donato prodiens, quo marcido, semen oblongum, in materia villosa alba latitans, succedit: Monspessuli legimus.

II. Tragopogon tenuissime laciniatum: radice est oblonga, crassiuscula, fibris carente, rufescente & lacte turgente: ad quam folia plura oblonga, angustissima, acuminata, & in plures angustissimas lacinias divisa: caule est cubito non multum breviore rotundo, lævi, striato, nonnihil folioso, in alatos brachiato: singulis flos unus, magnus & pallidus insidet, cui semen oblongũ, scabrum, crista pilosa in summo preditum, & calici oblongo inclusum, succedit. Et hoc Monspessuli observavimus.

PERFOLIATA.

CAPVT XX.

I. Perfoliata alpina latifolia minor: radice est unica, rufescente, paucissimis fibris capillata: cujus caulis gracilis, teres, glaber, cavus, cubito altior, in ramulos, quasi in umbella dispositos distribuitur, quem folia glabra, venosa, sesquiunciam lata, Vaccariæ foliis similia basi lata medium amplectuntur: in cauliculorum fastigiis umbellæ, una cum foliolis exiguis, flosculis tenuibus subluteis, quibus semen oblongiusculum, nigricans, angulosum, succedit. Hæc in Helvetiorum alpibus reperitur.

II. Perfoliata alpina angustifolia major, sive folio anguloso: radicem habet unicam, oblongam, rotundam, crassam, nigricante cortice tectam, minime capillatam, ex qua prodeunt folia plura, pallide virentia, glabra, pedem longa, unciam vel sesquiunciam lata, longis pediculis donata: at folia caulem amplectentia angulosa sunt & acuminata, rarius bina, hederæ modo angulosa ex opposito sita: caulis rotundus est, teres, glaber, cavus, sesquicubitalis, quasi foliorum basin penetrans: cujus summo quina folia, lata, in orbem disposita insident, eo modo quo in Tithymalo, unde pediculi seni, septeni, longitudine impares prodeunt, quibus una cum foliis parnis, rotundis, flores parvi ex luteo rufescentes insident: Semen non vidimus: in Pyrenæis, non longe Narbona, D. Burserus legit.

III. Perfoliata alpina angustifolia media: hæc à præcedenti sola magnitudine & foliorum angustia differt, quæ pro Perfoliata longifolia Dalechampii, in historia Lugdunensi picta videtur, & ex monte Gotthardo habemus.

IV. Perfoliata alpina angustifolia minor: hæc radice est rufescente, ad quam folia multa, atrovirentia, graminea, semipalmaria: caulem habet unum, aliquando geminum, pedalem, rotundum, glabrum, quem folia pauca acuminata, basi sua latiore ambiunt, in cujus summitate veluti umbella, ut in vulgari Perfoliata, ex qua ramuli emergunt, flores rufescentes, cum seminibus sustinentes. Hanc ex Sumano monte, & Valesianorum alpibus, habemus. Verum cum Perfoliata alpina gramineo folio, sive Bupleuro an-

gustifolio alpino, quod in Baldo provenit, confundi non debet,

V. Perfoliata alpina angustifolia minima: plantula est semipalmaris, inter Perfoliatam & Bupleuron media, radice tenui rufescente & serpente, fibris capillaceis terræ affixa: ex qua folia oblonga, angustissima, pluribus lobis progerminant: inter quæ cauliculi efferuntur tenuissimi, glabri, uncias quatuor alti, in ramulos binos & hi in minores quasi ex umbella minima prodeuntes, divisi; quos folium unum vel alterum basi latiore cingit, & flosculi exigui flavi insident. In summis Pyrenæorum jugis reperitur.

VI. Perfoliata minor ramis inflexis: hæc foliis est vulgari paulo longioribus: brevioribus tamen quam in montana, caulem habet racemosum reclinatum, & velut per terram sparsum, flores luteos: annua est instar vulgaris sive arvensis, in quo ab alpina differt: hanc apud Ioan. Bauhinum fratrem p.m. vidimus, quam ex horto Stutgardiano habuit.

Centaurium minus spicatum album.

CENTAURIUM.
Caput XXI.

Centaurium minus spicatum album: ex radice parva, alba, fibrosa, caulis exurgit, mox in duos palmares & semipalmares striatos, hique in alios divisi: folia sunt parva, pediculis carentia, quorum prima lata, subrotunda, superiora angusta, acuminata, quandoq; bina adverso situ caulem amplexantia: flores oblongi, albi, ab imo sursum per caulem sparsi, singuli, utplurimum, ex una caulis parte sibi invicem succedentes, ex cauliculis foliosis prodeunt, ea forma qua non patentes in figura exprimuntur, patentes enim sculptor non recte expressit: his siliquæ, ut in vulgari, semen minutum continentes, succedunt. In montibus Euganeis Patavinorum, & hinc inde circa Monspelium reperitur, ut in nostro Matthiolo monuimus.

ASCYRON ET HYPERICUM.
Caput XXII.

Ascyron magno flore: hoc Ascyro vulgari, sive Hyperico dumetorum simile, caule sesquicubitali, rotundo, glabro, rufescente, quem folia pallide virentia & inferne albidiora, unciam longa, semunciam lata, subrotunda, bina semper situ adverso cingunt: in caulis summo, flores calice viridi sustentati, pallide lutei, magni, quintuplo vulgari majores, ex quinq; foliis uncialibus compositi, è quorum umbilico staminula plura, flava, velut puncto notata, exurgunt: siliquas & semina non vidimus. In Pyrenæis D. Bursetus hoc, quemadmodum & subsequens, legit.

Hypericum numulariæ folio: radicem habet oblongam, tenuem, paucis fibellis capillatam, ex qua cauliculi tenues, rufescentes, palmares efferuntur, quos folia parva, rotunda, nummo similia, bina adverso situ & æquali distantia locata cingunt, quæ superne atrovirentia, inferius alba, aliquando punctis vel maculis rubris notata, conspiciuntur: cauliculorum summis flores pallide lutei satis magni, plurimis staminulis donati, insident.

POLYGONVM.

CAPVT XXIII.

I. POLYGONVM saxatile: hujus radix tenuis, lignosa tamen, fibris capillata & alba est: ramulis multis oblongis & crebro geniculatis serpit: circa quos folia subrotunda, unciam longa, semunciam lata, superne virentia, at inferius albicantia, quasi polline aspersa, quæ sensim minora redduntur: à geniculis flosculi exigui, ut in vulgari, pallide rubentes exeunt, quos semina triangularia sequuntur. Hoc inter saxorum fissuras, ad arcium editissimarum radices, ut in petris arcis Waldenburgensis Basileensium, & in vicinis observavimus.

II. POLYGONVM Creticum thymi folio: herba est supina, humique procumbens, cauliculis, sive viticulis, palmaribus, ramosis, hinc inde sparsis: flosculis parvis albicantibus, pluribus simul quasi in nodo junctis, quibus foliolum Thymi forma, modo unum, modo bina, ternave, magnitudine imparia adponuntur: semen pusillum ac copiosum succedit. Hoc Polygoni Cretici nomine, D. Gillenius misit.

III. POLYGONVM littoreum minus flosculis spadiceo albicantibus: ex radicula candicante, tenui, oblongiuscula, prodeunt viticuli plurimi, tenerrimi, per terram sparsi, ramosi & dodrantales, foliolis oblongis, angustis & albicantibus alternatim cincti, ad radicem vero longioribus & biuncialibus: viticulorum summitatibus flosculi plures minutissimi, intus albi, foris spadicei insident, quibus semina minutissima & copiosissima, ut singuli coliculi eo turgeant, succedunt: hinc ad Millegranum referri potest. Hoc apud nos, in arenosis ad Wiesam flumen, autumno florens reperitur, quod Polygoni ποικιλανθέμου nomine, Northusio, apud quos in sabulosis reperitur, D. Furerus misit: idem, sed sine nomine, ex inferiore Lusatia, ubi locis arenosis, in ripa fluminis Nissæ provenit, à D. Franco accepimus.

IV. POLYGONVM minus lentifolium: plantula est tota virens, parva, supina, humiq; procumbens, ex cujus radice simplici, in altum descendente, cauliculi plures, impares longitudine, crebris internodiis geniculati, exiguis foliis subrotundis, lenticularibus adnatis, prodeunt: flosculi in cauliculorum summis minimi, albicantes, vel pallide virentes plures simul juncti & semen pusillum observatur.

Cum Anthyllide Valentina Clusij, quæ tota subrubens est, longe minoribus foliis, & copiosioribus flosculis ex albo purpurascentibus, iisque non solum in cauliculorum summis sitis, confundi non debet. Hoc in Hispaniæ montibus prope Escurial D. Albinus invenit: quod tamen ante annos triginta novem Monspessuli in incultis, sed aliquantum minus, collegimus.

DE SEDO.

CAPVT XXIV.

I. SEDVM tridactylites alpinum majus: radicem habet tenuem capillaceam, cauliculũ semipalmarem, purpurascentem, nonnihil pilosum, in ramulos plures tenues & fragiles divisum: folia ad radicem tenuia & mollia, lata (in ramulis minuta) in tres lacinias primum, & in alias, divisa: flores in ramulorum summis albi, quinquefolii, totidem staminibus donati, quibus capitula subrotunda, longiuscula, minutissimum semen continentia, succedunt. Hoc ex Baldo habemus, & saxifragæ albæ petreæ nomine, Pona in suo Baldo exhibuit: idem prçterito anno D. Furerus, nomine Dactyliobotani sive Saxifragæ petreæ sempervirentis misit, quod in ea Harcyniæ parte, qua Buda fluvius officinas Rubelandicas alluit, totos scopulos obvolvere scribit.

2. Simile, sed foliis latioribus, & in ternas primum profundas lacinias divisis, & in his in minora & tenuiora segmenta sectis: caulibus pedalibus, floribus pallide luteis, in humidis montium Pyrenæorum natum, habemus.

3. Aliud cauliculo rotundo, semipalmari, pilis levissimis aspersis, foliis parvis, crassiuscul s & eo modo quo folia Sedi tridactylidis in tectis provenientis, incisa sunt, etiam divisis, totumq; cauliculum alternatim basi sua cingentibus, qui in summitate in ramulos dividitur, & singuli flosculum candidum, sed minorem sustinent, capitulaq; ut in præcedenti, succedũt. Sedi dactyli nomine, ex Taurero Austriæ, D. Burserus misi..

II. SEDVM tridactylites alpinũ minus: ad radicem parvam, repentem & nigricantem, folia plura exigua, viridia, simul cõpacta, superne in crenas profundas, binas, communiter ternas, varius

plures,diviſo: ex quorum medio, cauliculus unus vel alter,tenuis,aliquando diviſus,paucis & exiguis foliolis cinctus,trium quatuorve unciarum exurgit,cui floſculi terni, quaternive pallidi, quinquefolii,multis ſtaminibus donati, ſinguli ſingulis pedicellis inſident: hic calices parvi,ſemen minutum continentes,ſuccedunt.Hoc in monte Lupi & Calcaris,in eorundem rupibus collegimus:ex humidis Gotthardi montis & Pyrenæis quoque habemus.

III. Sedum montanum ericoides:ramis eſt palmaribus,lentis,flexibilibus, denſe geniculatis,per terram ſparſis,quos folia brevia, craſſiuſcula,Ericæ forma,veſtiunr, & hi in plures alios, duarum triumve unciarum, & etiam breviores dividuntur,hique foliola frequentia,ſibi fere incumbentia & rotundiora habent: in ſingulorum ſummitatibus velut ex ſquamoſo calice flos ſatis magnus purpuraſcens, ex quatuor aliquando quinque foliis, & aliquot in medio ſtaminibus compoſitus,inſidet:quid flori ſuccedat,non conſtat. Hoc ex horto Dei dicto,habemus: & cum Lobelii Sedo minimo arboreſcente vermiculato,plurimum affinitatis habet.

IV. Sedum alpinum ericoides cæruleum: ex præruptis jugis,ac ſaxis humidis propendet,radicem habens oblongam,fibroſam,rufam,ramos plures,foliolis quam in priore brevioribus, craſſis,cinereis,velut in Sanamunda 2.Cluſii, ſive Erica Alexandrina compactis, cinctos: ſingulis cauliculis uncialibus,foliaceis,flos magnus, cæruleus, quadrifolius, aliquot ſtaminulis brevibus donatus,inſidet. Hoc,cum ann.1579.Martio menſe,per Rhetiæ alpes iter faceremus, è rupibus,ob aquam defluentem humidis,inſtar Cymbalariæ dependens,florenſque collegimus,quod florum eleganti colore cæruleo, oculos noſtros valde reficiebat.

Idem in Gotthardi ſummitatibus, & in Valeſia ad thermas Leccenſes ſupra Gemme reperitur: quod à priore differt potiſſimum folior.exilitate, & colore florum:item & colore & magnitudine.

V. Sedum ſaxatile hirſutum purpureum: plãtula eſt triuncialis,radicula capillacea, cauliculo tenni,leviter piloſo,cujus ſummitas in breves ramulos dividitur, qui ſinguli florem purpureum ſuſtinent: foliola ad radicem plura,hirſuta, lente minora. Hoc, ut & ſubſequens,ex Pyrenæis D.Burſerus attulit.

VI. Sedum ſaxatile atrorubentibus floribus: hoc,tres quatnorve uncias non excedit, habens radiculam exilem, longiuſculam, unum alterumve cauliculum biuncialem,foliolis paucis exigui-,longiuſculis,alternatim veſtitum,floſculos atrorubentes,quaſi in umbella diſpoſitos,ſuſtinentem. Hoc etiam in Gotthardo nonnihil altius excreſcit.

VII. Sedum ſaxatile variegato flore: radice eſt capillacea,cauliculis plnrimis,tenuibus, biuncialibus, per terram repentibus & fibellis capillaribus terræ adhærentibus: foliolis multis, pallide virentibus,ſubrotundi,lente minoribus, veſtiti: ex ramulorum ſummis,pedicelli plures capillacei,oblongi,exurgunt, ſinguli florẽ quadrifolium,varium, album, purpureum & atrorubentem eleganti ſpectaculo ſuſtinent, cum plantula hæc ceſpitis muſcique inſtar ſaxa exornet.Hoc inter Valeſiam & Auguſtam vallem, in monte Gletſchberg dicto, qui toto pene anno nivoſus eſt,copioſe provenit.

VIII. Sedum alpinum foliolis crenatis aſperis: radice eſt capillacea repente,cauliculis tenuiſſimis, ſemipalmaribus, etiam brevioribus, rarius palmaribus, in ſummo in ramulos aliquot ſectis: folia habet longiuſcula, anguſta, acuminata,crenis utrinque exaſperata,& parte averſa candicantia; flores quadrifolii, purpuraſcentes & ſtaminibus donati,cauliculis ſuſtentatur,quibus capitulum ſubrotundum, membranaceum, apice donatum, minutulum ſemen continens, ſuccedit.Hoc Iulio menſe floret,in aſcenſu montis S.Bernhardi majoris & Gotthardo. An forte Geſnerus lib.de hortis Germaniæ, hoc intellexit,dum ſcribit Sedum quoddam eſſe,cujus folia marginibus aſperis,branchias piſcium referunt?

IX. Sedum arvenſe flore rubente: radice eſt lignoſa,fibris capillata,cauliculis aliquot palmaribus, rotundis, rugoſo ruſeſcente cortice tectis, qui in ternas, quandoq; plures ramulos (quorũ aliqui recurvantur) dividuntur:hos folia longiuſcula,anguſta,ſucculenta,ſine ordine ambiunt: ramulis ſuperioribus flores plures, vulgari Sedi florib.ſimiles, ſed rubentes inſident, ſemenque vulgari ſimile ſuccedit. Hoc non longe ab urbe, in agris Huningenſ.autumno jam exiccatum reperitur: quod etiam in agris argilloſis ad Pyrenæos, ſed minus,reperitur.

DE

DE COTYLEDONE.

CAPVT XXV.

COTYLEDON minor foliis ſubrotundis ſerratis: radix ſubeſt tenuis, fibroſa, fuſca, circa quam folia multa, ſemi ungue minora, non ut in altero oblongis ligulis ſimilia, ſed ſubrotunda, margine crenato, craſſiuſcula, candicantia & nonnihil adſtringentia: è quorum medio caulis ſemipalmaris, quandoque palmaris, ſubaſper, minimis & paucis foliis cinctus, aſſurgit: in cujus ſummo, pedicelli, flores, multoquam in ſecunda minores, ex quinque quandoq; etiam ſex foliis & mediis apicibus compoſitos, ſuſtinentes, qui albi, aliquando rubentibus punctis aſperſi, nonnunquam extrinſecus lineis ternis foliola floris percurrentibus, ita ut flores pallide purpuraſcentes appareant: his capitula exigua, nigrum ſemen continentia, ſequuntur. In Helvetiorum alpibus, ipſis ſaxis ac ſcopulis adheret; Iunio & Iulio floret: at ea quæ flore eſt pallide purpuraſcente, apud Monſpelienſes, in horto Dei collecta fuit.

DE KALI.

CAPVT XXVI.

I. KALI minus villoſum: radice eſt oblonga, fibroſa, nigricante, caule pedali, inæquali, ramoſo, foliis pluribus, anguſtioribus, mollibus & villoſis, inter quæ unum, quod cæteris ſubjicitur, longius eſt, quemadmodum etiam in Tragio obſervare eſt: in cauliculorum ſummis, capitula parva, florem minutum continentia: ſemen non obſervavimus. Hoc, cum figura Kali albi Dodonæi, melius convenit, quam Kali minus Lobelii. Tota planta ſalſa eſt, & non longe Monſpelio à Perault, qua ad mare itur, legimus: quamvis idem, nomine Kali hirſuti foliis Spergulæ, ex Italia, à D. Neudorf. habeamus.

II. KALI folio gramineo: ex radice oblonga, exiguis capillaceis fibris donata, caulis pallide vireſcens, rotundus, incurvus, pedalis, in varios & plures ramos quadrunciales, tenues & fragiles, inordinate diſpoſitos, brachiatus exurgit: quos folia oblongiuſcula, anguſtiſſima alternatim diſpoſita cingunt, quib. ſingulis, ſinguli noduli exigui florum & ſeminum, ut in Kali minore Lobelii adhærentes, adponuntur. Ex Salinis Saxonicis ſiccum, D. Jungermannus tranſmiſit: & ad Anthylloidem Thalii accedere videtur.

DE TELEPHIO.

CAPVT XXVII.

TELEPHIUM purpureum minus: hoc à radice nodoſa, & aliquot veluti minimis napis conſtante, multiſque fibris prædita, cauliculum unum vel alterum rotundum, ſemipalmarem, fragilem ac ſucculentum promit: quem folia craſſiuſcula, ſucculenta, parva, in ambitu crenata, ſine ordine ambiunt: floſculi quinquefolii, purpurei, velut umbellæ inſident: quibus capitula pentagona, minutiſſimum ſemen ſcobis inſtar continentia; ſuccedunt. In editiſſimo monte Briſoiæ, Belchen dicto, locis humidis Iulio florens, collectum.

DE TITHYMALLO.

CAPVT XXIX.

I. TITHYMALLUS incanus hirſutus: caules pedales, rotundos, rufeſcentes, profert, foliis incanis & hirſutis, Myrſenitis legitimi forma, confuſo ordine veſtitis, in ſummitate in virgulas diviſi, quibus, ut in Myrſinite, flores & capitula triangula, ſemina continentia, inſident. Hunc ex Italia D. Neudorfferus attulit.

II. TITHYMALLUS ſive Eſula exigua foliis obtuſis: radice eſt exili, oblongiuſcula, capillata, cauliculis pluribus ad terram reſupinatis, aliquantulum repentibus, biuncialibus, triuncialibus, aliis palmo minoribus, rotundis, lacteo ſucco turgentibus, qui foliolis oblongis, anguſtis, ſed ſemper in ſummo obtuſis & velut abſectis, inordinate veſtiuntur: hic in agris Patavinis & Maſſilienſibus, reperitur.

III. TITHYMALLUS exiguus ſaxatilis: radiculam habet capilli modo tenuem, longiuſculam, cauliculos tenues, unciales & biunciales, anguſtiſſimis & brevibus foliolis cinctos, floſculos exiguos, rubentes: circa Monſpelium locis aſperis provenit.

LIBER OCTAVUS.

DE CONVOLVULO.

CAPUT I.

I. CONVOLVULUS purpureus folio rotundo: caules prælongos, teneros, viticuloſos, paucis pilis exaſperatos, vicinis perticis circumvolutos, promit: folia habet longis pediculis ſubaſperis donata, quæ lata ſunt, angulis carentia & nonnihil hirſuta, præſertim ſuperiora: flores oblongi, ex calicibus hirſutis inſtar Campanulæ ſive Smilacis lævis ex cæruleo purpurei ſunt, quibus ſuccedit ſemen nigrum, ſemicirculare & anguloſum, capitulo membranaceo incluſum, quod ſemine Campanulæ cæruleæ multo minus eſt. Hic ſub æſtatis finem floret. An ad Nil Avicennæ quoque referri poteſt?

II. CONVOLVULUS peregrinus cæruleus folio oblongo: radice eſt ſingulari, oblonga, rufeſcente, ex qua caules multi, tenũes, pedales, interdum cubitales, flexiles, ramoſi, leviſſimis pilis pubeſcentes prodeunt: quos folia oblonga, inferiora quidem, uncias tres, quatuorve longa, vix unciam lata, inordinate veſtiunt, quę ſenſim minora redduntur, & per marginem leviter hirſuta ſunt: ex omnium fere foliorum ſinu, pedicelli tenuiſſimi, oblongi exurgunt, quibus ſingulis flos cæruleus ad exortum pallidus, Campanulæ forma, unico folio conſtans, & ex cauliculo prodiens, inſidet: floribus ſuccedunt capitula membranacea parva, quibus ſemina parva, nigra includuntur. Planta ſane ob florum copiam elegantiſſima, & quæ ob cauliculorum flexibilitatem fulciri debet. Hic in horto meo ex ſemine, Campanulæ cæruleæ nomine accepto, ſæpius crevit.

III. CONVOLVULUS foliis laciniatis, vel quinquefolius; viticulis eſt tenuibus, geniculatis, lævib⁹: ex quolibet geniculo folium, longo tenuiſſimo pedicello donatum, prodit, quod in quinque lacinias anguſtas longiuſculas dividitur, & quandoque inferior una alterave bipartitur, & cuilibet laciniæ, tenuiſſimus mollisque aculeus inſidet. Supra folii exortum, pedicellus æque tenuis, duarum triumve unciarum longus & nudus exurgens, florem magnum purpurocæruleum, aliorum Convolvulorum forma, ſuſtinet. Semen non conſpectum, cum ſolum hujus ramum, Convolvuli Ægyptiaci nomine, à nobiliſſ. Cortuſo Patavio ante viginti annos acceperimus.

Convolvulus quinquefolius.

DE

DE BRYONIA.

CAPUT II.

I. BRYONIA Cretica maculata: radice est longa, alte descendente, sed ad vulgaris magnitudinem non accedente, fusco cortice tecta; ex qua longa & tenuia sarmenta prodeunt, quæ ambiunt folia aspera (qualis & tota planta) ad similitudinem vitium, aut Bryoniæ vulgaris divisa, sed minora, viridia, albis striis per medium discurrentibus, vel maculis albis notata, quibus capreoli ut in vite adduntur. Flores habet pallidos, quinquefolios, striatos, vulgaris Bryoniæ floribus majores, ex longis pediculis propendentes: cuilibet flori, fructus succedit semicircularis, superne in partes duas divisus, viridis primum, at per maturitatem ruber, semina duo continens, quare Dicoccos appellari potest. Hæc in Creta frequens est, unde semen à D. Honorio Belli accepimus, & in D. Zvingeri horto (quiá tum hortum colere intermiseramus) sevimus.

II. BRYONIA sylvestris baccifera: radicem habet magnam, crassam, longam, succo glutinoso plenam: caules vero sarmentorum vitis instar longos, lignosos, angulos, quib. se, (licet capreolis careat) crebris circumvolutionibus vicinis fruticibus circumvolvit: folia hederacea, Smilacis lævis similia, magis tamen sinuata, tenuia, splendentia, & nervosa, longissimis pediculis donata: flores albi sunt, muscosis ad cujuslibet folii exortum, in viticulis maxime superioribus, pedicellus brevis ex caule exurgit, qui baccam unicam ceraso minorem, virentem primum, at per maturitatem rubentem sustinet: cui semina satis magna, rotunda, nigraque quaterna, quinave includuntur. Provenit in sylvis circa pagum Huningen, Iunio florens: at baccæ Septembris fine maturæ sunt.

Hæc à communi Bryonia sylvestri, quæ Tamus dicitur, potissimum in his differt, quod communis florem minorem habeat, racemosa sit: hæc vero flore sit majore & baccifera.

III. BRYONIA Mechoacana nigricans: radice est Mechoacæ simili, sed cortice nigricante vestita, interius rufescens, quæ tessulatim incisa rotunda, magnitudine & figura calculo aleatorio respondens, ex India Chelapæ sive Celapæ nomine ante annos undecim allata fuit. Ab Alexandrinis & Massiliensibus, Ialapium vel Gelapio vocitatur: & à Massiliensibus, Mechoaca nigra vel mas existimatur.

Gustu est non ingrato, & gummoso, & ob copiosam gummositatem, si carbonibus, vel igni admoveatur, flammam concipit. Facultate, vulgarem sive albam Mechoacam, superat: nam ob gummi copiosum, fortius humores serosos purgat, cum imi ventris levi dolore, & præcipue viscera, hepar & ventriculum roborat. Quare drachmæ unius pondere exhibetur tuto, & sine fastidio opus suum exequitur. Sunt qui ea in dosi, cum aqua Cichoreæ, aut simili stillaticia, seu jure, actu frigidis, tribus horis ante prandium, ægris propinent.

DE CLEMATIDE.

CAPUT III.

I. CLEMATIS maritima repens: hæc cauliculos habet sarmentosos, geniculatos & striatos, cubitales, atrovirente cortice vestitos: folia Flammulæ erectæ instar oblonga, acuminata, nervosa, rigida, sed angustiora, quod communiter tria uni pediculo, qui velut in capreolum abit, insident, & quadam per circumferentiam nonnihil crenata, quæ vero in summo caule floribus subjiciuntur, angustissima sunt: flores albi sunt, multis staminibus villosis albis, meditullium occupantibus, longis pediculis sustentati: quibus semina plana, subrotunda, rufescentia, ut in Flammula erecta, sed minora, bina, ternave juncta, singulis capreolo plumoso, veluti incana crista donatis, succedunt: hæc acria sunt quemadmodum & tota planta. In maris Adriatici littoribus, ut in Venetorum Insula Lio & Litzefusina, suis sarmentis repentem observavim⁹.

II. CLEMATIS alpina Geranifolia: ex radice sarmentosa & perenni, caules plures lenti, lignosi, quandoque rufescente cortice tecti, duos tresve cubitos alti, exurgunt, qui æqualiter bipartiti, in latera dividuntur: quibus singulis folia, crebris & profundis divisuris incisa, trigemina, cohærentia, ut in Anemone geranifolia, insident; flores singuli, singulis pediculis longissimis ac tenuissimis insident, qui coloris cærulei albicantis, aut obscure purpurascentis, ex quatuor foliis oblongis, mucronatis, nervosis, crucis in modum dispositis, & nonnihil lanuginosis, in cujus medio folia plura, breviora

viora, quæ quaſi acervulum capillaceorum filamentorum alborum ambiunt: ſemen non vidimus. Hanc in altioribus Baldi rupibns enatam, & Clematidem cruciatam à Jungermanno appellatam, ante annos viginti ſex, & ante biennium elegantiorem & majorem, ex Auſtriæ mōtibus, ubi frequens eſt, à D. Burſero accepimus.

DE NVMVLARIA.

CAPUT IV.

Nummularia flore purpuraſcente.

NUMMULARIA flore purpuraſcente: hæc, eo quo Nummularia vulgaris modo, ſerpit, radicem habens tenuem, capillaceam, à qua coliculi multi, tenues, palmo minores emergunt, quos utrinque folia vulgaris forma, propemodum rotunda ſed parva, & plus quam decuplo minora, quorum nonnulla leviter ſinuata: horum ſinu pediculi tenues oblongi, prodeunt, quorum ſinguli florem purpuraſcentem, parvum, oblongum, quinquefolium, ſtaminulis in medio brevibus, ſuſtinent: his capitulum parvum, apice donatum, minutiſſimum ſemen continens, ſuccedit. Hæc in humidis Monſpelienſium prope Caſtelnovum provenit.

DE POLYGONATO ET LILIO convallium.

CAPVT V.

I. POLYGONATUM latifolium minus, flore majore: ex radicis albicantis, ſubrotundæ & fibroſæ medio, cauliculus unicus, fere pedalis, ſtriatus, nec admodum inflexus exurgit: qui foliis, ut in vulgari diſpoſitis, firmioribus tamen, veſtitur: ex ſingulis alarum ſinibus, flores ſinguli, magni, albi, inodori, brevibus & quidem ſingulis pediculis inſidentes, ab una caulis parte propendent, quibus baccæ ſuccedunt, quæ per maturitatem cæſium colorem acquirunt, & ſemen oſſeum, durum continent. Apud nos in monte Crentzacho copioſe provenit.

II. POLYGONATUM latifolium perfoliatum Braſſilianum: hoc caule eſt bicubitali, ſtriato, folia perfoliatæ modo tranſeunte: foliis pallide virentibus, tenuibus, nervoſis, uncias duas latis, quatuor longis: flore magno, albo, ex foliis quinque anguſtis, binas uncias longis compoſito, qui ex longo tenuiſſimo pediculo dependet: fructum non vidimus. Hoc in Braſſilia apud Toupinambaultios crevit, & D. Burſerus communicavit.

LILIUM CONVALLIUM latifolium: radicibus eſt tenuibus, longis, repentibus: caule pedali, foliis ternis, viridibus, nervoſis, ſubrotundis, lævibus, palmaribus, uncias quatuor latis, baſi ſua caulem, fiſtulæ modo ambientibus: floribus magnis, albis, rotundis hiantibus, reflexis, & odoratis, quibus fructus rotundus, rubeus, ſemen durum continens, ſuccedit. In hortis quibuſdam colitur.

DE CHELIDONIA ROTUNDIFOLIA.

CAPUT VI.

CHELIDONIA rotundifolia major: hujus radix fibrosa est, quibus aliquot oblongi testiculi adhærent: foliis est subrotundis, crassis, lævibus, ad foliorum Asari magnitudinem accedentibus, sed nonnihil quandoq; sinuatis, pediculis semipalmaribus donatis & humi procumbentibus: cauliculo palmo minore, flos insidet, calice triphyllo membranoso sustentatus, qui pallide luteus, magnus, vulgari quadruplo major, qui ex quinque vel sex foliis, quorum singuli ad medium fissi sunt, componitur, & ad ejus umbilicum stamina plura rufescentia, conspiciuntur: capitulum cum semine non vidimus. Monspessuli locis humidis provenit.

DE MALVA.

CAPUT VII.

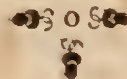
I. MALVA folio ficus: hujus folia sunt nigricantia, aspera & crassa, quorum prima, modo in tres, modo in quinq; lacinias inæquales dividuntur: quædam in lacinias quinque profunde secta, sine ordine sinuata, & per marginem crenata sunt, quorum laciniæ aliquæ palmares existunt, & pediculis longissimis & pilosis donantur. Scapum sive caulem simplicem aliquot cubitorum habet: flores & semina non vidimus, quia ante tempus. Argentinæ in horto Friderici Meyeri, ante annos viginti legimus.

II. MALVA folio vario: radice est alba fibrosa, caule rotundo, cubitali, in plures ramos brachiato, quem folia cingunt pallide virentia, inferne candicantia, crassiuscula & nonnihil lanuginosa, sed figuræ, in eodem ramulo, diversę; quorum quædam Bryoniæ forma, quædam acuminata, duabus alis donata, quædam subrotunda, ungue minora, omnia tamen in ambitu serrata: flores quinquefolii purpurascentes, staminibus in umbilico pallidis, pedicellis oblongis insident: semen in capitulis folliaceis semicirculare succedit. Argentina D. Saltzmannus misit.

III. MALVA Americana: radicem habet oblongam, albam, fibrosam, caulem angulosum, striatum, lanugine levi obsitum; folia viridia, tenuia, plerunque semicircularia, uncias duas longa, tres lata, superne angulosa seu sinuata, per ambitum leviter crenata, pediculis palmaribus, hirsutis donata, flores albidi una cum semine. Malvæ syl. pumilæ similes sunt. Hanc ante annos octodecim in horto D. Saltzmanni, Argentinæ, collegimus.

Malva folio vario.

DE ALTHÆA.

CAPUT VIII.

I. ALTHÆA Bryoniæ folio: caule est cubito altiore, rotundo, lanuginoso, albo; foliis Bryoniæ similibus, in quinas lacinias ut plurimum divisis, palmaribus & aliis multo minoribus, crassis, nervosis, lanugine nonnihil asperis, parte inferna canescentibus & longis pediculis insidentibus: flores habet purpuro-cæruleos, quinquefolios, superne semilunatos, staminibus rufescentibus donatos, quibus singulis capitulum foliaceum, planum, semen Altheæ simile continens, succedit. Hanc in horto aluimus, quam tamen prius Altheæ arborescentis sempervirentis nomine, D. Doldius: dein Altheę Americanæ, D. Sprengerus, Heidelberga, misit.

DE GERANIO.

CAPUT IX.

I. GERANIUM malacoides minus: plantula est duarum unciarum, in terram reclinata, radicula longiuscula, exigua, foliolis malacoidi majori similibus, sed minimis, eleganter incisis & longis pedicellis insidentibus: flosculos parvos cæruleos habet, quibus capitulum rostro tenuissimo longiusculo donatũ succedit. In agris circa Rhotomagum reperitur.

II. GERANIUM columbinum tenuius laciniatum: radicem habet oblongam, tenuem, fibrosam, rufescentem; ex qua cauliculi plures, palmares, rotundi, hirsutie nonnihil asperi & reclinati prodeunt: folia, quæ unguem vix superant, rotunda sunt, in lacinias quatuor primum, & hæ in alias, divisa, & longis pediculis hirsutis prædita: ad cauliculorum latera, flosculi communiter bini, singuli singulis pedicellis insident, parvi, cærulei, quibus capitula parva rostrata, sive utriculi tumentes rostrati succedunt, & ubi semen maturuit, utrinque cum utriculorum mucronibus, quasi capreolo insidens, modo geminum, modo ternum, ad rostri apicem, quod adhuc supereminet, reflectitur, quod in aliis quibusdam Geraniis etiam observavimus. Hoc Monspessuli in sylvestribus reperitur.

III. GERANIUM cicutæ folio acu longissima: caulibus est bicubitalibus, hirsutis, asperis, angulosis: in varios ramos brachiatis: foliis Geranii moschati sive Cicutæ modo divisis: floribus subpurpureis, vel violaceis, quinquefoliis; cuilibet acus uncias quinque longa, hirsuta, succedit, quę ex utriculo hirsuto quinquefolio, apicibus donato, semen continente, prodit, quod per maturitatem exilit, & cum utriculorum mucronibus sursum primum, dein deorsum, alioque modo circumvolvitur. Hoc Monspessuli legimus: in Valesia etiam reperitur.

DE ALCHIMILLA.

CAPUT X.

ALCHIMILLA alpina quinquefolia: radicem habet oblongam, nigricantem, fibras plures de se mittentem, ex qua folia aliquot parva, longis pediculis donata & glabra prodeunt, quæ in quinque lacinias ad pediculum, hæque in profundas crenas dividuntur, inter quæ pediculi bini, ternive, tenues, glabri, trium, quatuorve unciarum longi, reclinati: quorum summitatibus flosculi vulgari Alchimillæ forma & colore similes, trifolii, pallidi ac herbacei, singuli singulis minimis pedicellis donati: quasi umbellæ insident. In monte S. Bernhardi majoris & Gotthardo, locis humidioribus, Augusto florens, reperitur.

DE CANNABINA.

CAPUT XI.

CANNABINÆ aquaticæ similis capitulis nutantibus: radicibus est fibrosis, Ellebori nigri similibus, caulibus pluribus, cubitalibus, hirsutis, in varios ramos scissis: ad singulos ramos folium unum longum, latum, quandoq; serratum, pilosum: ramuli juxta florem pulchre contorquentur, folia plura habet satis longa, stellæ instar disposita, in quorum medio flos deorsum nutans, ex multis veluti squamis compositus, in cujus medio multi apices lutei: semen ut in Cannabina aquatica. Hanc in humidis Michelfeldensium invenimus.

DE CARYOPHYLLATA.

CAPUT XII.

CARYOPHYLLATA alpina minor: radicem habet crassam, oblõgam, repentem, fibris donatam & cortice purpurascente tectam: folia crassa, hispida, in lacinias divisa, in ambitu serrata: inter quę caulis unus vel alter, rotundus, hispidus, paucis foliis vestitus, palmo minor: cujus summitati flos unicus satis magnus, aureus, cum exiccatur rufescens, quinquefolius, multis staminibus donatus: cui villosa congeries cum semine succedit. Hæc in summitatibus Baldi collecta.

DE PÆONIA.

CAPUT XIII.

PÆONIA flore pallido hirsuto: huic ex radice aliarum simili, caules angulosi, læves, exurgunt: folia, quorum pediculi nonnihil pilosi sunt, in ternas lacinias, & harum una rarius in binas divisa, mucronata, inferne brevi lanugine pubescentia & candicantia, superne virentia quidem, sed non splendentia, multis venis à medio nervo in latera excurrentibus: caules singuli florem unicum, reliquis minorem pallescentem, ochrive colore, simplici octo foliorum serie constantem, multis staminulis albis præditum, sustinent. In quibusdam hortis observavimus.

DE QUINQUEFOLIO.

CAPUT XIV.

I. QUINQUEFOLIUM album majus: radice est crassiuscula, rufa, foliis in quinque lacinias subrotundas usque ad pediculum divisis, in ambitu serratis, paucissimis & brevissimis pilis aspersis, longissimis & hirsutis pediculis insidentib. inter quæ caulis paucis pediculis, angulosus, paucis pilis donat', foliis vestitus, exurgit, & in ramulos binos, & hi in summo in plures alios dividuntur: quorum singulis flos albus, satis magnus insidet, qui ex foliis quinque in summo divisis, compositus est: in cujus medio, veluti parvus pappus, unde plura staminula rufescentia efferuntur. Hoc in mœniis urbis Wallstatt Helvetiorum, collectum.

II. QUINQUEFOLIUM album minus: radice est nigricante parva, cauliculis pilosis, erectis, palmo minoribus, in summo divisis: foliis unguem latis, in quinque lacinias, extremis oris serratas, divisis, & brevibus pedicellis insidentibus: floribus est priorisQuinquefolii similibus, sed minoribus. Hoc in saxosis circa Curiam Rhætorum reperitur.

III. QUINQUEFOLIUM montanum luteum erectum hirsutum: ex radice nigricante cauliculi & folia exurgunt: cauliculi quidem tenuissimi & sesquipalmares, in summo multifidi, & molli lanugine pubescentes: folia inferiora, longissimis pediculis donata, in septem (at quæ in caule in quinque) lacinias profundas, diversæ longitudinis, per oras serratas, pilisque donatas dividuntur: quæ parte inferna, ut in vulgari rufescunt, tantillum incana sunt, non tamen splendent: flores habet parvos, aureos, quinquefolios, multis brevibus & croceis staminulis donatos, quibus capitulum aliorum more, semen minutum continens, succedit. In montis Crentzacensis ad patibulum ascensu, provenit.

IV. QUINQUEFOLIO similis enneaphyllos hirsuta: radicem habet crassam, nigricantem, in longas fibras abeuntem, à qua cauliculi plures, ad exortum quasi conglobati, per terram sparsi, capillacei, multifidi, tres, quatuorve uncias longi, prodeunt: foliis est oblongis pedicellis donatis, in novem lacinias angustissimas, per marginem incisas, & hirsutie villosas, divisis: flosculi parvi, aurei, & capitula parva quinquefoliorum modo à pedicellis sustinentur. Ex Helvetiorum alpibus.

DE FRAGARIA.

CAPUT XV.

FRAGARIÆ affinis sericea incana: radice est lignosa, nigricãte, ad quam folia plura, Fragariæ syl. similia, sed longe minora, unguem non æquantia, crassa, utrinque incana, molli & sericea lanugine tecta, in tres lacinias ad pediculum usque divisa & superne crenata: ramulos habet breves, reclinatos, flores parvos, luteos, stellatos sustinentes, quibus capitulum, calice quinquefolio sustentatum, minutum semen continens, succedit. Hanc ante annos circiter

quadraginta à Ioan. Bauhino fratre p. m. nomine Leucas adversariorum: & ante quadriennium, à D. Albino, qui etiam in saxosis Granadæ collegit, sine nomine accepimus.

DE TRIFOLIO.

CAPUT XVI.

I. TRIFOLIUM montanum purpureum folio acuto crenato: cauliculis est pedalibus, firmis, rectis: foliis rarioribus, ternis ab uno exortu prodeuntibus, oblongis, angustis, nervosis, acutis sursumq; spectantibus, in ambitu dentatis, aliquando profundius incisis: in cauliculi summo, flores purpurei, quasi in globo conferti: quod in montosis pratis, Majo, Iunioque florens, reperitur.

II. TRIFOLIUM montanum purpurascens folio obtuso crenato: hoc caule est ramosiore, foliis oblongis, angustis, sed obtusis & superne utrinque crenatis, cujus ramuli, frequentioribus & angustissimis foliis, donantur: flores, quam in priore rariores & purpurascentes: in pratis montosis circa Genevam.

III. TRIFOLIUM montanum lupulinum: hoc ramis est cubitalibus, glabris: foliis rarioribus, parvis, subrotundis, levissime denticulatis, longissimis pediculis donatis: rami fastigio, capitulum lupuli forma, sed oblongum, ex flosculis spadiceis compositum, insidet: quod in montibus supra Ilfeldam provenit, ubi D. Furcrus collegit & transmisit.

IV. TRIFOLIUM capitulo spumoso lævi: radice est alba, oblonga, fibrosa & capillata, cauliculis multis humi sparsis, tres, quatuor, rarius sex uncias longis, foliolis parvis, ternis, oblongo petiolo hærentibus, per marginem acutiuscule crenatis: floribus parvis luteis, quibus capitula incana, veluti ex pluribus vesiculis sibi invicem insidentibus composita, spumamque referentia, succedunt, quibus semen palvum, rotundum & planum inclusum est. Hoc circa Neapolim Italorum, in maritimis: circa Monspelium, in agris & luco Gramuntio reperitur.

V. TRIFOLIUM capitulo spumoso aspero majus: radice est oblonga, fibrosa, caulibus bicubitalibus, tenuibus, flexibilibus, à vicinis fruticibus sustentatis: foliis rotundis, trifolio vulgari similibus crenatis, prælongis pediculis donatis: inter quæ pediculi nudi, palmares, quandoque pedales efferuntur, qui singuli capitulum subrotundum, nonnunquam parvæ avellanæ magnitudine ex floribus aureis compositum, sustinent: hos folliculi membranacei sibi invicem incumbentes, nonnihil à quibusdam filamentis exasperati, sequuntur. Hoc in Salicetis Michelfeldę Huningam versus, iis se suffulciens, reperitur.

VI. TRIFOLIUM capitulo spumoso aspero minus: hujus radix transversim fertur & fibris capillaceis terræ infigitur: ramulis suis per terram repit, à quibus pediculi biunciales & triunciales, nudi eriguntur, qui capitulum parvum, subrotundum, ex rufescentibus floribus compositum, sustinent, quibus capitulum, quasi ex vesiculis pluribus compositum, subasperum & initio virens, minutum semen subrufum continens, succedit: folia parva sunt, rotunda & crenata: hoc apud nos ad Rheni ripam, herbido & arenoso loco, juxta Barr/ & circa Monspelium, provenit.

VII. TRIFOLIUM capitulis Thymi: radice est oblonga, alba, tenui, capillacea: cauliculis semipalmaribus, humi sparsis: foliolis ternis obtusis, uni petiolo inhærentibus, in ambitu serratis, cujus virgulis capitula rotunda, ut in Thymo, flosculorum rufescentium insident, quæ per maturitatem indurantur, minutumque semen subrufum continent. Monspessuli locis siccioribus provenit.

VIII. TRIFOLIUM capitulo oblongo aspero: & hoc radicem habet capillaceam albam, cauliculos plures pedales, læves, rotundos, & quasi articulatos, paucis foliis rotundis vestitos: ex singulis articulis flosculi plures simul juncti, iique lutei, prodeunt; his succedunt capitula oblonga, pluribus quasi spinis recurvis donata & per maturitatem exasperata, quibus singulis folium tripartitum subjicitur: & hujus, quemadmodum & prædictorum, semen exile est. Patavij, in edito monte prope Arqua; quod longe minus altero, quod Monspessulo habemus, legimus.

IX. TRIFOLIUM cochleatum folio minuto obtuso fructu latiore: radice est oblonga tenui, cauliculis aliquot tenuibus, rotundis, palmaribus, in terram reclinatis: foliolis trifolii, sed minimis lente minoribus, obtusis & tenuissime crenatis: floribus parvis, luteis, oblongis pedicellis insi-

denti-

dentibus: fructu lato, compresso, aliquot circumvolutionibus in spiras cochleæ modo contorto, semen planum, recurvum & rufum, continente. Hoc æstate florens in montibus Euganeis & Monspessuli legimus.

X. TRIFOLIUM cochleatum polycarpon: hoc ramis est pedalibus, glabris & striatis: foliis trifolio vulgari similibus, longis pediculis donatis, singulis petiolis unguem latis, tenuibus, subrotundis, minime crenatis: pediculorum extremis flosculi parvi, flavi insident; quibus succedunt fructus plures, quini seni, quasi conglobati, sed parvi, in spiras convoluti & spinulis mollioribus donati: quod in Italia collegimus.

2. Huic simile est alterum, solum foliis à priore differens, quorum quædam subrotunda, pleraque acuta, omnia tamen per marginem incisa, vel crenata.

XI. TRIFOLIUM cochleatum echinatum minus: ex radicula prælonga capillacea, cauliculi plures tenues, fragiles, repandi, palmares prodeunt, foliolis trifolii, sed parvis, iisque obtusis & crenatis, cincti: flosculis est parvis, aureis, communiter uno (rarius pluribus) oblongo pedicello capillaceo insidente, cui folliculus cochleæ modo circumvolutus, minimis spinulis exasperatus, plerumque unus, isque parvus (rarius terni, quaterni uno pedicello donati) succedit, semina parva, plana, semilunata, rufa, continens. Ex Italia habemus.

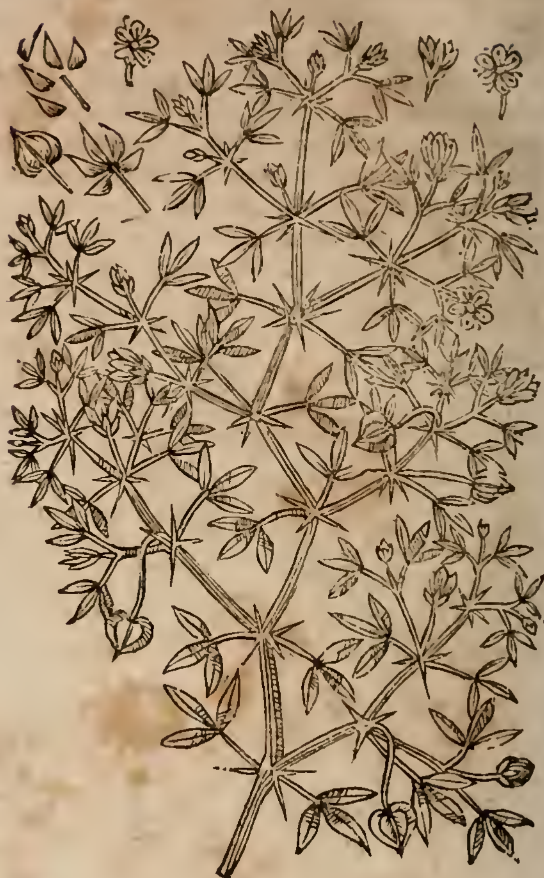
XII. TRIFOLIUM fructu duro, spinis horrido: caulem habet pedalem, recurvum, per terram sparsum, foliis raris, subrotundis & superne crenatis cinctum: florem luteum, fructum Tribuli terrestris instar durum, sed rotundum & majorem, cumque plerumque geminum, per maturitatem album; multis spinis horridum. Monspessuli legimus.

XIII. TRIFOLIUM folliculis coronæ similibus: radicula est capillari, cauliculis aliquot, nonnihil hispidis, ramosis, palmo minoribus, foliis trifolii minutis, obtusis & crenatis, cincti: flosculis luteolis, oblongis pedicellis donatis, quos sequuntur foliculi minimi, sibi insidentes & formam coronæ regiæ referentes. Monspessuli provenit.

Trifolium peltatum Creticum.

Trifolium ſpinoſum Creticum.

XIV. TRIFOLIUM peltatum Creticum: ex radice tenui, oblonga, fibroſa, cauliculi exurgunt palmo minores, pede nudi, foliis parvis, triparti-to diviſis, parum crenatis, oblongis pediculis donatis, veſtiti: cauliculorum ſummis floſculi quaterni, quinive ordine ſuccedentes, forma Ornithopodii, luteo-pallidi inſident: quibus ſiliquæ luteæ, planæ, membraneæ, quaſi ſemicirculares, in filamentum abeuntes, ſemen unum vel alterum parvum compreſſum continentes, ſuccedunt: quæ dum molles ſunt, dulciſſimæ, eſui aptæ, at ubi induraverint, amariſſimæ. Hoc ruſticis in Creta, μαστυρίαν dici, D. Honorius Belli auctor eſt, qui Trifolii Cretici odorati nomine miſit.

XV. TRIFOLIUM ſpinoſum Creticum: radicem habet oblongam, capillatam, caules plures, palmares, & ſeſquipalmares, verſus terram reclinatos, anguloſos, in frequentes ramulos brachiatos, frequentibus geniculis, ex viridi purpuraſcentibus cinctos: ramulos cingunt, utrinque ex oppoſito ſibi reſpondentia, tria folia uni petiolo inhærentia, viridia, oblonga, acuminata, in minimam ſpinam abeuntia: quemadmodum etiam ad ſingula genicula, ſpinæ quatuor parvæ aduncæ ſuperne binæ, totidem inferne adpoſitæ ſunt: unde brevis pediculus exurgens, florem ſingularem, quinquefolium, Campanulæ arvenſis forma & colore (ſive purpuro-cæruleum) ſimilem, capitulo viridi inſidentem, ſuſti-

ſuſtinet, in cujus medio ſtamina decem, apicibus luteis prædita, capitulo inter ea latente conſpiciuntur: quod capitulum poſtmodum quinque angulis donatur, ſtyloque prominente augetur, & per maturitatem petiolo incurvato ramis ſe recondit, & in ſingulis angulis, ſemen unicum compreſſum, rufum, continet. Hoc primum, nomine Trifolii ſpinoſi ſempervirentis Ciſti flore, Patavio à Laurentio Roſenavv accepimus, poſtmodum apud fratrem Ioh. Bauhinum p.m. Montembelgardi collegimus, cujus ſemen ὀρβιτοχόρθ nomine miſſum fuerat.

XVI. TRIFOLIUM ſtellatum: ex radice alba, tenui, oblongiuſcula, capillata, cauliculi prodeunt, modo pauciores, bini, terni, modo plures, quini, ſeni, ſepteni, ſemipalmares, palmares, rarius longiores, rotundi, lanuginoſi, incani, quandoque rufeſcentes, inanes, rariſſime in alas diviſi: folia habet parva, Trifolii modo diviſa, mollia, villoſa, in ſummo ſinuata, & ad radicem oblongis pediculis donata, duobus aliis ad pediculum nexum adnatis: cuilibet cauliculo, ſpica rotunda, ex floribus oblongis, rubris, rarius luteis, compoſita inſidet: qui ubi delabi incipiunt, ſpica magis orbiculata redditur, quaſi ex pluribus ſtellis ſimul junctis compoſita foret: etenim flori cuilibet capſula (vel utriculus) oblonga, villoſa, in quina, oblonga, acuminata foliola abiens, ſuccedit, quæ ſemen ut plurimum unicum, idque rufum & planum continet. Hoc Monſpeſſuli, Majo menſe collegimus: at per omnia minus, ex Hiſpania accepimus.

XVII. TRIFOLIUM globoſo flore, vel capitulo Lagopi rotundiore: radicem habet longam, fibroſam, capillaceam, albam: caules plures, tenues, rotundos, palmo minores, quandoque pedales, in ramulos leviter hirſutos diviſos: quos folia parva tripartita, nonnihil piloſa, per ambitum crenata cingunt, quibus juxta pediculum communiter duo alia ſubjiciuntur: cauliculorum ſummis, flores parvi, lutei inſident, quibus capitulum rufeſcens, ſphæriceum, ex apicibus aſperis compoſitum, ſuccedit: Majo menſe, Monſpeſſuli circa Caſtelnovum copioſe provenire obſervavimus.

XVIII. TRIFOLIUM globoſum repens: radice eſt exili, capillacea, rufeſcente, cauliculis aliquot per terram ſparſis trium quatuorve unciarum, mollibus, lanuginoſis & rufeſcentibus, foliolis paucis ſuperne ſinuatis: caulicorum ſummis capitulum globoſum, plurimis apicibus villoſum, inſidet: floſculis enim rufeſcentibus, utriculi, pluribus apicibus rufeſcentibus donati ſuccedunt, quorum ſinguli ſemen minutum includunt. Monſpeſſuli in loco Gramuntio, & juxta caſtrum Epiſcopi, provenit.

XIX. TRIFOLIUM ſaxatile hirſutiſſimum: radici lignoſæ, transverſim repenti, rufo cortice tectæ, quaſi truncus ex multis plantulis ſimul junctis, caule carentibus, inſidet, tota planta duas tresve uncias non ſuperante: folia habet Trifolii parva, mollia, incana & velut argentea, ſuperne crenata, & pedicellis breviſſimis inſidentia: inter ipſa folia, capitula parva, rotunda, longiuſculis pedicellis donata, in quorum medio, pili breves, molliſſimi, flaveſcentes, conſpiciuntur: nec florem nec ſemen vidimus, & in Helvetiorum altiſſimis jugis legimus.

XX. TRIFOLIUM alpinum flore magno radice dulci: radice eſt longa, craſſa, cortice palleſcente tecta, medulla candida dulci, multis capillis tecta & fibris aliquot oblongis donata; ex qua cauliculi plures in terram reclinati prodeunt, quos folia trifida, oblonga, anguſta & glabra, paucis & ad tactum ſenſibilibus crenis, & oblongis pediculis donata: inter quæ pediculus communiter unus (quandoque duo) lævis & nudus, trium quatuorve unciarum, exurgit, cujus ſummitati flores Aſtragalo ſive Onobrychidi forma ſimiles, purpuraſcentes, magni, octo vel decem, quaſi ſpicæ orbiculati inſident: qui ſinguli ex calice oblongo, quinis apicibus donato prodeuntes, ſingulos pedicellos obtinent.

Hoc primum ex Bernatum alpibus, ante quadraginta annos habuimus: dein, in planitie Horti Dei apud Monſpelienſes, menſe Iunio cum floribus, ſed illo multo majus, legimus. Radix ſapore eſt Glycyrrhizæ, hinc forte Glycyrrhiza Aſtragaloides, vel Aſtragalus dulcis dici poſſet: ex Hiſpania Glycyrrhizæ Hiſpanicæ nomine accepimus.

XXI. TRI-

XXI. Trifolium corniculatum minus pilosum: radicula est capillacea, cauliculis pedalibus, tenuissimis, rufescentibus, subtilissimis pilis aspersis, foliis parvis, acutis & hirsutis, in brevi pediculo ternis, duobus aliis ad pediculi nexum adnatis, ex quorum alis, pediculi longi capillacei exurgunt, flosculum unum, vel alterum, coloris ad croceum vergentis, sustinentes: quibus singulis, siliquæ oblongæ, strictissimæ, modo una, modo duæ, minutissimum semen continentes succedunt. Hæc Monspessuli in sylvulis, & pratis inter montem Lupi & Calcatis provenit.

XXII. Trifolium corniculatum frutescens, tenuissimis foliis: caulibus est tenuibus, viridib. glabris, pedalibus, in plures ramos palmo minores, brachiatis: foliis ut in priori, sed angustissimis, cinctis: cauliculorum summitatibus, quemadmodum & pedicellis, ex foliorum alis, prodeuntibus, flosculi bini, terni, rarius quini in orbem dispositi lutei coloris, insident: quos siliquæ binæ, ternæ breviores & crassiores, quam in priore, in longum apicem desinentes, in quibus semina exigua, sequuntur. Monspelio habemus, quemadmodum etiam ex Italia: at hoc minus est, foliis & siliquis paulo latioribus, inque breviorem apicem desinentibus.

XXIII. Trifolium angustifolium repens, folliculis rotundis: radicem habet albam oblongam, tenuem capillaceam, à qua cauliculi plures semipalmares, rarius palmares, per terram sparsi, utrinque prodeunt: circa quos foliola oblonga tribus petiolis pediculo insidentia, quę levia sunt & per marginem crenata: ex quorum alis pediculi emergunt tenues, oblongi, quibus flores parvi, luteoli octo, novem, decem & quandoque plures alternatim dispositi affiguntur: his totidem folliculi rugosi, singuli semeñ unum continentes, succedit. Hoc Monspessuli in arvis, & ad pedem montis Lupi D. Saltzmannus legit.

XXIV. Melilotus Hispanica foliis maculatis: ex radice parva, ramuli palmares, aliquando pedales, tenues emergunt, quos ambiunt folia bina hinc inde, ex quorum alis petiolum prodiens, tria folia sustinet, obtusa, atrovirentia, & ob venas candidas per ea discurrentes, maculata: flores parvi, pallidi. Hæc in montibus Castiliæ frequens est, unde D. Albinus attulit.

LIBER

LIBER NONVS.

DE RVBIA ET GALLIO.

CAPVT I.

I. RUBIA montana angustifolia: radicem habet rufescentem, fibrosam, caules cubito altiores, leves, rotundos, striatos, geniculatos: folia ad quodlibet internodium oblonga, angusta, Gallii forma sena, septena, in orbem disposita & rigidiuscula caulem ambiunt: ad internodia, brevissimi ramuli exurgunt, ipse vero caulis in ramulos plures brachiatur, quorum summis, flosculi frequentes, albi quadrifolii insident, quibus semina minuta rotunda, quodlibet suo pedicello donatum, succedunt. Hanc apud nos in asperis collibus legimus: quam & Monspelio, sed foliis subtilioribus, brevioribus, & asperiusculis, quemadmodum quoque ex Austria, apud quos hinc inde in petris reperitur, habemus. Hanc, Gesnerus in lib. hortorum Germaniæ nomine Rubiæ Sylvaticæ longioribus & angustioribus foliis, nulla descriptione addita, forte intellexit.

II. RUBIA pratensis lævis acuto folio: ex radice caulis cubitalis, lævis, quadratus, rufescens, geniculatus, canus, & communiter unus exurgit, ex cujus nodis ramuli semipalmares prodeunt, quorum summis flosculi plures quadrifolii, pallidi (semen non conspectum) insident: folia lævia quaterna, uncialia, in acumen abeuntia, ad quemlibet nodum in orbem disposita sunt. Hæc apud Valesianos in pratis ad thermas Leucenses nata, quam etiam in pratis Lipsensibus reperiri, relatum fuit.

III. RUBIA quadrifolia rotunda lævis: ex radice capillacea rufescente, cauliculi tenues quadrati, geniculati, palmo altiores, quorum aliqui in ramos brachiati exurgunt: ad singula genicula folia quatuor rotunda, nervosa, tantillum aspera in orbem disponuntur: extremis cauliculorum, flosculi albidi, quadrifolii, pedicellis capillaceis insident, quibus capitulum parvum, geminum, asperiusculum, succedit. In montibus Helvetiorum, ut Gotthardo, & ad Eremitanos provenit: hanc & circa Argentinam crescere dicunt.

IV. RUBIA angustifolia spicata: à radice subrufa, lignosa, & paucis fibris capillata, cauliculi exeunt quadranguli, nodosi, palmares, ramulis ad nodos ex adverso nascentibus præditi, & nodos, folia plura capillacea, ut in Polygono Knaul dicto, sursum spectantia: in orbem ambiunt: cauliculi in longam tenuemque spicam, ex utriculis parvis acuminatis compactam, abeunt: flores & semina non vidimus. Monspessuli in collibus nascitur.

V. RUBEOLA arvensis cærulea repens: radice est oblonga, tenui, capillacea, rubra, cauliculis in terram reflexis, quadratis, geniculatis, semipalmaribus, rarissime pedalibus: ad quodlibet geniculum folia habet parva, subrotunda, quina, sena, in orbem disposita, asperiuscula, & in acutissimum apicem desinentia: ex geniculis hinc inde prodeunt pedicelli, quibus quina, senave similiter folia insident: ex his quemadmodum in cauliculorum summis, flores parvi cærulei, vel ex cæruleo purpurascentes, quinquefolii insident; quibus semina oblonga, acuminata, sena, octena, binis tamen simul junctis succedunt. Hæc passim in agris nostris, etiam autumno florens occurrit, quam forte Rubiolæ arvensis nomine Camerarius in suo horto, nulla descriptione addita, intellexit.

VI. RUBEOLA saxatilis: plantula est tota incana, semipalmaris, cauliculo tenui, quadrato, geniculato, in unciales ramulos brachiato: folia parva, aspera, angusta, acuminata, communiter octo, rotæ modo disposita habet: ramulorum summis flosculi plures, exigui, quadrifolii, apicibus & minimis pedicellis donati, luteoli, si recte recordor, insident. In saxosis Gallo provinciæ.

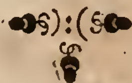
VII. RUBEOLA maritima aspera: radice est oblonga, tenui, repente & rufescente: cauliculis

T pluri-

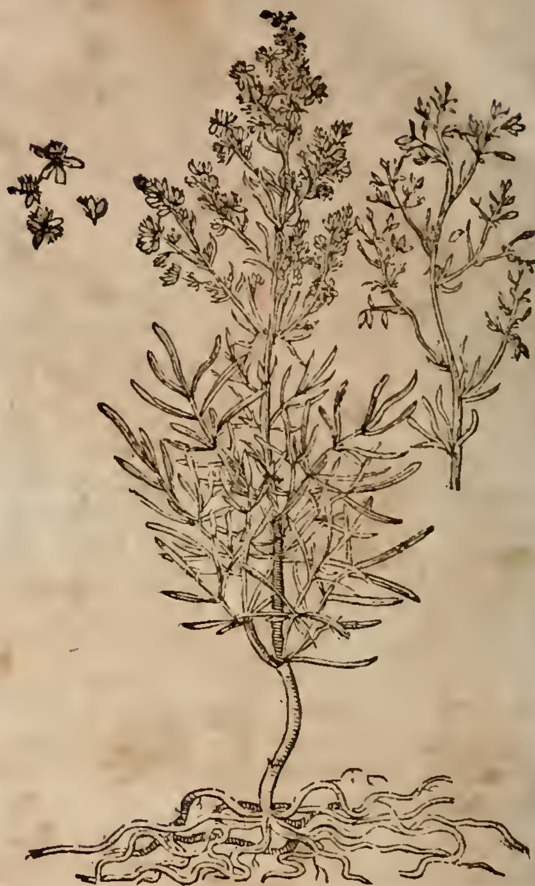
pluribus geniculatis, biuncialibus, per terram ſparſis, & capillaceis fibellis terræ affixis, foliolis pluribus, brevibus, acuminatis, virentibus, & aſperis, cauliculos inordinate cingentibus: floſculis minutis, pallidulis. Hæc copioſe in littore maris Mediterranei, non longe Monſpelio, & etiam Maſſiliæ occurrit.

VIII. Rubia cynanchica ſaxatilis: ex radice alba, oblonga, tenui & fibroſa, cauliculi plurimi, trium, quatuorve unciarum longi, foliolis plurimis, oblongis, anguſtiſſimis, & viridibus, veſtiti, exurgunt: & inter hos pediculi bini, terni, palmares, graciles, in ramulos diviſi, & pauciſſimis foliolis veſtiti, quibus flores, ut in Cynanchica vulgari, pallide rubeſcentes, ſinguli ſingulis pedicellis donati, inſident. Hæc in ſaxoſis udis circa Valentiam Delphinatus, à D. Burſero collecta fuit.

Gallium latifolium glabrum: radice eſt tenui, repente, geniculata: cauliculis tenellis, quadrangulis, geniculatis, palmo minoribus: foliis è ſingulis internodiis quaternis, decuſſatis, glabris, inſtar plantaginis nervoſis, pallide virentibus, & ſeſquiuncialibus: flores habet parvos, cauliculos verticillatim coronæ modo ambientes, luteos, brevibus pediculis donatos. Hoc circa Bononiam inter ſentes, tota æſtate reperitur.

Thalictrum anguſtiſſimo folio.

DE THALICTRO.

Caput II.

I. Thalictrum anguſtiſſimo folio: radice eſt flaveſcente, ex aliquot fibris oblõgis, craſſiuſculis, compoſita: caule bicubitali, lævi, rotundo, profunde canaliculato, & geniculato: ex quolibet geniculo folia plura prodeunt, in plures oblongas, & pleraſque anguſtiſſimas, tandem & ternas lacinias, ſecta: at caulis, in faſtigio in ramulos dividitur, in quibus flores plures muſcoſi, pallidi, ad luteum vergentes, velut in oblonga ſpica diſpoſiti, quos valvulæ tenues, parvæ, minutiſſimum ſemen continentes, ſequuntur. Hoc in pratis Michelfeldenſibus æſtivis menſibus floret, quod Rutam pratenſem majorem quintam Tabernæmontani eſſe, minus recte ſuſpicati ſumus.

II. Tha-

II. Thalictrum minimum fœtidissimum: caule est pedali rotundo, in ramulos diviso: foliolis pluribus in tres lacinias divisis, anterius duabus incisuris denticulatis, superne atrovirentibus, inferne pallescentibus: in ramulorum fastigiis flosculi parvi, muscosi, ex plurimis staminulis compositi, quibus succedunt exiguæ valvulæ, oblongæ, senæ, septenæ, striatæ, apice incurvo donatæ, sibique invicem junctæ, capillaceo oblongo pediculo insidentes, semen exiguum includentes. Tota planta odorem fœtidissimum spirat, & in Valesia reperitur.

Simile, sed caule ex puniceo colore purpurascente, Thalictri maritimi minimi nomine, D. Gillenius misit.

DE FABA ARBORESCENTE.

Caput III.

Fabarum differentiæ plures dantur, at solum Fabæ arborescentis hoc loco meminisse lubet. Fabæ arborescentis Anglicæ nomine, species sex Amstelrodamo, à D. Jacobo Guilhelmi Hooft anno 1614. una cum quamplurimis aliis fructibus exoticis accepimus: quarum prima lata, compressa, cordis humani figuram refert: siquidem circa umbilicum veluti ad basim sinum habet semicircularem, & sensim ex rotunditate in obtusum apicem desinit; cortice rufo, splendente tegitur, cujus interior pars, sive caro subjecta, rufa, dura, densaque existit: quoad magnitudinem, uncias tres lata, & quatuor longa est, & in duas partes finditur.

Altera priore minor est, magis compressa, figuraque magis rotunda, & parte superiore non secus, quam prior, profundum umbilicum semicircularem obtinet, & multo quam aliis partibus crassior: cortice est nigro, striato, tenuiore, & carne pauciore.

Tertia, priore adhuc minor, magisque plana, atque compressa, etiam nigro cortice tecta, uncias duas lata, tres longa, & parte superiore umbilico, non ut in duabus prioribus semicirculari cavo, sed oblongo.

Quarta, à proxima solum crassitie, & corticis colore spadiceo, differt.

Quinta, colore quidem, cum quarta convenit, sed quadruplo crassior est, & aliquo modo os Scapulæ refert: siquidem ad umbilicum, ubi unciam crassa, sinus pollicis unguis latitudinem æquans, acetabulum Scapulæ refert, utrinque costas tenues obtinet: nam sensim oblongatur, in fine rotundatur, & ad latera sensim angustior redditur: at per medium linea extuberat.

Sexta, lata est, & compressa humani unguis similitudine, & magnitudine, nigro cortice tecta, superne umbilicum parvum cavum obtinente.

DE PISO.

Caput IV.

Pisum umbellatum: & Pisorum differentias præterire lubet, & solum Pisi umbellati historiam brevem subjicere. Hoc caulibus est longis, striatis, fistulosis, fragilibus, ramosis, & per maturitatem albis: foliis aliquot oblongis, uni costæ adverso situ adnatis, quæ parte extrema, capreolorum modo in claviculas, quibus se vicinis implicat, desinit: flores habet albos, circa umbilicum purpurea nota insignitus, in summitate caulium velut in umbella dispositos: hic succedunt siliquæ duarum unciarum, in formam umbellæ situatæ, in quibus Pisum rotundum, album, communiter unum, vel duo, rarius tria, vulgaribus majora, continentur. Germanis, apud quos licet rarius, in hortis colitur, Büschelerbs / id est, Pisa in fasciculum juncta, appellantur.

DE CICERE.

Caput V.

I. Cicer montanum ἄκαυλον: radice est longa; in profundum, nisi fissilium lapidum interventu prohibeatur, descendente; à qua exurgunt pediculi palmares, tenues, hirsuti, utrinque foliis duodenis, & pluribus subrotundis, sed nonnihil, quam in Cicere sativo longioribus, marginibus hirsutis, modo æqualiter, modo inæqualiter ex adverso nascentibus, folio tamen extremo impari, vestiti: flosculi ad radicem oblongiusculi, pallidi, forma ad florem Loti tetragonoboli accedente: his succedunt siliquæ prætumidæ, duabus valvulis constantes, semine reniformi, Medicæ in morem flavescente, prægnantes. Vernis mensibus floret, in monti-

bus Thuringiæ circa Northusam, unde D. Furerus anno 1616. transmisit.

II. Cicer montanum lanuginosum erectum, ramis est pedalibus, rectis, rotundis, molli lanugine hispidis, in ramos semipalmares, etiam multo minores brachiatis, in quibus folia Viciȩ sylv. forma longa, modo latiora, modo angustiora, mollia, levi lanugine obsita, dena, duodena & totidem ex adverso eidem costæ inhærentia, extremo semper imparem numerum faciente: ramulorum apicibus spica florum pallidorum & hirsutorum insidet, quos sequuntur siliquæ oblongæ, lanuginosæ, in exiguum filamentum recurvum desinentes, quæ semen nigrum minutum continet,

Hoc angustioribus foliis, in Valesia ad Thermas Leucenses, Iulio florens reperitur: at quod foliis paulo latioribus est, Ciceris montani erecti Thuringiani nomine, à D. Furero, & Ciceris astragaloidis erecti Francenhusanorum à D. Jungermanno accepimus, quod in montibus Francenhusanis copiose reperiri scripsere.

DE LUPINO.

Caput VI.

Lupinus cæruleus major villosus: radice est lignosa rufescente, fibrosa: caule cubitali, firmo, rotundo, striato, molli lanugine obsito (nam in hoc longe major est hirsuties, quam in aliis Lupinis) in summitate in paucos ramulos diviso: ramulis quandoque etiam subalaribus, rudimenta floris futuri habentibus, qui raro nostro cœlo perficiuntur: folia septena, octena, molli lanugine obsita, &, quam in cæteris latiora, stellæ in modum disposita, pediculis villosis, tres, quatuorve uncias longis insident, quæ decidua sunt, maxime ubi semen perfici incipit: flores magni sunt, eleganter cærulei, & inodori (rarius floribus est incarnatis) semper quini in ordine ceu verticillatim dispositi; ita ut quamplurimum quatuor, raro quinque ordines conspiciantur: & quo planta perfectior fit, eo etiam magis à se invicem distinguuntur, & quintus ordo plerumque perit, dum inferiores semen perficere student: siliquæ sequuntur hirsutæ, unciam latæ, duas longæ, sed paucæ, cum ex quinque ordinibus vix binæ singulo ordine proveniant (quod raritatem & peregrinam plantȩ naturam ostendere videtur) quæ semen vulgaribus majus compressum, & rufescens, quandoque striis variegatum, continent. Hujus semen anno 1593. Lupini Indici nomine, D. Doldius Norinberga, ipsam vero plantam Lupini Cretici appellatione, D. Springerus Heidelberga misit: quem Lupinum quartum, Clusius in postrema historia facere videtur.

II. Lupinus minimus: ex radicula oblonga capillacea, cauliculus tenuis, palmaris, quam minimum hirsutus exurgit, circa quem foliola quina, sena: septena, brevia, angustissima, subhirsuta, quæ oblongis pedicellis insident: flores & semina nondum vidimus: plantam Lupini Africani minimi nomine, ex horto nobiliss. Contareni habemus.

DE LATHYRIDE.

Caput VII.

Lathyris angustissimo sive capillaceo folio: plures Lathyridis differentias in foliorum latitudine & angustia, floris colore, siliquarum forma, hirsutie, & lævitate hic præterire lubet, & solum meminisse Lathyridis angustissimo folio, quæ radice est exili, cauliculis cubitalibus infirmis, quibus hinc inde, & adverso situ bina minima foliola adnascuntur, è quorum sinu bina, nonnunquam terna folia capillacea, trium, quatuorve unciarum longa, & surrecta, exiguo pedicello innixa, una cum pediculo in multifidum capreolum desinente, prodeunt; ex quo etiam pediculus tenuissimus, oblongus & nudus, effertur, qui florem unicum, parvum subcæruleum, quandoque pallide rubentem sustinet: quo defluxo, siliqua uncialis in apicem falcatum abiens, bina, ternave grana parva rotunda nigricantia continens, succedit. Monspessuli in collibus, Majo florens reperitur.

DE

DE VICIA.

CAPUT VIII.

VICIA Onobrychidis flore: & Viciarum quamvis differentias plures observaverimus, attamen in præsens unius solum descriptionem subjicere lubet. Hæc caules habet pedales, teretes, striatos, quos foliorum alæ, ut in Vicia vulgari, sed breviores & angustiores, uni costæ ex adverso respondentes, ambiunt, capreolis extremum occupantibus: ex foliorum alis superioribus, pediculi semipalmares, nudi exurgunt, quorum summitatibus flores plures oblongi, galericulati, Onobrychidi 3. Clusii forma similes inferne pallidi, superne violacei coloris insident: floribus succedunt siliquæ planæ, deorsum reclinatæ, semina exigua, sena, septena numero, continentes. Monspessuli provenit.

DE CAPITE GALLINACEO, & onobrychide.

CAPUT IX.

CAPUT Gallinaceum minus: ex radice tenui oblonga, fibris carente, cauliculos aliquot palmares, & semipalmares profert, eosque ut plurimum procumbentes, & in ramulos divisos: folia vulgari, sive majori similia, sed breviora & angustiora: flores habet paucos, parvos, dilute rubentes, brevibus pediculis insidentes: fructus parvi, asperi, echinati & subrotundi succedunt. Hoc in maritimis & arenosis Provinciæ, & juxta Olbiam, & in montosis juxta oppidum Vigan, reperitur.

I. ONOBRYCHIS clypeata aspera minor: à radice crassa, fibrosa, cauliculi semipalmares, reclinati prodeunt, circa quos foliola multa, brevia & angusta, adverso situ costæ adhærentia: flosculi eleganti colore rubentes, parvi, Genistæ forma similes, pedicellis insident: sequuntur fructus clypeolis exiguis similes, plani, asperi, semen minutissimum continentes. Monspessuli in planitie Lupi collecta.

II. ONOBRYCHIS clypeata lævis: ex radice rufescente, paucissimis fibris donata, caulis unus (nonnunquam duo) pedalis, nodis distinctus, exurgit: circa quem folia alata, ex senis, septenis utrinque fibris oblongis, glabris, uni costæ inhærentibus, unoque extremam aliam occupante composita: ex alis, tenues, & oblongæ virgulæ, flores purpurocæruleos, velut in spica dispositos, sustinentes, prodeunt; quos sequuntur fructus plani, læves, clypeiformes, communiter terni, sibi invicem per longum cohærentes, semen minutum includentes. In Helvetiorum alpibus, ut monte Fracto, & ad Thermas Fabarias provenit.

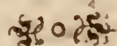
III. ONOBRYCHIS incana: caulem habet rotundum, ramosum, incanum: folia plura, acuminata, angusta, uni costæ adnexa, incana velut cinere aspersa: cauliculi semipalmares, nudi, spicam florum purpurascentium, aliorum forma sustinent: quibus succedunt siliquæ oblongæ, incanæ, incurvo mucrone donatæ, duabus valvulis constantes, semen minutum, nigrum, planum, & semicirculare continentes. In Provincia Galliæ reperitur.

Alteram non minus incanam, sed minorem, semipalmarem, foliis brevioribus & rotundis, ex Aragoniæ & Castiliæ saxosis, D. Albinus attulit.

DE OROBO.

CAPUT X.

OROBUS alpinus latifolius: ramis est cubitalibus, aut altioribus, angulosis, viridib. foliis in singulis alis octonis, uni costæ adnatis; & sibi invicem oppositis, uncias tres longis, duas latis, viridibus, nervosis, & cæteris Oroborum foliis minus acutis: è virgulis ex alarum cavis palmaribus nudis prodeuntibus, flores unciales, Genistæ forma, pallide lutei, at folio superiore rufescente, dependent stylo ex illorum medio prominente: lobos & semina non vidimus: ex Pyrenæis & Helvetiorum alpibus habemus.

DE GLAUCE LEGUMINOSA.

CAPUT XI.

GLAUCI Leguminosæ affinis: radicem habet albam, oblongam, paucis fibris donatam, ex qua caulis bicubitalis, & altior, satis crassus, rotundus, rubescens, cavus, paucis & brevibus pilis aspersis, prodit, & nisi sustentetur, procumbit: at frequenter ad cubiti solum altitudinem accedit, nec fulcimine opus habet: hic in alios ramos dividitur: folia habet Glauco leguminosæ similia, duodecim etiam quatuordecim, & pluribus, utrinque ad costam ordine dispositis, nec in ambitu serratis, & eleganti virore nitentibus: ex foliorum sinubus pediculi prodeunt, flores pallide luteos, modo unum communiter plures, forma Glauci leguminosæ similes sustinentes: hos sequuntur siliquæ crassæ, conjunctæ, unciam longæ, triangulares, in brevem apicem abeuntes, semina angulosa, per maturitatem ex viridi flavescentia, continentes. Hujus semen Araci Boetici nomine, à D. Jo. Pona Verona accepimus, & ab annis aliquot in hortulo nostro habuimus: nam licet planta annua sit, attamen ex semine deciduo sese propagat. Tota planta ingrati saporis est: folia commanducata, herbaceum primum & ingratum, dein amarum saporem in faucibus relinquunt.

LIBER DECIMUS.

DE OPHIOGLOSSO.

CAPUT I.

I. OPHIOGLOSSUM anguloso folio: ex radice crassa, in fibras crassas abeunte, unus vel alter pediculus, uncias quatuor longus, post medium dilatatus, effertur, cui folium unicum, uncias tres longum, sesquiunciam latum, ad exortum utrinque dilatatum, & angulosum insidet, & stylum sesquiuncialem linguam referentem, pediculo donatum obtinet. Helmstadio, D. Sigfridus misit.

II. OPHIOGLOSSUM minus; radiculis est fibrosis, pediculo simplici & brevi, cui folium unicũ, subrotundum, unciam latum, sesquiunciam longum insidet: ad cujus exortum, & veluti è folii sinu, stylus serpentis linguam referens, unciam longus exit: in humidis circa Monspelium provenit.

DE ADIANTHO.

CAPUT II.

ADIANTHUM fruticosum Brasilianum: hoc Filicis instar excrescit, caule tenui, lævi, subnigro puniceo colore nitente, qui in alios subdividitur, circa quos folia viridia, Adiantho vero aliquantum similia, parva, oblonga, sed obtusa, superne tantum incisuris divisa, inferiore costa, qua capillaceo insident, integra, alternatim cauliculo, & quidem utrinque duodecim usque ad viginti, petiolis, per pedicellum junguntur. Apud Toupinambaultios in Brasilia natum à D. Bursero accepimus.

DE FILICE.

CAPUT III.

I. FILIX palustris maxima: radice est omnium Filicum crassissima, duos pugnos superãte, nigra, velut ex crassissimis squamis compacta, & multis

multis fibris nigris capillata; unde exurgũt folia plura atrovirentia, tres cubitos superantia, in latus amplissime expansa: quorum pedicul⁹ rufescens, angulosus, cavus, instar oblongi auriscalpii ex radice prodit, qui ubi pedalem altitudinem adeptus est foliosus redditur, ad modum Filicis maris vulgaris: nam veluti ex plurimis pinnis, secundum margines crenatis, & ad unum pediculum cohærentibus componuntur. Verum ad radicem, inter media folia, plura foliorum rudimenta cubitalia, veluti futurorum principia, conspiciuntur, eo modo, quo in Filice florida, sive Osmunda dicta, circa summos ramulos apparent: à qua tamen differt, quod Osmunda caules edat, & caulium summis, veluti flores sive seminum rudimenta adhæreant, & folia habeat latiora, & haudquaquam per margines serrata. Hanc locis palustribus circa thermas Marchicas copiose observavimus: aliquando in editis & saxosis, sed humidis montibus etiam reperitur, ut circa Ramstein arcem Basileensium notavimus.

II. Filix mas aculeata major: radicem habet nigram, fibrosam, pediculos pedales, foliosos, in multas alas pinnatas, modo majores, modo minores, modo minores profundius divisos pallide virentes, primis in ambitu dentatis, & in brevem spinulam desinentibus. Hanc in monte Wasserfall legimus.

III. Filix aculeata minor; hæc pinnulis est brevibus, rotis integris, non dentatis, sed in spinulam acutam brevemque omnibus desinentibus: eodem quo prior loco; licet eam postmodum à D. Furero ex Harcynia & Stolberga veteri, acceperimus.

DE MVSCO.

Caput IV.

I. Muscus pennatus: hic colore est ex luteo virescente, lateq; serpit, multis viticulis, sed brevibus, ramosis, minutis foliis, pennam æmulantibus vestitus, qui fibras tenues pro radicibus habet: in petrosis & sylvis reperitur.

Hujus altera species, radice rufescente ex copiosissimis fibris composita, viticulis ramosioribus, foliis minoribus: in sylva Wilensi, locis uliginosis provenit.

II. Muscus filicinus minor: hujus aliquot differentias observavimus: sed hic solum de minore agemus, qui per terram serpit, cauliculis tenuibus, in summo ramosis, foliolis Filici similibus, sed tenuissime dissectis: ex ramulis, pedicelli aliquot capillares rufescentes, biunciales, efferuntur, quib. singulis capitulum exiguum, subrotundum, incurvũ, in apicem exiguum desinẽs, insidet. Hunc, cum aliis D. Jungermannus misit.

III. Muscus Abietis facie: prædicto non multum absimilis, viticulis in ramos divisis, foliis capillaceis, utrinque (ut in Abiete) costæ oblongiusculæ adnatis, multo quam in priore brevioribus, & viridioribus.

IV. Muscus ramosus repens, velut spicatus: hic ad arborum radices, nigris radiculis terræ affigitur, viticulis crassis, & longis serpit, & de se copiosas veluti spicas oblongas, ex tenuissimis & levissimis foliolis compactas, ramulorum instar emittit.

Huic similis & alter, foliorum tantum apicibus candicantibus discrepans: uterque in monte Crentzacho ad arborum radices crescit.

V. Muscus ramosus erectus major: hic cespitis instar eleganter & arctissime quasi compactus, ex radicibus oblongis capillaceis, cauliculum trium quatuorve unciarum emittit, qui in binos, ternos, quaternos, biunciales, etiam triunciales ramulos, & hi quoque in alios erigitur, qui minimis capillaceis foliolis vestiuntur: inter ipsa foliola, pedicelli unciales, nudi, capillacei, capitulum, ut in Adianto aureo, sustinentes, efferuntur. Hic in Crentzacho monte ad arborum radices, aliis Muscis commixtus conspicitur: at elegantior & viridior, ad sepes circa Birsam fluvium reperitur.

VI. Muscus ramosus erectus minor: ex capillacea radicula cauliculus ad summum biuncialis varie divisus foliolis vix conspicuis cinctus, emergit: eodem, quo tres priores, loco provenit.

VII. Muscus saxatilis ericoides: huic circa radicem folia multa Musco vulgari similia, inter quæ viticuli sunt palmares, asperi, foliolis Ericæ coridis folio similibus, inordinate vestiti, aliquando hinc inde nudi, quorum summo capitulum exiguum insidet. Ad Wiesam fluvium super saxa repit.

VIII. Muscus stellaris roseus: ex fibellis nigris radicem constituentibus, pedicelli unciales pro-

prodeunt,quibus ſingulis folia plura inſtar roſæ compacta, pallide virentia, acuminata, in modum ſtellæ diſpoſita,inſident.Hic in ſaxoſis Telamontii provenit.

IX. Muſcus Cupreſſiformis:parvus eſt, ramoſus, foliolis cupreſſi forma, atrovirentibus, inter quæ pedicellus exurgit,qui minimas ſpicas pallidas & molles ſuſtinet. Ex Harcynia.

X. Muſcus Polytrichoides: hic triplex eſt; Primus,viticulis eſt plurimis,iiſque brevibus,& compactis, qui foliolis brevibus capillaceis rigidiuſculis cinguntur.Alter,per omnia minor eſt, cujus folia rigidiuſcula non ſunt: Tertius, minimus eſt,& mollis:prior in ſylvis uliginoſis reperitur: duo poſteriores muris inſident.

XI.Muſcus terreſtris coralloides erectus,cornibus ruſeſcentibus: hic Muſco terreſtri vulgari eleganti ſpectaculo innaſcitur: nam Muſco vulgari ex pallido vireſcenti, hic candidus inſidet, coralli modo in ramulos rigidiuſculos diviſus: qui licet candidus ſit, ipſius tamen ſummitates cornutæ,& rigide rufeſcunt: hic ad Wieſam fluvium late expanſus in arenoſis reperitur.Verum hic cum Muſco Corallino, ſive Corallina montana Tabernæmontani, neutiquam confundi debet.

XIII.Muſcus ceranoides:hic duplex eſt, major & minor: major,trium,quatuorve unciarum eſt,foliis carens, cauliculis latiuſculis in ramos diviſis,hique in alios breves,& hi ſimiliter in tenuiſſima ſegmenta, trifida, quadrifida, acute ſcinduntur.

Minor totus incanus, unciam non excedens, ex plurimis ramulis proxime junctis compoſitus, quorum ſummitas communiter in duo minutiſſima & acutiſſima cornua abit: uterque in Harcynia collectus fuit.

XIV. Muſcus aquaticus folio expanſo: hic ex radice transverſim repente,& nigricante, ramos frequentes,late ſparſos & ſemipalmares emittit, quorum ſummitates ob foliola compactiora, velut in ſpicam abeunt: foliis eſt brevibus,latiuſculis primum,dein acutis. Hic apud nos aquæ in rivulis innatat, & nonnihil ſplendet: quamvis eundem ex lacu Gaderſclebiano D.Sigfridus,& D.Jungermannus, Muſci majoris lapidum Harcyniæ nomine, miſerit.

XV.Muſcus fontanus ſive hepatica aquatica: hunc triplicem habemus,majorem & minorem,Hepatiæ nomine à Lobelio,Tabernæmontano & aliis depictum,his tertium addere lubet, ab illis diverſum,quem Muſcum fontanum capitulis racemoſis vocamus: hic foliis eſt longe minoribus, ſquamarum inſtar junctis, pallide virentibus,& nonnihil hirſutis,inter quæ quam plurimi pediculi capillacei,biunciales, nudi efferuntur,quorum ſinguli capitulum parvum inſtar racemi compactum, & rufeſcens ſuſtinent, quantum ex ſicco,à D.Sigfrido miſſo, colligere licuit.

XVI. Muſcus pyxioides duplex eſt: alter terreſtris, tubulis majoribus, & candidioribus conſtans,à Lobelio nomine Muſci terreſtris pyxidatos alabaſtriculos imitantis,propoſitus:ſub quo in Sileſia calcem reperiri relatum fuit.

Alter vero ſaxatilis eſt,tubulis longe minoribus,copioſioribus,nec ita candidis,qui petris ſaxiſve latiſſimis innaſcitur, eaque obtegit, quemadmodum in via Telamontium verſus, videre eſt.

LENTI-

Lenticula palustris latifolia.

LENTICVLA PALVSTRIS.

Caput V.

Lenticvla palustris latifolia punctata: Lenticula palustris mihi quadruplex est: vulgatissima Lentem referens: altera trisulca: tertia quadrifolia: quarta cujus & figuram (in Phytopinace & Matthiolo propositam) & descriptionem adjungete lubet. Hæc ramulis aquis innatat, à quibus filamenta radiculas constituentia deorsum feruntur: folijs est copiosis, subrotundis, eleganter virentibus, conjugatim, in ramulis digestis, superne punctis minutissimis notatis: his inferne copiosæ lenticulæ, aliquando singulæ, aliquando ternæ, & quaternæ, rugoso prætenui cortice donatæ adhærent, quibus semen copiosissimum, minutissimum & flavescens includitur: sapore est aqueo; Hanc in fossis Patavinis aquis supernatantem vidimus, & in Silesia circa Uratislaviam reperitur: quam forte Cæsalpinus, pro Stratiote aquatica Dioscoridis proposuit, quamque scribit fluitare, & cum aqua incidere. Pisis in Auxerifluvio, qui aquas thermales ex monte S. Juliani recipit.

CORALLINA.

Caput VI.

Corallinæ varietates multæ ocurrunt; at in præsens de tribus, quas hactenus apud Authores, qui ad manus sunt, non observavimus.

I. Corallina alba nodosa: caule est pedali, ligno candido, & duro, candido & aspero cortice tecto, à quo utrinque, sed sine ordine, pediculi, trium quatuorve unciarum erecti flexiles, prodeunt, quorum aliqui in alios, etiam uncia minores subdividuntur: hos minimum noduli, velut ex duobus semicirculis, ijsq; ut plurimum pertusis, compositi usque ad extremum apicem (triginta, etiam quadraginta in uno pediculo observare licet) eleganti spectaculo, ad antiquarum minimarum cęterarum aurearum similitudinem, cingunt. Hanc una cum seqentibus, D. Rumbaumius, Massilia attrulit, ex Barbaria illo deferri, & apud Massilienses plumarum loco supra pileos gestari, affirmavit.

II. Corallina cinerea rugosa: hæc duplex est, & utraque non secus quam sequens, intus lignum habet spadicei coloris, durum, medulla carens, & crusta obductum. Prima, ligno est duriore, quod crusta cinerea, aspera, rugosa, & tuberosa, veluti cortice vestitur, quæ friabilis est, forte ex lino maritimo exiccato creata: hæc in ramos plures recurvos, & hi in minores, veluti tuberculis exasperatos, dividuntur, & in obtusum rotundiusculum apicem desinunt.

Altera, crusta magis albicante, minusque rugosa obducitur, & in ramos pede longiores flexiles, & hi in stylos plerosque palmares, absumuntur. Verum has duas, nec cum Lithophyto marino Gesneri, nec cum Corallina alba, lutea, & rubra Tabernæmontani, nec cum Erica marítima Clusij, confundere oportet, cum omnes has differentias habeamus.

III. Corallina pallide flavescens lævis: hæc crusta pallide flavescente, lævi ac friabili obducta est: à qua utrinque modo rami, modo styli læves & flexiles prodeunt.

QVERCVS MARITIMA.

CAPVT VII.

QVERCVS maritima triplex mihi est: 1. quæ propter vesicas aut bullas plurimas, quibusdam baccifera dicitur: 2. vesicis quidem caret, sed foliorum extrema crassiora sunt, & inæqualia, quasi rudimentum Cucumeris exigui ostendunt, quam glandiferam vocant: utraq; jam descripta. At tertia, quam Quercum maritimam barbatam vocamus, pauca quidem folia habet, eaque secundæ similia, sed hæc in quam plurima oblonga capillacea filamenta, barbæ instar, absumuntur.

FVCVS MARITIMVS.

CAPVT VIII.

EX Fucis maritimis quam plurimis, in præsens aliquot solum exhibebimus, quorum duos priores anno 1603. D. Cargillus, Abredonia ex Scotia una cum descriptione transmisit.

I. FVCVS alatus, sive phasganoides: hujus admiranda est forma: saxis quæ Oceanus lambit, & in æstu quoque mergit, adhæret, caule tereti, pennæ anserinæ magnitudine; colore, quem exhibet Pruna Damascena, inter rubrum & nigrum saturatum, medio; at folia, quæ non nisi caulem adultum ornant, saxo hærentia (in sicca virescunt) ad luteum magis vergunt, quæ palmæ latitudine supra radicem nascuntur plurima, ligularum instar, cartilaginea, tres, quatuor, sex, aut octo uncias longa: inter quæ caulis eo usque teres, latescit, porrigiturque interdum ad ulnæ longitudinem infirmus, ut nisi aquis innatans sustentetur, humi semper procumbat: huic, si adultior utrinque ala adnascitur, tantæ, quantæ & ipse caulis est longitudinis, ea vera tota membranea est, fibris hinc inde venosis à caule conspersa. Notandum autem membranam hanc, prout in sagittarum alis est videre, ima parte angustiorem, sensim latiorem reddi, ita ut tres ab ortu pollices transversos, æqualis deinceps tota existat, unius, duarum aut trium unciarum latitudine. Vulgo Baderlacks vocant: Fucus alatus, aut phasganoides esto, caulis enim ancipitem gladium refert: Hic, præsertim in Septembri viget, alio anni tempore inutilis: membranæ abjiciuntur, reliquo vescuntur gravidæ, alijsq; etiam in cibos cedit: sapore est salso cum modica dulcedine: sitim manducantibus excitat.

II. FVCVS arboreus polyschides: eodem ortu & usu est, quem vulgus Tangels nominat, Fucus omnium interdum maximus, trium quatuorve cubitorum, teres, luteus (tenerior, qui solus vescus est, longe infra minimi digiti crassitudinem, corticem Castaneæ bene maturæ colore æmulatur) caulem Angelicę maximæ crassitudine æquat: fastigium, in latas cartilaginosas membranas, varie dividitur, eo prope modo, quo baltheí pars, & qua ensis suspenditur apud Helvetios. Hic fucus maximus, aut arboreus polyschides esto. Hactenus Cargillus. Verum hic postremus à Palmifolio Giganteo sive Alga latifolia Imperati, à quo Neapoli, cum quam plurimis maritimis plantis accepimus, distingui debet.

III. FVCVS longissimo, latissimo, crassoq; folio, radice est brevi, ex crassis fibris composita, ex qua pediculus crassus, rotundus, semipalmaris prodit, qui in folium expanditur: folium unum ingentis longitudinis, pedes aliquot & ulnas excedit (rarius ex una radice duo folia, ejusdem omnino formæ & longitudinis) & latitudine uncias quatuor superat, ejusdem fere per totum folium, principio excepto, latitudinis, in medio æqualiter planum, ad utrumq; vero latus parum convolutum tortuosum & sinuosum, obscure virens, crassum, & dum terræ adhuc affixum, tactu forma gelatinæ, viscosum, & madidum: quare, propter nimium madorem vix asservari potest, licet sæpius Soli exponatur: nam quoties chartæ reponitur, mador iste cũ fœtore recrudescit, ita ut à corruptione non nisi post aliquot septimanas, donec plane siccetur, servari possit. Hic in Gallijs ad maris litora versus S. Malo provenit, & è natali solo facile eruitur: unde D. Satlerus promisit.

IV. FVCVS longissimo, latissimo, tenuiq; folio: hic priori non multum absimilis, qui ex radicula nigra, fibrosa, pediculum tenuem, triuncialem emittit, qui in folium sesquicubitalis longitudinis, unciarum quinque vel sex latitudinis, planum, per margines hinc inde convolutum, absumitur: coloris pallide virentis est, substantiæ tenuissimæ membraneæ: hunc cum alijs maris Mediterranei purgamentis rejectum, non longe à montis Cetij radice, collegimus.

V. FVCVS

V. Fucus longo, angusto, & crasso folio: radice est rotunda & plana, ex qua bina, ternave folia (sive cauliculi, si mavelis) sesquipalmaria, crassa, coriacea & plana, ligulas referentia prodeunt, quæ in alias velut ligulas, sed rarius, dividuntur. Hic ad Fucum maritimum secundum Dodonæi editionis Belgicæ referri posse videtur, cujus species altera breviore & angustiore folio dici poterit. Hunc quoque à D. Satlero habemus.

VI. Fucus membranaceus ceranoides: hic instar Lactucæ marinæ tenuis, palmum excedens, caule est unciam & semiunciam lato (mire varians) qui in plurimas alas modo latiores, modo angustiores, hæcq; in brevissimas easq; plures cornuum modo subdividuntur. Hujus species varias esse, scopulis adnasci, Scotis Dils dici, ejusq; esum contra Picam commendari, D. Cargillus, planta addita, perscripsit.

VII. Fucus maritimus Gallopavonis pennas referens: hic membraneus est, sese sensim late expandens, qui in plures lacinias semicirculares sibi quandoq; incumbentes dividitur, per quas variæ striæ semicirculares, variegatæ, diversæq; latitudinis, ut in pennis Gallopavonis, eleganti spectaculo feruntur. Hic scopulis maritimis adnascitur: quamvis etiam ex Mitulis, cortex huic Fuco similimus, eximatur: hunc à D. Cargillo ex Scotia accepimus.

VIII. Filum maritimum Germanicum: hoc exiguo lapillo innascitur, & in plurima bicubitalia, angustissima, nigricantia, lævia, crassiuscula & firma, aliquando inter se complicata fila, absumuntur. Hoc ex mari Baltico accepimus, & incolis Meerfaden, & Meerstrang dici accepimus.

Alga bombycina: Algam hanc ex Scotia accepimus, quæ instar Gossypij sive bombycis mollis & compacta, late expansa, aquis dulcibus innatat, superne pallide virens, inferne albicans: hoc gossypio, quod ex veteri thorace, cui suffultum erat, eximitur, similimum est.

CARDVVS.

Caput IX.

I. Carduus mollis latifolius: caule est cubitali, striato, brevibus & mollioribus spinis armato: folijs Rumecis forma, tenuibus, levibus, venosis, palmum longis, uncias quatuor latis, marginibus exiguis spinulis dentatis, caulis summitas in pediculos breves unciales abit, quorum singuli capitulum Lappæ vulgaris forma, ejusq; fere magnitudinis sustinent, quod in stamineum purpureum florem expanditur. Hunc D. Burserus in Austriæ monte Taurero Rastadiensium legit.

II. Cirsium angustifolium: ex radice nigra fibrosa, caulis cubito altior effertur, membranosis alis asperiusculis vestitus, in ramos divisus, quorum singuli in pediculum oblongum, eumq; nudum, abeunt, cui capitulum unicum hispidum insidet, quod in florem stamineum rubentem aperitur, & tandem in lanuginem absumitur. Folia habet ad radicem palmaria, uncia angustiora, atrovirentia, in ambitu raris aculeis prædita: at quæ in caule, brevia sunt, nonnihil laciniata, & aculeis magis exasperata. Hoc in monte Wasserfall legimus.

III. Carduus sphærocephalus acutus vulgaris: ex radice crassa, caulis cubito altior, statim in ramos brachiatus, effertur, qui crassus, lignosus, membrana alata spinosissima usque ad summum investitur: quem folia pediculo latiore amplectuntur, quæ profunde laciniata, palmaria, duas tresve uncias lata, per ambitum crebris & acutissimis, pallide flavescentibus spinis armata. Caulium summis, capita rotunda, pene sphæricea, acutissimis spinis horrida, insident, quæ in florem stamineum purpurascentem explicantur, & tandem in pappum abeunt, cui semen Cnico sylvestri simile includitur. Hæc frequens est in dumetis humidis, quamvis etiam secus vias reperiatur.

IV. Carduus lanceatus angustifolius: hic caulibus est bicubitalibus, rotundis, striatis, hispidis & firmis, oblongis, acutis, albicantibus spinis horridus, hinc inde membranea ala donatus, & in summo in ramulos divisus: circa hunc folia rariora, palmum æquantia, angusta, in lanceam oblongam, eamq; latiorem, quam in Cardeo lanceato latifolio, abeuntia, raris & brevi-

bus lacinijs divisa, subtus incana, superne atrovirentia, spinis longis donata: cauliculorum summis capitula plura, parva, ex imbricatis squamis composita, insident, quæ in stamina atrorubentia, apicibus divisis expanduntur, & aliorum more in pappum & lanuginem resolvuntur, semenque exiguum in ea occultatur. Hic & flore albo quandoq; reperitur. Hunc in nemore ad pontem Wiesam observare licet.

V. Carduus palustris: radice est simplici, caule tricubitali, foliaceo, erecto, nonnihil ramoso, brevibus spinis armato, folijs atrovirentibus, crassis, sinuosis, quandoq; etiam laciniatis, semipalmaribus, sesquiuncialem latis, per marginem rarioribus spinis cinctis; caulis summo capitula plura, singula singulis pediculis insident, quæ in florem stamineum purpurascentem expanduntur, dein in pappum aliorum more abeunt. Hic ad Wiesam locis arenosis, herbosis, & Michelfeldensibus palustribus, provenit.

VI. Carduus polycephalus angustifolius: radicem habet lignosam, fibrosam, caulem cubito altiorem, rotundum, striatum, spinis carentem, cujus summitas in plures semipalmares ramulos, & hi quandoque in breviores, dividitur: folia sunt pauca, angusta & brevia, spinis oblongis armata: capitula plura, parva, quibus minima subjiciuntur, exiguis spinulis prædita, & flos Jaceæ similis ex staminibus purpurascentibus compositis, insidet, qui similiter in lanuginem abit. In pratis Michelfeldensibus frequens occurrit.

VII. Carduus repens vinearum: ex radice oblonga, nigricante, caulis prodit reclinatus, rarius erectus, pedalis, incurvus, striatus, candicans, cujus summum in ramulos paucos, eosque breves absumitur, qui capitula parva Jaceæ vulgari similia, sustinent: folia ad radicem plura, superne atrovirentia, inferius incana lanugine aspersa, semipalmaria, unciam lata, leviter sinuata, spinulis per circumferentiam donata: at quæ caulem ambiunt in profundas lacinias dividuntur, palmaria, duas tresve uncias lata, existunt. Hic in vinetis Mutensibus frequens est.

VIII. Anonis viscosa minor flore pendulo: plantula est semipalmaris, totaque hirsuta: radicula alba, oblonga, tenui, parum fibrosa, à qua cauliculi plures duarum triumve unciarum, exurgunt, ijq. tenues, rotundi, foliolis parvis, plerumq; ternis ex uno pediculo prodeuntibus, forma & situ vulgaris Anonidis similibus, viscosis: flores parvi sunt, lutei, propendentes, quibus minutum semen in exigua siliqua succedit, & nullis spinis donatur. Ex Gallia Narbonensi habemus.

LIBER

LIBER VNDECIMVS.

CYTISUS.

CAPVT I.

CYTISVS Hiſpanicus ſiliquis Ornithopodij: hic virgis eſt rotundis, ſtriatis, duris, tricubitalibus, in varios ramos nonnihil lanuginoſos brachiatis, quos folia numeroſa, terna, uni pediculo inhærentia, in ſummis ramulis exigua, dilute virentia, ambiunt: flores parvi, lutei, Geniſtæ ſimiles, quibus ſiliquæ unciales, molli hirſutie tectæ, inſtar ſiliquarum Ornithopodij, minus tamen profunde ſinuatæ, & plures ſimul junctæ, ternæ, quaternæ, quinæ, uni pedicello inhærentes, quibus ſemina parva, plana, nigricantia incluſa ſunt. Hic in Hiſpania, ad agrorum limites frequens eſt, non tamen cum Cytiſo primo Cluſij, cujus pars interior nigricat, & ramuli toti villo obſiti ſunt, confundi debet.

COLVTEA.

CAPVT II.

COLVTEA Scorpioides maritima glauco folio: virgis eſt pedalibus, rarius cubitalibus, lignoſis, rotundis, ruſeſcente, rugoſo cortice veſtitis, in frequentes ramos diviſis: folia alata, ſeptem aut novem, uni coſtę, binis ſemper ex adverſo ſitis, adhærent, uno impare extremam alam occupante, Coluteę folijs ſimilia, multo minora, obtuſa & cordata, glaucique vel cæſij coloris: flores & forma & colore Coluteæ ſimiles, ſed minores: pediculis tenuibus ſiliquæ tenues, oblongæ, unciales, articulis diſtinctę inſident, quarum ſingulis articulis, ſingula ſemina parva incluſa ſunt. Hæc in maritimis prope Teracinum collecta, quamvis etiam Patavio, ex horto Bembiano habeamus.

GENISTA.

CAPVT III.

GENISTÆ Hiſpanicæ affinis: ſuffrutex eſt cubitum ſuperans, caule tenui, tereti, candicante cortice tecto, qui in plurimas virgas tenuiſsimas dividitur, quarum aliquæ palmum ſuperant, aliæ minores ſunt: circa quas folia longiuſcula, anguſtiſsima & ita ut virgæ pene nudæ appareant: ſummis virgis ſingulis unicum capitulum rotundum, villoſum, molle, inſidet, ut in Gramine maritimo ſive polyanthemo majore, ex pluribus floribus, Geniſtellæ tinctoriæ forma, ſed minoribus pallide luteis compoſitum: nam quilibet flos, ex caliculo villoſo, hirſutie albo prodit. In montibus plane ſaxoſis ad aquas Blancas D. Albinus collegit.

GENISTELLA Monſpeliaca ſpinoſa: hæc viticulis eſt palmaribus, in terram reflexis, quorum pars inferior in breviſsimos ramulos, ex parvis ſpinulis conſtantes dividitur, à medio vero ſurſum villoſi ſunt, quandoq; in ramulos brachiati, oblongis viridibus folijs, minoribus ſæpe additis, veſtiti, ſpiniſque carentes: ſummitatibus flores pallide lutei, forma Geniſtæ ſpinoſæ vulgaris ſimiles, inſident. Hanc quidam Monſpeſſuli Corrudam luteam vocabant: quæ etiam in Ventoſo monte reperitur.

Similem ſed per omnia majorem, caulibus pedalibus, folijs rarioribus, ſpinis longioribus, minuſque pungentibus, floribus majoribus & aureis, quaſi in ſpica diſpoſitis, ex Hiſpania habemus.

GENISTELLA minor Aſpalatioides: ſuffrutex eſt pedalem altitudinem ſurperans, ſtipite rotundo, ruſo cortice veſtito, lignoſo, hinc inde ſpinis, ſed rarioribus, armato, in ramos, qui in mino-

minores subdividuntur, brachiato: circa quos foliola rara, parva, quædam subrotunda, quædam oblonga, spinis interiectis, quibus flores lutei, Genistæ prædictæ duplo minores, hinc inde componuntur, nec, ut in priore, ramulorum summis, in aculeum abeuntibus, insident. Hanc, ex Anglia Genistæ spinosæ nomine accepimus: at eandem in asperis, circa Aureliam Gallorum, ramis late se spargentibus, collegimus.

Chamægenista Cretica: hæc virgulis est palmo minoribus, humi diffusis, tenuibus, rotundis, subcanis, in ramulos aliquot duarum, trium unciarum divisis, foliolis oblongis, angustissimis, binis aut ternis ab eodem exortu, sed altero semper longiore, prodeuntibus, incanis: ex foliorum alis flosculi terni, quaterni, parvi, lutei, Genistæ floribus æmuli: siliquas non vidimus. Ex horto nobiliss. Contareni habemus.

SVMACH.

Capvt IV.

Svmach angustifolium: hoc potissimum folijs à vulgato differt: hujus enim folia uncias quatuor longa, semiunciam lata sunt, in exquisitum apicem desinunt, & per marginem crenata sunt, quorum duodecim uni costæ, utrinque nimirum sex, adhærent, undecimo imparem numerum, constituente, quæ superne atrovirent, inferne pallida sunt, costa elata per longum excurrente. Hoc in Brassilia apud Tououpinambaultios collectum & à D. Bursero communicatum.

MELEGVETA.

Capvt V.

Melegveta sive Grana Paradisi: folia crassa sunt, uncias quatuor longa, tres lata, per quorum longitudinem costa elata fertur, à qua fibræ plurimæ per transversum abeunt, ut in Caryophyllorum folijs cum quibus maximam similitudinem babent: fructus satis cognitus, habetur in officinis, ut & Grana exempta: hujus folij pediculus, sapore est aromatico, ipsis granis correspondente, non tamen ita acuto & aromatico, ut in folijs Caryophyllorum animadvertitur, quo signo potissimum à se invicem distingui possunt. Hujus folia una cum Nucis moschatæ folijs, D. Clutius Amstelrodamo misit.

STYRAX LIQVIDA.

Capvt VI.

Styracis liquidæ folia: ex radice rotundo, nigricante, rugoso, striato & quasi articulato cortice tecto, folia terna, etiam quina, oblongis, tenuibus, nigricantibus pediculis donata, ex uno veluti tuberculo prodeunt, quæ vitiginea sunt foliorum Aceris, vel Platani instar, in lacinias ternas, etiam quinas divisa, nervosa, per circumferentiam crenata, & mucronato cuspide. Hæc ab Honorio Belli accepimus, qui styracis hujus magnum ramum se habere perscripsit.

LIGVSTRVM.

Capvt VII.

Ligvstrvm duplex ex Italia accepimus, de utroque breviter in præsens, cum solum ramos absq; floribus & seminibus acceperimus.

II. Ligvsvrvm Myrtifolium: hoc ad Ligustri vulgaris modum excrescere, & in ramos brachiari audio: rami rotundi sunt læves nonnihil rufescentes: folia atrovirentia, vulgaris folijs & latiora & longiora. Hoc nomine, Ligustri myrtifolij perpetui, vel Myrti Ligustri folio, Patavio ex horto Pharmacopæi (cujus nomen excidit) ad pontem molin accepimus.

II. Ligvstrvm folijs laciniatis: & hujus ramos pedales habemus, circa quos folia atrovirentia, glabra, inferiora quidem subrotunda, alia vero oblonga: hæcq; modo integra, modo Jasmini lutei instar divisa, quandoq; ab altero solum latere, laciniam unam, quandoque utrinque unam, rarius binas, quandoque ternas, quaternas, inordinatas lacinias obtinent. Hoc primum Ligustri nigri nomine, ex horto Ill. Mori Senatoris Veneti, quem in villa di Carbonara colit: dein, pro Syringa laciniatis folijs, ex horto Ill. Contareni Sen. Veneti accepimus: de utroque plenius in Theatro nostro.

SALIX.

SALIX.

CAPVT VIII.

I. SALIX fragilis: hæc mediocris est altitudinis caulibus ramosis, rotundis, rubente cortice vestitis: folijs longis, angustis, prona parte incanis, superius atrovirentibus, & tandem pene nigris: julis quam in cæteris brevioribus. Fragilem appellare lubet, quia non aliarum Salicum instar virgis lentis & vimineis, sed plane fragilibus donatur. Nostris Brandweiden / eo quod tandem nigrescat, dicitur: frequens ad Birsam & S. Jacobum.

II. SALIX oblongo incano folio: hujus caules, cortice atrorubente vestiti, in breves & plures ramulos divisi: folijs oblongis, superna parte obscure virentibus, parte prona cinereis & incanis: flores copiosos aliarum salicum modo producit, & semen parvum nigrum, cum albissima lanugine avolat: hæc apud nos frequens, in primis in minore urbe, ad molendinum ærarium, in sepibus ad aquam.

III. SALIX subrotundo argenteo folio: hæc caulibus est cubito altioribus, rotundis, incanis & ramosis: folijs subrotundis, superne nigricantibus, parte prona incanis, argentei coloris, splendentibus, tactu mollibus, & veluti tenui lanugine pubescentibus, per ambitum raris crenis exasperatis. Hanc sine fructu ex Belgio D. Gallus transmisit.

IV. SALIX humilis latifolia erecta: hæc salici, latifoliæ aquaticæ acuto folio similis est, sed humilior, cum hujus virgæ rotundæ striatæ, vix cubitum superent: folia minora sunt ex rotunditate oblongata, in acumen desinentia, rugosa, parte prona lanuginosa, tactu mollia: juli rotundi, pavi, flavi: hæc cum latifolia repente confundi non debet. Michelfeldæ humidis.

V. SALIX alpina angustifolia repens: ex radice, atrorubente cortice tecta, cauliculi palmares humi fusi prodeunt, qui capillaceis radicibus terræ affiguntur, ramulis tamen paucis sursum elatis: foliolis oblongis, latiusculis, brevibus cincti: flores ut in cæteris, quibus absentibus, nullus salicem esse crederet. Hæc in Helvetiorum alpibus & monte Fracto, frequens est.

VI. SALIX alpina Pyrenaica: hæc ad semicubitalem altitudinem vix assurgit, virgis tenuibus, ramosis, folijs oblongis, parvis, per circumferentiam pilosis, tactu holoserici instar, ob minutissimos pilos, mollibus: spicæ florum unciales, angustæ, molles sunt. In summitatibus Pyrenæi D. Burserus legit.

VII. SALIX saxatilis minima: hæc duas uncias vix superat, quæ ex radicula caudicem crassiusculum, vix semiuncialem emittit, qui in binos ternosve vnciales ramulos, terræ incumbentes, dividitur: folia sunt parva, oblonga, subrotunda, atrovirentia, venosa, quorum medio capitulum parvum subrotundum, veluti ex multis baccis compositum, insidet, quibus maturis apertis, veluti ex triangulari caliculo, mollis, candida & brevis lanugo effertur. In alpium Helvetiorum jugis, saxis insidens, reperitur.

LIBER DVODECIMVS.

SANAMUNDA.

CAPVT I.

SANAMUNDA viridis vel glabra : radice est crassa, lignosa, fibrosa, alba, cortice crasso, pallido, leto vestita, à qua ramuli plures, tenues, palmares, etiam minores, ijque geniculati prodeunt, folijs oblongis (rarius subrotundo) Chamæleæ vel potius Polygalæ similibus, sed brevioribus, viridibus & glabris, alternatim circa ramulos dispositis : inter quæ flores oblongi, luteoli, in quatuor foliola divisi conspiciuntur: fructum non observavimus. Hæc Aprili florens, Monspessuli in horto Dei collecta fuit.

FRANGULA.

CAPUT II.

FRANGULA altera polycarpos : frutex est Frangulæ sive Alni nigræ similis, ramosus, cortice candicante vestitus : folijs subrotundis in apicem plerumq; abeuntibus, plurimis nervis elatis per ea discurrentibus, quare instar foliorum Ulmi rugosis, tenuissime per marginem serratis: Flores habet forma Frangulæ vulgari similes, parvos, stellatos, luteolos, copiosos, velut in racemo cohærentes, quibus succedunt fructus parvi angulosi compressi, Spinæ infectoria baccis correspontentes, ex minimis pediculis dependentes. Hæc vere florens in quibusdam dumetis, etiam in monte nostro Muteto, reperitur.

RIBES.

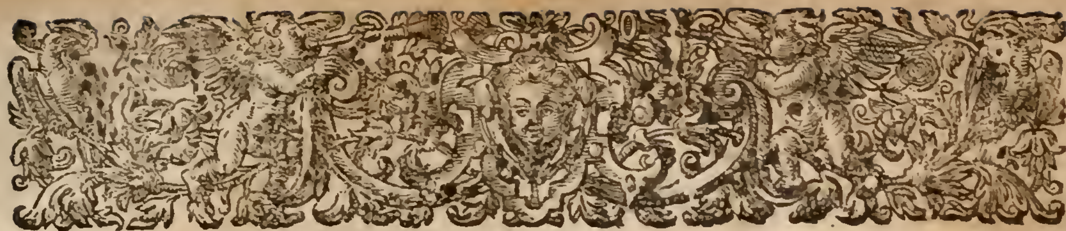
CAPVT III.

RIBES montana oxyacanthæ sapore : duplex Ribes in Helvetiorum alpibus reperitur : altera, quæ frutice & folijs, sed minoribus vulgari convenit : fructum v. habet rubrum, hortensi duplo pene majorem, sapore oxyacanthæ fructui respondentem : in Valesianorum montibus reperitur. Altera, humiliorum est, & per omnia minor, baccis vulgari minoribus, minusq; acidis : in Bernatum montibus provenit. Et hæc ad gloriam DEI dicta sunt, cui sit laus honor & imperium in sæcula.

FINIS.

INDEX

INDEX PRODROMI THEATRI BOTANICI;

Quo plantæ ſupra ſexcentæ una cum alijs continentur.

Primus numerus paginam,
Secundus paginæ ſegmentum,
Tertius paragraphum denotat.

X *Alſine*

Carduus

D.

E.

F.

G.

Glau-

Jaco-

N.

O.

P.

Papaver

Q.

R.

Trifo-

FINIS.

gr. a cr. ps.